Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

2008 10 ΧΡΟΝΙΑ 2018

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 10 Μαρτίου 2019 • Έτος 11ο • Αρ. φύλλου 546* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Χτίζουν σύστημα ασφάλειας στην Ανατολική Μεσόγειο

Πομπέο, Νετανιάχου, Αναστασιάδης και Τσίπρας δίνουν τα χέρια στις 20 Μαρτίου

Στην ενίσχυση της ασφάλειας της Αν. Μεσογείου προχωρούν από κοινού ΗΠΑ, Κύπρος, Ελλάδα και Ισραήλ. Στο πλαίσιο της 6ης τριμερούς Συνόδου στο Ισραήλ στις 20 Μαρτίου οι ηγέτες των τριών χωρών, καθώς και ο ΥΠΕΞ των ΗΠΑ θα καθορίσουν το πλαίσιο εκείνο που θα επιφέρει βαθιές τομές στο γεωπολιτικό στάτους της περιοχής. Με άξονα την περιφρούρηση ενεργειακών πόρων και υποδομών η τριμερής του Ισραήλ θα αποτελέσει την απαρχή καθόδου του δυτικού συνασπισμού στην Αν. Μεσόγειο με ρόλο και έργο. Παρουσία η οποία θα συνοδευθεί με τη σύσφιξη της στρατιωτικής συνεργασίας των τριών χωρών. **Σελ. 4**

Ο σύγχρονος πόλεμος γίνεται στο Διαδίκτυο

Στην κορυφή των ανθρώπων που επηρέασαν περισσότερο τον πλανήτη το 2018, πλάι σε αρχηγούς κρατών και δισεκατομμυριούχους επιχειρηματίες, στέκεται ένας εσωστρεφής 29χρονος με ροζ μαλλί. Ο Κρίστοφερ Γουάιλι, ο άνθρωπος που αποκάλυψε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica και εξέθεσε τους δεσμούς μεταξύ των δικτύων της εναλλακτικής Ακροδεξιάς και παραγόντων του Κρεμλίνου, δέχεται καθημερινά απειλές, ωστόσο, αναφέρει πως δεν υπάρχει μέρα που να το έχει μετανιώσει. **Σελ. 22**

Δεν θυσιάζει τον Χάρη ο πρόεδρος

Δύσκολη η επόμενη μέρα

Την παραίτησή του, η οποία δεν έγινε αποδεκτή, υπέβαλε για δεύτερη φορά σε αυτή τη θητεία ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης δεκαπέντε περίπου ημέρες πριν από τη δημοσιοποίηση του πορίσματος για να διευκολύνει, όπως λέγεται, πολιτικά την ομάδα. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης απέρριψε κατηγορηματικά μία τέτοια εξέλιξη και φρόντισε να πάρει πάνω του την κάλυψη Χάρη Γεωργιάδη, πιστώνοντας στον ίδιο τη διάσωση της οικονομίας. **Σελ. 7**

ΕΚΘΕΣΗ ΣΚΤ

Απουσίες και κενά της Επιτροπής

Η ολοκλήρωση του έργου της Ερευνητικής Επιτροπής, όπως όλα δείχνουν, δεν κλείνει οριστικά το κομμάτι των έρευνών. Πέραν από τις πολιτικές αντιπαραθέσεις ένα θέμα που κρατά ανοιχτό το όλο ζήτημα είναι και τα όσα δεν είδε και δεν κατέγραψε η έκθεση της Επιτροπής. **Σελ. 6**

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Η κυπριακή τους ανάγνωση

Η επιτροπή Αρέστη με το πόρισμα για τη ΣΚΤ επέρχεται μετά από εκείνες των Πολυβίου και Πική, οι οποίες αν και ξεκίνησαν με δάφνες στη συνέχεια τα πορίσματά τους δεν γίνονταν δεκτά από εκείνους στους οποίους αποδίδονταν ευθύνες. Διαφορετικά τα δεδομένα με τις επιτροπές στο εξωτερικό. **Σελ. 6**

ΕΛΛΗΝΑΣ ΠΡΕΣΒΗΣ

Αναμένουμε σαφείς θέσεις από Τουρκία και Τ/κ

Οι συνεχείς δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων και Τ/κ παραγόντων σχετικά με την ανάγκη αναζήτησης «εναλλακτικών μορφών επίλυσης» του Κυπριακού, καθώς και οι συνεχιζόμενες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου τόσο επί του εδάφους όσο και στην ΑΟΖ της Κύπρου, δεν συμβάλλουν στη δημιουργία του αναγκαίου για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη εποικοδομητικού κλίματος, λέει μεταξύ άλλων στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρέσβης της Ελλάδας Ηλίας Φωτόπουλος τονίζοντας ότι δεν πρέπει να υποτιμάται η σημασία της διάσκεψης στο Κραν Μοντάνα και ότι ελπίζει ότι η Συμφωνία των Πρεσπών θα επηρεάσει και την Τουρκία. **Σελ. 8**

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

Μια νέα «Σουπιά» θα γκριζάρει την ΑΟΖ

Σε μια διαφορετική ανάγνωση των όσων αφήνει πίσω της η ανακάλυψη της ExxonMobil στο τεμάχιο 10, καθώς και σε ευρύτερα ενεργειακά ζητήματα προχωράει ο Θεόδωρος Τσακίρης. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο επίκουρος καθηγητής Γεωπολιτικής & Ενεργειακής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας αξιολογεί θετικά τα αποτελέσματα της γεώτρησης στον «Γλαύκο», εξηγεί τον ρόλο των ΗΠΑ και των Γάλλων εντός της ΑΟΖ. Αναφερόμενος σε πιθανή γεώτρηση στο τεμάχιο υποστηρίζει την διεξαγωγή της υπό προϋποθέσεις. **Σελ. 4**

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Τον ΔΗΚΟΪκό κόσμο δεν τους τον χαρίζω

Την πόρτα επιστροφής στο ΔΗΚΟ έκλεισε η παρούσα του ηγεσία, για την οποία καταχώρησα ήδη αγωγή, αναφέρει στην «Κ» η Αντιγόνη Παπαδόπουλου, κληθείσα να σχολιάσει κατά πόσο η υποψηφιότητά της με άλλο σχηματισμό κλείνει την πόρτα επιστροφής στο ΔΗΚΟ. Ξεκαθαρίζει πως η υποψηφιότητά της δεν αντιστρατεύεται τον ΔΗΚΟΪκό κόσμο και πως θα επιμείνει στην αγωγή της εναντίον της ηγεσίας του ΔΗΚΟ. **Σελ. 15**

ΓΝΩΜΕΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ Σελ. 2
Η σημασία του να μην είναι κανείς σοβαρός

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ Σελ. 13
«ΔΕΚΟποίηση»

ΚΩΣΤΑΣ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ Σελ. 13
Η περίπτωση Ορμπαν

ΛΑΡΚΟΣ ΛΑΡΚΟΥ Σελ. 14
Κατάρρευση με ονοματεπώνυμο

Τεχνάσματα γιατρών ενόψει ΓεΣΥ

Πολλά τα ανοικτά μέτωπα

Ραγδαία τρέχουν οι εξελίξεις στο ΓεΣΥ με τον ΟΑΥ να καλείται να αντιμετωπίσει το φαινόμενο παραπληροφόρησης ασθενών που παρατηρείται από μερίδα ιατρών, ενώ παράλληλα ο Α. Σταμάτης αναλαμβάνει το κομμάτι της αυτονόμησης ως ο νέος πρόεδρος του ΟΚΥπΥ. **Σελ. 15**

Οι Αμερικανοί δεν θα γυρίσουν σπίτι

Ο Ντέιμον Ουίλσον στην «Κ»

«Δεν πρέπει κάποιος να λαμβάνει τοις μετρητοίς ότι ο πρόεδρος Τραμπ είναι απομονωτιστής», λέει ο αντιπρόεδρος του Atlantic Council, Ντέιμον Ουίλσον. Η Ελλάδα, προσθέτει, μπορεί να γίνει ο αρχιτέκτονας της ευρωατλαντικής προοπτικής των Δυτικών Βαλκανίων. **Σελ. 19**

Το Brexit φέρνει εταιρείες στην Κύπρο

Νατάσα Πηλείδου: Οι προκλήσεις, οι ευκαιρίες και οι σχεδιασμοί

Λόγω του Brexit κάποιες εταιρείες κάνουν σκέψεις είτε για μεταφορά γραφείων είτε για μεταφορά στόλου, ενώ άλλες αποφάσισαν να δημιουργήσουν έδρα στην Κύπρο, τονίζει στην «Κ» η υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου. Επισημαίνει ότι παρά τις θετικές επιδόσεις της ναυτιλίας, το τουρκικό εμπάργκο, οι ευρύτερες προκλήσεις διεθνώς, δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού. Αναφέρει ότι σύντομα θα τρέξουν και οι διαδικασίες αναβάθμισης του εξοπλισμού του Υφυπουργείου, θα υπάρχει κατάληξη για την ακτοπλοϊκή σύνδεση Κύπρου- Ελλάδας και θα οριστικοποιηθεί η παρουσία της Κύπρου στην Ασία. **Οικονομική, σελ. 4**

Εξαντλούνται οι εφεδρείες Μαξίμου

Η Ν.Δ. θα δώσει στις ευρωεκλογές χαρακτήρα δημοψηφίσματος

Ο ΣΥΡΙΖΑ χάνει τη μάχη της αναθεώρησης, καθώς έχει εγκλωβιστεί στην αρχική θετική του ψήφο για αποσύνδεση της εκλογής Προέδρου από τη διάλυση της Βουλής. Παράλληλα, οι «μεταγραφές» από την Κεντροαριστερά δεν φαίνεται να αποδίδουν. Εν τω μεταξύ, η Νέα Δημοκρατία εφόσον δεν γίνουν Μάιο οι εθνικές εκλογές, επιδιώκει να προσδώσει δημοψηφισματικό χαρακτήρα στις ευρωεκλογές. Ταυτόχρονα ο Κυριάκος Μητσοτάκης απευθύνει ξεκάθαρο μήνυμα προς υποψήφιους επενδυτές ότι οι επενδύσεις είναι καλοδεχούμενες ακόμη και τώρα, αφού θεωρεί ότι μόνο ευκαιριακά τις πιστώνεται η κυβέρνηση. **Σελ. 18**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Χώρα των επιτροπών

Για ακόμη μία φορά η Δημοκρατία επέλεξε να αναιρέσει εαυτόν, αφού το πόρισμα δεν είναι της απολύτου αρεσκείας της. Η επιτροπή διερεύνησης των αιτιών κατάρρευσης του Συνεργατισμού, που συγκροτήθηκε από την Πολιτεία με μέλη της τους Γιώργο Αρέστη, Γιώργο Χαραλάμπους και Γιώργο Γεωργίου, δημοσιοποίησε την εβδομάδα που πέρασε το πόρισμά της. Η τριάς των Γεωργίων καταλόγισε πολιτικές ευθύνες στον ΥΠΟΙΚ Χάρη Γεωργιάδη, ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες για τον Νικόλα Χατζηγιάννη και εισήγηση για περαιτέρω έρευνα άλλων. Άρα κάτι βρήκε, ωστόσο αμέσως άλλοι βάλθηκαν να αμφισβητήσουν το πόρισμα και άλλοι να το θεωρήσουν άγιο ανάγνωσμα – αποσιωπώντας ό,τι δεν μας συμφέρει. Ελάχιστοι, όμως, αυτοί που νηφάλια σκέφτηκαν ότι μπορεί τουλάχιστον να χρησιμοποιηθεί ως πυξίδα πορείας για αποσόβηση παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον. Ας προσποριστούμε τα αναγκαία μαθήματα, από πορίσματα άλλο τίποτα, κάναμε κάβα!

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η Ροτόντα πεδίο μελέτης εδώ και 65 χρόνια

Ο 94 Νορβηγός αρχαιολόγος Χάλμαρ Τορπ πήγε για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη το 1953 για να δουλέψει στον αυτοκρατορικό ναό της Ροτόντας. Από τότε ο Χάλμαρ Τορπ δεν έπαψε στιγμή να ασχολείται με ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά και καλλιτεχνικά μνημεία. **Ζωή, σελ. 1**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Η Υρώ Μανέ μιλάει στην «Κ» για τη «Ρένα»

Με την ευκαιρία της παράστασης «Ρένα» του Αύγουστου Κορτώ, σε σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη, η ηθοποιός Υρώ Μανέ μίλησε στην «Κ» για τον χαρακτήρα της «Ρένας» και γιατί θέλησε να δραματοποιήσει το βιβλίο. «Ο χαρακτήρας που υποδύομαι βλέπει πάντοτε προς το φως». **Ζωή, σελ. 4**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Δημ. Φανής μαζί με τους ρεμπέτες του ντουνιά

Η μουσική παράσταση του Δημήτρη Φανή «Όλοι οι ρεμπέτες του ντουνιά» διοργανώνεται για έναν καλό σκοπό. Ο μουσικός Δημήτρης Φανής μαζί με σαράντα μουσικούς θα δώσουν δύο συναυλίες σε Λατσιά και Παραλίμνι και τα καθαρά έσοδα θα πάνε σε φιλανθρωπικούς σκοπούς. **Ζωή, σελ. 11**

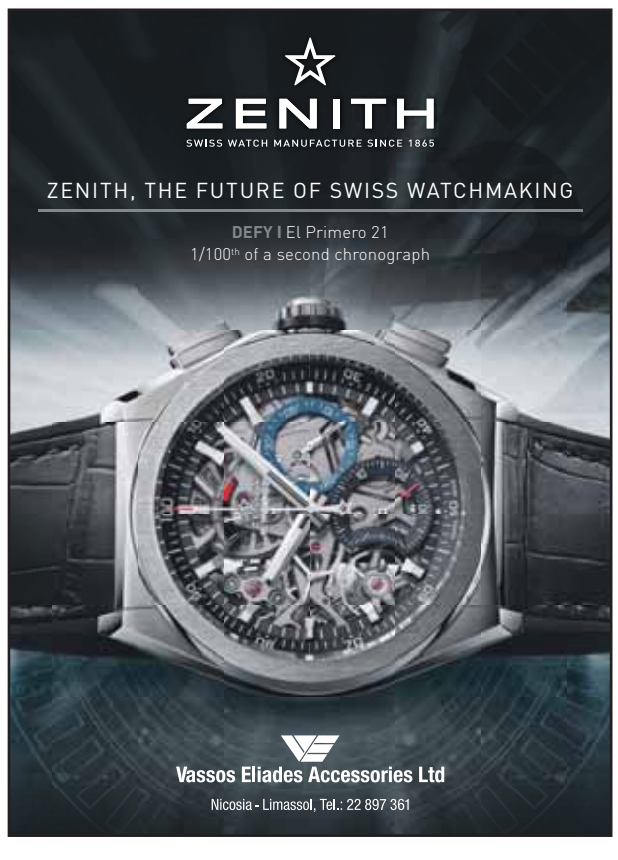

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Η σημασία του να μην είναι κανείς σοβαρός

«Η ζωή αντιγράφει την τέχνη», είναι η παράφραση του αποφθέγματος, «Η φύση μιμείται την τέχνη», του ευφυέστατου Ιρλανδού συγγραφέα Όσκαρ Ουάιλντ, (1854-1900) και αποτελεί το μότο του «The Cyprus Oscar Wilde Festival», που πραγματοποιείται από την 1η έως τις 16 Μαρτίου. Στην εποχή του, ο Ουάιλντ είχε την τόλμη, να μηνύσει για συκοφαντία τον Μαρκήσιο του Κουίνσμπερι, πατέρα του εραστή του Λόρδου Άλφρεντ Ντάγκλας, παρόλο που ήξερε ότι η ομοφυλοφιλία ήταν ποινικό αδίκημα και κινδύνευε να καταλήξει ο ίδιος στη φυλακή, όπως και έγινε. Ο συχνά εκτός πλαισίων, πνευματώδης συγγραφέας, ποιητής και αρθογράφος, είχε ιδιαίτερο τρόπο να απογυμνώνει την υποκρισία στη βιωτή των υψηλών πνευματικών και κοινωνικών κύκλων του Λονδίνου. Προχθές μελετώντας την αποτύπωση της εικόνας που παρουσιάζει η εκλογική δύναμη των πολιτικών κομμάτων σε κάθε χώρα μέλος της Ε.Ε., σύμφωνα με αξιόπιστες δημοσκοπήσεις που διενεργήθηκαν για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με αφορμή της επερχόμενες ευρωεκλογές, προσέτρεξα στο απόφθεγμα του Ουάιλντ που λέει ότι, «Η απλή και καθαρή αλήθεια, είναι σπάνια καθαρή και ποτέ απλή». Στην Κύπρο η δημοσκόπηση (έγινε από 21/09/2018 μέχρι 18/02/2019) έδειξε ότι, ο ΔΗΣΥ προηγείται με 39% και ακολουθούν, ΑΚΕΛ με 18%, ΔΗΚΟ με 15%, ΕΛΑΜ με 11%, Κίνημα Οικολόγων – Συμμαχία Πολιτών 4%, Αλληλεγγύη με 2%, ΕΔΕΚ με 1% και άλλα κόμματα με 8%». Τουτέστιν το ΕΛΑΜ βρίσκεται στην 4η θέση, ενώ μπορεί να τερματίσει και στην 3η, ανάλογα από το ποσοστό που θα καταγράψει η ΔΗ.ΠΑ του Μάριου Καρογιάν, πόσες ψήφους πιθανόν να σηκώσει από το ΔΗΚΟ και φυσικά πόσο θα καταγράψει τελικά το ίδιο το ΕΛΑΜ. Το ΕΛΑΜ που ενόσω τα άλλα κοινοβουλευτικά κόμματα διαγκωνίζονται μεταξύ τους μετερχόμενα μικροπολιτικές μηχανορραφίες και συχνά αλχημείες, εργάζεται αθόρυβα προσηλυτίζοντας κόσμο σε μια ιδεολογία απεχθή, ρατσιστική και μισαλλόδοξη. Ιδεολογία που ευδοκιμεί όταν η παιδεία χωλαίνει ή και ασθενεί, και οι θεσμοί ξεφτιλίζονται και καταρρέουν. Μια ιδεολογία με την οποία συμφωνεί και ο υπουργός Παιδείας Κώστας Χαμπιαούρης, ο οποίος πέρσι 28 Μαρτίου, αφού ανέλαβε, επισκέφθηκε το ΕΛΑΜ και ανταπαντώντας στις δηλώσεις του Χρίστου Χρίστου μεταξύ άλλων σημείωσε: «Θέλω να ξέρετε ότι οι αξίες και αρχές που έχετε αναφέρει είναι και δικές μας αξίες και δικές μας αρχές». Αυτές οι αρχές και αξίες του αρχηγού του ΕΛΑΜ και πάλαι ποτέ υπασπιστή του αρχηγού της Χρυσής Αυγής Νίκου Μιχαλολιάκου είναι οι διακηρυχθείσες υπό Μιχαλολιάκου: «Εμείς είμαστε η σπορά των νικημένων του 1945, οι εθνικιστές, οι εθνικοσοσιαλιστές, οι φασίστες». Η σπορά δηλαδή του χιτλεροφασισμού με τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως και τα κρεματόρια. Πώς κατάντησε η Κύπρος σε αυτό τον εξευτελισμό μετά από ένα προδοτικό και καταστροφικό πραξικόπημα; Η λαϊκή σοφία απαντά ότι, το ψάρι βρωμάει από το κεφάλι. Κι όλο αυτό ήταν αποτέλεσμα της πολιτικής μιας ηγεσίας που ποτέ δεν πίστεψε στην Κυπριακή Δημοκρατία. Την υπονόμευσε εξαρχής, με αποτέλεσμα στα τέλη του 1963 να αρχίσει να διαλύεται στα εξόν συνετέθη. Τον Ιούλη του '74 Χούντα και ΕΟΚΑ Β' ανατίναξαν τα τείχη και μπήκε ο τουρκικός στρατός και κατέλαβε το μισό νησί. Το Δεκέμβριο του '74, ο Μακάριος σαν υπέρτατος νόμος και έδωσε σε όλους κλάδον ελαίας. Έτσι το μεγαλύτερο έγκλημα κατά της Κύπρου έμεινε ατιμώρητο. Έκτοτε όλα τα μεγάλα εγκλήματα στον τόπο συντελέσθηκαν με συνέργια ή και συγκάλυψη των κομμάτων, σε σημείο που πλέον βλέπουμε να καταρρέει ο ένας θεσμός μετά τον άλλο. Έχουμε φτάσει μέχρι σημείου αυτοδιαπόμπευσης του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την κατάντια να μετεξελίσσεται σε αποσύνθεση καθώς το φασιστικό ΕΛΑΜ μπήκε στη Βουλή το 2016 με σχεδόν 4% και τώρα μπαίνει στο Ευρωκοινοβούλιο με 14%, ενώ τα συμβατικά κόμματα εξακολουθούν να διολισθαίνουν στο λίπος της ρεμούλας ποιούμενα τη νήσσαν. Εν κατακλείδι, παραφράζοντας τον Ουάιλντ αυτοκριτικά, ας παραδεχτούμε ότι «Το θεατρικό μας έργο ήταν τραγωδία και το κοινό αποτυχία»…

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Άλλο Χάρης και άλλο... Harry Potter

Η αναστάτωση που προκάλεσε το πόρισμα για την κατάρρευση του Συνεργατισμού, είναι σίγουρο ότι θα συνεχιστεί και αυτή την εβδομάδα. Μη σας πω και για πολλές εβδομάδες ακόμα. Η Νομική Υπηρεσία είναι όπως ακούω αποφασισμένη να προχωρήσει στη διερεύνηση των ποινικών ευθυνών που κάποιοι διαπιστώνουν ότι υπάρχουν και δεν αποκλείεται να αρχίσει σύντομα η κλήτευση ατόμων για καταθέσεις. Ακούω πως υπάρχει μια μικρή λίστα με τρία άτομα, η οποία ενδέχεται να μεγαλώσει. Πρόκειται για πληροφορία που δεν κατέστη δυνατόν να διασταυρωθεί, αφού οι πέριξ του Κωστάκη ήπιαν το αμίλητο νερό. Αυτοί που μελετούν το τεράστιο σε όγκο πόρισμα στη Νομική Υπηρεσία σημειώνουν τις ευθύνες, σύμφωνα με την πηγή μου, δίπλα από τα ονόματα που θεωρούν ότι προκύπτουν και σε δεύτερο στάδιο, αλλά σύντομα, θα αποφασιστεί τελεσίδικα πώς θα προχωρήσει η έρευνα...

«Ας στείλω και μία παραίτηση με μήνυμα, να υπάρχει!»

Στο πολιτικό σκηνικό η μάχη αναμένεται να φουντώσει σε περίπτωση που αρχίσει η ποινική διερεύνηση. Και αυτό να μη γίνει όμως η αντιπολίτευση, ιδιαίτερα σε προεκλογική περίοδο δεν πρόκειται να αφήσει το θέμα να κοιμηθεί. Κάθε άλλο. Η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα λέγονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, με ενημέρωσε πως «πάνω από το πόρισμα βρίσκονται συνεχώς τέσσερα άτομα και παίρνουν σημειώσεις». Όπως μου είπε «συζητούν μεταξύ τους αλλά και με άλλους τρόπους καλύτερης αξιοποίησης του πορίσματος και υποβάλλουν εισηγήσεις»... Η κυρία Γιαννούλα μου αποκάλυψε πως εκτός από αυτά που ακούμε δημόσια «η μηχανή του κόμματος εργάζεται για την επιχειρηματολογία που αναπτύσσει στη βάση του κόμματος για να πείσει για την ενοχή της κυβέρνησης και την ανάγκη να υπάρξει έστω και μία παραίτηση».

Στην Πινδάρου δε, ο Μεγάλος Αρχηγός Φούλης έχει διορίσει τη δική του Επιτροπή. Η Επιτροπή Αβέρωφ, εάν λειτουργήσει όπως την περιέγραψε ο Πάφιος Αρχηγός ενδέχεται να αφήσει μια προίκα στον ΔΗΣΥ. «Αν μη τι άλλο να έχουμε ένα εργαλείο να διαχειριστούμε ανάλογες καταστάσεις και ανάλογες κρίσεις, αφού θα συνεχίσουμε να κυβερνούμε για αρκετά χρόνια ακόμα», σχολίαζε προχθές χαμογελώντας στέλεχος του κόμματος.

Στο πριγκιπάτο του ΔΗΚΟ μετά το πρώτο αλαλούμ, όταν ο πρίγκιπας Νικόλαος φάνηκε να υπερασπίζεται στα σημεία τον Χάρη στο Twitter, υπήρξε μια μικρή επανάσταση, όπως μου ανέφερε η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα. Και αυτό ήταν που προκάλεσε σχεδόν αμέσως μετά το νέο tweet του πρίγκιπα Νικόλαου με το οποίο ζητούσε, ξεκάθαρα πια, την παραίτηση του Χάρη. Αρχικά ο πρίγκιπας Νικόλαος έγραψε: «Ίσως το πόρισμα να είναι κάπως άδικο για τον Χ. Γεωργιάδη και θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερη η αναλογία ευθυνών στην ΚΤ και στην ΕΕ για το κούρεμα του 13. Συμφωνώ επίσης ότι σε άλλες πτυχές της θητείας του ήταν επιτυχημένος. Οι ευθύνες όμως είναι ευθύνες και πρέπει να αναληφθούν.» Στο δεύτερο Tweet, λίγο αργότερα... επανόρθωσε: «Καλούμε τον Χάρη Γεωργιάδη να παραιτηθεί. Σε αντίθετη περίπτωση, πολύ φοβούμαστε πως θα κλονιστεί η εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης αλλά και της χώρας και θα καταστεί πολύ πιο δύσκολο το έργο της κυβέρνησης να προωθήσει απαραίτητες μεταρρυθμίσεις». Κάποιος από τον ΔΗΣΥ σχολίασε πως «είναι αξιοθαύμαστη η έγνοια του Νικόλα να διευκολύνει το έργο της κυβέρνησης να προωθήσει απαραίτητες μεταρρυθμίσεις»...

Πρόκειται για τον ίδιο πολιτικό που έριξε μια έξυπνη ατάκα για το πολιτικό δράμα των ημερών. Μιλούσε για τη θητεία του Χάρη και τις επιτυχίες του να ανορθώσει την οικονομία και το κύρος της στις αγορές του εξωτερικού σε αντιδιαστολή με τη δύσκολη κατάσταση που καλείται να διαχειριστεί σήμερα με την αντιπολίτευση να τον καλεί «εν χορώ» να παραιτηθεί. Και απέδωσε με λίγες μόνο λέξεις, λέγοντας: «Δεν μπορεί να κάνει και θαύματα ο άνθρωπος, άλλο Χάρης και άλλο Harry Potter». Ανέκδοτα ακούγονται μεταξύ δημοσιογράφων για την αναφορά της Ειρήνης Χαραλαμπίδου στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ότι «η κυβέρνηση Αναστασιάδη σε θέματα πολιτικής ευθύνης είναι δυσλεκτική». Δέχθηκε βροχή επικρίσεων για τη χρήση της λέξης «δυσλεκτική» που φανέρωνε τη βαθύτερη αντίληψή της για τους δυσλεκτικούς.

Μερικές από τις επικρίσεις που δέχθηκε έλεγαν πώς είναι δυνατόν μια βουλευτίνα που σκίζεται νυχθημερόν κατά των διακρίσεων και υπέρ της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων «να καταφέρεται με αυτό τον τρόπο κατά των δυσλεκτικών» ή «να έχει τέτοια άγνοια που φθάνει στα όρια του ρατσισμού». Κάποιος άλλος της έγραψε ότι «άτομα με δυσλεξία θα μπορούσαν καλύτερα να βρίσκονταν σε θέσεις που σήμερα κατέχουν ημιμαθείς και άσχετοι σε διάφορα πόστα όπως τη Βουλή». Για την ουσία της υπόθεσης που αφορούσε την τραγική ιστορία του χαλλουμιού κάποιος διερωτήθηκε εάν «η λύση θα ήταν η παραίτηση του Λακκοτρύπη και η επιβράβευση του λειτουργού που δεν έκανε τη δουλειά του»...

Και ούτε μια συγγνώμη προς τους δυσλεκτικούς από την ευαίσθητη Ειρήνη...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

10.ΙΙΙ.1939

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΩΝ: Η Μεγάλη Βρεττανία καθείλκυσε προ τινών εβδομάδων το νέον ντρέντνωτ «Βασιλεύς Γεώργιος Ε'». Σχεδόν ταυτοχρόνως η Γαλλία καθείλκυσε το θωρηκτόν «Ρισελιέ» και η Γερμανία το «Βίσμαρκ». Αι ναυπηγήσεις θα συνεχισθούν, ως γνωστόν, με την ιδίαν έντασιν και υπό των τριών μεγάλων Δυνάμεων. [...] Αι νέες ναυπηγήσεις της Μεγάλης Βρεττανίας θα καταστήσουν ακαταγώνιστον το βρεττανικόν ναυτικόν.

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ: Κατά τας τελευταίας εκ Μαδρίτης πληροφορίας το κομμουνιστικόν στρατηγείον παρεδόθη σήμερον την εσπέραν εις τον στρατηγόν Μιάχα. Τας διαπραγματεύσεις διά την παράδοσιν του κομμουνιστικού στρατηγείου διεξήγαγεν ο συνταγματάρχης Ορτέγκα. Παρά ταύτα και κατά την διεξαγωγήν των τελικών διαπραγματεύσεων υπό του Ορτέγκα, εσημειώθη μικρά συμπλοκή. Επίσης τηλεγράφημα του Πρακτορείου Ρώυτερ εκ Μαδρίτης αγγέλλει ότι το γενικόν αρχηγείον των κομμουνιστικών δυνάμεων, αι οποίαι ανθίσταντο κατά της Χούντας, παρεδόθη την νύκτα και ότι τα στρατεύματα του Μιάχα συνέλαβον μετά ταύτα 1.400 κομμουνιστάς αιχμαλώτους. [...] Το κέντρον της κομμουνιστικής αντιστάσεως ήτο η πλατεία Σαντερούρντο, όπου και το κομμουνιστικόν στρατηγείον. [...] Οι κομμουνισταί ευρεθέντες ούτω εν μέσω διασταυρουμένων πυρών ηναγκάσθησαν να παραδοθούν και να τραπούν προς τα προάστεια.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στο πόρισμα. Το συμπέρασμα είναι πως το πόρισμα είναι γενικό προς όλες τις ευθύνες για πριν από το 2013 και ειδικό για τις ευθύνες του Χάρη από εκείνη την περίοδο και μετά. Αυτό δεν είναι πόρισμα, αυτό είναι όρυγμα που μέσα του ρίξατε μόνο έναν.

2 Στον Νίκολσον. Το γεγονός ότι δύο φορές ο γενικός εισαγγελέας βρήκε ασυμβίβαστο στον sir, δεν είναι προφανώς τίποτα μπροστά στη δυνατότητα να μας χειροκροτήσουν στο twitter ή να μας καλοπιάσουν, επειδή νιώθουμε πως αδικηθήκαμε. Όλα είναι θέμα προτεραιότητας.

3 Στην ανάμνηση. Πρόστιμο 200 ευρώ έβαλαν στον Πιτσιλλίδη, τον «κολλητό» του Θεού ντε, επειδή δεν έχει καταβάλει ακόμη έκθεση εκλογικών δαπανών για το 2016! Μιλάμε για μια ανάμνηση παλιά σαν αμαρτία που όσες προσευχές και να κάνεις δεν την ξέχασαν τα δικαστήρια... Ω God!

4 Στη σοβαρότητα. Ο Τσίπρας ο μεγαλύτερος λαϊκιστής, λέει ο Guardian. Άντε βρε και στα δικά μας, με το καλό. Εχθρός του καλού το καλύτερο.

5 Στις ΗΠΑ. Για δύο μέρες μόνο θα βρεθεί ο Healtthy στις ΗΠΑ, 24-26 Μαρτίου. Μα αυτό δεν είναι επίσκεψη με μηνύματα αγαπητέ Healthy μας και με βαρυσήμαντες επαφές. Πάνε οι ένδοξες εποχές του Αστόρια και των δεκαπενθημέρων τουρνέ. Espresso stretto.

Μην ψάχνεις Σάκη, δεν θα δεις κείμενο για εσένα στη στήλη. Δεν το επιτρέπει η αγωγή μας.

6 Στον φούρνο. Μετά από τόνους μελάνι που έχουμε ρίξει για τα ακριβά καύσιμα, μας τρολάρει και η ΑΗΚ που τρέχει λέει για να προλάβει εντός του 2019 να δώσει αδειοδοτήσεις για φωτοβολταϊκά. Κόψτε κάτι γιατί δεν θα έχουμε που να βάλουμε τα λεφτά σε λίγο.

7 Στην κοπέλες. Μετά την ΥΠΑΜ της Γερμανίας που ήρθε για επίσκεψη, έρχεται και η ΥΠΑΜ της Γαλλίας, αν και προσωπικά για άλλους λόγους, προτιμώ την πρώτη. Εφτά παιδιά έχει στο σπίτι, οπότε είναι πέρα από βέβαιο ότι θα μπορεί πολύ καλύτερα να τα βγάλει πέρα με τις όποιες προκλήσεις από όπου κι αν προέρχονται. Τώρα για τα αέρια έρχονται οι κυρίες, για τον ψηλό νεαρό υπουργό μας, θα σας γελάσω.

8 Στον Σάκο. Φταίνε λοιπόν (και) τα κόμματα για τον Συνεργατισμό. Έτσι στα αόριστα, στα γενικά, όπως λέμε αγαπώ. Ούτε ποιον αγαπώ ούτε γιατί. Έτσι μια ιδέα εμένα του αρχαίου έλληνα: Ίσως να μας έλεγαν ποια κόμματα δανείζονταν, ποιες τοπικές, έστω ένα ποσοστό ρε παιδί μου. Π.χ. πόσοι αξιωματούχοι ποιων κομμάτων σε επιτροπές δανείστηκαν. Έστω ποια σωματεία. Έστω ποια κόμματα διοικούσαν τον συνεργατισμό για 50 χρόνια. Μια ιδέα.

9 Στις επιτροπές. Όπως και οι επιτροπές του συνεργατισμού, έτσι και οι διερευνητικές επιτροπές δεν στεριώνουν στη νήσο. Του Πίκη, του Καλλή, του Πολυβίου (επιτροπάρα), του Αρέστη. Όλες ενέπνευσαν εμπιστοσύνη και τα πορίσματά τους καλογραμμένα και στοιχειοθετημένα έγιναν βιβλία που διδάσκονται στις νομικές σχολές της Κύπρου αλλά και του Κέιμπριτζ. Τυχαίο;

10 Στην τύχη. Να σας πω λοιπόν. Τίποτα δεν γίνεται στην τύχη. Όσο καλούς νομικούς και δικαστές έχουμε, αλλά και ανθρώπους με βάθος, προσωπικότητα και αρετή, τέτοια είναι και διαχρονικά τα πορίσματά μας. Όσο καλά είναι τα λοιπά στη νήσο, όσο καλή είναι η δικαιοσύνη, τόσο αποδεκτά είναι και τα πορίσματα και εμπνέουν την ανάλογη εμπιστοσύνη. Τι ξέρουν και οι κουτόφραγκοι Ευρωπαίοι που τους αγνόησε ο Αρέστη πλήρως στο πόνημά του.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

NEO JEEP® RENEGADE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ €19,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Ή €169/ΜΗΝΑ*

ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep®

Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο: Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO_2 από 130 g/km.
*Υπόκειται σε έγκριση από χρηματοδοτικό οργανισμό. Ο εξοπλισμός του αυτοκινήτου προσφοράς διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας

CiC AUTOMASTERS

Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370

www.jeep-cyprus.com

Jeep Cyprus

Οι 4 δίνουν τα χέρια για την ασφάλεια της περιοχής

Πομπέο, Νετενιάχου, Αναστασιάδης και Τσίπρας θέτουν τις βάσεις στις 20 Μαρτίου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Στις 20 Μαρτίου 2019, η τριμερής Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ θα πραγματοποιήσει ίσως το σημαντικότερο βήμα από συστάσεώς της, που αναμένεται να αφήσει το αποτύπωμά του στο εύθραυστο ζήτημα ασφάλειας της Ανατολικής Μεσογείου. Επί ισραηλινού εδάφους και υπό το βλέμμα του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο, ο τριμερής συνασπισμός ουσιαστικά θα θέσει το πλαίσιο εκείνο προκειμένου να εδραιωθεί η παρουσία του δυτικού συνασπισμού την περιοχή, στο κεφαλαιώδες ζήτημα της ασφάλειας από την Ανατολική Μεσόγειο έως και το Αιγαίο. Μια εξέλιξη που δεν είναι άσχετη με τις ενεργειακές προοπτικές και το έντονο ενδιαφέρον Αμερικανών και Ευρωπαίων για την περιοχή. Διεργασίες που αναμένεται να καθορίσουν τη νέα τάξη πραγμάτων στην Ανατολική Μεσόγειο για τα επόμενα χρόνια. Με αιχμή του δόρατος τους ενεργειακούς πόρους και υποδομές, η τριμερής του Ισραήλ θα διευρύνει το πεδίο συνεργασίας σε αμιγώς αμυντικά ζητήματα ενόψει μάλιστα και των έντονων διεργασιών, κατασκευής του αγωγού EastMed έργο για το οποίο η Κομισιόν άναψε πρόσφατα το πράσινο φως για την υπογραφή της διακρατικής συμφωνίας. Στον απόηχο της ανακάλυψης στο τεμάχιο 10, από την ExxonMobil στο Ισραήλ ο Αμερικανός ΥΠΕΞ ουσιαστικά αναμένεται να επικυρώσει το ενδιαφέρον των ΗΠΑ για Κύπρο, αλλά και Ανατολική Μεσόγειο

Μια γεύση για το πλαίσιο ασφάλειας που βρίσκεται στα σκαριά δίνουν οι συνεργασίες του Ισραήλ τόσο με την Κύπρο όσο και την Ελλάδα στον στρατιωτικό τομέα, που κατά γενική ομολογία είναι σε προχωρημένο στάδιο. Διά στόματος του ισραηλινού πρωθυπουργού το γειτονικό κράτος είναι έτοιμο να προσφέρει τις ναυτικές υποδομές του, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια του αγωγού EastMed. Η παραχώρηση από πλευράς Κυπριακής Δημοκρατίας ζωτικού χώρου για τα αεροσκάφη της πολεμικής αεροπορίας εξυπηρετεί το Ισραήλ, που σε συνδυασμό με τη συνεργασία που έχει με τις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις, βρίσκει διέξοδο προς την πλευρά του Αιγαίου, τόσο για σκοπούς άσκησης όσο και επιτήρησης από αέρος. Επί της θαλάσσης ο άξονας Ισραήλ-Κύπρος είναι ήδη ισχυρός με πολύπλευρες και σε ετήσια βάση δραστηριότητες, που έχουν ως αιχμή την ενεργειακή ασφάλεια. Πέρα από τα πρακτικά ζητήματα που θα ενισχύσουν το πλαίσιο ασφάλειας της Ανατολικής Μεσογείου, η τριμερής Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ αναμένεται να διευρύνει την υπάρχουσα συνεργασία και στα εξοπλιστικά. Θέση στον τριμερή άξονα ασφάλειας θα έχουν και οι ΗΠΑ κάτι που φαίνεται και από τις κινήσεις της ExxonMobil όχι μόνο εντός της κυπριακής ΑΟΖ, αλλά προς την πλευρά της Αιγύπτου και της Ελλάδας, όπου νοτίως της Κρήτης και σε συνεργασία με TOTAL και Ελληνικά Πετρέλαια, διεκδικούν δύο τεμάχια για έρευνες.

Με γαλλικό άρωμα

Στο υπό διαμόρφωση νέο τοπίο η Γαλλία έχει και θα συνεχίσει να έχει πρωταρχικό ρόλο. Την επέκταση της παρουσία της TOTAL στο μεγαλύτερο αριθμό τεμαχίων που έχουν αδειοδοτηθεί, έρχεται να συμπληρώσει η συνομολόγηση της μεγαλύτερης αμυντικής συμφωνίας από ιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία σαφέστατα είναι ενταγμένη στο πλαίσιο του δυτικού συνασπισμού και της εξυπηρέτησής του από τις υποδομές που θα αναβαθμιστούν. Όπως είχε γράψει η «Κ» η γαλλοκυπριακή συνεργασία αναμένεται να πάρει σάρκα και οστά με την υπογραφή της συμφωνίας εντός Μαρτίου. Στο πλαίσιο αυτό προνοείται η δημιουργία ενός μεγάλου λιμανιού στο Βασιλικό το οποίο θα χρησιμοποιείται από τα γαλλικά πολεμικά πλοία και όχι μόνο.

Όπως και με το Ισραήλ η στρατιωτική συμφωνία με τους Γάλλους επεκτείνεται και σε ζητήματα εξοπλισμών τα οποία θα είναι ενταγμένα στη λογική ενίσχυσης της ασφάλειας της Ανατολικής Μεσογείου. Το κομμάτι αυτό εκτός των θεμάτων εκπαίδευση περιλαμβάνουν και τα εξοπλιστικά προγράμματα ένα μέρος των οποίων προορίζεται για την επιτήρηση της Ανατολικής Μεσογείου.

Ραντάρ στην Κρήτη

Πέρα από την πολιτική συνεργασία, η οποία θα επιβεβαιωθεί κατά την τριμερή Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου υπό την έγκριση των ΗΠΑ, υπάρχουν και βήματα επιχειρησιακού συντονισμού. Στην κορυφή βρίσκεται το ραντάρ Long Horizon, που θα κατασκευαστεί στην ανατολική Κρήτη και θα παρέχει τη δυνατότητα παρακολούθησης όλων όσα συμβαίνουν στην Ανατολική Μεσόγειο, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο Ισραήλ. Η Αθήνα ενδιαφέρεται ιδιαιτέρως γι' αυτό το έργο, στο οποίο συμμμετέχει από κοινού με την Ιερουσαλήμ με ένα κόστος που δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητο, ιδιαίτερα για τον μειωμένο αμυντικό προϋπολογισμό της Ελλάδας. Παράλληλα, το επόμενο χρονικό διάστημα η Ελλάδα έχει συμφωνήσει με το Ισραήλ στην παροχή τεχνογνωσίας, αλλά και εμπειρικών γνώσεων στο ναυτικό της χώρας, που έχει αρχίσει να αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια.

Οι επόμενοι στόχοι

Με δεδομένη την περίοδο ανάπαυλας στις δραστηριότητες της ExxonMobil, που θα ακολουθήσει, η Λευκωσία το επόμενο διάστημα σε συνεργασία με τις άλλες δύο εταιρείες θα πρέπει να καθορίσουν τα βήματα που θα πρέπει να γίνουν σε τουλάχιστον πέντε οικόπεδα. Χωρίς να έχει προσδιοριστεί χρονικά, στην αναμονή βρίσκονται ισάριθμες γεωτρητικές δραστηριότητες εκ των οποίων, οι δύο επιβεβαιωτικές. Η πρώτη στο τεμάχιο 6 και το στόχο «Καλυψώ» και η δεύτερη στο διπλανό τεμάχιο το 7, το οποίο θα καταλήξει στην κοινοπραξία TOTAL – ENI, επειδή πιστεύεται πως το κοίτασμα που έχει εντοπισθεί στο 6 επεκτείνεται στο τεμάχιο 7. Το επόμενο διάστημα το Υπουργείο Ενέργειας θα ενημερωθεί επίσημα από την γαλλο-ιταλική κοινοπραξία του 6 για τα αποτελέσματα της γεώτρησης στο «Καλυψώ», μια διαδικασία που πιστεύεται πως θα συγκεκριμενοποιήσει τα επόμενα βήματα των εργασιών που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν.

Για την ExxonMobil ο εντοπισμός ποσότητας Φ.Α. σε έναν από τους δύο στόχους που επιχείρησε, αποτελεί επιτυχία. Οι εκτιμήσεις για κοίτασμα με εύρος πεδίου από 5 έως 8 tcf μπορεί να μην εξυπηρέτησε απόλυτα τις αρχικές προσδοκίες και σκέψεις της εταιρείας είναι σίγουρο όμως ότι θα προκαλέσει νέους σχεδιασμούς η υλοποίηση των οποίων θα μπει μπροστά, μετά το πέρας αξιολόγησης των ευρημάτων των δύο αρχικά γεωτρήσεων. Εκτός από την επιβεβαιωτική γεώτρηση στον «Γλαύκο» εικάζεται πως η εταιρεία θα επανέλθει στην περιοχή για την πραγματοποίηση άλλων δύο ερευνητικών γεωτρήσεων, σε αντίστοιχους στόχους που έχουν εντοπισθεί. Η προφανής επιδίωξη της εταιρείας είναι να αυξήσει τις ποσότητες υδρογονανθράκων προκειμένου να είναι σε θέση να υλοποιήσει μακροπρόθεσμους επενδυτικούς στόχους, όπως η δημιουργία τερματικού υγροποίησης στην Κύπρο. Εκτιμάται πως επιβεβαιωτική και δύο ερευνητικές γεωτρήσεις θα πραγματοποιηθούν την ίδια χρονική περίοδο.

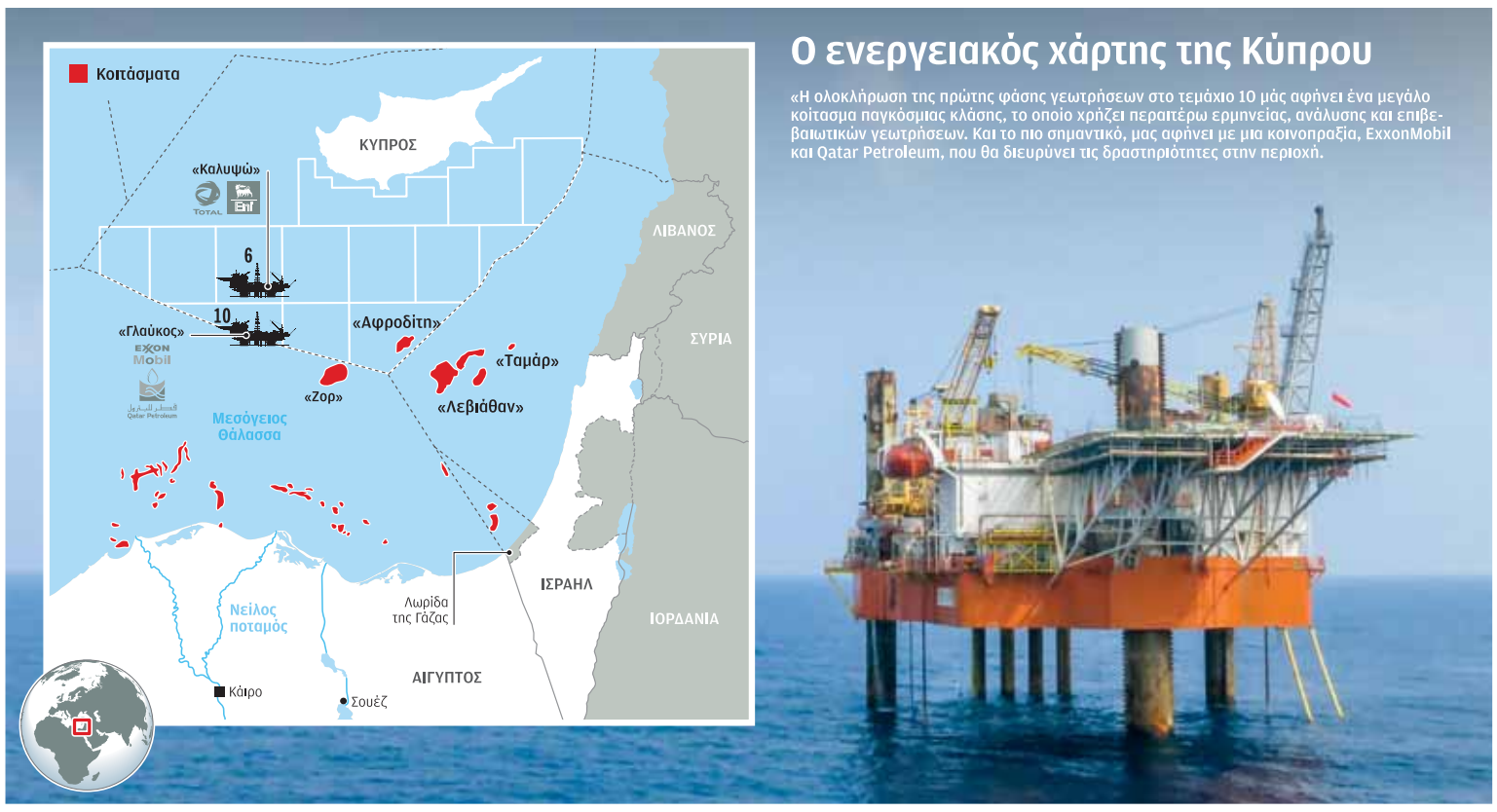

Ο ενεργειακός χάρτης της Κύπρου

«Η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης γεωτρήσεων στο τεμάχιο 10 μάς αφήνει ένα μεγάλο κοίτασμα παγκόσμιας κλάσης, το οποίο χρήζει περαιτέρω ερμηνείας, ανάλυσης και επιβεβαιωτικών γεωτρήσεων. Και το πιο σημαντικό, μας αφήνει με μια κοινοπραξία, ExxonMobil και Qatar Petroleum, που θα διευρύνει τις δραστηριότητες στην περιοχή.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι εργασίες στα τεμάχια 6, 7, 8, 11 και 3

Τεράστιο ενδιαφέρον υπάρχει για το πώς θα κινηθεί η κοινοπραξία TOTAL-ENI μιας και το υπόλοιπο πρόγραμμα δραστηριοτήτων στην ΑΟΖ αφορά τεμάχια τα οποία έχουν αδειοδοτηθεί σε Γάλλους και Ιταλούς. Περισσότερο ξεκάθαρη φαίνεται να είναι η εικόνα σε δύο από τις πέντε γεωτρήσεις. Όπως είπε και ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης στη συνέντευξή του στην «Κ» την περασμένη Κυριακή αναμένει τις επόμενες μέρες την επίσημη έκθεση από τις εταιρείες. Όπως τονίστηκε από τον κ. Λακκοτρύπη μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν προκαταρκτικά στοιχεία, όπως στην περίπτωση του «Γλαύκου», ούτε έχει γίνει συζητήσει για τον τρόπο προσέγγισης. Οι εργασίες που αναμένονται αφορούν το τεμάχια 6, 7, 8, 11 και 3. Από τις πέντε γεωτρήσεις φαίνεται πως κυβέρνηση και εταιρείες φαίνεται να έχουν καταλήξει πως θα επανέλθουν στο τεμάχιο 3 μετά τις τουρκικές προκλήσεις τον Φεβρουάριο του 2018.

Διπλωματικό casus belli τουρκική γεώτρηση σε ΑΟΖ

Ο επίκουρος καθηγητής Θεόδωρος Τσακίρης σκιαγραφεί την επόμενη μέρα στα ενεργειακά της Κυπριακής Δημοκρατίας

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Σε μια διαφορετική ανάγνωση των ενεργειακών της Κύπρου μετά την ανακάλυψη στο τεμάχιο 10 προβαίνει ο Θεόδωρος Τσακίρης σε συνέντευξή του στην «Κ». Ο επίκουρος καθηγητής Γεωπολιτικής & Ενεργειακής Πολιτικής επικροτεί την επιμονή της κυβέρνησης να δώσει συνέχεια στα ενεργειακά μετά τις προκλήσεις της Τουρκίας στο τεμάχιο 3, απορρίπτει τις απόψεις εκείνες δυναμικής σύγκρουσης κρατών που εταιρείες τους βρίσκονται εντός της ΑΟΖ με την Τουρκία, ενώ εμφανίζεται επιφυλακτικός σε μια νέα ενδεχόμενη γεώτρηση στο τεμάχιο 3.

–Τι σημαίνει η ανακάλυψη της ExxonMobil στο τεμάχιο 10;

–Είναι μια πολύ θετική εξέλιξη για την Κυπριακή Δημοκρατία. Ανατρέπει ένα ευρύτερο κλίμα υπερβολικής απαισιοδοξίας που είχε επικρατήσει μετά από μια σειρά αποτυχημένες γεωτρήσεις, οι οποίες όμως πρέπει να καταλάβουμε ότι ήταν λογικό και αναμενόμενο ότι θα υπήρχαν. Είναι επίσης θετικό ότι η κυβέρνηση, παρά την επιτυχημένη προσπάθεια της Τουρκίας να παρεμποδίσει τη γεώτρηση της ΕΝΙ τον Φεβρουάριο του 2018, επέλεξε με τη συναίνεση των περισσοτέρων κομμάτων, την πολιτική της μη-διασύνδεσης των δικοινοτικών διαπραγματεύσεων με το γεωτρητικό πρόγραμμα της Δημοκρατίας. Να θυμίζω ότι υπήρχαν φωνές που έλεγαν να σταματήσουμε τις γεωτρήσεις γιατί αυτό ενοχλούσε την Τουρκία και ευθυνόταν για την ακινησία του Κυπριακού μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα.

–Ποιο είναι το πρωταρχικό σκέλος της ανακάλυψης και ποιες οι προεκτάσεις;

–Ανάλογα με τις τιμές, τον τρόπο πώλησης του και το πού θα πουληθεί, το αέριο του «Γλαύκου» μπορεί να διπλασιάσει τα δυνητικά έσοδα του κράτους από την «Αφροδίτη», αν και θα αναπτυχθεί το συντομότερο 2-3 χρόνια μετά από την «Αφροδίτη» Πολιτικά, η ανακάλυψη δεσμεύει την ExxonMobil μακροπρόθεσμα στην κυπριακή ΑΟΖ ίσως και σε άλλα τεμάχια, αλλά είναι επικίνδυνο να βγάλουμε υπεραισιόδοξα γεωπολιτικά συμπεράσματα από την παρουσία της. Η ExxonMonbil ως μια μεγάλη πολυεθνική εταιρεία επηρεάζει την αμερικανική διπλωματία, αλλά ούτε την καθορίζει και ούτε αποτελεί υποχρεωτικά βραχιονά της. Θα ήταν μεγάλο λάθος να θεωρήσουμε ότι επειδή ήλθε εδώ η ExxonMobil, αποκτήσαμε και μια αμερικανική ασπίδα προστασίας παντός καιρού και για πάσα χρήση. Η ασπίδα προστασίας ισχύει πρωτίστως αμυντικά, σε περίπτωση δηλαδή που η Τουρκία επιχειρήσει να θέσει σε κίνδυνο την περιουσία και τη ζωή των αμερικανικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στην ΑΟΖ μας, αλλά δεν θα έρθει ο αμερικανικός στόλος για να παρεμποδίσει μια παράνομη τουρκική γεώτρηση, όπως φαντάζονται ορισμένοι. Η Τουρκία δεν θα τολμούσε και δεν θα τολμήσει να χρησιμοποιήσει τη στρατιωτική της υπεροπλία για να παρεμποδίσει, διά των όπλων, μια γεώτρηση, όταν έχει απέναντι της μιας σοβαρή χώρα.

Ο επίκουρος καθηγητής Γεωπολιτικής & Ενεργειακής Πολιτικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας θεωρεί πως ο αγωγός EastMed αποτελεί μονόδρομος για Ελλάδα και Ευρώπη. Για την Κύπρο οι επιλογές είναι δύο. Το τερματικό υγροποίησης και ο EastMed.

–Μια αποτυχημένη δεύτερη γεώτρηση τι θα σήμαινε;

–Εάν η γεώτρηση στο «Γλαύκος» αποτύγχανε, όπως και στη «Δελφύνη», το πιθανότερο σενάριο θα ήταν η αποχώρηση της ExxonMobil.

–Η φυγή της θα επηρέαζε και το υπόλοιπο πρόγραμμα εντός της ΑΟΖ έστω και ψυχολογικά;

–Όχι απαραίτητα η κάθε εταιρεία λειτουργεί ξεχωριστά. Ψυχολογικά, σίγουρα θα ήταν μια πολύ άσχημη εξέλιξη.

–Άρα ο «Γλαύκος» εν μέρει έσωσε την παρτίδα;

–Ναι σε ό,τι αφορά την ExxonMobil. Ήταν σημαντικό να έχουμε μια επιτυχία μετά από 4 αποτυχημένες γεωτρήσεις και την ακύρωση της γεώτρησης της ΕΝΙ στη «Σουπιά». Μας τονώνει και ουσιαστικά και ψυχολογικά.

–Πώς εξελίσσονται από εδώ και πέρα τα ενεργειακά; Θα πάμε ξανά στο 3;

–Δεν θα είχα προτεραιότητα αυτή τη στιγμή να ξαναπάω αμέσως στο τεμάχιο 3. Η προτεραιότητά μου θα ήταν να δημιουργήσω και να εμβαθύνω έναν συνδυασμό αποτρεπτικής ισχύος, σε επίπεδο στρατιωτικής διπλωματίας, οικονομικής συνεργασίας και γεωπολιτικών συμμαχιών από πλευράς κρατών και πολυεθνικών εταιρειών, ώστε να μπορώ να προχωρήσω στις γεωτρήσεις που θα πρέπει να κάνω στο 6, το 7, το 8 και το 9. Αυτές οι γεωτρήσεις θα μου επιτρέψουν να διαπιστώσω το τι διαθέτω σε εκείνες τις περιοχές που έχουν το μεγαλύτερο ρίσκο για την Τουρκία να παρεμποδίσει τη γεώτρηση. Για να το κάνω θα πρέπει να έχω μαζί μου τη μοναδική χώρα, πέραν των ΗΠΑ, η οποία σε περίπτωση τουρκικών απειλών θα προστατεύσει όχι μόνο την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά τα συμφέροντα της ίδιας της εταιρείας. Μιλάω προφανώς για τη Γαλλία. Εάν δεν επεκταθεί η παρουσία της TOTAL και κατ' επέκταση η αποτρεπτική ασπίδα του πολεμικού ναυτικού της Γαλλίας σε όλη την ΑΟΖ όπου θέλουμε να κάνουμε γεωτρήσεις, καλό θα ήταν να μην τις επιχειρήσουμε σε αυτή τη φάση. Δεν πρέπει να επαναληφθούν όσα έγιναν στη «Σουπιά» και σίγουρα να επαναληφθεί μια νέα «Σουπιά» νοτιότερα, διότι αυτό θα οδηγήσει σε «γκριζοποίηση» της ΑΟΖ μας.

–Μπορεί μια χώρα με την οποία συνεργάζεται η Κ.Δ να κάνει «πόλεμο» με την Τουρκία σε περιοχές που δεν είναι στη δικαιοδοσία της;

–Δεν θα χρειαστεί να κάνει «πόλεμο», το μόνο που χρειάζεται να κάνει είναι να είναι παρούσα για να αποτρέψει μια επιθετική ενέργεια της Τουρκίας. Δεν θα πάει το πολεμικό ναυτικό άλλου κράτους να εμποδίσει την Τουρκία να κάνει παράνομη γεώτρηση, αλλά θα προστατεύσει τη νόμιμη γεώτρηση της «δικής» του εταιρίας. Σε τελική ανάλυση η Γαλλία δεν έκανε πόλεμο στο τεμάχιο 6 για να παρεμποδίσει τους Τούρκους τον Ιανουάριο του 2018, ούτε το Ισραήλ έκανε πόλεμο στο τεμάχιο 12 όταν προστάτευσε τη γεώτρηση που ανακάλυψε την «Αφροδίτη» το 2011. Αξιόπιστη αποτροπή χρειάζεται, γιατί ακριβώς αυτή απομακρύνει το ενδεχόμενο πόλεμου. Ο κατευνασμός κάνει το ακριβώς αντίστροφο, αυξάνει την πιθανότητα του πολέμου. Εάν η Τουρκία κινηθεί επιθετικά με δική της γεώτρηση θα πρέπει να έχει κόστος, εμπορικό, οικονομικό και διπλωματικό από την Ε.Ε. κατόπιν κυπριακής πρωτοβουλίας που θα στηρίξουν συμμαχικά προς τη Λευκωσία κράτη. Μια πιθανή τουρκική γεώτρηση εντός της ΑΟΖ μας αποτελεί διπλωματικό και οικονομικό casus belli για την Κύπρο, αλλά και για την πορεία των ευρω-τουρκικών σχέσεων που μπορεί να αντιμετωπιστεί με αυστηρές ευρωπαϊκές κυρώσεις.

–Ο EastMed είναι μονόδρομος;

–Για την Ευρώπη ναι και για την Ελλάδα ναι. Για την Κύπρο όχι. Η Κύπρος έχει δύο επιλογές. Είτε να πάει με τον East Med είτε να πάει σε δικό της τερματικό με το δικό της αέριο. Δεν υπάρχει ακόμη αρκετό αέριο στην περιοχή για να γίνουν και τα δύο.

Κυπριακό μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας, μετά τις εκλογές

Για τις προπαρασκευαστικές συναντήσεις στο θέμα της ασφάλειας στο οποίο εμπλέκονται οι δύο χώρες

Τσίπρας-Ερντογάν έθεσαν το Κυπριακό στον διάλογο, αλλά αναμένονται πλέον εξελίξεις μετά από τις εκλογές.

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα τον Φεβρουάριο στην Τουρκία και συνακόλουθα η συνάντησή του με τον Ταγίπ Ερντογάν, είχε ως βασικό σκοπό να παραμείνει ανοιχτός ένας διαύλος επικοινωνίας ανάμεσα στις δύο χώρες και μέσα από αυτόν να ξεκινήσει διάλογος για μια σειρά θεμάτων τόσο διμερή όσο και γενικότερα. Ένα από αυτά τα θέματα είναι φυσικά και το Κυπριακό, εφόσον ο Έλληνας πρωθυπουργός έθεσε στον Τούρκο Πρόεδρο την ανάγκη για προπαρασκευαστικές συναντήσεις μεταξύ των δύο πλευρών με βασικό άξονα τη συζήτηση για την ασφάλεια.

Σύμφωνα με πληροφορίες από το διπλωματικό παρασκήνιο, η συζήτηση αυτή θα καταστεί πραγματικότητα και δεν πρόκειται απλώς για πολιτική ρητορική. Οριοθετείται δε η έναρξή της μετά τις δημοτικές εκλογές στην Τουρκία στο τέλος του μήνα. Αυτή είναι η εκτίμηση που μοιράστηκαν με την εφημερίδα διπλωματικές πηγές, προσθέτοντας πως από την επίσκεψη Τσίπρα και μετά δεν έχει σημειωθεί επαφή και πως δεν θα πρέπει να αναμένεται κάτι πριν τις εκλογές. Η συζήτηση αυτή πρέπει πάντως να γίνει όπως τονίζεται και είναι σημαντική κυρίως για να ξεκαθαρίσει η Τουρκία τις θέσεις της, πριν προχωρήσουν τα πράγματα στο Κυπριακό. «Το Κυπριακό πάει ξεχωριστά και παράλληλα συνάμα με τον διάλογο Ελλάδας-Τουρκίας, ο οποίος είναι σημαντικός όχι μόνο για τις δύο χώρες, αλλά για ολόκληρη την περιοχή» είπε αρμόδια διπλωματική πηγή στην «Κ».

Το ζήτημα, ωστόσο, που προκύπτει, αφορά και πάλι τη διαχείριση του χρόνου από την πλευρά της Τουρκίας. Ειδικά εφόσον και από την επίσκεψη Αναστασιάδη στη Βρετανία προέκυψε πως δεν αποτελεί το Brexit αιτία καθυστέρησης στο Κυπριακό. Οπότε μένει να φανεί τι θα κάνει η Άγκυρα επί της ουσίας, αν έχει λάβει και το μήνυμα των Βρετανών, μετά που θα περάσουν οι δημοτικές εκλογές στο τέλος Μαρτίου.

Μέχρι εκεί μπορούσε

Βάσει των πληροφοριών της εφημερίδας, στόχος του διαλόγου είναι να ξεκαθαρίσει η Τουρκία τη θέση της αναφορικά με την ασφάλεια και τις εγγυήσεις. Σε ερώτηση προς διπλωματική πηγή με γνώση των όσων έγιναν στο Κραν Μοντάνα αλλά και στο δείπνο της τελευταίας ημέρας, προκύπτει πως η τουρκική πλευρά είχε λόγο που τελικά δεν δεσμεύτηκε τότε για τις εγγυήσεις αλλά και την αποχώρηση στρατευμάτων. Κι αυτός είναι, σύμφωνα πάντα με τις ίδιες πληροφορίες, πως δεν είχε έγκριση από πιο ψηλά ο ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου για να συζητήσει εις βάθος αυτά τα θέματα. Εξού και επέμεινε να παρουσιάζει την Τουρκία ως απλά «ευέλικτη» στο ζήτημα, τοποθέτηση την οποία θα επιχειρήσει να αποσαφηνίσει τώρα και στον διάλογο που επίκειται με την Τουρκία η ελληνική πλευρά. Αν γίνει αυτό, εκτιμάται πως θα έχει λάβει χώρα πράγματι ένα σημαντικό βήμα εφόσον θα καταστεί γνωστή ίσως και για πρώτη φορά η πρόθεση της Τουρκίας όσο αφορά την αποχώρηση βάσει χρονοδιαγράμματος των στρατευμάτων της από την Κύπρο.

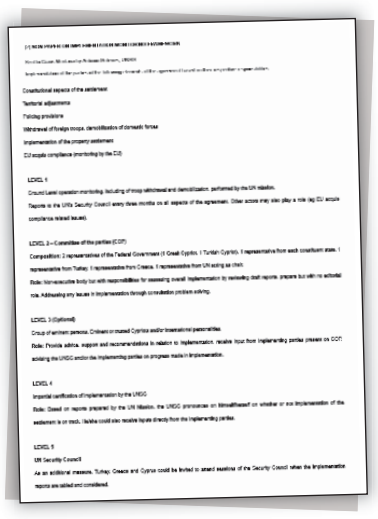

Το άτυπο έγγραφο που είχε παρουσιάσει ο γ.γ. των Η.Ε. στο τελευταίο δείπνο στο Κραν Μοντάνα.

Δεν είχε έγκριση από πιο ψηλά ο ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου για να συζητήσει εις βάθος αυτά τα θέματα ασφάλειας για την Κύπρο.

Δεν βγήκαν όλα του γ.γ.

Από διπλωματικής πλευράς και με σκοπό να προχωρήσει παρακάτω το Κυπριακό, θεωρείται επίσης κομβικό το να ξεκαθαρίσουν και οι Τ/κ τι θέλουν προωθώντας διαρκώς την αποτελεσματική συμμετοχή και ειδικά σε ποιες εξουσίες της κεντρικής κυβέρνησης. Είναι πρόδηλο λένε οι ίδιες πηγές πως και ο γ.γ. των Η.Ε. είχε τονίσει πως το θέμα θέλει περισσότερη συζήτηση αλλά και ότι είχαν φτάσει κοντά οι δύο πλευρές στο Κραν Μοντάνα.

«Τώρα ακούμε πράγματα που δεν είχαν πέσει στις συνομιλίες, όταν και ο ίδιος ο Αντόνιο Γκουτιέρες μιλώντας για το θέμα ειδικά στο δείπνο είπε πολύ περισσότερα από όσα τελικά βγήκαν προς τα έξω», όπως προστίθεται. Στον ίδιο παρανομαστή από διπλωματικής απόψεως τοποθετείται και η συζήτηση αναφορικά με το πλαίσιο της 30ής Ιουνίου και της 4ης Ιουλίου, σε σχέση και με όσα είπε ο Αντόνιο Γκουτιέρες στο δείπνο της 6ης Ιουλίου. Πηγές θεωρούν τη συζήτηση εκείνης της βραδιάς ως σημαντική εφόσον ο γ.γ. των Η.Ε. είχε δώσει όλο το περίγραμμα όπως θεωρείται μέσα από το άτυπο έγγραφο για τον μηχανισμό παρακολούθησης της λύσης με τα πεδία.

-Συνταγματική τάξη.
-Εφαρμογή των εδαφικών αναπροσαρμογών.
-Αστυνόμευση του νέου κράτους.
-Αποχώρηση στρατευμάτων.
-Απόσυρση του οπλισμού τους.
-Εφαρμογή των προνοιών για το περιουσιακό.

Στο δεύτερο μέρος του εγγράφου γίνεται αναφορά στα πέντε στάδια ελέγχου εφαρμογής και παρακολούθησης της λύσης. Το έγγραφο αυτό όμως των Ηνωμένων Εθνών δεν κατατέθηκε ως επίσημο του Σώματος και σωστά, εφόσον αν γινόταν αυτό πιθανότατα θα υπήρχε πρόβλημα ως προς την κυπριακή ιδιοκτησία της διαδικασίας. Δεν θεωρείται δε από κυπριακής πλευράς το πρωτεύον εξού και αναζητείται το πρακτικό της 4ης Ιουλίου, αν και προέκταση λένε πηγές των όσων είπε ο γ.γ. στο δείπνο της 6ης αποτελούν εκείνα της 4ης Ιουλίου και όχι της 30ής Ιουνίου.

Νιώσε κοντά, φτάσε μακριά
cyta

Οσα δεν είδε η έκθεση για Συνεργατισμό

Οι γενικόλογες αναφορές και επιρρίψεις ευθυνών πριν και μετά το 2013 έτσι όπως εμφανίζονται στα ευρήματα της Επιτροπής

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η έκθεση της Ερευνητικής Επιτροπής, που συστάθηκε να διερευνήσει την κατάρρευση του Συνεργατικού Πιστωτικού Συστήματος, έκλεισε μια περίοδο έντονου δημοσίου διαλόγου που πραγματοποιήθηκε παράλληλα με τις δημόσιες ακροάσεις, και άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο. Το κατά πόσο η Ερευνητική Επιτροπή στην έκθεσή της, απέδωσε το σύνολο των ευθυνών. Από τις 3ης Αυγούστου 2018 που ξεκίνησαν οι δημόσιες ακροάσεις, μέχρι τις 12 Δεκεμβρίου του ιδίου έτους που έπεσε η αυλαία, από την Επιτροπή παρέλασαν 75 μάρτυρες, πολιτικά πρόσωπα πριν και μετά το 2013, στελέχη του Συνεργατισμού, εποπτικές αρχές πριν και μετά το 2013. Από την έκθεση της Επιτροπής και κυρίως στα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν οι Γιώργος Αρέστη, Γιώργος Χαραλάμπους και Γιώργος Γεωργίου είναι ευδιάκριτο πως η Επιτροπή κινήθηκε προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση, κάτι που είχε διαφανεί από ενάρξεως των δημοσίων ακροάσεων. Από την έκθεση απουσιάζει η υπόδειξη άλλων προσώπων ή κομμάτων όπου η Επιτροπή διαπίστωσε ενδεχόμενες ευθύνες. Παρά το γεγονός ότι η έρευνα της Επιτροπής πήγε πολύ πίσω από το 2013, σε μια προσπάθεια να εντοπίσει χρόνιες παθογένειες του Συνεργατισμού, εντούτοις στην έκθεση και στο κομμάτι των συμπερασμάτων, το κεφάλαιο από το 1987 μέχρι και το 2013 αποτυπώνεται περισσότερο ως μια απλή καταγραφή της εικόνας που επικρατούσε, παρά στην προσωποποίηση των ευθυνών, με μοναδική εξαίρεση τις αναφορές στους Ερωτόκριτο Χλωρακιώτη και Κωνσταντίνο Λύρα, Έφοροι Συνεργατικών Εταιρειών από το 1985 έως και το 2014. Αλλά και μετά την πρώτη ανακεφαλαιοποίηση της ΣΚΤ, τα συμπεράσματα της έκθεσης επικεντρώνονται περισσότερο μόνο σε συγκεκριμένα πρόσωπα που εκ της θέσεώς τους είχαν πρωταρχικό ρόλο στα τεκταινόμενα της ΣΚΤ.

Για την περίοδο πριν από το 2013 η έκθεση της Επιτροπής δείχνει σε συγκεκριμένα πρόσωπα και ευθύνες μόνο στις περιπτώσεις του Ερ. Χλωρακιώτη και Κωνσταντίνου Λύρα Εφόρων Συνεργατικών Εταιρειών.

Από την έκθεση της Επιτροπής για τον Συνεργατισμό απουσιάζει η αναφορά σε πρόσωπα τα οποία εκ της θέσεώς τους διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην πορεία του Συνεργατισμού από το 1987 μέχρι και την πώλησή του.

Μέχρι το 2013

Τόσο κατά τη διάρκεια των δημοσίων ακροάσεων όσο και στην έκθεση, η Επιτροπή δεν θεώρησε σκόπιμο να αναφερθεί με λεπτομέρειες σε πρόσωπα και καταστάσεις που οδήγησαν τον Συνεργατισμό το 2013 στην ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης. Ενδεικτικό της λογικής της Επιτροπής στα συμπεράσματά της, είναι ο τρόπος που περιγράφει την κατάσταση που επικρατούσε στον Συνεργατισμό. «Αναμφίβολα ο Συνεργατικός Πιστωτικός Τομέας (ΣΠΤ) έφθασε το 2013 στα πρόθυρα κατάρρευσης ώστε να καταστεί αναγκαία η ενίσχυσή του από το κράτος ένεκα της μη αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων των δανειοληπτών με συνέπεια τις αυξημένες κεφαλαιακές ανάγκες του ΣΠΤ». Σε άλλο σημείο των συμπερασμάτων της έκθεσης για την περίοδο 2011-2013 η Επιτροπή ακολουθεί την ίδια γενική και αόριστη περιγραφή των πραγμάτων. «Η Κύπρος σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες έπρεπε να ζητήσει ευρωπαϊκή βοήθεια από το καλοκαίρι του 2011, αυτό όμως έγινε με μεγάλη καθυστέρηση τον Ιούνιο του 2012, η οποία κατέληξε σε συμφωνία τον Μάρτιο του 2013».

Παρά το γεγονός ότι η έκθεση εντόπισε σοβαρά θέματα υπερβολικών εξουσιών σε λίγα πρόσωπα, έλλειμα στην εποπτεία σε καμία περίπτωση δεν τα προσωποποιεί. Για τους Χλωρακιώτη και Λύρα η έκθεση αναφέρει. «Τόσο ο κ. Χλωρακιώτης όσο και ο κ. Λύρας ευθύνονται για την κατάρρευση του ΣΠΤ μέχρι το 2013. Οι ευθύνες τους ήταν τεράστιες. Οι κάποιες προσπάθειες τους για εποπτεία ήταν σπασμωδικές και αναποτελεσματικές».

Παρεμβάσεις

Άλλη μία χαρακτηριστική περίπτωση γενικόλογων αναφορών είναι αυτή του ασφυκτικού εναγκαλισμού του Συνεργατισμού από κόμματα. Τι αναφέρει η έκθεση. «Η ανεξαρτησία και αυτονομία των ΣΠΙ δημιουργούσε ένα ευνοϊκό πεδίο για πολιτικές και κομματικές επιρροές. Ο τρόπος επιλογής των μελών της επιτροπείας των ΣΠΙ και κατ' επέκταση του Γραμματέα – Διευθυντή αντανακλούσε σε μεγάλη έκταση τη δύναμη των κομμάτων της τοπικής κοινωνίας. Μικρή ή καθόλου σημασία εδίδετο στην ικανότητα των εκλεγμένων και στα προσόντα τους να χειρισθούν χρηματοοικονομικά ζητήματα. Αυτό δεν είχε μόνο σαν αποτέλεσμα την τήρηση κακών τραπεζικών πρακτικών, αλλά ευνοούσε και τη διάπραξη ατασθαλιών και καταχρήσεων, αλλά το χειρότερο ήταν η συγκάλυψή τους. Όλα εξελίσσονταν γύρω από ένα κλειστό κομματικό κύκλο». Από τον αναγνώστη της έκθεσης δεν περνά απαρατήρητο πως η Επιτροπή δεν κάνει αναφορά σε ποια κόμματα αναφέρεται.

Κεντρική Τράπεζα

Ακόμα και στην περίπτωση της Κεντρικής Τράπεζας πριν από το 2013, η έκθεση αν και θεωρεί ότι θα μπορούσε να είχε εποπτικό έλεγχο, εντούτοις προσπερνά την επίρριψη ευθυνών με γενικές και αόριστες αναφορές. «Απότυχε (ένα είδος εποπτείας η ΚτΚ) να το πράξει προσκρούοντας κυρίως σε πολιτικές – κομματικές αντιδράσεις, αλλά και σε οργανωμένα σύνολα του Συνεργατικού κινήματος.». Για τόσο σοβαρές διαπιστώσεις η Επιτροπή δεν θεώρησε ότι θα ήταν δεοντολογικά σωστό να αναφερθεί σε συγκεκριμένα κόμματα και πολιτικές που απέτρεψαν τον έλεγχο του Συνεργατισμού.

Μετά 2013 εποχή στη ΣΚΤ

Για τη δεύτερη περίοδο του Συνεργατισμού, αυτή από το 2013 μέχρι και την πώληση της ΣΚΤ στην Ελληνική Τράπεζα, η Επιτροπή προσωποποιεί τις ευθύνες για την κατάρρευση σε ένα μικρό αριθμό προσώπων. Εδώ αξίζει αναφοράς πως σχεδόν από τις πρώτες δημόσιες ακροάσεις, η Επιτροπή έδειχνε να σχηματοποιεί εικόνα προς συγκεκριμένα πρόσωπα κάτι μάλιστα που αποτελούσε σημείο σχολιασμού από πρόσωπα που παρακολουθούσαν ανελλιπώς το έργο της Επιτροπής. Από ένα σημείο και μετά τις δημόσιες ακροάσεις παρακολουθούσαν και κατέγραφαν τις μαρτυρίες και δικηγορικά γραφεία για λογαριασμό συγκεκριμένων προσώπων που στη συνέχεια κλήθηκαν ενώπιον της Επιτροπής και δείχνονται ονομαστικά στα συμπεράσματα της έκθεσης, ότι φέρουν ευθύνες. Η Επιτροπή και εδώ δεν προχώρησε στην επίρριψη ευθυνών σε συγκεκριμένα πρόσωπα, που ασχέτως αν ήταν ικανά ή όχι, εκ της θέσεώς τους ασκούσαν διοίκηση και εκ των πραγμάτων είχαν ευθύνες.

Ένα παράδειγμα είναι από με τις Επιτροπείες όπως καταγράφεται στην έκθεση. «Πιστεύουμε ότι στην περίπτωση των μελών της Επιτροπείας της ΣΚΤ υπάρχουν περιθώρια αναζήτησης των ευθυνών τους, για την κατάληξη της ΣΚΤ». Παρά τη διαπίστωση της Επιτροπής στην έκθεση, δεν προσδιορίζονται σε ποια πρόσωπα αναφέρεται. Η Επιτροπή περιορίσθηκε να κάνει ονομαστικές αναφορές, μόνο στον υπουργό Οικονομικών, τον κατά νόμο υπεύθυνο για τη ΣΚΤ μετά το 2013, τον CEO της ΣΚΤ Νικόλα Χατζηγιάννη, τον Διονύση Διονυσίου οικονομικό λειτουργό Α΄ στο ΥΠΟΙΚ, τον Γιάννο Σταυρινίδη προϊστάμενο της Υπηρεσίας Στρατηγικής και Επικοινωνίας της ΣΚΤ και τον Βαρνάβα Κουρουνά προϊστάμενο της Μονάδας των ΜΕΧ της ΣΚΤ.

Το κυπριακό ανάγνωσμα των ερευνητικών επιτροπών

Μέσα από μεγάλες υποθέσεις προκύπτουν πορίσματα με ελάχιστο αντίκρισμα - Τι ισχύει εδώ και τι στο εξωτερικό

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Για ακόμη μία φορά η κυπριακή κοινωνία έγινε κοινωνός της εργασίας μιας ερευνητικής επιτροπής και ενός πορίσματος το οποίο, όπως και προηγούμενα, «μοιράζει» ευθύνες ωστόσο υφίσταται και κριτική ως προς το πλαίσιο, το σκεπτικό, τι λαμβάνει υπόψη και τι όχι και τελικά ποιος τιμωρείται μέσα από τις ευθύνες αυτές. Το πόρισμα της Επιτροπής Αρέστη για τη ΣΚΤ αποτελεί το τρίτο μεγάλο πόρισμα των τελευταίων χρόνων, μαζί με εκείνο του Πόλυ Πολυβίου για το Μαρί και της Επιτροπής Πική για τα αίτια κατάρρευσης της οικονομίας. Μια άμεση διαφορά ανάμεσα στα τρία, είναι ο όγκος. Ενώ το πόρισμα Αρέστη αριθμεί 800 σελίδες, το πόρισμα Πική αριθμούσε 178 σελίδες και το πόρισμα Πολυβίου 643 σελίδες. Μια ακόμη σημαντική διαφορά είναι πως από τα πρώτα δύο πορίσματα προέκυψε μια φυλάκιση, αυτή του υπουργού Άμυνας της κυβέρνησης Χριστόφια Κώστα Παπακώστα.

Το πόρισμα Πολυβίου

Το πόρισμα Πόλυ Πολυβίου για την έκρηξη στο Μαρί οριοθετήθηκε κι αυτό από τις δημόσιες ακροάσεις της μονομελούς όμως Διερευνητικής Επιτροπής, κάτι που είχε προκαλέσει αίσθηση την εποχή εκείνη όταν και έγινε γνωστός ο διορισμός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Δημήτρη Χριστόφια στις 15-7-2011. Στην πρώτη δήλωσή του τότε ο κ. Πολυβίου βεβαίωσε ότι ουδείς εξαιρείται από την έρευνα, περιλαμβανομένου του προέδρου της Δημοκρατίας και η τελευταία του ότι παρέδωσε το πόρισμα, τον εδέχθη με μεγάλη ευγένεια ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και «όπως πάντοτε, είχαμε μια πολύ φιλική συζήτηση και αυτό ήταν». Το πόρισμα Πολυβίου καταλόγιζε την πολιτική ευθύνη στον Δημήτρη Χριστόφια, ο τελευταίος δεν την έκανε αποδεκτή, όπως και στον τότε Υπ. Εξωτερικών Μάρκο Κυπριανού και ΥΠΑΜ Κώστα Παπακώστα. Τελικά επεβλήθη πέντε χρόνια φυλάκιση στον Κώστα Παπακώστα από το Κακουργιοδικείο Λάρνακας, ποινή φυλάκισης δύο ετών στους άλλους τρεις κατηγορουμένους, Αντρέα Νικολάου πρώην διευθυντή της Π.Υ, Χαράλαμπο Χαραλάμπους, πρώην υποδιευθυντή της πυροσβεστικής υπηρεσίας και Αντρέα Λοΐζίδη πρώην διοικητή της ΕΜΑΚ.

Η επιτροπή Πική που διορίστηκε από τον Πρόεδρο για να εξετάσει το σκάνδαλο της οικονομίας μετά το Κούρεμα.

Το πόρισμα Πική

Στις 28 Μαρτίου 2013 διορίστηκε από τον νυν Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη ο Γεώργιος Πικής ως Πρόεδρος και οι Παναγιώτης Καλλής και Γιαννάκης Κωνσταντινίδης ως Μέλη της τριμελούς Ερευνητικής Επιτροπής για να εξετάσει το θέμα ευθύνης και/ή ευθυνών για την κατάσταση στην οποία περιήλθε το τραπεζικό σύστημα και γενικά η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στις 4 Οκτωβρίου του ίδιου χρόνου, το πόρισμα της Επιτροπής δόθηκε στη δημοσιότητα και αν θέλει να εσωκλείσει σε μια πρόταση την ουσία του κανείς, εστιάζει στο ότι «εύλογα συνάγεται ότι ο Πρόεδρος και η Κυβέρνηση, λειτουργούσαν κάτω από το πλέγμα - Εγώ κυβερνώ, κάμνω ό,τι θέλω», όπως αναφερόταν. Ευθύνες κατά την Επιτροπή Πική έφερε η ΕΔΕΚ, το ΔΗΚΟ και το Υπουργικό Συμβούλιο της κυβέρνησης Χριστόφια. Για την κυβέρνηση Αναστασιάδη αναφερόταν πως πήγε στο Eurogroup εκείνου του Μαρτίου απροετοίμαστη, ιδιαίτερες ευθύνες καταλογίζονταν στον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Πανίκο Δημητριάδη για τον ELA στη Λαϊκή ύψους 9 δισ. ευρώ, ενώ στον Αθανάσιο Ορφανίδη επιρρίπτονταν ευθύνες γιατί δεν δημοσιοποίησε επιστολή που παρομοίαζε την καταστροφή από την έκρηξη στο Μαρί με το πλήγμα από την τουρκική εισβολή. Η απόδοση ευθυνών ακόμη αναζητείται μέσα από το εν λόγω πόρισμα εφόσον οι έρευνες είναι σε εξέλιξη.

Πόρισμα Αρέστη

Στις 6 Ιουλίου 2018 διορίστηκε η επιτροπή Αρέστη (Γιώργος Αρέστη, Γιώργος Χαραλάμπους, Γιώργος Γεωργίου) για να διερευνήσει τους λόγους κατάρρευσης της ΣΚΤ. Ανανεώθηκε με δύο περαιτέρω διατάγματα ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 2018 και 28 Δεκεμβρίου 2018. Πέρασαν 75 μάρτυρες από τη Επιτροπή σε 40 δημόσιες ακροάσεις. Το πόρισμα παραδόθηκε προ ημερών καταλογίζοντας πολιτική ευθύνη στον Χάρη Γεωργιάδη και ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες για τον Νικόλα Χατζηγιάννη, εισήγηση για περαιτέρω έρευνα για τους κ. Σταυρινίδη και Ονησιφόρου, ενώ καλεί τις αστυνομικές αρχές να προχωρήσουν σε ενδελεχή εξέταση της συμφωνίας της ΣΚΤ με την Altamira και την «επιμονή του κ. Κουρουνά για αυτή τη συνεργασία».

Τι γίνεται εκτός Κύπρου

Μέσα από την εξέταση ανάλογων περιπτώσεων και πορισμάτων στο εξωτερικό και δη στη Βρετανία η «Κ» έθεσε το ζήτημα της διαχείρισης αυτών στους Παύλο Παναγή (Queen's Counsel) στον Kerim Fuad (Queen's Counsel) και στον δικαστή Anthony Bate που βρέθηκαν στην Κύπρο. Το ερώτημα που τέθηκε ήταν το εξής: Οι εξεταστικές επιτροπές, οι επιτροπές αλήθειας για οικονομικές και πολιτικές καταστροφές, ποιος είναι ο ρόλος και η λειτουργία τους στην κοινωνία;

Queen's Counsel Παύλος Παναγή: Το κάνουμε αυτό και το κάναμε πολλές φορές στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το κάνουμε αυτή τη στιγμή με την τραγωδία του Grenfell Tower, την έρευνα για τον πόλεμο στο Ιράκ (έρευνα Chilcot) και πολλά άλλα. Ο σκοπός δεν είναι παρόμοιος με τον τρόπο που λειτουργεί το δικαστήριο, να αποδοθεί δηλαδή ευθύνη και να επιδικαστεί η καταβολή αποζημιώσεων αλλά να διασφαλιστεί ότι στο μέλλον μαθαίνονται τα διδάγματα και ότι η διοίκηση του κράτους βελτιώνεται από τα διδάγματα αυτά.

Δικαστής Anthony Bate: Δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους όρους αναφοράς τους αλλά ως μέσο διερεύνησης μπορούν να είναι πολύ χρήσιμοι.

Queen's Counsel Kerim Fuad: Πρέπει να οργανώνεται μια έρευνα από την αρχή με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε όλοι να ξέρουν πού κατευθύνονται. Υπάρχουν και άλλες διαθέσιμες επιλογές, θα μπορούσατε να έχετε QCs, συνταξιούχους δικαστές που προέρχονται από την Αγγλία και οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι και θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην εξάλειψη κάθε φόβου αμεροληψίας.

Queen's Counsel Παύλος Παναγή: Ως παράδειγμα, ένα δημόσιο σκάνδαλο όπου τρεις επιχειρηματίες θα μπορούσαν να έχουν πάει στη φυλακή για αδικήματα πώλησης όπλων στο Ιράκ πριν από τον πρώτο πόλεμο στον Κόλπο, που είχαν επιτραπεί από κυβερνητική υπηρεσία. Ήταν ένα γνήσιο θέμα δημόσιας ανησυχίας, αλλά το να προσπαθήσεις να επιλύσεις αυτό το θέμα στο δικαστήριο θα ήταν αδύνατο. Το μόνο που μπορούσε να αποφασίσει το δικαστήριο ήταν αν αυτοί οι άνδρες ήταν αθώοι ή όχι. Αλλά το δικαστήριο δεν ξεκινά καν να εντοπίσει τα αίτια των μεγάλων δομικών και συστημικών προβλημάτων. Το κοινό είχε δίκιο να έχει ανησυχίες και οι πολιτικοί λογοδότησαν από το γεγονός ότι υπήρχε κάποιος ανεξάρτητος για να επιβλέπει. Νομίζω ότι εκτελούν μια δημόσια λειτουργία. Είναι σημαντικό οι αποφάσεις να έχουν την εμπιστοσύνη του κοινού. Ότι δηλαδή δεν υπάρχει προδιάθεση για το ένα επιχείρημα ή για το άλλο.

Ο Πρόεδρος κάλυψε Χάρη και σήκωσε το γάντι Αρέστη

Η παραίτηση πριν από το πόρισμα, η οποία δεν έγινε αποδεκτή και η επόμενη ημέρα

Ο Νίκος Αναστασιάδης δεν είναι διατεθειμένος να θυσιάσει τον Χάρη Γεωργιάδη, αν και ο τελευταίος φαίνεται πλέον να δυσφορεί στη θέση στην οποία βρίσκεται.

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν την περασμένη Τετάρτη η ερευνητική επιτροπή που δημοσιοποιούσε το πολυσέλιδο πόρισμα για τους λόγους κατάρρευσης του Συνεργατισμού κατονόμαζε τον Χάρη Γεωργιάδη ως τον μεγάλο υπεύθυνο για την κατάσταση στον Συνεργατισμό από το 2014 και εντεύθεν και επιμέριζε πολιτικές ευθύνες στον πρόεδρο Αναστασιάδη που κράτησε τον Χάρη Γεωργιάδη στο πηδάλιο του Υπουργείου Οικονομικών πολλοί ήταν εκείνοι που είδαν να αναβιώνει το έργο με το πόρισμα Πολυβίου και τον Δημήτρη Χριστόφια. Η αλήθεια βεβαίως είναι πως σε αντίθεση με τον Δημήτρη Χριστόφια που πιάστηκε στον ύπνο, όταν ο Πόλυς Πολυβίου του επέρριπτε πολιτικές ευθύνες, γιατί «όφειλε να γνωρίζει», στο Προεδρικό ήταν προετοιμασμένοι για το τι θα έδειχνε περίπου η έκθεση των τριών ανακριτών. Έστω και αν πολιτικοί κύκλοι θεώρησαν πως η παραίτηση του Χάρη Γεωργιάδη αποτελούσε μονόδρομο μετά τα όσα καταγράφονταν, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε ξεκαθαρίσει από νωρίς πως δεν πρόκειται να θυσιάσει σε καμία περίπτωση τον στενό του συνεργάτη. Αυτό έπραξε, άλλωστε, το βράδυ της Πέμπτης πιστώνοντάς τον στην ουσία για τη διάσωση της κυπριακής οικονομίας και αμφισβητώντας ευσχήμως το πόρισμα. Στο Προεδρικό θεωρούν πως πλέον το θέμα έχει λήξει και κοιτάζουν, όπως λένε, την επόμενη μέρα. Πόσο όμως μπορεί να ισχύει κάτι τέτοιο; Η επόμενη μέρα φαντάζει πολύ δύσκολη δεδομένης και της σκληρής κριτικής που δέχεται και ο υπουργός και ο πρόεδρος απ' όλα ανεξαιρέτως τα κόμματα. Όχι μόνο για τους χειρισμούς στο κεφάλαιο του Συνεργατισμού που καταγράφονται στο πόρισμα, αλλά και για το ότι η κυβέρνηση Αναστασιάδη, σε αντίθεση με όσα διακήρυττε και υποστήριζε ως αντιπολίτευση επί διακυβέρνησης Χριστόφια περί θεσμικής ευθύνης και αισθητηρίου του λαού, ακολουθεί τον ίδιο δρόμο, ρίχνοντας στο πυρ το εξώτερο τους ποινικούς ανακριτές και αμφισβητώντας το ποινικό τους έργο.

Ο μονόδρομος

«Η παραίτηση Χάρη είναι πλέον μονόδρομος» έλεγαν στα κομματικά πηγαδάκια το μεσημέρι της Τετάρτης, θεωρώντας ότι το πολιτικό του χαρτί κάνκε με τα όσα παρουσιάζει η έκθεση. Στην πολιτική όπως και στη ζωή όλα μπορεί να ανατραπούν και κάπως έτσι χρειάστηκε να περάσει λίγη ώρα ώστε ο Χάρης Γεωργιάδης να διαμηνύσει πως την πολιτική ευθύνη για την οικονομία της χώρας την αναλαμβάνει εδώ και έξι χρόνια. Ανάρτηση που μπορεί να έκλεισε τα όποια στόματα προέβλεπαν τον Χάρη να οδηγείται σε παραίτηση, αλλά άνοιξε κύκλο αντιδράσεων από όλα ανεξαιρέτως τα κόμματα και μέρος της κοινής γνώμης.

Παραίτηση προ ημερών

Αν και δημοσίως άλλα έγραφε, είχε την πρόθεσή να παραιτηθεί και την εξέφρασε σε κατ' ιδίαν συνάντηση που είχε με τον πρόεδρο Αναστασιάδη δύο βδομάδες πριν από την αποκάλυψη του πορίσματος ανέφεραν στην «Κ» ανώτατες κυβερνητικές πηγές. Αιτία αποτέλεσε, όπως λέγεται, το πόρισμα που θα δημοσιοποιείτο την περασμένη Τετάρτη και θεωρείτο δεδομένο εκ των προτέρων τόσο από το Προεδρικό όσο και από τον ίδιο τον υπουργό Οικονομικών πως θα απέδιδε πολιτικές ευθύνες στον Χάρη Γεωργιάδη. Οι ίδιες πηγές επισημαίνουν πως ο Νίκος Αναστασιάδης αρνήθηκε κατηγορηματικά ένα ενδεχόμενο παραίτησης του Χάρη Γεωργιάδη, εκφράζοντας αφενός την πλήρη στήριξη στο έργο του και αφετέρου την πλήρη εμπιστοσύνη προς το πρόσωπό του. Αυτή είναι η δεύτερη φορά άλλωστε που τίθεται θέμα παραίτησης Χάρη Γεωργιάδη κατά τη δεύτερη θητεία Αναστασιάδη. Η πρώτη ήταν το περασμένο καλοκαίρι στη δίνη των εξελίξεων του Συνεργατισμού προς «διευκόλυνση της κατάστασης». Παραίτηση που όπως και σήμερα έτσι και τότε δεν ήθελε να ακούσει πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Η παραίτηση Χάρη Γεωργιάδη θεωρείται πως θα ακυρώσει το αφήγημα του success story της Δεξιάς και θα ενισχύσει τις φωνές που μιλάνε για αποτυχία της κυβέρνησης.

Από το περιβάλλον του Χάρη Γεωργιάδη αναφέρουν πως ο ίδιος στην ουσία θα ήθελε να παραιτηθεί και να κλείσει τώρα τον κύκλο του στο Υπουργείο Οικονομικών, όχι γιατί θεωρεί πως κάτι πήγε στραβά, αλλά για να «μη δυσκολέψει πολιτικά την ομάδα». Η απροθυμία του όμως αυτή δεν είναι σημερινή. Φάνηκε με την επανεκλογή του Νίκου Αναστασιάδη όταν αρνήθηκε κατηγορηματικά τον επαναδιορισμό του στο συγκεκριμένο πόστο θέτοντας θέμα για το Υπουργείο Εξωτερικών. Πρόταση που δεν συζητούσε άλλωστε ο πρόεδρος. Προεδρικοί κύκλοι διαμήνυαν τότε πως η ενδεχόμενη απομάκρυνσή ενός «πετυχημένου υπουργού» θα ανησυχούσε τις αγορές, τους επιχειρηματικούς και οικονομικούς κύκλους. Οι ψίθυροι βεβαίως δεν ήθελαν και πολύ να οργιάσουν με συναγερμικούς κύκλους να θεωρούν πως ετοιμάζεται να κτίσει το ανάλογο προφίλ για να μετακινηθεί σιγά-σιγά προς την Πινδάρου, διεκδικώντας την Προεδρία και την Εζεκία Παπαϊωάννου να συνδέει τη θέλησή του να φύγει, με την επικίνδυνη πορεία του Συνεργατισμού.

Όλα αυτά βεβαίως έχουν τη δική τους σημασία στο πώς κινείται σήμερα το Προεδρικό, το οποίο θα στηρίξει, όπως λέγεται, μέχρι τέλους «έναν υπουργό που έβγαλε την Κύπρο από το μνημόνιο ομαλότατα, με περισσεύματα, με επενδύσεις δισεκατομμυρίων, με μείωση της ανεργίας από 16% σε 7% και με συνεχή ανάπτυξη». Αυτά, άλλωστε, φρόντισε να υπογραμμίσει και ο ίδιος ο πρόεδρος στην ανακοίνωση που ετοίμαζε για ώρες το βράδυ της Πέμπτης. Καθόλου τυχαία άλλωστε και η «δύσκολη» κίνηση του κυβερνητικού εκπρόσωπου να διαψεύσει δημοσίως την αναπληρώτρια κυβερνητική εκπρόσωπο Κλέλια Βασιλείου για τα περί υποβολής της παραίτησης του Χ. Γεωργιάδη. Όχι μόνο γιατί δεν ίσχυε, αλλά και γιατί η κυβέρνηση δεν ήθελε να αφήσει καμία αιχμή ή υπόνοια πως μέχρι και την υστάτη ο υπουργός Οικονομικών σκεφτόταν ενδεχόμενο παραίτησης.

Οι επικοινωνιακοί χειρισμοί

Κύκλοι του Προεδρικού άλλωστε σημειώνουν πως η παραίτηση του Χάρη Γεωργιάδη θα προκαλούσε ακριβώς τα αντίθετα αποτελέσματα. Θα αποδομείτο πλήρως δηλαδή το αφήγημα του success story που είναι πλήρως συνυφασμένο με το όνομα του κ. Γεωργιάδη. Ήδη συζητείται ποια θα είναι η επόμενη μέρα του Χάρη Γεωργιάδη. Αν δηλαδή θα τηρήσει χαμηλούς τόνους γύρω από το πόρισμα ή αν θα επιχειρήσει να δώσει απαντήσεις και να καθαρίσει το όνομά του από τα όσα του καταλογίζονται στο πόρισμα.

Αποδόμηση του πορίσματος

Αν και η όποια επίσημη αμφισβήτηση του πορίσματος επιχειρήθηκε να αποφευχθεί αρχικά για να μην ξεκινήσουν οι παραλληλισμοί με τον Δημήτρη Χριστόφια το 2011, ο Νίκος Αναστασιάδης φρόντισε το βράδυ της Παρασκευής να διαμηνύσει πως τα συμπεράσματα είναι λάθος. Ήδη ο γ.γ. του ΑΚΕΛ υπογραμμίζει πως ο Νίκος Αναστασιάδης κράτησε τον Συνεργατισμό «στον αναπνευστήρα» για προεκλογικούς λόγους. Στην παραίτηση του κ. Γεωργιάδη θα επιμείνει και το ΔΗΚΟ, το οποίο από το πρωί της Παρασκευής ξεκίνησε ένα σκληρό επικοινωνιακό παιχνίδι σύγκρισης των όσων λέγονταν το 2011 επί πορίσματος Μαρί από τον ΔΗΣΥ με σήμερα. Είναι άλλωστε στην επικοινωνιακή τακτική του ΔΗΚΟ να παρουσιάζει ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ το ένα και το αυτό. Στη στενωπό φαίνεται να βρίσκεται πάντως ο Αβέρωφ Νεοφύτου και ο ΔΗΣΥ μετά τις τελευταίες εξελίξεις. Ο συναγερμικός πρόεδρος πήρε πάνω του την πολιτική και προσωπική ευθύνη και πριν από το 2013, αλλά και μετά, υπογραμμίζοντας πως «ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθο βαλέτω», επιχειρώντας να περάσει το μήνυμα πως για την κατάρρευση του Συνεργατισμού φταίνε όλοι ανεξαιρέτως.

Ο ΠΡΕΣΒΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΗΛΙΑΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Αναμένουμε σαφείς θέσεις από Τουρκία-Τ/κ

Να αξιοποιηθεί το κεκτημένο της προηγούμενης διαπραγματευτικής περιόδου, με έμφαση στις έξι παραμέτρους Γκουτιέρες

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Οι συνεχείς δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων και Τ/κ παραγόντων σχετικά με την ανάγκη αναζήτησης «εναλλακτικών μορφών επίλυσης» του Κυπριακού, καθώς και οι συνεχιζόμενες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου τόσο επί του εδάφους όσο και στην ΑΟΖ της Κύπρου, δεν συμβάλλουν στη δημιουργία του αναγκαίου για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη εποικοδομητικού κλίματος, λέει μεταξύ άλλων στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρέσβης της Ελλάδας Ηλίας Φωτόπουλος. Τονίζει, επίσης, ότι δεν πρέπει να υποτιμάται η σημασία της διάσκεψης στο Κραν Μοντάνα και ότι ελπίζει ότι το πνεύμα και η δυναμική της Συμφωνίας των Πρεσπών θα επηρεάσει στο μέλλον και την Τουρκία, ώστε να συμβάλει εποικοδομητικά στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

–Μετά από μία περίοδο στασιμότητας στο Κυπριακό, φαίνεται να υπάρχει κινητικότητα πέριξ και των όρων αναφοράς. Η αίσθησή σας ποια είναι;

–Πράγματι, μετά από μία μακρά περίοδο περισυλλογής, η απεσταλμένη του γ.γ. Η.Ε., κα Λουτ διερευνά, από τον Ιούλιου του 2018 έως σήμερα, τις δυνατότητες επανέναρξης των διαπραγματεύσεων, από το σημείο στο οποίο έφθασαν στη Διεθνή Διάσκεψη του Κραν Μοντάνα. Τόσο η ελληνική κυβέρνηση όσο και η Κυπριακή Δημοκρατία έχουν διαμηνύσει ότι η ευκταία επανάληψη των συνομιλιών προϋποθέτει την αναγκαία προετοιμασία, προκειμένου να αποφευχθούν οι γνωστές και μη οφειλόμενες σε Ελλάδα και Κύπρο εσφαλμένες κινήσεις του παρελθόντος, που οδήγησαν στη μη επίτευξη συμφωνίας τον Ιούλιο του 2017 στη Διεθνή Διάσκεψη του Κραν Μοντάνα, η σημασία της οποίας ουδόλως πρέπει να υποτιμάται. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αξιοποιηθεί το κεκτημένο της προηγούμενης διαπραγματευτικής περιόδου, με έμφαση στις έξι παραμέτρους του Πλαισίου του γ.γ. των Η.Ε., καθώς και στην πρότασή του για τη δημιουργία ενός μηχανισμού εφαρμογής της λύσης, η λειτουργία του οποίου σαφέστατα προϋποθέτει την πρότερη κατάργηση του αναχρονιστικού συστήματος εγγυήσεων. Στηρίζουμε, λοιπόν, την εν εξελίξει αποστολή της κας Λουτ, αναμένοντας τόσο από την Τουρκία όσο και από την τ/κ πλευρά να καταστήσουν επιτέλους σαφείς τις θέσεις τους, κυρίως στα κρίσιμα ζητήματα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων.

> *Στην περίπτωση της Κύπρου, δυστυχώς, η μία από τις εμπλεκόμενες πλευρές προκαλεί διαρκώς προβληματισμό και αμφιβολία ως προς την ειλικρινή βούλησή της να προβεί στους απαραίτητους συμβιβασμούς.*

Οφείλω, όμως, να επισημάνω ότι οι συνεχείς δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων και Τ/κ παραγόντων σχετικά με την ανάγκη αναζήτησης «εναλλακτικών μορφών επίλυσης» του Κυπριακού, καθώς και οι συνεχιζόμενες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου τόσο επί του εδάφους όσο και στην ΑΟΖ της Κύπρου, δεν συμβάλλουν στη δημιουργία του αναγκαίου για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη εποικοδομητικού κλίματος.

–Συμφωνείτε με την άποψη πως η επίλυση του ονοματολογικού της ΠΓΔΜ δίδει ώθηση στην επίλυση ενός ακόμα μακροχρόνιου προβλήματος όπως είναι το Κυπριακό;

–Η Συμφωνία των Πρεσπών έθεσε τέρμα σε μία μακρόχρονη διεθνή διαφορά μεταξύ της Ελλάδας και της Βόρειας Μακεδονίας, αποστέλλοντας το μήνυμα στην ευρύτερη περιοχή μας ότι η πίστη στο διεθνές δίκαιο, στην ειρηνική επίλυση των διαφορών και στις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες αποτελεί τη μοναδική οδό προς την ειρήνη, την ασφάλεια και την ευημερία των λαών. Στη διεθνή πολιτική, όμως, πρέπει να είμαστε ιδιαιτέρως προσεκτικοί όταν χρησιμοποιούμε συγκρίσεις και αναλογίες, ιδιαίτερα όταν αντιμετωπίζουμε προβλήματα όπως το Κυπριακό, που αναμφίβολα είναι ζήτημα εισβολής και συνεχιζόμενης στρατιωτικής κατοχής εδάφους ενός κράτους-μέλους των Ηνωμένων Εθνών και βέβαια της Ε.Ε. Η επίλυση του ονοματολογικού προβλήματος με τη Βόρεια Μακεδονία δεν θα μπορούσε να έχει επιτευχθεί εάν δεν υπήρχαν, και στις δύο χώρες, κυβερνήσεις προσηλωμένες στις αρχές που ανέφερα και με τη βούληση να τις εφαρμόσουν. Στην περίπτωση της Κύπρου, δυστυχώς, η μία από τις εμπλεκόμενες πλευρές προκαλεί διαρκώς προβληματισμό και αμφιβολία ως προς την ειλικρινή βούλησή της να προβεί στους απαραίτητους συμβιβασμούς. Θέλω, ωστόσο, να ελπίζω ότι το πνεύμα και η δυναμική της Συμφωνίας των Πρεσπών θα επηρεάσει στο μέλλον και την Τουρκία, ώστε να συμβάλει εποικοδομητικά στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

Είναι γεγονός ότι οι ΗΠΑ αντιλαμβάνονται πλέον την Ελλάδα και την Κυπριακή Δημοκρατία ως πυλώνες σταθερότητας και ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή της Αν. Μεσογείου.

–Σκοπός της Ελλάδας και της Κύπρου ήταν και είναι η προσέγγιση Ε.Ε.-Τουρκίας. Ωστόσο, αυτό το ενδεχόμενο απομακρύνεται βάσει και της τελευταίας Έκθεσης του Ευρ. Κοινοβουλίου. Ποια είναι η άποψή σας;

– Η Ελλάδα και η Κύπρος στηρίζουν διαχρονικά την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, με στόχο τη μετεξέλιξη της γείτονος σε ένα σύγχρονο, ευρωπαϊκό κράτος, με σεβασμό στη δημοκρατία, στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις αρχές του διεθνούς δικαίου. Η στήριξη αυτή, όμως, ουδέποτε είχε τη μορφή λευκής επιταγής. Αντίθετα, βασίζεται στην αρχή της αιρεσιμότητας, η οποία ισχύει για όλες τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες –της προϋπόθεσης, δηλαδή, εκπλήρωσης εκ μέρους της Τουρκίας μιας σειράς προαπαιτουμένων, περιλαμβανομένων του σεβασμού του διεθνούς δικαίου, του κοινοτικού κεκτημένου, των σχέσεων καλής γειτονίας και της επίλυσης του Κυπριακού. Παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις ορισμένων κρατών μελών, το Συμβούλιο της Ε.Ε. δεν έχει διακόψει την ενταξιακή διαδικασία της γείτονος στην Ε.Ε., συνεπώς εναπόκειται στην Άγκυρα να αδράξει την ιστορική ευκαιρία και να καταστεί ισότιμο μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας.

Οι ΗΠΑ αποδίδουν σημασία

–Καταγράφεται εμβάθυνση σχέσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κύπρου, μετά τη δήλωση προθέσεων που υπέγραψαν οι ΥΠΕΞ Χριστοδουλίδης-Πομπέο. Βλέπετε κάποια ωφέλεια στη στάση των ΗΠΑ στην Αν. Μεσόγειο και λόγω ενεργειακών, τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Κύπρο;

–Είναι γεγονός ότι οι ΗΠΑ αντιλαμβάνονται πλέον την Ελλάδα και την Κυπριακή Δημοκρατία ως πυλώνες σταθερότητας και ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή της Αν. Μεσογείου. Η προσέγγιση αυτή αντανακλάται, μάλιστα, τόσο στη Δήλωση Προθέσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κύπρου για την ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας στον τομέα της Ασφάλειας όσο και στη συνέχιση και εμβάθυνση του Στρατηγικού Διάλογου μεταξύ Ελλάδος και ΗΠΑ. Εξάλλου, η συμμετοχή του Αμερικανού πρέσβη στο Ισραήλ στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής Ελλάδος-Κύπρου-Ισραήλ αποτυπώνει τη σημασία, την οποία αποδίδουν οι ΗΠΑ στη γεωπολιτική αξία των τριμερών σχημάτων συνεργασίας στην περιοχή της Αν. Μεσογείου. Ταυτόχρονα, οι ΗΠΑ στηρίζουν το δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της κ/ΑΟΖ. Όλα τα παραπάνω αποτελούν σαφή δείγματα εμβάθυνσης των σχέσεων Ελλάδας και Κύπρου με τις ΗΠΑ, σχέσεις οι οποίες –οφείλουμε να σημειώσουμε– όχι μόνο δεν στρέφονται κατά ουδενός, αλλά αποσκοπούν να συμβάλλουν δραστικά στην εμπέδωση της σταθερότητας και της ειρήνης στην ταραγμένη περιοχή της Αν. Μεσογείου και της Μ. Ανατολής.

–Πιστεύετε μετά από όλα τα επίπεδα συνεργασίας μέσω των τριμερών πως θα πρέπει να προχωρήσει η Ελλάδα στην ανακήρυξη ΑΟΖ με τις γείτονες χώρες;

–Κατ' αρχάς, ας μου επιτραπεί μία χρήσιμη διευκρίνιση σχετικά με τη διάκριση μεταξύ ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδας. Η μεν υφαλοκρηπίδα παρέχει εξ υπαρχής και αυτοδικαίως στο παράκτιο κράτος κυριαρχικά δικαιώματα για την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του βυθού και του υπεδάφους του. Αντίθετα, η εκμετάλλευση των πόρων της ΑΟΖ προϋποθέτει την πρότερη μονομερή πράξη ανακήρυξης της ζώνης αυτής και κατόπιν την οριοθέτησή της με τα γειτνιάζοντα κράτη. Τούτων λεχθέντων, σημειώνω ότι η Ελλάδα έχει ήδη οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα της με την Ιταλία, ενώ σήμερα συζητάει για την οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών τόσο με την Αίγυπτο όσο και με την Αλβανία. Όσον αφορά στην Τουρκία, είναι γνωστό ότι οι δύο χώρες διερευνούν, στο πλαίσιο των διερευνητικών επαφών, τις δυνατότητες για μία συμπεφωνημένη λύση στο ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας. Την ίδια ώρα, η Ελληνική Δημοκρατία εξετάζει τους βέλτιστους τρόπους άσκησης του μονομερούς δικαιώματος, που της παρέχει η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, για σταδιακή επέκταση τους εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης, αρχής γενομένης από το Ιόνιο πέλαγος.

Η ετοιμότητα των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων

–Πόσο πιθανό θεωρείτε ένα θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο βάσει και των όσων λένε αξιωματούχοι στην Τουρκία όλο το τελευταίο διάστημα;

–Είναι αλήθεια ότι κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα παρατηρήθηκε μία σημαντική αύξηση των παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου από πλευράς Τουρκίας στον εναέριο και θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου, καθώς και περιστατικά που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ατύχημα, με απρόβλεπτες συνέπειες κλιμάκωσης. Το ζήτημα αυτό ετέθη από τον Έλληνα πρωθυπουργό προς τον Τούρκο πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του κ. Τσίπρα στην Άγκυρα. Στο πλαίσιο αυτό, οι δύο ηγέτες συμφώνησαν στην επανάληψη των συζητήσεων μεταξύ των Υπουργείων Εξωτερικών και Άμυνας των δύο χωρών, σχετικά με μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, με στόχο την αποκλιμάκωση της έντασης στο Αιγαίο. Καρπός της συμφωνίας αυτής υπήρξε ήδη η πρόσφατη συνάντηση των Υπουργών Άμυνας Ελλάδας και Τουρκίας, στο περιθώριο των εργασιών της Συνόδου του ΝΑΤΟ, κατά την οποία αποφασίσθηκε η συγκρότηση αντιπροσωπειών των δύο Υπουργείων για τον καθορισμό δράσεων στο πλαίσιο των ΜΟΕ. Σε κάθε περίπτωση, θα ήθελα να τονίσω ότι πιστεύουμε στον διάλογο, αντιμετωπίζοντας με τη δέουσα σοβαρότητα και ψυχραιμία τις όποιες προκλήσεις, αλλά ουδείς πρέπει να παραγνωρίζει την ετοιμότητα και ικανότητα των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων να προασπίσουν τα δικαιώματα της χώρας, όταν και εφόσον χρειασθεί.

ΑΡΘΡΟ / *Του δρος* **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΒΕΝΤΗ**

Βρετανικές Βάσεις στο προσκήνιο

Το ζήτημα των Βρετανικών Βάσεων (ΒΒ) στην Κύπρο, οι οποίες έχουν κλείσει πάνω από εξήντα χρόνια ζωής, πέραν της ηλικίας δηλαδή της κολοβής Κυπριακής Δημοκρατίας, επανήλθε εκ νέου στο προσκήνιο για δύο επικαιρους λόγους: την αμετάκλητη βρετανική απόφαση για αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit) αλλά και την προ εβδομάδας σθεναρή ετυμηγορία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης (ΔΔΧ) ως προς την ανάγκη τερματισμού της συνεχούς κατάληψης του νησιωτικού συμπλέγματος Chagos από τη Βρετανία για χρήση ως στρατιωτική βάση εις το διηνεκές. Τα νησιά Chagos βρίσκονται στο Αρχιπέλαγος Diego Garcia του Ινδικού Ωκεανού και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του νησιωτικού κράτους του Αγίου Μαυρικίου, στο οποίο παραχωρήθηκε «κουτσουρεμένη κυριαρχία/ανεξαρτησία» το 1968, αφού οι Βρετανοί αποικιοκράτες εμφανιζόμενοι ως νεοαποικιοκράτες κατά παράβαση του Διεθνούς Δικαίου κατακράτησαν τα νησιά Chagos για δική τους στρατιωτική χρήση.

Είναι ενδεικτικό ότι το 1968, έτος κατά το οποίο γεννήθηκε ο Άγιος Μαυρίκιος ως ανεξάρτητο κράτος με εκ γενετής πρόβλημα, την εδαφική του ακεραιότητα κολοβωμένη, η συνταγματική τάξη στην Κυπριακή Δημοκρατία με εξίσου σοβαρά πολλαπλά εκ γενετής προβλήματα κυριαρχίας και διακυβέρνησης μετρούσε ήδη πέντε χρόνια κατάρρευσης. Αυτό ως επισήμανση για την πάγια τακτική του Λονδίνου στην εντεταλμένη από τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ (1945) διαδικασία αποαποικιοποίησης. Γίνεται αντιληπτό ότι το ζήτημα των ΒΒ στην Κύπρο είναι τόσο πάγιο όσο πάγια είναι και η βρετανική πολιτική νεο-αποικισμού, όχι μόνο στη νήσο μας, αλλά σε όλα τα στρατηγικής σημασίας γεωγραφικά σημεία στον πλανήτη (όπως η περίπτωση του Αγίου Μαυρικίου αναδεικνύει).

Κατά συνέπεια η πρόσκαιρη και παροδικής φύσεως αντιμετώπισή του δεν μπορεί να αποτελέσει συγκροτημένη πολιτική αντιμετώπισης πόσο δε μάλλον επιτυχούς, πράγμα το οποίο σημαίνει προς το συμφέρον του κυπριακού λαού, επίλυσής του. Μολαταύτα, όταν ασθενέστερα ημι-αποαποικιοποιημένα κράτη έχουν το θάρρος να προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης προστρέχουμε με υπερδεκαμελείς υπό τον γενικό εισαγγελέα αντιπροσωπείες κατάθεσης των θέσεών μας. Ο πρώην μόνιμος αντιπρόσωπος της Κ.Δ. στον ΟΗΕ, πρέσβης Ανδρέας Ιακωβίδης με γράμμα του στον αγγλόφωνο εγχώριο Τύπο (Sunday Mail, 3/3/2019) αναφέρει ότι η κυπριακή αποστολή αποτελείτο από δεκατρία άτομα. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τη σύνθεση της αποστολής. Κατά την ταπεινή μας όμως άποψη, η Κυπριακή Δεξαμενή Σκέψης για τα περί των Βρετανικών Βάσεων θέματα θα πρέπει να περιλαμβάνει πέραν των λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας και του ΥΠΕΞ απαραίτητα ειδήμονες των Διεθνών Σχέσεων και ειδικότερα του τι έχει να αναδείξει η Κύπρος σε ειδικούς στα θέματα Βρετανικής Εξωτερικής, Αμυντικής και (Νεο)Αποικιακής Πολιτικής. Η άντληση των ειδικών δεν θα πρέπει να γίνεται κατά ανάγκη και εξ ολοκλήρου από κυβερνητικά κλιμάκια. Κατά αυτόν τον έμπρακτο τρόπο ουσιαστικοποιείται η νεοδιακηρυγμένη πολιτική του ΥΠΕΞ για δημόσια διαβούλευση και δημόσια διπλωματία. Αλλιώς πρόκειται για διακυρύξεις κενού περιεχομένου. Κράτη πολύ ισχυρότερα από το δικό μας αξιοποιούν τη δημόσια διπλωματία των ΜΚΟ - Track II Diplomacy.

Στο πλαίσιο της σύντομης παρέμβασής μας, ας αγγίξουμε όμως και την ουσία της ετυμηγορίας του ΔΔΧ: Οι δικαστές του Διεθνούς Δικαστηρίου έδωσαν σαφή απάντηση στα κεφαλαιώδη ζητήματα ανεξαρτησίας και κυριαρχίας:

«Οποιαδήποτε απόσπαση μέρους [του εδάφους] μη αυτοκυβερνούμενης εδαφικής περιοχής, παρεκτός κι αν βασίζεται στην ελεύθερα εκφρασθείσα και γνήσια βούληση του λαού της εν λόγω περιοχής αντίκειται στο δικαίωμα της αυτοδιάθεσης».

Συμπερασματικά το ΔΔΧ επιβεβαίωσε τη διακήρυξη του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, ο οποίος ήδη είκοσι τρία χρόνια πριν από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Αγίου Μαυρικίου και δεκαπέντε πριν της αντίστοιχης Κυπριακής, το 1945, μίλησε ξεκάθαρα για την υποχρέωση καθαρής αποαποικιοποίησης μέσω της άσκησης του αναφαίρετου δικαιώματος της αυτοδιάθεσης. Η πρόσφατη ετυμηγορία του ΔΔΧ είναι μέγιστης σημασίας για την Κύπρο. Τι απεφάνθη με απλά λόγια το Διεθνές Δικαστήριο; Ότι η αρχή της αυτοδιάθεσης δεν νοείται να εφαρμόζεται τμηματικά και αποσπασματικά. Αυθαίρετες αποσπάσεις τμημάτων περιοχών και πληθυσμών κρίνονται καταδικαστέες και ως εκ τούτου δέον όπως διορθωθούν. Τοποθετήσεις κομματικών ηγετών περί διαφορετικότητας της κυπριακής περίπτωσης λόγω της περίληψης της δημιουργίας ΒΒ στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης μόνο ως φαιδρές μπορούν να κριθούν. Μα αυτό ακριβώς είναι που καταδικάζει απερίφραστα το ΔΔΧ με μια σαφή αναφορά στην ατόφια αυτοδιάθεση.

Αυτά ως μια πρώτη τοποθέτηση. Μπορούμε να επανέλθουμε με λεπτομερέστερες αναφορές στα πολιτικά, στρατιωτικά, αλλά και οικονομικά ζητήματα του νεοαποικιακού κατάλοιπου των Βρετανικών Βάσεων. Άλλωστε, οι ίδιοι οι Βρετανοί αξιωματούχοι το χαρακτηρίζουν ως τέτοιο.

Ο δρ Γιώργος Λεβέντης είναι διευθυντής του Φόρουμ Μελετών Διεθνούς Ασφάλειας: www.inter-security-forum.org, Fellow of the United Nations University, Tokyo.

Στα S-400 μαχαίρια Τραμπ-Ερντογάν

Η επιμονή της Άγκυρας για την απόκτηση των ρωσικών πυραύλων φέρνει πάλι αντιπαράθεση μεταξύ Τουρκίας και ΗΠΑ

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«Παραιτήθηκα από τα καθήκοντά μου στη «Χιουριέτ» ως ανταποκρίτρια στην Ουάσιγκτον, με δική μου απόφαση. Χαιρετώ τους συναδέλφους μου και τους αναγνώστες μου που με υποστήριξαν. Χαιρετώ και τον καθηγητή Orwell. Διότι η προβολή της πραγματικότητας είναι μια επαναστατική πράξη». Με αυτό το «επαναστατικό» μήνυμα, η Τουρκάλα δημοσιογράφος, Τζανσού Τσαμλίμπελ έθεσε τέλος στην καριέρα της στην ιστορική εφημερίδα της Τουρκίας.

Παράλληλα, το αμερικανικό Πεντάγωνο επέλεγε για φόντο στον επίσημο λογαριασμό twitter των Αμερικανικών Ενόπλων Δυνάμεων μια φωτογραφία που απεικονίζει μαζί τους υπουργούς Άμυνας και τους Επιτελάρχες των ΗΠΑ και της Τουρκίας, στο πλαίσιο της πρόσφατης επίσκεψης αντιπροσωπείας του τουρκικού στρατού στην Ουάσιγκτον. Η συγκεκριμένη επιλογή των ΗΠΑ δεν πέρασε απαρατήρητη στην Τουρκία. Στην πραγματικότητα τόσο η χειρονομία του αμερικανικού Πενταγώνου όσο και η παραίτηση της κ. Τσαμλίμπελ από τα καθήκοντά της στη «Χιουριέτ» σχετίζονται με την τρικυμία που έχει εμφανιστεί στον ορίζοντα των αμερικανικών σχέσεων. Εκτός από τη διαφωνία των δύο χωρών σε σειρά ζητημάτων και την ανοιχτή αντιπαράθεση στο βόρειο τμήμα της Συρίας, Τουρκία και ΗΠΑ «συγκρούονται» και για το ζήτημα του ρωσικού πυραυλικού συστήματος S-400. Η Τουρκία, αγνοώντας τις προειδοποιήσεις της Ουάσιγκτον, εμφανίζεται αποφασισμένη να προχωρήσει με την τελική απόκτηση του ρωσικού συστήματος εναέριας άμυνας, στα μέσα του καλοκαιριού. Η κ. Τσαμλίμπελ, η οποία παρακολουθούσε εδώ και καιρό από πολύ κοντά τις αντιδράσεις των ΗΠΑ στο ζήτημα, προειδοποιούσε για την επιδείνωση των αμερικανοτουρκικών σχέσεων κατά την επόμενη περίοδο, μια κίνηση η οποία προκάλεσε έντονη δυσφορία στους κύκλους της τουρκικής κυβέρνησης.

«Η καλύτερη στρατιωτική συμβουλή μου θα ήταν να μην πωλήσουμε τα F-35, να μην τα μοιραστούμε μ' έναν σύμμαχο που συνεργάζεται με ρωσικά συστήματα, ιδιαίτερα τα συστήματα εναέριας άμυνας».

«Έχουμε κάνει εδώ και καιρό σαφές ότι θα θέλαμε να εργαστούμε συνεργατικά στην εναέρια και πυραυλική άμυνα με την Τουρκία και έχουμε προσφέρει ευκαιρίες στην Τουρκία να θεωρήσει τους Patriot μεταξύ άλλων συστημάτων». Αυτό δήλωσε ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών Robert Palladino.

Ουάσιγκτον προειδοποιεί

Η επιλογή μιας φωτογραφίας, η οποία εμφανίζει από κοινού την ηγεσία των δύο συμμαχικών στρατών από το αμερικανικό Πεντάγωνο είναι μια άκρως συμβολική χειρονομία, η οποία αντικατοπτρίζει την «αγωνία» της αμερικανικής πλευράς στο ζήτημα των S-400. Οι ΗΠΑ που το τελευταίο διάστημα επιχειρούν να τραβήξουν την προσοχή της τουρκικής πλευράς στα εναλλακτικά συστήματα των Patriots και των F-35, στέλνουν στην Άγκυρα τη μία προειδοποίηση μετά την άλλη. Την προηγούμενη εβδομάδα, ο πιο υψηλόβαθμος στρατηγός των Η.Π.Α. στην Ευρώπη συμβούλευσε τους Αμερικανούς γερουσιαστές σε συνεδρίαση της Επιτροπής Ενόπλων Δυνάμεων της Γερουσίας των ΗΠΑ, να ακυρώσουν την παράδοση F-35 στην Τουρκία, εάν η Άγκυρα προχωρήσει με την προγραμματισμένη αγορά των ρωσικών πυραύλων S-400.

«Η καλύτερη στρατιωτική συμβουλή μου θα ήταν να μην πωλήσουμε τα F-35, να μην τα μοιραστούμε μ' έναν σύμμαχο που συνεργάζεται με ρωσικά συστήματα, ιδιαίτερα τα συστήματα εναέριας άμυνας», δήλωσε ο στρατηγός Curtis Scaparrotti. Την ίδια ώρα, το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών προέτρεψε την Τουρκία να επανεξετάσει την επικείμενη αγορά του ρωσικού αμυντικού συστήματος. «Έχουμε κάνει εδώ και καιρό σαφές ότι θα θέλαμε να εργαστούμε συνεργατικά στην εναέρια και πυραυλική άμυνα με την Τουρκία και έχουμε προσφέρει ευκαιρίες στην Τουρκία να θεωρήσει τους Patriot μεταξύ άλλων συστημάτων». Αυτό δήλωσε ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών Robert Palladino. Ο Αμερικανός διπλωμάτης εξήγησε ότι θα μπορούσαν να επιβληθούν κυρώσεις στην κυβέρνηση της Τουρκίας, στις ιδιωτικές επιχειρήσεις ή σε άτομα.

Όλα αυτά συνέβησαν σε μια στιγμή που, στην Άγκυρα, ο υπουργός Εθνικής Άμυνας της Τουρκίας συναντήθηκε με τον Αμερικανό Ειδικό Αντιπρόσωπο για τη Συρία, James Jeffrey. Ο τελευταίος βρέθηκε στην Άγκυρα μαζί με τον διπλωμάτη Matthew Palmer για να συζητήσει με την τουρκική πλευρά την αμερικανική απόσυρση, την στιγμή που ο Τούρκος πρόεδρος δήλωνε ότι η χώρα του είναι αποφασισμένη να προχωρήσει στην αγορά των S-400.

Σε τεταμένο σκοινί

Στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις στον άξονα Ουάσιγκτον-Άγκυρας, ξεχωρίζει το ερώτημα ως προς το αποτέλεσμα της νέας αντιπαράθεσης και αν θα επιχειρήσουν να ελέγξουν την ένταση ή οι διμερείς σχέσεις θα εκτροχιαστούν, όπως ακριβώς συνέβη το 2018 με αφορμή τις εξελίξεις στην υπόθεση του φυλακισμένου πάστορα. Παρασκηνιακά πληροφορίες και ενδείξεις δείχνουν ότι Ουάσιγκτον και Άγκυρα επιχειρούν να καταλήξουν σε συμβιβαστικές λύσεις. Η Τουρκία φέρεται να μελετά εναλλακτικά σχέδια που τη θέλουν να πωλεί άμεσα τους S-400 στην Ινδία, η οποία ενδιαφέρεται. Η τιμή των Patriots εξακολουθεί να είναι απαγορευτική για την Άγκυρα, κάτι που λαμβάνεται υπόψη αλλά ακόμη και συμφωνηθεί μια ευνοϊκότερη τιμή, οι ΗΠΑ δεν πρόκειται να «μεταβιβάσουν» την τεχνολογία, δηλαδή τον απόλυτο έλεγχο των Patriots στην Άγκυρα.

Η δε αμερικανική πλευρά επιμένει στο ότι η Τουρκία, μια νατοϊκή δύναμη, δεν θα πρέπει να αποτελέσει τον Δούρειο Ίππο της συμμαχίας, διά μέσου του οποίου η Ρωσία θα έχει πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες. Η «Hurriyet Daily News» προσθέτει σε αυτόν τον προβληματισμό της Ουάσιγκτον, μια άλλη πτυχή. Στην περίπτωση των κυπριακών S-300, η Ουάσιγκτον είχε πλήρη εμπιστοσύνη στην Αθήνα για τον έλεγχο και την διαχείριση των ρωσικών πυραύλων. Το ίδιο δεν ισχύει για την περίπτωση της Τουρκίας. Σύμφωνα με την εφημερίδα η συγκεκριμένη έλλειψη εμπιστοσύνης θα μπορούσε να οδηγήσει στο μπλοκάρισμα της παράδοσης των μαχητικών νέας γενιάς F-35 στην Τουρκία. Το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών έρχεται να προσθέσει ότι σε περίπτωση που τελικά η τουρκική πλευρά δεν καταφέρει να συλλάβει τη σημασία και τις διαστάσεις της απόγνωσης της αμερικανικής πλευράς, τότε η Ουάσιγκτον δεν θα έχει άλλη επιλογή παρά να επιβάλλει εκ νέου νέες κυρώσεις σε μια συμμαχική δύναμη.

Η αποσύνθεση της ΔΕΑ και η νίκη της Κιουτσιούκ

Εργα και ημέρες της VIP «αγίας τριάδας» των αγνοουμένων, πίσω από τη συνέντευξη του Πολ Ανρί Αρνί στο ΚΥΠΕ

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

«Γνωρίζουμε ότι τα αποτελέσματα για εντοπισμό οστών αγνοουμένων στην Κύπρο δεν θα αυξάνονται όσο περνά ο καιρός και οι μάρτυρες που θα μπορούσαν να δώσουν πληροφορίες πεθαίνουν, παίρνοντάς τις μαζί τους στον τάφο», δήλωσε προσφάτως στο πλαίσιο συνέντευξης στο ΚΥΠΕ ο Πολ Ανρί Αρνί, το μέλος της Διερευνητικής Επιτροπής για τους Αγνοούμενους (ΔΕΑ). Ο Ελβετός κ. Αρνί εκπροσωπεί στη ΔΕΑ τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό και τα Η.Ε. Την ίδια διαπίστωση μαζί του έχουν κάνει το τελευταίο διάστημα και τα άλλα δύο μέλη της ΔΕΑ, ο Ε/κ Νέστορας Νέστορος και η Τ/κ Γκιουλτέν Πλουμέρ Κιουτσιούκ, όλοι γνωρίζοντας ότι οι μέρες των παχέων αγελάδων τελειώνουν αφού:

- Μάρτυρες δεν υπάρχουν για να δώσουν πληροφορίες.
- Το 2018 εντόπισαν μόλις 10 τάφους με λείψανα.
- Στους συγγενείς δίνουν υπολείμματα λειψάνων και σε περιπτώσεις έως κι ένα κοκαλάκι, για να θάψουν.
- Ουδείς θέτει ζήτημα για τις μετακινήσεις ομαδικών τάφων.
- Οι καριέρες της μέχρι σήμερα ανέγγιχτης VIP «αγίας τριάδας» κάπου εδώ τελειώνουν.

Επί τη ευκαιρία θυμίζουμε στον κ. Αρνί ότι τον Μάρτιο του 2016 ο Φώτης Φωτίου είχε προειδοποιεί ότι «η έλλειψη οστών Ε/κ στις κατεχόμενες περιοχές θέτει σε κίνδυνο το έργο της Δ.Ε.Α. και κατά συνέπεια και την ύπαρξή της». Τον Μάρτιο του 2013, ο διπλωμάτης Θεόφιλος Θεοφίλου (που παραιτήθηκε από τη ΔΕΑ) υπογράμμιζε σε έκθεσή του προς την κυβέρνηση ότι «δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι η στάση της Τουρκίας και των κινουμένων της στην τ/κ πολιτική ηγεσία, στο θέμα των αγνοουμένων, όπως εκφράζεται από την Τ/κ Εκπρόσωπο (στη Δ.Ε.Α.) Γκιουλτέν Κιουτσιούκ, είναι άτεγκτη, άσπλαχνη και ανάλγητη». Η μόνη λοιπόν που επιδιώκει να κλείσει το θέμα των αγνοουμένων οριστικά για να πάει στη σύνταξη δόξη και τιμή είναι η κ. Κιουτσιούκ, η οποία κατάφερε να κεφαλοκλειδώσει τους Νέστορος και Αρνί και να περάσει την τουρκική στρατηγική στο ζήτημα των αγνοουμένων, που είναι:

1. Να εξαφανιστούν οι αποδείξεις για μαζικές εκτελέσεις αιχμαλώτων πολέμου,

2. Να πετύχει όπως ακόμα και στις εκθέσεις του γ.γ. του ΟΗΕ εξισώνονται οι ευθύνες της Τουρκίας με αυτές της Κύπρου και της Ελλάδας (βλ. Έκθεση του γ.γ. 30/01/2019 για ΟΥΝΦΙΚΥΠ).

Όπως έγραψε η «Κ» (10/02/2019): «Διαβάστε παρακάτω τις δύο παραγράφους για τους αγνοούμενους (40 και 41) στην έκθεση του γ.γ. για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η οποία και καλύπτει την περίοδο από 21/06/2018 μέχρι 18/12/2018, και πείτε σε ποιο σημείο καταγγέλλεται η Τουρκία;

Ευθύνες με υπογραφή Σ.Α.

40: Μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου, οι δικοινοτικές ομάδες αρχαιολόγων της Επιτροπής Αγνοουμένων στην Κύπρο, στο πλαίσιο μακρόχρονης ανθρωπιστικής πρωτοβουλίας – και οικοδόμησης εμπιστοσύνης, έχουν ανασύρει λείψανα 1.200 ατόμων και στις δύο πλευρές του νησιού. Μέχρι σήμερα, τα οστά 923 αγνοουμένων, από ένα σύνολο 2.002, εντοπίστηκαν και επιστράφηκαν στις οικογένειές τους, συμπεριλαμβανομένων 39 κατά τη διάρκεια της υπό αναφορά περιόδου. Μετά την πρόσβαση που χορηγήθηκε (σ.σ. εννοείται από τον κατοχικό στρατό, ο οποίος δίνει πρόσβαση κατά το δοκούν), τον Νοέμβριο του 2015, η Επιτροπή έχει μέχρι στιγμής πραγματοποιήσει 27 ανασκαφές σε στρατιωτικές περιοχές στον βορρά, εκ των οποίων 4 κατά τη διάρκεια της υπό αναφορά περιόδου, με αποτέλεσμα την ανάκτηση λειψάνων 37 ατόμων.

41: Σε μια προσπάθεια εντοπισμού πρόσθετων τοποθεσιών των πιθανών χώρων ταφής αγνοουμένων, η Επιτροπή συνέχισε τις προσπάθειές της για την εξασφάλιση πρόσβασης στα αρχεία χωρών και οργανισμών που είχαν στρατιωτική ή αστυνομική παρουσία στην Κύπρο το 1963, το 1964 και το 1974. Κατά τη διάρκεια της υπό αναφορά περιόδου, υποβλήθηκαν αιτήσεις στις υπηρεσίες αρχείων της Αυστραλίας, της Ιρλανδίας, της Νέας Ζηλανδίας, των Ηνωμένων Εθνών και της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού (ICRC). Ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες και η ICRC έχουν καταβάλει εκτεταμένες προσπάθειες για την παροχή πρόσβασης στην Επιτροπή σε όλες τις σχετικές αρχειακές πηγές, ελάχιστες αρχειακές πληροφορίες σχετικά με τέτοιες τοποθεσίες έχουν μέχρι στιγμής, τα άμεσα εμπλεκόμενα μέρη, μοιραστεί με την Επιτροπή». Όπως γίνεται αντιληπτό, η Τουρκία όχι μόνο δεν αναφέρεται ονοματικά στις δύο παραγράφους της έκθεσης του γ.γ. του ΟΗΕ, αλλά απεναντίας, οι ευθύνες της για μη παροχή στοιχείων στην έρευνα εξισώνονται με τυχόν ευθύνες των άλλων άμεσα εμπλεκομένων μερών και σημειώνεται ακριβώς ως ακολούθως: «Ελάχιστες αρχειακές πληροφορίες σχετικά με τέτοιες τοποθεσίες έχουν μέχρι στιγμής, τα άμεσα εμπλεκόμενα μέρη, μοιραστεί με την Επιτροπή». Τα άμεσα εμπλεκόμενα μέρη νοείται ότι είναι οι δύο πλευρές στην Κύπρο, η Τουρκία και η Ελλάδα…

Οι δύο παράγραφοι στην έκθεση του γ.γ. για τους αγνοούμενους λογικά πρέπει να έχουν συνταχθεί από το τρίτο μέλος της ΔΕΑ, τον Πολ Ανρί Αρνί με τη σύμφωνο γνώμη του Ε/κ μέλους Νέστωρα Νέστωρος και της Τ/κ μέλους Γκιουλντέν Πλουμέρ Κιουτσιούκ. Ασχολούμενος πέραν 25 σχεδόν χρόνια με το ζήτημα των αγνοουμένων, γνωρίζω ότι το προκαταρκτικό κείμενο κάθε έκθεσης περνά από το κόσκινο των Υπουργείων Εξωτερικών της Κύπρου και της Ελλάδας και προφανώς και της Τουρκίας, αλλά και της Βρετανίας, η οποία συνήθως αναλαμβάνει τη σύνταξη της έκθεσης εκ μέρους του Σ.Α. Έτσι η κάθε πλευρά προσπαθεί να εντάξει τις δικές της τροπολογίες στο τελικό κείμενο.

Και το ερώτημα είναι κατά πόσον η Λευκωσία συμφωνεί με τις δύο παραγράφους της παρούσας έκθεσης; Αυτές που κατά την εκτίμησή μας, όχι μόνο απαλλάσσουν την Τουρκία από τις ευθύνες της, αλλά εξισώνουν και τα θύματα με τους θύτες, με την ανοχή της κυβέρνησης Αναστασιάδη και με το Συμβούλιο Ασφαλείας να προσυπογράφει την έκθεση!». Αυτά γράφαμε στις 10/02/2019 αλλά απάντηση δεν πήραμε ούτε από τον κ. Αρνί ούτε από τη ΔΕΑ, ούτε από την κυβέρνηση της Κ.Δ.

Σε εκταφές που έγιναν σε δύο πηγάδια στην Άσσια, λέει ο κ. Αρνί στη συνέντευξή του, εντοπίστηκαν επτά σκελετοί και 64 ημιτελείς. Τα πηγάδια όπου ρίφθηκαν οι σωροί των εκτελεσθέντων Ασσιωτών αιχμαλώτων κ. Αρνί ήταν στο αγρόκτημα Ορνίθι μεταξύ Αφάνειας και Αγιάς, όπως φαίνεται στη φωτογραφία.

Τον Μάρτιο του 2013, ο διπλωμάτης Θεόφιλος Θεοφίλου (που παραιτήθηκε από τη ΔΕΑ) υπογράμμιζε σε έκθεσή του προς την κυβέρνηση ότι, «δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι η στάση της Τουρκίας και των κινουμένων της στην τ/κ πολιτική ηγεσία, στο θέμα των αγνοουμένων, όπως εκφράζεται από την Τ/κ Εκπρόσωπο (στη Δ.Ε.Α.) Γκιουλτέν Κιουτσιούκ, είναι άτεγκτη, άσπλαχνη και ανάλγητη». Στη φωτογραφία οι Αρνί, Κιουτσιούκ και Νέστωρος.

Στο Γραφείο Αρνί ήταν για 13 χρόνια φάκελοι με στοιχεία τάφων αγνοουμένων, τα οποία, εκ των πληροφοριών μας, δεν διερευνήθηκαν. Οπως δεν διερευνήθηκαν πολλές άλλες περιπτώσεις, σε Αμμόχωστο, Βόνη, Σκυλλούρα, Εξω Μετόχι, Πέντε Μίλι και αλλού.

Η ψυχολόγος άργησε μισό αιώνα

Εχοντας ξεμείνει από ουσιαστική δουλειά, στη ΔΕΑ επινοούν «αποστολές» και όπως ανακοίνωσε ο Αρνί στο ΚΥΠΕ, μετακάλεσαν πρόσφατα μια ειδική ψυχολόγο της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού (ICRC), η οποία εδώ και τέσσερις σχεδόν μήνες, επισκέπτεται οικογένειες αγνοουμένων και μέσω συνεντεύξεων, «θα προσπαθήσει να αποδείξει στους αρμόδιους, ότι όσα χρόνια και αν περάσουν, ο πόνος αυτός των ανθρώπων είναι ακόμη τόσο έντονος και νωπός, όσο τις πρώτες μέρες που χάθηκαν τα ίχνη τους»! Δεν είμαι σίγουρος αν θέλει και τα λέει ο κ. Αρνί ή του ξεφεύγουν; Ξεχνάνε στη ΔΕΑ ότι οι πρώτοι αγνοούμενοι καταγράφηκαν το 1964; Δηλαδή πριν από 55 χρόνια. Τώρα θυμηθήκατε ότι οι οικογένειες χρειάζονταν στήριξη; Ή μήπως είναι για να δικαιολογείτε το ξόδεμα των εκατομμυρίων της Ε.Ε.; Ο κ. Αρνί είπε σχετικά στο ΚΥΠΕ: «Για το 2019 οι ανάγκες έχουν κατά το πλείστο καλυφθεί, καθώς η Ε.Ε., που είναι ο κύριος χρηματοδότης, έχει αυξήσει τη χρηματοδότηση από 2,6 εκατομμύρια ευρώ σε τρία για να καλυφθούν ανάγκες που σχετίζονται με γενετικές αναλύσεις και διαδικασίες»… Πάντως, όπως ενημερωθήκαμε από οικογένεια Τ/κ που έχουν αγνοούμενο της περιόδου 1964, μέλη της ειδοποιήθηκαν από τη ΔΕΑ, ότι ήθελαν να τα συναντήσουν. Οι άνθρωποι αναθάρρησαν ότι μετά από 55 χρόνια ίσως να εντοπίσθηκαν τα οστά του προσφιλούς τους προσώπου. Ωστόσο, απογοητεύτηκαν πολύ όταν αντιλήφθηκαν ότι τους κάλεσε μια ψυχολόγος για να τους εξηγήσει ότι «όσα χρόνια και αν περάσουν, ο πόνος αυτός των ανθρώπων είναι ακόμη τόσο έντονος και νωπός, όσο τις πρώτες μέρες που χάθηκαν τα ίχνη τους!». Μνήσθητί μου, Κύριε!

Κι όμως υπάρχουν διευθύνσεις και τάφοι

Από τον Ιούλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2016, ο γράφων απέστελλε επιστολές στον Εκπρόσωπο της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στην Κύπρο Aleem Siddique μέχρι και στον Εκπρόσωπο του γ.γ. του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη Stephane Dujarric, καταγγέλλοντας την πλήρη απαξίωση που έχει επιδείξει ο Πολ Ανρί Αρνί και η ΔΕΑ στα ερωτήματα που είχαμε υποβάλει διά σχετικών επιστολών μας (με κοινοποίηση και στην Ελίζαμπεθ Σπέχαρ) για το ζήτημα της κακοδιαχείρισης (βλ. απόκρυψης) αρχείων της ΟΥΝΦΙΚΥΠ που περιέχουν στοιχεία για αγνοουμένους. Σε σχετικά ρεπορτάζ γράφαμε ότι, ο κ Αρνί «κατακρατεί έκθεση με πληροφορίες από έρευνα στα αρχεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ που έγινε το 2003» και σημειώναμε σχετικά: «Από τον Οκτώβριο του 2000 το ΥΠΕΞ της Κ.Δ. με ρηματικές διακοινώσεις του ζητάει από τα Η.Ε. να μελετηθούν τα αρχεία τους για εντοπισμό πληροφοριών για τους αγνοούμενους. Τον Μάρτιο του 2001 διορίζεται από τα Η.Ε. η κ. Ανίτα Γκρέιβς (Anita Graves), η οποία αναλαμβάνει να κάνει έρευνα στα αρχεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και των Η.Ε., η οποία ολοκληρώνεται τον Σεπτέμβριο του 2003, οπότε η κ. Γκρέιβς παραθέτει σχετική έκθεση και μια σειρά από φάιλς με τα σχετικά στοιχεία. Ωστόσο, ο τότε αναπληρωτής του τρίτου μέλους της ΔΕΑ Πιέρ ντε Κουπεράν αρνήθηκε να δώσει τα αποτελέσματα στον τότε Ε/κ εκπρόσωπο στη ΔΕΑ Ηλία Γεωργιάδη.

Έκτοτε το ζήτημα τέθηκε στον πάγο και ανακινήθηκε ξανά με έγγραφο που κατέθεσε ο Θεόφιλος Θεοφίλου, το 2013, ως μέλος τότε της ΔΕΑ. Τον Ιούνιο του 2014 ο Ανρί Πιερ Αρνί, ενημερώνει τη ΔΕΑ –ψευδώς– ότι μόνο τα αρχεία του Ερυθρού Σταυρού είχαν διερευνηθεί και όχι αυτά της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Με το νέο μέλος της ε/κ πλευράς στη ΔΕΑ Νέστορα Νέστορος ξεκινά μια συζήτηση για την αποστολή επιστολών σε διάφορους οργανισμούς για εξασφάλιση πληροφοριών από τα αρχεία τους. Τον Νοέμβριο του 2015 τίθεται ξανά από τον κ. Νέστορος θέμα της έρευνας που έκανε η κ. Γκρέιβς και πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες τα στοιχεία υπάρχουν και είναι στην κατοχή των Η.Ε. Ο Αρνί παραδέχεται το 2016 ότι το υλικό της έρευνας της Ανίτα Γκρέιβς είναι στο γραφείο του, αλλά αρνείται να τη θέσει στη διάθεση των δύο πλευρών, σημειώνοντας ότι θα διεξέλθει το υλικό ο ίδιος και η ομάδα του. Τελικά, ο κ. Αρνί κατέθεσε σχετικό έγγραφο στη ΔΕΑ και το γραφείο του ανέλαβε να διεξέλθει το υλικό με την πρόσληψη ενός επιπλέον προσώπου. Όταν, λοιπόν, ο εκπρόσωπος των Η.Ε. στη ΔΕΑ αρνείται να δώσει τα έγγραφα με τα στοιχεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ πώς περιμένει κανείς να δώσει σχετικές πληροφορίες ο τουρκικός στρατός, ο οποίος βαρύνεται και με εγκλήματα πολέμου με εκτελέσεις αιχμαλώτων;

Στοιχεία στα αρχεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Στα αρχεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, όπως γράψαμε στις 28/07/2003, «υπάρχουν στοιχεία σύμφωνα με τα οποία, άνδρες της Δύναμης έχουν καταγράψει τους χώρους ταφής ή και εκτέλεσης προσώπων που μέχρι σήμερα η τύχη τους αγνοείται και τα οποία στοιχεία, η ηγεσία της Δύναμης, παρά τα σχετικά διαβήματα από πλευράς του επίσημου κράτους, αρνείται να δώσει στις αρχές της Κ.Δ. Παρά τις επίμονες προσπάθειες που είχαμε κάνει όλα τα προηγούμενα χρόνια, απευθυνόμενοι προς τους πολιτικούς προϊσταμένους της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, πάντα προσκρούαμε σε κλειστές πόρτες. Παρόλα αυτά, κατορθώσαμε τότε να εξασφαλίσουμε γραπτά στοιχεία, του Αυγούστου του 1974, από αναφορά του Αποσπάσματος της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, με έδρα την Αμμόχωστο, σχετικά με νεκρούς που βρέθηκαν σε δρόμους και πεζοδρόμια της πόλης και που η «τ/κ ηγεσία» της Αμμοχώστου αρνήθηκε να θάψει. Η σχετική αναφορά βρίσκεται καταχωρισμένη στο αρχείο της Ειρηνευτικής Δύναμης Κύπρου (ΟΥΝΦΙΚΥΠ) και σε αυτή συγκεκριμένα σημειώνεται: «17 Αυγούστου. Αμμόχωστος. Η UNCIVPOL (Αστυνομία της Ειρηνευτικής Δύναμης) ανακάλυψε ένα νεκρό πρόσωπο στην οδό (δεν την αναφέρουμε για ευνόητους λόγους), δύο νεκρούς άνδρες και μία νεκρή γυναίκα στην οδό…, όλοι πολίτες. Τα πτώματα βρίσκονταν στους δρόμους και σε πεζοδρόμια. Όλα πυροβολημένα. Από την τουρκοκυπριακή ηγεσία της Αμμοχώστου ζητήθηκε όπως μετακινήσει τα πτώματα. Στις 18 Αυγούστου ήταν ακόμα εκεί, γι' αυτό η UNCIVPOL τα έθαψε. Ουδέν στοιχείο ταυτότητας». Το 2016 γράφαμε ότι, «στοιχεία στις αναφορές της UNCIVPOL υπάρχουν πολλά, γι' αυτό και επιμένουμε ότι πρέπει να δοθούν στις πλευρές τα αρχεία ώστε να εντοπιστούν οι τάφοι. Ουδείς δικαιούται να κατακρατεί στοιχεία και ιδίως τα Η.Ε. με οποιαδήποτε δικαιολογία. Τα χρόνια είναι 42 και η απόκρυψη τέτοιων στοιχείων πλέον ισοδυναμεί με συγκάλυψη». Τώρα ο κ. Αρνί θυμήθηκε να πει υποκριτικά στη συνέντευξη του στο ΚΥΠΕ ότι: «Δεν αφήνουμε καμιά πέτρα που να μη σηκώσουμε για να βοηθήσουμε όσες περισσότερες οικογένειες μπορούμε», την ώρα που για 13 χρόνια το Γραφείο του κρατούσε κλειστούς φακέλους με στοιχεία, τα οποία, εκ των πληροφοριών μας, δεν διερευνήθηκαν. Όπως δεν διερευνήθηκαν πολλές άλλες περιπτώσεις, στην Αμμόχωστο, τη Βόνη, τη Σκυλλούρα, το Έξω Μετόχι, το Πέντε Μίλι και αλλού. Όπως ανέγγιχτα έμειναν και τα εγκλήματα των μετακινήσεων ομαδικών τάφων για τα οποία κουβέντα δεν έκανε στη συνέντευξή του ο κ. Αρνί, πλην της γνωστής περίπτωσης των 80 Ασσιωτών για την οποία πούλησε ξανά το βολικό παραμύθι με την μετακίνηση των οστών σε σκυβαλότοπο στο Δίκωμο, ο οποίος έγινε στη συνέχεια πάρκο, τη στιγμή που η κ. Κιουτσιούκ δήλωνε στον γράφοντα τον Αύγουστο του 2017 ότι δεν ήξερε πού μετακινήθηκαν τα οστά και παρά τις πολύχρονες προσπάθειες δεν υπήρχαν μάρτυρες για να δώσουν στοιχεία.

Το κεφάλι του Χάρη και η πανοπλία του!

Στην παραίτηση

Την παραίτηση της κυβέρνησης Αναστασιάδη ζήτησε το πρωί της Παρασκευής ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού από το ραδιόφωνο του ΑΣΤΡΑ, αφήνοντας πολλούς άναυδους για την αποφασιστικότητά του. Στη συνέχεια βεβαίως αναδιπλώθηκε και περιορίστηκε σε απλή παραίτηση του Χάρη Γεωργιάδη, αγνοώντας τα περί παραίτησης ολόκληρης της κυβέρνησης. Ήταν κακή συνεννόηση της Γραμματείας ή ο Άντρος υπερέβαλε εαυτόν και επαναστάτησε από τη συχνότητα του ΑΣΤΡΑ; Την ίδια ώρα όταν έχεις ενώπιόν σου ένα πόρισμα 800 σελίδων εγώ περιμένω από ένα αρχηγό της αντιπολίτευσης να βγει πιο συγκροτημένα και να πει μια σειρά από πράγματα, λαμβάνοντας υπόψη και τις πραγματικότητες. Που στην προκειμένη περίπτωση αγγίζουν το ΑΚΕΛ και μάλιστα πολύ. Έ, σύντροφε; Δεν είναι έτσι;

Στα καρναβάλια

Πάντως πέραν του ότι ακόμη δεν ξεκαθαρίστηκε αν ο Άντρος ζητάει παραίτηση ολόκληρης της κυβέρνησης η αλήθεια είναι, πως βγήκε μετωπικά εναντίον του Νίκου Αναστασιάδη. «Μιας και είμαστε στα καρναβάλια να πω ότι έχουν πέσει οι μάσκες πλέον, έχει δείξει ο κ. Αναστασιάδης, η κυβέρνηση γενικότερα και ο ΔΗΣΥ το πραγματικό τους πρόσωπο» ανέφερε χαρακτηριστικά. Ο πρόεδρος βεβαίως δεν το άφησε ασχολίαστο. «Είναι δικαίωμα του κ. Άντρου Κυπριανού να πάει σε οποιοδήποτε χορό, του συνιστώ ιδιαίτερα τη Λεμεσό. Είναι ό,τι καλύτερο για να περάσει τις μέρες τούτες». Πάντως ο συνδυασμός προεκλογικής και καρναβαλιών κάνει το πολιτικό τοπίο μασκέ.

Στον διπολισμό

Έντονα μπήκε στην αντιπαράθεση με τη δημοσιοποίηση του πορίσματος και το ΔΗΚΟ. Από το πρωί της Πέμπτης ο Νικόλας Παπαδόπουλος θυμήθηκε το Μαρί και συνέκρινε δηλώσεις που έκανε τότε ο Χάρης Γεωργιάδης ως εκπρόσωπος Τύπου με τη στάση του σήμερα. Αυτό βεβαίως που έκανε ιδιαίτερη εντύπωση είναι πως στα πολλά tweets του ΔΗΚΟϊκού προέδρου βγήκε και ένα που κάλυπτε στην ουσία τον υπουργό Οικονομικών λέγοντας πως το πόρισμα ίσως να είναι κάπως άδικο για τον Χάρη και προκαλώντας πανικό στους στενούς του συνεργάτες που επιχειρούσαν να τα ανασκευάσουν και να συνεχίσουν το αφήγημα περί απαίτησης για παραίτηση. Τελικά το πόρισμα είναι άδικο για τον Χάρη ή ο Χάρης πρέπει να φύγει αλλιώς δεν ψηφίζουν τις κρίσιμες μεταρρυθμίσεις; Ξέρετε δεν είναι όλα δίκαια στην πολιτική, είναι όμως όλα πάρε-δώσε.

-Μνήσθητι μου Χάρη όταν έρθεις εν τη βασιλεία σου.
-Οδυσσέα έχεις πυρετό;

Πήρε την πάσα

Πάντως, τα περί άδικου πορίσματος για τον Χάρη αξιοποίησε πλήρως ο συναγερμικός πρόεδρος. «Όλοι κάνουμε λάθη, ουδείς αλάνθαστος. Ναι, μπορεί να έκανε και αυτός λάθος στην κρίση κάποιων επιλογών και να το παραδεχτούμε. Όμως ας δούμε τη μεγάλη εικόνα και αυτού του καταραμένου πολιτικού συστήματος και, που πολύ σωστά είπε και ο συνάδελφος Νικόλας Παπαδόπουλος, το άδικο για τον Χάρη Γεωργιάδη» είπε ο Αβέρωφ και οι ΔΗΚΟϊκοί δάγκωναν τα χείλη τους.

Ω καιροί, ω ήθη!

«Αφήστε να ολοκληρωθεί η έρευνα και να ξέρετε πως ο ΔΗΣΥ δείχνει σεβασμό στα πορίσματα οποιασδήποτε επιτροπής. Δεν είμαστε ένα κόμμα που θα διαφωνήσουμε με το πόρισμα κάποιας διερευνητικής επιτροπής. Θα το σεβαστούμε. Το Πολιτικό Γραφείο του ΔΗΣΥ δεν θα βρεθεί έξω από τις αίθουσες των δικαστηρίων. Ας μη μας συγχύζουν με άλλους» έλεγε τον περασμένο Ιούλη στην «Κ» δείχνοντας προς το ΑΚΕΛ. Από τον Ιούλιο μάλλον μπήκε πολύ νερό στο αυλάκι. Αν κρίνουμε βεβαίως από την αντίδραση του πορίσματος, που όχι μόνο κρίθηκε ετεροβαρής, αλλά διορίστηκε και ολιγομελής ομάδα για να το μελετήσει ενδελεχώς.

Πανοπλία Ι

Όπως και να έχουν τα πράγματα η γραπτή δήλωση του προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη την Πέμπτη δεν θα μπορούσε να ήταν καλύτερη για τον Χάρη. Στην ουσία του έφτιαξε μια πολιτική πανοπλία από χάλυβα που όμοιά της δεν έχει η «μεγάλη φιλελεύθερη παράταξη» όπως λέει κι ο Φούλης. Δείτε τι έγραψε ο Νίκαρος για τον Χάρη και πείτε μου: Η κυβέρνηση υιοθετώντας τις εισηγήσεις του υπουργού Οικονομικών πέτυχε: α) Να προστατεύσει τις αποταμιεύσεις των καταθετών β) Να διασφαλίσει τις θέσεις εργασίας και τα δικαιώματα των εργαζομένων γ) Να διαφυλάξει περιουσιακά στοιχεία του Συνεργατισμού που θα συμβάλουν σε ανάκτηση σημαντικού μέρους των κεφαλαίων που καταβλήθηκαν από το κράτος δ) Να ενισχύσει διεθνώς την αξιοπιστία της κυπριακής οικονομίας. Κοντολογίς ένα ήρωας που μας έσωσε από το οικονομικό ναυάγιο.

Πανοπλία ΙΙ

Ο Νίκαρος δεν έμεινε στα παραπάνω για τον υπουργό του των Οικονομικών. Είπε και άλλα, όπως: «Θα θεωρούσα απόλυτα δικαιολογημένο το αίτημα για ανάληψη πολιτικών ευθυνών από τον υπουργό Οικονομικών εάν παραγνώριζα τον ρόλο του: Στην αποτροπή της άτακτης χρεοκοπίας του κράτους. Στη σύντομη και πετυχημένη έξοδο από το Μνημόνιο. Στη δημιουργία πλεονασματικών προϋπολογισμών. Στη δραστική μείωση της ανεργίας. Στην επίτευξη συνεχόμενης ανάπτυξης με έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς στην Ευρώπη. Αυτό λοιπόν τον τεχνοκράτη που πέτυχε τόσα πολλά για την ανόρθωση της οικονομίας του τόπου, είναι δυνατόν η παράταξή του να τον εκδιώξει; Αν ο πρόεδρος τον διώξει θα τον κάνει ήρωα στην Ε.Ε. και θα τον κράξουν ακόμα και οι ομόλογοί του. Λογικά η παράταξή του θα πρέπει να τον αναδείξει σε υποψήφιο της πρώτης σειράς για το οποιοδήποτε υψηλό αξίωμα με τα γαλόνια που έχει πάρει από τον πρόεδρό του, αλλά και με την αξιοπιστία που έχει αποκτήσει στην Ευρώπη. Κι αυτό ακριβώς φοβούνται όλοι...

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χάρης Γεωργιάδης

Δεν ξανάκουσα υπουργό Οικονομικών στην Ε.Ε. να τον επαινεί η Ευρώπη και να παραιτείται και εγώ δεν θα αποτελέσω εξαίρεση.

Αστοχία Επιτροπής

Από τη στιγμή που η Ε.Ε. είχε δώσει οδηγίες στο Χάρη ότι θα πρέπει να πουλήσει τον Συνεργατισμό μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου του 2018 κι αυτός το έκανε την 3η Σεπτεμβρίου του 2018 γιατί η Επιτροπή δεν έλαβε τις ευρωπαϊκές οδηγίες υπόψη; Δεν είμαστε στους Αδέσμευτους πια! Εξάλλου ο SSM επικρότησε και χειροκρότησε του χειρισμούς του Κύπριου ΥΠΟΙΚ για τον Συνεργατισμό εξού και μας άνοιξαν τις πόρτες στις αγορές.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Πρώτη φορά Αριστερά

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

«Command, control, commu-nication». Είναι τα λεγόμενα τρία «c» στη σύγχρονη στρατιωτική ορολογία, χωρίς την άψογη λειτουργία των οποίων τίποτε δεν γίνεται σωστά στην πράξη. «Command» είναι η δυνατότητα άσκησης εξουσίας, επί τη βάσει συγκεκριμένης γνώσης και με συγκεκριμένο σκοπό.

«Control» είναι η δυνατότητα επαλήθευσης ή επιβεβαίωσης των δραστηριοτήτων που οδηγούν στην επίτευξη του σκοπού. Τέλος, «communication» είναι η δυνατότητα να διατηρείς την αναγκαία σύνδεση μεταξύ τακτικών και στρατηγικών δυνάμεων, ώστε η διοίκηση να φέρνει αποτελέσματα. Οπως είδαμε από το πόρισμα της εισαγγελικής έρευνας για την εκατόμβη στο Μάτι, όχι δεν υπήρχαν τα τρία «c», δεν υπήρχε καν συνείδηση του προβλήματος. Ακόμη και οι πρόσκοποι (και μάλιστα οι ναυτοπρόσκοποι) νομίζω ότι θα τα είχαν καταφέρει καλύτερα από την Πυροσβεστική, τον Τόσκα και την κυβέρνηση.

Το γνωρίζαμε, θα μου πείτε. Ολοι το είχαμε καταλάβει και δεν χρειαζόταν το πόρισμα της εισαγγελίας. Είναι όμως άλλο να βλέπεις γραμμένα και να διαβάζεις τα όσα φρικτά και αδιανόητα υπέθετες, αλλά δεν τολμούσες να πιστέψεις. Και μάλιστα να τα διαβάζεις ως πόρισμα επίσημης έρευνας της Δικαιοσύνης, δηλαδή του μόνου θεσμού που μπορεί εγκύρως να βάλει σε τάξη τα φοβερά εκείνα γεγονότα και να μας εξηγήσει τι ακριβώς συνέβη. Και αυτό που συνέβη είναι αληθινά τρομακτικό: το κράτος κατέρρευσε πλήρως και προκάλεσε, μαζί με τη φωτιά, τον θάνατο εκατό ανθρώπων. Μόνο αν το συλλογιστείς ψυχρά, αφήνοντας την οργή κατά μέρος, αρχίζεις να καταλαβαίνεις το μέγεθος της κατάρρευσης του κράτους και τότε την οργή διαδέχονται πρώτα η φρίκη και μετά ο φόβος.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Πληρώνουμε διπλά την υγεία και την παιδεία σε αυτή τη χώρα. Πρώτα τα πληρώνουμε με τους φόρους μας και έπειτα μέσω ιδιωτικών δαπανών, εφόσον έχουμε τη δυνατότητα, εξαιτίας του συνήθως ελλιπούς και συχνά απαράδεκτου επιπέδου αυτών των υπηρεσιών. Θα πρέπει μήπως να κάνουμε το ίδιο για να αποκτήσουμε και αξιόπιστη Πυροσβεστική Υπηρεσία; Γιατί, αν βασιζόμαστε σε αυτή που έχουμε, δεν βλέπω να βγάζουμε το καλοκαίρι. Πώς είναι δυνατόν να συντηρούμε και μάλιστα να επεκτείνουμε ένα τόσο ακριβό κράτος, που γίνεται ολοένα πιο ανίκανο; Το ερώτημα δεν είναι ρητορικό και θα απαντηθεί παρακάτω.

Υστερα είναι το ηθικό ζήτημα που αποκαλύπτει η εισαγγελική έρευνα. Η κυβέρνηση γνώριζε την αλήθεια, όταν έλεγε ψέματα για την κατάσταση και σκηνοθετούσε επικοινωνιακές παραστάσεις για να καθησυχάζει τον κόσμο. Δεν επρόκειτο για ένα ψέμα που το ξεφουρνίζει κάποιος απλώς και μόνο για να κερδίσει χρόνο, αφού το τελικό αποτέλεσμα της καταστροφής στο Μάτι δεν θα μπορούσε να αποκρυβεί.

Ηταν μια σκόπιμη επιχείρηση παραποίησης της πραγματικότητας με απώτερο σκοπό να αποσείσουν τις ευθύνες από την κυβέρνησή τους. Δεν ήταν, δηλαδή, ανωριμότητα, επιπολαιότητα, πανικός της στιγμής ή κάτι παρεμφερές. Ηταν μια δόλια πρακτική, που είχε σκοπό να προστατεύσει την ανεκδιήγητη κυβέρνηση από την εγκληματική ανικανότητά της. Συμπεριφορά, δηλαδή, ταιριαστή με το είδος τους.

Προσέξτε, λ.χ., τη Ρένα Δούρου των 124 νεκρών, η οποία όταν πανηγύριζε τη νίκη της στις εκλογές ήθελε τους συνεργάτες της να στέκονται ένα βήμα πίσω της, λες και ήταν ο Ντε Γκωλ στο απελευθερωμένο Παρίσι. Τώρα τη βλέπουμε να κρύβεται πίσω από γελοίες δικαιολογίες: ότι είναι γυναίκα, ότι είναι κόρη αστυνομικού και νοικοκυράς και άλλα παρόμοια, για να τη λυπηθούμε.

Ολα αυτό που περιγράφεται στο εισαγγελικό πόρισμα για την τραγωδία στο Μάτι είναι η περιβόητη «πρώτη φορά Αριστερά». Ολα τα υπόλοιπα τα έχουμε ξαναζήσει από άλλους – και τα ρουσφέτια και τις σπατάλες, τη διαφθορά, τα ταξίδια και τα σχετικά. Αυτή την ασύλληπτη ανικανότητα, όμως, σε συνδυασμό με την απύθμενη γαϊδουριά (δεν έχει νόημα πια να μιλούμε για κοινό θράσος, με τους Συριζαίους έχουμε περάσει σε άλλο επίπεδο παιχνιδιού...) είναι κάτι που δεν το έχουμε ξαναδεί σε παρόμοιο βαθμό και ένταση. Είναι η πρώτη φορά Αριστερά και να τη χαιρόμαστε.

Το ζήτημα είναι τι θα κάνουμε με την οργή που κατακλύζει τους περισσότερους. Να κάνουμε υπομονή μέχρι την ώρα της κάλπης, λέω. Προσωπικά, δεν με νοιάζει πόσες ώρες θα πρέπει να περιμένω στην ουρά για να ψηφίσω, αν τελικά όλες οι εκλογές, αυτοδιοικητικές, ευρωπαϊκές και βουλευτικές, γίνουν συγχρόνως. Αυτοί είναι επικίνδυνοι, πρέπει να φύγουν και να μην ξαναγυρίσουν.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το λες και πολιτικό κάρμα

«Ο Νίκος Αναστασιάδης δεν θα κυβερνήσει με τον Συλικιώτη, τον Κυρίτση και τη Σωτηρούλα» έλεγε δηκτικά το μακρινό 2013 ο τότε εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης, στέλνοντας το μήνυμα πως με την εκλογή του, «ο Μπύθουλας με τον λαουτζίκο» θα αποχωρούσαν και τα νύια θα έπαιρναν οι εκφραστές του Μίλτον Φρίντμαν και της Σχολής του Σικάγο. Πολιτικά πρόσωπα νέας κοπής που με τα πτυχία, τις γνώσεις, τη στάση και τη δράση τους, θα έδιναν άλλον αέρα στην πολιτική και θα έβγαζαν από τον βούρκο στον οποίο οδήγησαν τον τόπο οι προηγούμενοι με την ανεπάρκεια και τις ελλείψεις τους. Πρόσωπα δηλαδή που είχαν την πολιτική ευθιξία στο τσεπάκι τους και δεν θα καταδέχονταν να μείνουν σε μία θέση, όταν τους αποδιδόταν πολιτική ευθύνη σε ενδεχόμενα πορίσματα ανεξάρτητων ανακριτών, αλλά κυρίως θα ήταν σε θέση να κυβερνήσουν, μακριά από ιδεολογικές αγκυλώσεις και συναισθηματικές εξάρσεις. Ένα από αυτά τα πρόσωπα ήταν για τον Νίκο Αναστασιάδη ο Χάρης Γεωργιάδης. Για κάποιους επαρμένος ξερόλας, για άλλους φέρελπις πολιτικός γεμάτος αυτοπεποίθηση. Αυτοπεποίθηση που δικαιολογείτο λόγω των γνώσεων και των ικανοτήτων του βεβαίως. Γι' αυτές ακριβώς τις ικανότητες, άλλωστε, ο πρόεδρος Αναστασιάδης έκρινε πως θα μπορούσε να τραβήξει το κουπί του κουρέματος και να εφαρμόσει πιστά τις μνημονιακές υποχρεώσεις. Και κατάφερε να εφαρμόσει πιστά το μνημόνιο χωρίς να σπάσει μύτη. Άλλοτε χλευάζοντας την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ για τις αριστερές επαναστάσεις της στο Γιούρογκρουπ, άλλοτε κλείνοντας τα αφτιά σε όσους ζητούσαν – ακόμα και εκβιάζοντας– για δώρα, προνόμια και ελαφρύνσεις. Άλλωστε, όταν η Κύπρος κατάφερε να βγει νωρίτερα από το μνημόνιο πολλοί ήταν εκείνοι που πίστωσαν αποκλειστικά στον «τσάρο της κυπριακής οικονομίας» το success story. Ένα success story, για το οποίο μπορούσε να του συγχωρεθεί η όποια αμαρτία να υποστηρίζει μετά μανίας τη Σάβια Ορφανίδου και την όποια επιλογή των συμμαθητών, κουμπάρων και φίλων σε θέσεις κλειδιά. Ή μήπως όχι;

Μάλλον όχι. Ο Πάμπης με τις ιδεολογικές αγκυλώσεις έφυγε όπως υποσχόταν και επιλέχθηκαν από τον ίδιο golden boys and girls που όπως αποκαλύπτεται σήμερα αγόραζαν νέα ακριβά αυτοκίνητα, ξόδευαν με εταιρικές κάρτες και έκαναν γεύματα στο Κολωνάκι με τα λεφτά ενός χρεωκοπημένου ιδρύματος που κλήθηκαν να σώσουν. Κουμπάροι και φίλοι που χαρακτηρίστηκαν μικρότεροι των περιστάσεων, συμμαθητές που κατηγορήθηκαν για κακοδιαχείριση και για ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες στην κατάρρευση του Συνεργατισμού. Λένε βεβαίως πως όλα τα μακροσκελή στόρι δεν έχουν και ευτυχές τέλος και γι' αυτό τον λόγο θα πρέπει να ξέρεις πότε πρέπει να αποχωρήσεις. Ποιος όμως είναι σε θέση να το αντιληφθεί και ποιος να το κάνει πράξη; Έτσι και με την επανεκλογή του Νίκου Αναστασιάδη πολλοί είδαν με απορία την απόφαση του Χάρη Γεωργιάδη να επιμένει στο να μην επαναδιοριστεί στο Υπουργείο Οικονομικών. Με τον δρόμο πλέον στρωτό και τη φουρτούνα πολύ μακριά δεν θα έπρεπε να καρπωθεί τους κόπους του αυτή τη φορά;

Ήταν θέμα φιλοδοξίας «βάζοντας τα θέλω του στο τραπέζι» όπως έγραφαν ρεπορτάζ, διεκδικώντας άλλες υψηλότερες θέσεις ή πολιτικά αντανακλαστικά για τη μεγάλη φουρτούνα του Συνεργατισμού που πλησίαζε;

Αν κρίνουμε από το πόρισμα της ερευνητικής επιτροπής που του καταλογίζει βαρύτατες πολιτικές ευθύνες μάλλον το δεύτερο. Δεν θα θέλαμε βεβαίως να είμαστε άδικοι με τον κ. Γεωργιάδη. Προφανώς και δεν δημιούργησε το πρόβλημα στον Συνεργατισμό. Ανέλαβε το Υπουργείο Οικονομικών, ίσως στην κρισιμότερη στιγμή, όταν άλλοι «ατσαλάκωτοι» αρνούνταν να λερωθούν και συνεπώς να πληγούν πολιτικά. Το λες λοιπόν και πολιτικό κάρμα. Ένα πολιτικό πρόσωπο ελέγχεται για τις επιλογές του. Και στον «μικρόκοσμο» της οικονομίας που ήταν ο απόλυτος άρχοντας μπορεί να μη διάλεξε τον Συλικιώτη, τον Κυρίτση και τη Σωτηρούλα, διάλεξε, με την ίδια μικροκομματική τακτική που χλεύαζε, τον Χατζηγιάννη, τον Σταυρινίδη και άλλους για τους όποιους το πόρισμα είναι πραγματικός καταπέλτης. Και επειδή ο ίδιος δεν θεωρεί τον εαυτό του ατσαλάκωτο, ούτε είναι «ο Συλικιώτης, ο Κυρίτσης και Σωτηρούλα» αλλά το «νέο αίμα στην πολιτική» που ξέρει τι θα πει ευθιξία, υπευθυνότητα και έχει ήδη σε κούτες τα απολύτως απαραίτητα για τη μεγάλη φυγή, τότε τι περιμένει και μένει ακόμα στη θέση του;

economidoum@kathimerini.com.cy

Οι παγωμένες σπηλιές της Βόρειας Ευρώπης...

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η Ρώμη δεν χάθηκε σε μια μέρα ούτε και η ΣΚΤ

Είναι παραδεκτό το πως όσα γράφονται μέσα στο πόρισμα για τη ΣΚΤ θα συνεχίσουν ν' αποτελούν αιτία συζήτησης κυρίως ως προς τις ευθύνες όπως καταγράφονται. Οι οποίες δεν μπορούν να περάσουν άνευ βασάνου και ειδικά εφόσον από το 2013 και πίσω δεν αναφέρονται και πολλά. Εφόσον παραδεχτούμε πως η υπέρλαμπρη Ρώμη δεν χάθηκε από τη μια μέρα στην άλλη και πως για τον χαμό της δεν φταίει μόνο ένας, παραδεχόμαστε επίσης πως η ΣΚΤ υπήρξε η μεγαλύτερη των τραπεζικών ασθενειών, διαχρονική παθογένεια ενός κουμπαρά που φαίνεται ότι είχε πολλά να δώσει σε πολλούς, οπότε δεν θα πρέπει να βλέπουμε μόνον εκείνον που έκλεισε την πόρτα.

Ελέγχεται για το κλείσιμο της πόρτας, πιθανώς για επιλογές που είχαν και κόστος ώστε να θεραπευτεί η παθογένεια, αλλά δεν πρέπει να κλείνουμε τα μάτια στα όσα προηγήθηκαν. Οι ευθύνες για τη ΣΚΤ είναι πολύ μεγαλύτερες και από τις 800 σελίδες του πορίσματος. Μια σελίδα τη φορά που γινόταν κάτι στραβό να μπορούσε να γράψει κάποιος, θα είχαμε τόμους και τόμους γραμμένους ως ακτινογραφία κακοδιαχείρισης από όλους. Ειδικά από ένα πολιτικό σύστημα που δεν σεβάστηκε τον ίδιο τον χαρακτήρα της ΣΚΤ, αλλά θυμήθηκε να κλάψει στα ερείπιά του. Επήλθαν από το 2013 και μετά κινήσεις για να διασωθεί ο Συνεργατισμός.

Για την τιμή των όπλων; Ναι δεν αντιλέγω, είχε και αυτό τη σημασία του εφόσον είχε συνταυτιστεί με την πορεία του τόπου, αλλά και με συγκεκριμένη τιμή διάσωσης. Θα μπορούσαν να μας αναγκάσουν να ξυπνήσουμε ένα πρωί εκείνοι που επέβλεπαν το μνημόνιο με μια κίνηση, να κλαίμε άπαντες επί της τιμής των όπλων, όπως έγινε και με τη Λαϊκή. Έγιναν όσα έγιναν για να καταστεί μια τράπεζα υγιής για πώληση. Κοιτάμε το αποτέλεσμα καταρχήν και όχι την αιτία, για την οποία πολλά ακούστηκαν λίγα γράφτηκαν και είναι τουλάχιστον άτοπο να προτείνεται μέσα από ένα πόρισμα η δημιουργία ενός άλλου Συνεργατισμού λες και πρόκειται για σουβλατζίδικο που θα ανοίξεις το ένα κλείνοντας το άλλο. Θυμίζει μπακαλίστικη λογική ή όπως έλεγε ο Ζήκος «εγώ κρατάω τα βιβλία στο κατάστημα, και δυο και τρία μαζί, τα πάω από εδώ τα πάω από εκεί».

Δεν αποτελεί δουλειά των δικαστών να πουν τι πρέπει να γίνει με την οικονομία, μη έχοντας ουσιαστικά καμία επαφή. As μείνει ο καθένας στο πόστο του και as προσπαθήσει από εκεί να κάνει το καλύτερο που του ανατίθεται να κάνει κι όχι να προβαίνουμε σε ένα κυνήγι μαγισσών. Πάμε και στη «μάγισσα» τώρα. Η επιτυχία του ΥΠΟΙΚ Χάρη Γεωργιάδη και ίσως ως έναν βαθμό εκείνο που τον κάνει να προβαίνει σε δηλώσεις με κάποια αμετροέπεια δεν προέρχεται από αλλού παρά από τις εξετάσεις που έδωσε και πέτυχε. Το «κοπελούι» αν θυμάστε, κατάφερε να σταθεί εκεί που άλλων τρέμανε τα γόνατα και στην πορεία παίρνοντας τα καλά στοιχεία που φέρει, της συνέπειας και ότι ξέρει για τι πράγμα μιλάει, οδήγησε το καράβι παρακεί. Θέλετε να τον κακίσουμε για την υπεροψία του; As το κάνουμε.

Θυμίζει μπακαλίστικη λογική ή όπως έλεγε ο Ζήκος «εγώ κρατάω τα βιβλία στο κατάστημα, και δυο και τρία μαζί, τα πάω από εδώ τα πάω από εκεί».

Λίγη σημασία έχει όμως όταν πια έχει βγει το πλοίο στα ανοιχτά, όταν έχει επισκευάσει τις ζημιές του και δείχνει πως θα τη βγάλει την πορεία το αν κάποιος νιώθει ή όχι υπεροπτικά για τη δουλειά που έκανε ώστε να ξαναβγεί το πλοίο ανοιχτά. Το να κάθεσαι όμως κύριε δικαστή και να κουνάς το δάχτυλο εσύ που θεωρείς πως είναι τόσο μακρύ που φτάνει ως και τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά δεν πάει πιο πίσω από το 2013 για τη ΣΚΤ, είναι τουλάχιστον και εκ μέρους σου αμετροέπεια. Την οποία βρίσκω πολύ βαρύτερη από έναν ΥΠΟΙΚ που αύριο παίζει να μην είναι και στη θέση του. Εσύ όμως θα είσαι και ταυτόχρονα εκπροσωπείς και έναν θεσμό που όπως και να το κάνεις, θα ήθελε πολύ να μην του κουνάνε άλλοι το δάχτυλο, αλλά δεν τα καταφέρνει.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / *Του* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗ**

Τα μισά εγκαίνια

Όταν ο Νίκαρος σηκώνει ψηλά τα χέρια, μπροστά στις διαδικασίες του Δημοσίου, τότε τι μπορεί να πει ο φτωχόκοσμος, ο οποίος εκλιπαρεί ένα τηλεφώνημα από τον βουλευτή του, για να εξασφαλίσει τα αυτονόητα, από μια εγχείρηση, μέχρι και μια άδεια για να κτίσει το σπίτι του. Στα εγκαίνια του νέου δημαρχείου της Λευκωσίας ή καλύτερα του μισού δημαρχείου της πρωτεύουσας, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης μίλησε για δεκάδες έργα τα οποία προγραμματίζονται ή βρίσκονται σε εξέλιξη στη Λευκωσία. Ωστόσο, όταν έφτασε στον χρόνο υλοποίησης των έργων, χρησιμοποίησε τη λέξη «σύντομα», για να προσθέσει με την ειλικρίνεια η οποία τον χαρακτηρίζει, «εννοώ εντός των χρονικών πλαισίων οι οποίες διακρίνουν τις διαδικασίες μας. Και προ του τερματισμού της θητείας μου, θα παραδώσουμε είτε ολόκληρη είτε μέρος της νέας Βουλής».

Η «αρρώστια» των εγκαινίων στην Ελλάδα, φαίνεται ότι έφθασε μεταχρονολογημένα και στην Κύπρο. Στην Θεσσαλονίκη πριν από 30 χρόνια έγιναν τα πρώτα εγκαίνια για το μετρό της Θεσσαλονίκης, ακολούθησαν και άλλα πολλά και πρόσφατα ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Αλέξης Τσίπρας έκανε και πάλι εγκαίνια, χωρίς όμως να λειτουργήσει ακόμη το μετρό. Τα ίδια και χειρότερα γίνονται και στην Αθήνα και προεκλογικά σε πολλές πόλεις της χώρας, όπου τα ίδια έργα εγκαινιάζονται επανειλημμένως, φτάνει να βγουν οι φωτογραφίες και να τοποθετηθούν οι πλάκες στους τοίχους. Κάποτε γέμισαν τα νησιά και τις πόλεις με νοσοκομεία και πανεπιστήμια και σήμερα τα κλείνουν, γιατί δεν έχουν τα χρήματα για να τα συντηρήσουν. Τα ίδια και χειρότερα συμβαίνουν και στην Κύπρο, με τα άδεια μέγαρα των δήμων και των κοινοτήτων.

Ο Νίκαρος, ο τολμηρός καραβοκύρης του νησιού, αποκάλυψε δημοσίως και τους σχεδιασμούς της κυβέρνησης, για τις συνενώσεις δήμων της Λευκωσίας, προκαλώντας το «ποτιτσίνιασμα», τη δυσφορία δημάρχων. Αλλά δεν έμεινε από κάτω και δημοσίως εξήγησε στους συνοφρυωμένους τοπικούς άρχοντες ότι θα δημιουργηθούν διαμερίσματα, δηλαδή τοπικές περιφέρειες και έτσι θα εκπροσωπούνται οι δημότες τους. Η έξυπνη κίνηση με τα διαμερίσματα και το «δώρο» στους σημερινούς τοπικούς άρχοντες, όπως φημολογείται, ότι θα παραμείνουν στα αξιώματά τους, για επιπλέον τρία χρόνια, μέχρι να ολοκληρωθεί η μεταρρύθμιση, ίσως αποτελέσει τη λύση του γόρδιου δεσμού.

Κάποτε ο μακαρίτης Τάσσος Παπαδόπουλος, τελώντας τα εγκαίνια του δημοτικού μεγάρου Στροβόλου, απάντησε με τον χαρακτηριστικό αυστηρό του τρόπο, στις εκκλήσεις του τότε δημάρχου, για οικονομική στήριξη του δήμου από το κράτος. «Καλά εμένα ερωτήσετέ με, πριν κτίσετε το μέγαρο.» Η υπόθεση των καταχρεωμένων δήμων έμεινε στο συρτάρι για δεκαετίες, παρ' όλες τις κατά καιρούς εκθέσεις του γενικού ελεγκτή για ατασθαλίες και τα ατέλειωτα φαγοπότια από τους τοπικούς άρχοντες.

Ο ισχυρός και ενίοτε σκληρός, Σωκράτης Χάσικος, όταν ανέλαβε το Υπουργείο Εσωτερικών, μίλησε στη Βουλή, για τα βασίλεια των δήμων και των δημάρχων και άρχισε τις μελέτες για συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων. Οι αντιδράσεις ήταν πολλές, ο Χάσικος έφυγε από το Υπουργείο και οι χρυσοπληρωμένες μελέτες, οι οποίες έγραψαν τα αυτονόητα, πήραν τον δρόμο τους για τα σκονισμένα συρτάρια. Τώρα ήρθε η σειρά του νεαρού Κωνσταντίνου Πετρίδη, ο οποίος φαίνεται ότι είναι λίγο διαφορετικός από τους προκατόχους του και φαίνεται μέχρι στιγμής ότι έχει τα «κότσια» και την πονηριά για να αντιμετωπίσει τη «λεγεώνα» των συνασπισμένων, ανεξαρτήτως χρώματος, τοπικών αρχόντων, οι οποίοι είναι «γαντζωμένοι» στους θρόνους τους. Πίσω από τα μέγαρα των δήμων, πίσω από τις φαντασμένες πλατείες και θέατρα, πίσω από τα πανάκριβα ταξιδάκια ακατανόητων διδυμοποιήσεων, βρίσκονται φυσικά οι πτωχοί πολίτες, οι οποίοι πληρώνουν και πληρώνουν και πληρώνουν φόρους, χωρίς να ξέρουν και χωρίς να μπορούν να αντιδράσουν. Όλα όμως κάνουν τον κύκλο τους και ευτυχώς κανένας δεν μπορεί να παραμείνει «καρφωμένος» στην καρέκλα. Το καλύτερο είναι να μπει πλαφόν στις θητείες των τοπικών αρχόντων και των άλλων αξιωματούχων και να μην περιμένουμε το φυσικό τους τέλος. Τότε ίσως επιτέλους θα δει χαΐρι αυτός ο τόπος.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Το πόρισμα για το πόρισμα

Ήταν αναμενόμενο ότι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας θα στήριζε τον υπουργό Οικονομικών μετά το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής, υπογραμμίζοντας ότι εξακολουθεί να χαίρει της εμπιστοσύνης του. Και ο λόγος που ήταν αναμενόμενο δεν είναι βέβαια οι λόγοι που ο ίδιος ο πρόεδρος παραθέτει, αλλά η διαβρωμένη και σαθρή νοοτροπία με την οποία οι κυβερνώντες μας χτίζουν τις καριέρες τους πάνω στην πλάτη μας, αγνοώντας επιδεικτικά τους θεσμούς, προκειμένου να καλύψουν με πολιτικάντικα τεχνάσματα τη συνενοχή τους και να εξυπηρετήσουν τα όποια δικά τους μικρό ή μεγαλοσυμφέροντα.

Τα οποία είναι περιττό να διευκρινίσω ότι πόρρω απέχουν από το ούτω καλούμενο δημόσιο συμφέρον. Ήταν αναμενόμενο λοιπόν όπως αναμενόμενο ήταν να «εξεγερθούν» και οι υπόλοιποι κομματάρχες, ζητώντας την παραίτηση του Χάρη Γεωργιάδη προκειμένου να χρησιμοποιήσουν το πόρισμα για αντιπολιτευτικούς σκοπούς τη στιγμή που είναι πλέον αποδεδειγμένο πως τα ίδια ακριβώς έκαναν κι αυτοί (να θυμίσω το πόρισμα Πολυβίου για το Μαρί;) και ο λόγος είναι εξόφθαλμα προφανής: Οι ερευνητικές επιτροπές στήνονται και ξεστήνονται για τα μάτια του κόσμου. Τα πορίσματά τους δεν έχουν καμία αξία πέραν από την αντιπολιτευτική εκμετάλλευση τους προκειμένου να εκτονωθούν οι πολιτικοί αντίπαλοι και συνάμα να εξωθήσουν τη «μάζα» σε μια άνευ ουσίας εκτόνωση, η οποία θα διαρκέσει όσο ένα πυροτέχνημα. Και ύστερα που θα σβήσει το πυροτέχνημα θα καθίσουμε όλοι φρόνιμοι στη θέση μας, καταπίνοντας αμάσητα την ανυπαρξία ανάληψης πολιτικής ευθύνης, ως «αναγκαίο κακό». Αν είναι λοιπόν να διατηρήσουμε κάποια ίχνη φαιάς ουσίας καθαρά από την τοξικότητα της πολιτικής σκέψης που μας ραντίζουν οι πρωταγωνιστές της πολιτικής μας σκηνής as επικεντρωθούμε στο προφανές και as αξιοποιήσουμε αυτό το προφανές ώστε να διερευνούμε την πολιτική μας κρίση και όχι να τη συρρικνώσουμε στα επικοινωνιακά τύπου τεχνάσματα των πολιτικάντηδών μας, που με θράσος και αλαζονεία προσπαθούν να μας υπαγορεύσουν να κοιτάμε το δάχτυλό μας και όχι το φεγγάρι.

Η στάση τόσο του προέδρου της Δημοκρατίας όσο και του ίδιου του υπουργού Οικονομικών, ο οποίος φρόντισε να μας διευκρινίσει το εξ ορισμού αδιευκρίνιστο ότι δηλαδή άλλο η πολιτική ευθύνη και άλλο η υπευθυνότητα ένα πράγμα έρχονται να επιβεβαιώσουν. Πως δεν υπάρχει κανείς σε αυτό το σαθρό πολιτικό σύστημα που να έχει τη μαγκιά και το πολιτικό ανάστημα να συμπεριφερθεί ως πολιτικός και όχι ως καριερίστας πολιτικάντης. Να σεβαστεί δηλαδή τους θεσμούς και να πάψει να δημαγωγεί εις βάρος αυτών και της νοημοσύνης του κόσμου. Διότι όταν διορίζεται μια ανεξάρτητη ερευνητική επιτροπή για να διερευνήσει ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά σκάνδαλα αυτού του τόπου τότε δεν είναι στη διακριτική ευχέρεια των ασκούντων την πολιτική να ερμηνεύσουν ή να παρερμηνεύσουν το πόρισμά της, αλλά οφείλουν να το σεβαστούν για να αποδείξουν πάνω απ' όλα ότι σέβονται τους θεσμούς και ότι αποστολή τους δεν είναι να μόνο να τους σέβονται αλλά να τους διαφυλάττουν κιόλας. Και ότι αυτό το πόρισμα δεν είναι ένα μάτσο χαρτιά προορισμένα να κλειστούν σε κάποιο σκονισμένο συρτάρι αλλά μια έρευνα η οποία πρέπει να έχει μια πρακτική αξία προς εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος.

Αυτή η πρακτική αξία δεν είναι απλώς «η παραδειγματική τιμωρία των ενόχων» που φωνασκούν λαϊκίζοντας οι πολιτικοί αντίπαλοι (τη στιγμή που οι ίδιοι ουδέποτε την εφάρμοσαν) αλλά η αναγνώριση της αξίας της πολιτικής ευθύνης ως την απαρχή για να αλλάξει κάτι στον τρόπο άσκησης της εξουσίας προκειμένου να μην ανακυκλώνεται η ίδια νοοτροπία που μας οδήγησε στην κατάρρευση κάθε αξίας και κάθε θεσμού. Η αναμενόμενη πλην αδιανόητη αντίδραση της κυβέρνησης, αλλά και η αναμενόμενα φαιδρή στάση της αντιπολίτευσης στο πόρισμα της ερευνητικής επιτροπής αυτό επιβεβαιώνουν. Πως αυτοί που μας κυβερνούν δεν έχουν καμία διάθεση να αλλάξουν νοοτροπία, αντιθέτως θέλουν να αναγάγουν την τοξικότητα της πολιτικής τους σκέψης σε «αξία» ανώτερη αυτής των θεσμών και των ηθικών αξιών.

elenixenou11@gmail.com

«ΔΕΚΟποίηση»

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Το εκκρεμές πάει συνήθως από το ένα άκρο στο άλλο σε αυτόν τον τόπο. Με μεγάλο κόστος. Οταν έπεσε η δικτατορία, ήταν απολύτως αναγκαίο και ορθό να εκδημοκρατιστούν τα Σώματα Ασφαλείας και οι Ενοπλες Δυνάμεις. Ο εκδημοκρατισμός εκφυλίστηκε όμως με τα χρόνια σε κάτι εντελώς διαφορετικό. Τη διοίκηση άρχισαν να την ασκούν κομματικά και συνδικαλιστικά παράκεντρα. Η πειθαρχία και ο σεβασμός στην ιεραρχία, που είχαν ήδη πληγεί ανεπανόρθωτα από τη χούντα, καταργήθηκαν. Η αξιολόγηση και η απόδοση πειθαρχικών ευθυνών επίσης.

Η κατάργηση της πειθαρχίας, του σεβασμού στην ιεραρχία, της αξιολόγησης και της απόδοσης ευθυνών έχει πλήξει ανεπανόρθωτα τα Σώματα Ασφαλείας.

Το πόρισμα για το Μάτι δείχνει πόσο τραγικά είναι τα αποτελέσματα αυτού του φαινομένου. Ενα σημαντικό τμήμα των Σωμάτων Ασφαλείας αλλά και των Ενόπλων Δυνάμεων έχει «ΔΕΚΟποιηθεί». Ανάξιοι αξιωματικοί μπαίνουν σε θέσεις ευθύνης και λιώνουν πραγματικά μόλις κληθούν να χειρισθούν μια κρίση. Νέοι αξιωματικοί που εκπαιδεύθηκαν σε ειδικούς τομείς μετατίθενται από άλλους, επειδή η αριστεία τούς είναι απεχθής. Η έλλειψη πειθαρχίας διαλύει την έννοια της αλυσίδας διοίκησης, που είναι κρίσιμη όταν αρχίζει να επικρατεί το ομιχλώδες χάος μιας κρίσης σε εξέλιξη. Και πολλά ακόμη.

Τα φαινόμενα της «ΔΕΚΟποίησης» δεν περιορίζονται δυστυχώς στην Πυροσβεστική. Η αξιολόγηση στο Ναυτικό, για παράδειγμα, ήταν μια παλιά παράδοση που τηρείτο ευλαβικά. Κάποια στιγμή άρχισε και αυτή να εκφυλίζεται μέσω διαφόρων μεθοδεύσεων. Αρχισε με άλλα λόγια να μπολιάζεται η κουλτούρα του από το «δεν βαριέσαι, καλό παιδί είναι» ή το «μη βρούμε και κανέναν μπελά αν τους γράψουμε κακό φύλλο ποιότητας». Ανθρωποι που γνωρίζουν ισχυρίζονται ότι αυτή ακριβώς η νοοτροπία κρύβεται πίσω από ένα ή δύο ανεξήγητα ατυχήματα που απασχόλησαν τον Τύπο. Στην υπόθεση της βόμβας που τραυμάτισε τον πρώην πρωθυπουργό Λ. Παπαδήμο, υπήρξε συστηματική προσπάθεια να μην αποδοθούν ευθύνες σε όποιους δεν έλεγξαν το δέμα που έλαβε. Πρόκειται για μια ολόκληρη κουλτούρα πλέον, που καταργεί στην πράξη τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να λειτουργούν οι υπηρεσίες στον ζωτικό πυρήνα του κράτους, σε κάθε χώρα. Ολα έχουν γίνει ελαστικά, χύμα που θα λέγαμε σε απλά ελληνικά. Στα χρόνια του ΣΥΡΙΖΑ το φαινόμενο διογκώθηκε πολύ γιατί επικράτησε το δόγμα του χαμηλότερου κοινού παρονομαστή και της πλέριας δημοκρατίας ή μπαχαλοποίησης. Γεννήθηκε όμως πολύ πριν! Ο κίνδυνος είναι, στον δρόμο πριν από τις εκλογές, να εκδηλωθούν προσπάθειες περαιτέρω εσκεμμένης διάλυσης και αποδόμησης κάθε έννοιας πειθαρχίας. Ηδη ακούγονται πολλά για ένα σχετικό νομοσχέδιο για το υπουργείο Αμυνας, που θα ωθήσει το στράτευμα στον δρόμο των αμαρτωλών ΔΕΚΟ. Και αυτό να μην περάσει, θα χρειασθεί τιτάνια προσπάθεια και προσήλωση προκειμένου να πάει το εκκρεμές στη μέση. Γιατί αλλιώς κινδυνεύουμε να τηλεφωνούμε σε ένα Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων και να μας βάζουν στην αναμονή όπως γινόταν όταν καλούσαμε τις βλάβες ΟΤΕ και ΔΕΗ πριν από είκοσι χρόνια.

Η περίπτωση Ορμπαν

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Εδώ και μία δεκαετία το ευρωπαϊκό σύστημα ευρίσκεται αντιμέτωπο με ένα φαινόμενο που θεωρούσε ότι ανήκε οριστικά στο παρελθόν – τη ριζοσπαστικοποίηση της Δεξιάς και της Αριστεράς. Αυτή η αμφίπλευρη απειλή έχει αποδιοργανώσει το κατεστημένο, που ενεργεί σπασμωδικά και ενίοτε ασυνάρτητα. Ο ριζοσπαστισμός της Αριστεράς εμφανίσθηκε στις χώρες της Νότιας Ευρώπης. Στην Ελλάδα με τον ΣΥΡΙΖΑ. Στην Ιταλία, το Κόμμα 5 Αστέρων αποτελούσε μια οπερετική έκφραση της Αριστεράς. Και στις δύο χώρες η ριζοσπαστική Αριστερά οδηγήθηκε σε ανορθόδοξη πολιτική συγκατοίκηση με την αντισυστημική Δεξιά. Στην Ελλάδα στη συγκυβέρνηση –έως προσφάτως– του ΣΥΡΙΖΑ με τους ΑΝΕΛ και, αντιστοίχως, στην Ιταλία στον κυβερνητικό συνασπισμό των Πέντε Αστέρων με τη Λέγκα της ριζοσπαστικής Δεξιάς. Ανάλογα διαδραματίσθηκαν στην Ισπανία και στην Πορτογαλία.

Στην υπόλοιπη ηπειρωτική Ευρώπη, η ριζοσπαστική Δεξιά – εκτός από την Αυστρία όπου συμμετέχει ως εταίρος στην κυβέρνηση του κ. Σεμπάστιαν Κουρτς– είναι μια πολιτική δύναμη ανερχόμενη μεν, αλλά εκτός εξουσίας. Διακριτή πολιτική έκφραση έχει η νέα Δεξιά στην Ουγγαρία, με τον πρωθυπουργό Βίκτορ Ορμπαν ακλόνητο από το 2010. Βεβαίως η Ουγγαρία υπήρξε πάντοτε μια «ειδική περίπτωση» και δύσκολος εταίρος, ακόμη και όταν οι Αψβούργοι την αναβάθμισαν στο πλαίσιο της δυαδικής αυτοκρατορίας, αποξενούμενοι από τους σλαβικούς πληθυσμούς που διοικούσαν. Οπως και τότε, έτσι και τώρα, η Ουγγαρία του κ. Ορμπαν είναι ένας δύσκολος εταίρος στο πλαίσιο της Ε.Ε.

Εθεωρήθη από ορισμένους «μετριοπαθείς» ότι η υποψηφιότητα του «ακραίου» Βαυαρού Μάνφρεντ Βέμπερ εξασφάλιζε την παραμονή του κ. Ορμπαν στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, που πρακτικώς σημαίνει περί τους δώδεκα βουλευτές ώστε να παραμείνει η προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε άτομο προερχόμενο από την ευρωπαϊκή Κεντροδεξιά. Σήμερα όμως, ακόμη και ο κ. Βέμπερ απειλεί μαζί με μία δεκάδα κεντροδεξιών ηγετών με αποπομπή τον κ. Ορμπαν εάν δεν παύσει τη στοχοποίηση των γραφειοκρατών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για λόγους προεκλογικής τακτικής, οι «μετριοπαθείς» επιχειρούν να διαφοροποιηθούν από τους «ακραίους».

Η στοχοποίηση της ευρωπαϊκής γραφειοκρατίας δεν είναι τυχαία, από την άποψη ότι αποτελεί όχι απλώς τον θεματοφύλακα, αλλά και τον μηχανισμό επιβολής πολιτικών αποφάσεων, ακόμη και εκείνων που δεν διαμορφώθηκαν συλλογικώς, αλλά μονομερώς, προς εξυπηρέτηση ιδίων εθνικών στόχων και αναγκών.

Κραυγαλέο παράδειγμα, η μεταναστευτική πολιτική του Βερολίνου προς κάλυψη των αναγκών της γερμανικής οικονομίας. Ετσι όμως προέκυψε η ανάγκη εμπλουτισμού της νέας ταυτότητος του «Ευρωπαίου πολίτη», με μετανάστες άλλης πολιτιστικής και θρησκευτικής διαμορφώσεως. Πέρασε απαρατήρητο το γεγονός ότι είχε επιχειρηθεί στο παρελθόν δημιουργία «σοβιετικού πολίτη», που απέτυχε οικτρώς.

Ο Βίκτορ Ορμπαν δεν είναι ασφαλώς παράδειγμα προς μίμηση. Κάθε άλλο. Αλλά καθώς η Ευρώπη στερείται πολιτικών διαμετρήματος, λοιδορεί τους πάντες. Προ ολίγων ημερών εξέφρασε την υποστήριξή του σε κάποιες από τις προτάσεις του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν για μια νέα «Ευρωπαϊκή Αναγέννηση». Εκεί έχουμε φθάσει τελικώς.

Η απρόβλεπτη διαμάχη ΗΠΑ - Τουρκίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Τα απροκάλυπτα παζάρια του Ερντογάν με τον Τραμπ και τον Πούτιν, στην αέναη προσπάθειά του να αντλήσει όσα μπορεί από τον καθένα, αυξάνουν τον κίνδυνο μεγαλύτερης έντασης με μία από τις δύο δυνάμεις. Ο Ερντογάν σήμερα συμμορφώνεται με ό,τι θέλει ο Πούτιν και δεν θα τραβήξει το σχοινί εκεί. Ομως, εάν Αγκυρα και Ουάσιγκτον φθάσουν σε σημείο ρήξης, και αναγκαστεί η μία ή η άλλη να βάλει φρένο, τότε ίσως δούμε ξαφνική βελτίωση στις μεταξύ τους σχέσεις. Επειδή το πιο πιθανό είναι η Τουρκία να είναι αυτή που θα κάνει πίσω, ακυρώνοντας την αγορά των ρωσικών πυραύλων S-400, τότε ίσως οι ΗΠΑ «ξεπαγώσουν» την αγορά μαχητικών F-35 από την Τουρκία, ενδεχόμενο επικίνδυνο για την Ελλάδα.

Οι τοπικές εκλογές στην Τουρκία στις 31 Μαρτίου αποτελούν μεγάλο στοίχημα για τον Ερντογάν, καθώς η οικονομική κρίση ίσως φανεί στις κάλπες, με υποψήφιους του ΑΚΡ να χάνουν σε μεγάλες πόλεις. Πριν από τις εκλογές, ο Ερντογάν θα θέλει να συντηρεί το αφήγημα ότι δίνει μάχη εναντίον ντόπιων εχθρών και ξένων συμφερόντων. Δεν θα θελήσει να λύσει τώρα τις διαφορές με τις ΗΠΑ και να φανεί αδύναμος. Σε αυτό, οι ΗΠΑ του κάνουν τη χάρη, σκληραίνοντας πολύ τη στάση τους. Πέρα από τη διαμάχη γύρω από τους S-400, εξελίσσεται και ένας οικονομικός πόλεμος. Την περασμένη Τρίτη, οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν ότι διαγράφουν την Τουρκία από τον κατάλογο των χωρών από τις οποίες εισάγουν κάποια προϊόντα χωρίς δασμούς.

Πριν από λίγες ημέρες ο εκπρόσωπος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ απείλησε ότι εάν η Τουρκία δεν ακυρώσει την αγορά των S-400, αυτό θα επηρεάσει την αγορά των F-35, ενώ η Ουάσιγκτον ίσως επιβάλει και άλλα μέτρα εναντίον της Τουρκίας, σύμφωνα με τον νόμο «Αντιμετωπίζοντας τους εχθρούς της Αμερικής μέσω κυρώσεων». Σε αυτόν εμπίπτουν οι κυρώσεις εναντίον του Ιράν, της Ρωσίας και της Β. Κορέας. Η απάντηση Τσαβούσογλου ήταν: «Η Τουρκία αγοράζει ό,τι χρειάζεται και ουδείς μπορεί να παρέμβει. Εάν χρειαζόμαστε S-400, θα τους αγοράσουμε». Η δήλωση θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως «παράθυρο» για να πει η Τουρκία αργότερα ότι ίσως δεν έχει ανάγκη τους ρωσικούς πυραύλους.

Το ερώτημα είναι εάν ο Τούρκος πρόεδρος θα μπορέσει να συνεχίσει αυτή την κόντρα με τις ΗΠΑ, μιας και αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα και σε άλλα μέτωπα. Στη Συρία, ΗΠΑ και Ρωσία διαφωνούν με την επιμονή της Τουρκίας να παρέμβει και ανατολικά του Ευφράτη. Στις περιοχές Κούρδων που ελέγχει με τη βοήθεια ομάδων ισλαμιστών, άρχισαν επιθέσεις ανταρτών εναντίον των κατοχικών δυνάμεων. Επίσης, ενώ ο Τραμπ είχε πει στον Ερντογάν ότι θα αποσύρει αμέσως όλους τους Αμερικανούς στρατιωτικούς από τη Συρία, αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο για την Τουρκία, ούτε οι ΗΠΑ φεύγουν ολότελα ούτε οι Ρώσοι δίνουν στους Τούρκους όσα θέλουν. Η Συρία, με άλλα λόγια, ίσως να μη χαρίσει στον Ερντογάν την αύρα του ανίκητου ηγέτη. Και αυτό, την ώρα που, πέρα από τις δυσκολίες στην οικονομία, αντιμετωπίζει πρόβλημα και σε ένα έργο το οποίο θεωρεί το διαμάντι στο στέμμα του – το νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης. Σύμφωνα με τον ιστότοπο al-Monitor, το έργο, το οποίο σχεδιάστηκε για να εξελιχθεί στο μεγαλύτερο αεροδρόμιο του κόσμου, αντιμετωπίζει σοβαρότατα προβλήματα. Αφενός, φαίνεται ότι χτίστηκε σε επιχωματωμένους βάλτους, με κίνδυνο καθιζήσεων, ευάλωτο σε ισχυρούς ανέμους και ομίχλη. Η λειτουργία του αναβλήθηκε έως τον Απρίλιο και πολλές υποδομές λείπουν. Αφετέρου, μία από τις πέντε εταιρείες της κοινοπραξίας που χτίζει το αεροδρόμιο των 11,7 δισ. δολ. πούλησε το μερίδιό της στις άλλες. Σύμφωνα με αναλυτές στον μη φιλοκυβερνητικό Τύπο, όλη η κοινοπραξία ετοιμάζεται να εγκαταλείψει το έργο μετά τις 31 Μαρτίου, φορτώνοντας το κόστος στο Δημόσιο.

Οι ανάγκες του Ερντογάν στην εσωτερική πολιτική σκηνή απαιτούν προσοχή και ψυχραιμία από την Ελλάδα και την Κύπρο. Επειδή μετά τις εκλογές είναι πιθανό να κάνει πίσω στη διένεξη με τις ΗΠΑ, η Αθήνα πρέπει να προετοιμαστεί και για το ενδεχόμενο μιας υπερβολικής αναθέρμανσης των σχέσεων Αγκυρας -Ουάσιγκτον.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Εκχυδαϊσμός χωρίς αντιπρόταση

«Ο νόμος δεν μπορεί να στηρίξει το πνεύμα, ούτε να γεννήσει την επιθυμία της αρετής. Αυτή είναι δουλειά του ποιητή ή του φιλοσόφου, που πείθουν επειδή ακριβώς δεν έχουν τη δύναμη να επιβάλουν. Η δύναμη που έχει η εξουσία δεν μπορεί να νομοθετήσει ενάντια στα πάθη της ανθρώπινης καρδιάς, όσο κι αν τα πάθη αυτά απειλούν να καταλύσουν την τάξη».

Το απόσπασμα είναι από τον αριστουργηματικό «Αύγουστο» του John Williams, στην πολύτιμη μετάφραση της Μαρίας Αγγελίδου («Gutenberg»). Μας προκαλεί να συνειδητοποιήσουμε ότι μπορεί, σε μια κοινωνία, να υπάρξει κάτι χειρότερο από την ανομία: Η απουσία ή η παράκαμψη του ποιητικού και του φιλόσοφου λόγου.

Ο νόμος δεν μπορεί να γεννήσει δυναμική σχέσεων κοινωνίας ούτε οι αετονύχηδες opinion makers μέτρα που να εκτιμούν την ποιότητα. Γι' αυτό και μια κοινωνία που θέλει να σωθεί από τον εφιάλτη του εκχυδαϊσμού, τη λοιμική του αμοραλισμού και μηδενισμού, τιμά και φροντίζει τον δάσκαλο περισσότερο από τον δικαστή ή τον αστυνόμο, τον μεγάλο ποιητή περισσότερο από τον βουλευτή.

Στη σημερινή ελλαδική μας πραγματικότητα ο εκχυδαϊσμός έχει φτάσει στο καταληκτικό του στάδιο, τον μιθριδατισμό. Εχει γίνει αυτονόητο να μην υπάρχει πια πολιτική, μόνο εμπορία εντυπώσεων. Για να εμπορευθούν τις εντυπώσεις οι άνθρωποι της εξουσίας δέχονται και ανέχονται να γίνονται μαριονέτες των ανθρώπων του πλούτου. Δεν το θεωρούν διαφθορά, είναι ο κατεστημένος τρόπος για να κερδηθεί και ασκηθεί η εξουσία.

Υπάρχει διαχειριστικός, όχι πολιτικός αντίλογος στον ΣΥΡΙΖΑ.

Κατεστημένη παντού η απόλυτη προτεραιότητα των εντυπώσεων, αποκλείει την επαφή με την πραγματικότητα. Την υποκαθιστούν τα ΜΜΕ με στρατιές από αναγκεμένους, στα όρια της λιμοκτονίας, δημοσιογράφους και ρομαντικούς (ακόμα) ή «εξαρτημένους» από το αλκοολίκι της δημοσιότητας «λογίους». Τα περιθώρια ασυδοσίας έντυπου και ραδιοτηλεοπτικού λόγου απεριόριστα, αφού στόχος σχέσεων κοινωνίας δεν υπάρχει.

Και ο δάσκαλος; Ο δικαστής; Ο αυθεντικός ποιητής; Φυσικά στο κοινωνικό περιθώριο, διακοσμητικές φιοριτούρες ενός δήθεν σχολειού και μιας δήθεν δικαιονομίας ή ο ποιητής, της φτηνιάρικης μελοποιημένης λαϊκομαγκιάς. Ολα στο δήθεν, και ρεαλισμός μόνο η «κονόμα». Υποδειγματική κρατική αναίδεια, το εφεύρημα των «αναπληρωτών» στα σχολειά: Χιλιάδες δασκάλων που μισθοδοτούνται μόνο εφήμερα, για κάποιους μήνες κάθε χρόνο, καθηλωμένοι στο μαρτύριο της σαδιστικής αβεβαιότητας.

Οποιο κόμμα κι αν κυβερνάει, το σχολειό είναι στεγανά χρηστικό, δηλαδή ενεργά ψυχοκτόνο, συμφιλιωμένο με την προτεραιότητα του «φροντιστήριου». Μέσα σε σαράντα μόλις χρόνια, η ελλαδική κοινωνία βεβαιώνεται πρωτόγονα άγλωσση, θλιβερά ανιστόρητη, κωμικά ασυνάρτητη, μικρονοϊκά εύπιστη, εξευτελιστικά ασόβαρη. Οριστικά αποκομμένος ο Νεοέλληνας από τη σύνολη προγενέστερη ελληνική γραμματεία – από τον Ομηρο ώς και τον Παπαδιαμάντη.

Στη ρεαλιστική ορολογία της ψυχοπαθολογίας αυτό λέγεται συλλογική παράνοια ή συλλογική μονομανής θανατολαγνεία.

Κομματική διαφοροποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής δεν υπήρξε στα σαράντα πέντε χρόνια της μεταπολίτευσης. Καραμανλισμός, παπανδρεϊσμός και «προοδευτικός» μηδενισμός υπηρέτησαν με εκπληήσσουσα σύμπνοια τον μεθοδικό αφελληνισμό της εκπαίδευσης, συνδυασμένον με την απροκάλυπτα τεχνουργημένη υποβάθμιση και απαξίωσή της. Ωσάν να έπρεπε να πεισθούν οι πάντες ότι η ελληνική κοινωνία είναι προφανώς ανίκανη να παιδαγωγήσει τους φορείς του μέλλοντός της, και μόνο η εμπορευματοποιημένη, «ιδιωτική» παιδεία (σχολειά και πανεπιστήμια) θα το κατορθώσουν.

Η μόνη πολιτική εξαίρεση σε αυτόν τον εκβιαστικό αφιονισμό ήταν, ως υπουργός Παιδείας, η Αννα Διαμαντοπούλου. Πάλαιψε να ξαναστήσει, με στέρεη ραχοκοκαλιά και αξιοπρέπεια, το κατασπαραγμένο από τις κομματικές σκοπιμότητες ελληνικό σχολειό και πανεπιστήμιο. Για λίγο. Μόλις γεύθηκε πρωθυπουργία ο Αντώνης Σαμαράς, ανέθεσε στον Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο να υπουργήσει την Παιδεία ξεριζώνοντας, μεθοδικά και βάναυσα, κάθε επίτευγμα της Διαμαντοπούλου.

Η καταγραφή των κακουργημάτων του ΣΥΡΙΖΑ στην Παιδεία θα απαιτήσει πολύ χρόνο και χαλκέντερο εισαγγελέα. Η Ν.Δ. έχει τολμήσει, για τα θέματα Παιδείας, πειραματισμό: Παραμέρισε το χιλιοφθαρμένο και δωσίλογο πολιτικό της προσωπικό και τοποθέτησε στον τομέα Παιδείας, Ερευνας και Θρησκευμάτων τη Νίκη Κεραμέως. Το οικογενειακό της όνομα προκαλεί σέβας και δέος, θα δικαιολογούσε ελπίδες για ριζοσπαστικές αλλαγές στοχοθεσίας και κριτηρίων ποιότητας. Δυστυχώς ώς σήμερα οι ελπίδες έχουν μείνει χωρίς αντίκρισμα έργου. Η Ν.Κ. έδωσε εντυπωσιακά δείγματα ικανότητας δημόσιων σχέσεων και διαφημιστικής αυτοπροβολής, αλλά ούτε ίχνος σοβαρής μελέτης και προτάσεων για τα προβλήματα της Παιδείας, μεταρρυθμιστικής τόλμης και κριτηρίων ποιότητας.

Αρκείται στην εξομοίωση με τον πολτό της αδράνειας, της απουσίας κάθε κοινωνικού οράματος, που χαρακτηρίζει το άνευρο αυτό κόμμα.

Εξωτερική πολιτική και ασφάλεια στην Ε.Ε.

Του **ΓΙΑΝΝΑΚΗ Λ. ΟΜΗΡΟΥ**

Οι προσεχείς εκλογές για την ανάδειξη των νέων μελών του Ευρωκοινοβουλίου πρέπει να αποτελέσουν την ευκαιρία για τη συζήτηση κρίσιμων θεμάτων που αφορούν στο μέλλον του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Ένα από τα υψίστης σημασίας ζητήματα, είναι αυτό που αφορά, ως ζητούμενο, την κοινή εξωτερική πολιτική και ασφάλεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ασφαλώς μια υπερδύναμη σε επίπεδο οικονομικό. Πολιτικά όμως εξακολουθεί να έχει σοβαρότατες αδυναμίες. Οι δυνατότητές της να έχει σοβαρή επίδραση στο παγκόσμιο πολιτικό γίγνεσθαι είναι περιορισμένες. Ο λόγος είναι απλός. Δεν έχει κοινή εξωτερική πολιτική ούτε κοινή άμυνα. Ως εκ τούτου αδυνατεί να έχει οποιοδήποτε ρόλο σε διεθνείς κρίσεις. Στην πραγματικότητα αποτελεί θλιβερό ουραγό των επιλογών της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής. Αυτή η προφανέστατη ευρωπαϊκή αδυναμία δεν αφορά όμως μόνο τις διεθνείς κρίσεις. Αφορά και τον ίδιο τον τρόπο εξέλιξης και ορισμένων πολιτικών προβλημάτων, αλλά και την ίδια την παγκόσμια οικονομία. Σε αντίθεση με την ευρωπαϊκή δυσκαμψία και ατολμία οι ΗΠΑ προωθούν αναπτυξιακά και παρεμβατικά μέτρα στον οικονομικό τομέα ,σφραγίζοντας τις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις.

Είναι χαρακτηριστικό, πρώτον ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ανταγωνιστική προς τις ΗΠΑ μόνο στις αεροσυγκοινωνίες με τα Airbus και δεύτερον ότι το 60% των ευρωπαϊκών κεφαλαίων επενδύονται σε αμερικανικών συμφερόντων επιχειρήσεις. Προφανώς υπό αυτές τις συνθήκες η απεξάρτηση των ευρωπαϊκών πολιτικών θα είναι μια πολύ δύσκολη υπόθεση. Αυτονόητο είναι ότι θα χρειαστεί τα επόμενα χρόνια μια γιγαντιαία προσπάθεια στην Ευρώπη για την ανάδειξη μιας ανταγωνιστικής προς τις ΗΠΑ οικονομίας, με ισχυρή βιομηχανική βάση που θα εκτείνεται και στον τομέα των εξοπλισμών υψηλής τεχνολογίας.

Θεμελιώδης προϋπόθεση για μια τέτοια εξέλιξη σε οικονομικό και πολιτικό πεδίο μια Ευρωπαϊκή Ένωση ομοσπονδιακού χαρακτήρα που να ελέγχεται δημοκρατικά από ένα ισχυρό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και που να μπορεί να μετέχει αποφασιστικά στο διεθνές πολιτικό γίγνεσθαι. Αυτό με τη σειρά του προϋποθέτει εγκατάλειψη της φοβίας και της αγωνίας για εθνικές πολιτιστικές ταυτότητες και των κάθε λογής ευρωσκεπτικιστικών αντιλήψεων που κατάφεραν να καθυστερήσουν σοβαρά την ουσιαστική ευρωπαϊκή πολιτική ενοποίηση.

Αν αυτές οι τάσεις, αντιλήψεις και νοοτροπίες δεν εγκαταλειφθούν και μάλιστα γρήγορα, θα έχουμε μεν, μια οικονομικά ενωμένη Ευρώπη, τη μεγαλύτερη αγορά του πλανήτη, δεν θα έχουμε όμως μια συντεταγμένη πολιτική δύναμη ισχυρή πολιτική εξουσία και συνεπώς ούτε κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.

Συμπέρασμα: Η Ευρώπη για να προασπίσει τα συμφέροντά της, την ειρήνη, τη σταθερότητα και τη δημοκρατία στον κόσμο, οφείλει να συγκροτηθεί σε μια πραγματική πολιτική οντότητα, δηλαδή να αποκτήσει κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και άμυνας και τα μέσα για να υλοποιεί την πολιτική αυτή. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας έκανε ένα βήμα, όχι όμως αποφασιστικό.

Μέσα από μια κοινή εξωτερική πολιτική και άμυνα πρέπει να υπηρετείται μια πολιτική διαφύλαξης της ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προάσπισης των συμφερόντων της παγκόσμια, με παράλληλη συμμετοχή στις διαδικασίες ειρηνικής διευθέτησης των διεθνών συγκρούσεων και διαχείρισης κρίσεων σύμφωνα με τις αρχές του ΟΗΕ. Ως προς την Κύπρο θα μπορούσαμε να επισημάνουμε κάτι αισιόδοξο. Παρά τη συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή, για πρώτη φορά στη μακραίωνη ιστορία της η γεωστρατηγική της θέση μπορεί από μειονέκτημα, δηλαδή συνεχείς κατοχές και δουλείες, να μετατραπεί σε μέγα πλεονέκτημα. Αυτό βέβαια προϋποθέτει τόλμη, θάρρος, φαντασία και δημιουργικές πρωτοβουλίες για να αναδείξουμε τον νέο ρόλο της Κύπρου στην περιοχή και τον κόσμο. Η συμμετοχή μας στην Ε.Ε., η συμμετοχή μας σε ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλειας και οι φιλικές μας σχέσεις με τις χώρες της Μέσης Ανατολής είναι τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα. Με αξιοποίηση και των γεωστρατηγικών ανακατατάξεων από την ανεύρεση ενεργειακών κοιτασμάτων στην περιοχή μας.

Τυχόν εμμονή μας σε παλιές πρακτικές θα ισοδυναμεί με ήττα. Πρέπει να αποτρέψουμε αυτό τον κίνδυνο με πρωτοβουλίες και πραγματική βούληση για συμμετοχή σε όλους τους πυλώνες πολιτικών της Ε.Ε. Η νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα δημιουργεί νέες δυναμικές. Η Κύπρος μπορεί και πρέπει να συμμετάσχει και να επηρεάσει τις εξελίξεις. Η πρόκληση για τη δημιουργία της νέας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής με μια πολιτική ασφάλειας και άμυνας είναι μπροστά μας.

Ο κ. Γιαννάκης Ομήρου είναι τέως πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Το σκάφος «Dragon» της Space X πλησιάζει στον διαστημικό σταθμό

Κατάρρευση με ονοματεπώνυμο

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής στις 6 Μαρτίου σχετικά με την κατάρρευση του Συνεργατισμού έφερε στο φως της δημοσιότητας ονόματα και ευθύνες. Αυτή η εξέλιξη είναι σημαντική. Έστω και αργά, έγινε έρευνα, ολοκληρώθηκε, παραδόθηκε στον γενικό εισαγγελέα και αυτό μετρά. Αποδίδει στον υπουργό Οικονομικών Χ. Γεωργιάδη τις περισσότερες ευθύνες –λάθος επιλογές προσώπων, υπόθεση Altamira, επιμονή στη διάθεση του 25% των μετοχών της Συνεργατικής δωρεάν. Η εξής φράση λέει, σχεδόν, τα πάντα: «Καταλήγουμε ότι η πολιτική ευθύνη για την κατάρρευση του Συνεργατισμού και ιδιαίτερα η εξαφάνιση της ΣΚΤ οφείλεται στους λανθασμένους χειρισμούς και αποφάσεις ή παραλήψεις του υπουργού Οικονομικών».

Ακολουθεί ο Ν. Χατζηγιάννης. Του αποδίδεται «αμέλεια και ανικανότητα» που οδηγούν σε «αστικές ευθύνες», πιθανό και για «ποινικές ευθύνες», μετά από αστυνομική έρευνα.

Στους Ε. Χλωρακιώτη και Κ. Λύρα αποδίδονται «τεράστιες ευθύνες» για την κατάρρευση του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα πριν από το 2013 – βαθμός εποπτείας «σπασμωδικός και αναποτελεσματικός».

Αποδίδει επίσης, ευθύνες στα κόμματα που, κατά καιρούς, διοίκησαν τμήματα του Συνεργατισμού. Αποδίδει, δικαίως, περισσότερες ευθύνες στα πεπραγμένα του Συνεργατισμού μετά το 2013. Ο Συνεργατισμός, με την κατάρρευση της οικονομίας, ανακεφαλαιοποιήθηκε με 1,7 δισ. Κρατικοποιήθηκε. Αντί να εξυγιανθεί, όπως ήταν η δέσμευση της κυβέρνησης, κατέρρευσε μέσα σε πέντε χρόνια – συσσωρευμένα προβλήματα, ανίκανη διοίκηση, ανύπαρκτη πολιτική εποπτεία, ουσιαστικά αδιευκρίνιστη στρατηγική.

Ποια όμως ήταν η ρίζα του κακού που οδήγησε τα πράγματα στον τερματισμό ενός ιστορικού πιστωτικού οικοδομήματος με τεράστια προσφορά στην αγροτική ζωή του νησιού;

Πρώτο, η μετατροπή του Συνεργατικού κινήματος από αγροτική συνεταιριστική προσπάθεια, σε εκτεταμένο τραπεζικό σύστημα κατά το πρότυπο των εμπορικών τραπεζών. Από την περίοδο της εξαίρετης δράσης με συγκεκριμένη αποστολή τη στήριξη στον αγρότη, φτάσαμε στην αλόγιστη ανάπτυξη, στην ανεξέλεγκτη λειτουργία και εν τέλει στην κατάρρευση.

Δεύτερο, ο διοικητής του Συνεργατισμού Ε. Χλωρακιώτης δανειζόταν ανεξέλεγκτα ποσά της τάξης των 12 εκατ. ευρώ. Πού ήταν ο μηχανισμός εποπτείας στην κατάφορη παραβίαση κάθε έννοιας χρηστής διοίκησης; Ποιος οδήγησε τη ΣΠΕ Στροβόλου στη σημερινή κατάσταση; Γιατί η ΣΠΕ Μακράσυκας από συνεργατική με success story άλλαξε προσανατολισμό και εξελίχθηκε σε ΣΠΕ πρωταγωνιστή στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια;

Τρίτο, ποιος μηχανισμός ελέγχου αναπτύχθηκε την τελευταία πενταετία, ώστε η διοίκηση Χατζηγιάννη να κρίνεται για το πραγματικό της αποτέλεσμα, και όχι για την «εικονική πραγματικότητα» που εμφάνιζε; Ποιες «περγαμηνές» διέθετε ο Ν. Χατζηγιάννης για να επιλεγεί γι' αυτή τη θέση;

Τέταρτο, πού βρισκόταν η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας στον ουσιώδη χρόνο; Όταν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου για την ελλειμματική διοίκηση του Συνεργατισμού, ποια διορθωτικά μέτρα έλαβε;

Πέμπτο, η Εποπτική αρχή για κάθε ΣΠΕ και για κάθε κεντρικό της φορέα όφειλε να ελέγχει την εφαρμογή των κανονισμών και την τήρηση κάθε πρόνοιας για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Η κάθε ανώτερη εποπτική αρχή όφειλε να ελέγχει τις πιο κάτω και έτσι να εποπτεύεται ολόκληρο το σύστημα. Αυτό δεν γινόταν. Οι επόπτες δεν είχαν το σθένος να ελέγχουν εκείνους που τους διόριζαν! Στον πυρήνα της πρακτικής που οδηγούσε στη συγκάλυψη, θα συναντήσουμε την κομματική επιβολή πάνω στη λειτουργία του οργανισμού. Τα κόμματα κατά κανόνα διορίζουν, τα κόμματα κατά κανόνα εποπτεύουν. Μια διοικητική ιεραρχία που όταν έχει δυσκολίες αναζητάει λύσεις σε κομματικές πλάτες, και όχι στους μηχανισμούς της αξιολόγησης ή της αφοσίωσης στους κανόνες της διαφάνειας. Το τελευταίο σημείο παίζει μικρότερο ρόλο και ενδιαφέρει, συνήθως, μειοψηφίες.

Λοιπόν, όταν κάθε κόμμα είτε ασκεί κυβερνητική εξουσία είτε είναι στην αντιπολίτευση βρίσκει τρόπους να παρεμβαίνει και να χειραγωγεί εξελίξεις, πόσοι θα έχουν το σθένος να μιλήσουν για μια διαφορετική μορφή στην άσκηση της εξουσίας; Εθισμός στη συγκάλυψη, νοοτροπία του τύπου «γιατί να βγάλω εγώ το φίδι από την τρύπα», όταν το «φίδι» αύριο μπορεί να έχει την ευθύνη της επαγγελματικής μου εξέλιξης... Αυτή η νοοτροπία έχει οδηγήσει στη συστημική σιωπή, η οποία στα κυπριακά έγινε πασίγνωστη με το περίφημο σλόγκαν «ούσσου να περάσουμεν». Δεν περάσαμε, όμως...

Η Ερευνητική Επιτροπή, που εξέτασε την πτώση του Συνεργατισμού, έκανε σοβαρή δουλειά. Αυτό από μόνο του δεν αρκεί, γιατί η πτώση του δεν συνδέεται μόνο με διοικητικές αποφάσεις, κακοδιοίκηση, ή παραλείψεις. Συνδέεται με την απουσία μιας συνεκτικής στρατηγικής στον κατάλληλο χρόνο για το πού έπρεπε να πάει ο Συνεργατισμός. Συνδέεται με την απουσία συντονισμού από την πλευρά του προέδρου στους υπουργούς που ο ίδιος διορίζει, καθ' ότι ο πρόεδρος στο κυπριακό σύνταγμα δεν είναι ανεύθυνος άρχων. Συνδέεται με την αντίληψη ότι «τώρα» θα διοικούν οι «δικοί» μας, ή οι συμμαθητές μας, έστω και αν πασιφανώς είναι ακατάλληλοι. Συνδέεται με το πνεύμα πολιτικής ευθιξίας που, κατά κανόνα, απουσιάζει. Τι μάθαμε από την κατάρρευση της οικονομίας το 2013; Ελάχιστα. Δεν είμαι βέβαιος ότι αυτή τη φορά θα πάμε καλύτερα – αν και το πόρισμα αυτής της Ερευνητικής Επιτροπής βοηθάει να σκεφθούμε καλύτερα...

www.larkoslarkou.org.cy

Ίση αμοιβή δεν σημαίνει ίσες ευκαιρίες

Της **ΑΛΕΞΙΑΣ ΣΑΚΑΔΑΚΗ**

Στον δημόσιο διάλογο γίνεται αναφορά στην ίση αμοιβή χωρίς έμφυλες διακρίσεις με αυστηρές υποδείξεις σε εταιρείες και εργοδότες για την αποφυγή της οποιασδήποτε μισθολογικής διάκρισης. Είμαι πεπεισμένη ότι το ζήτημα χρειάζεται περαιτέρω προσέγγιση με έμφαση στον τομέα των ευκαιριών απασχόλησης. Ενώ ακόμα υπάρχει μεγάλος δρόμος μέχρι την επίτευξη του στόχου που είναι η ίση αμοιβή για ίση εργασία θα πρέπει να εξετάσουμε και το θέμα των ευκαιριών και πως αυτές προβάλλουν συγκριτικά σε άντρες και γυναίκες.

Ένα σημαντικό ποσοστό των γυναικών σήμερα έχει ανώτατη εκπαίδευση και εξαιρετικά πανεπιστημιακά αποτελέσματα. Ωστόσο, δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες απασχόλησης με τους άνδρες που έχουν το ίδιο εκπαιδευτικό υπόβαθρο και εμπειρία. Και αυτό, επειδή οι γυναίκες θεωρούνται από την κοινωνία ως οι υπεύθυνες για το μεγάλωμα των παιδιών. Μια γυναίκα που αποφασίζει να έχει παιδί, στις περισσότερες περιπτώσεις, χρειάζεται μια περίοδο για να βιώσει τις προκλήσεις μιας εγκυμοσύνης, να περάσει χρόνο με το μωρό της στους πρώτους μήνες και στη συνέχεια να επιστρέψει στη δουλειά. Αυτό το διάστημα ένας άντρας στην αντίστοιχη περίπτωση, έχει την ευκαιρία να προωθήσει την καριέρα του ή να αυξήσει τον μισθό του. Επομένως ένας άντρας και μια γυναίκα που μπορεί αρχικά να ξεκινούν με ίσους όρους σε μια εργασία, στην πορεία οι όροι γίνονται άνισοι με αδικημένες τις γυναίκες που αποφασίζουν να τεκνοποιήσουν.

Η συζήτηση εδώ είναι αν οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν ίσες ευκαιρίες αφού γίνουν γονείς. Κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής ενός παιδιού είναι σημαντικό οι γονείς και τα παιδιά να περνούν χρόνο μαζί. Ο κανόνας είναι ότι οι γυναίκες έχουν την «ευθύνη» και την «ευαισθησία» να είναι μαζί με τα παιδιά τους και να τα φροντίζουν. Είναι όμως αυτό αλήθεια; Ποιος λέει ότι ένας πατέρας δεν πρέπει και δεν θέλει να περάσει χρόνο με τα παιδιά του; Και ποιος αποφασίζει αν ένας πατέρας δεν είναι εξίσου καλός με τη μητέρα για το μεγάλωμα των παιδιών; Ωστόσο, η τάση είναι ότι οι γυναίκες πρέπει να παραμείνουν στο σπίτι και οι άνδρες –με τον ρόλο του παρόχου– πρέπει να είναι αυτοί που θα συνεχίσουν να εργάζονται, έχοντας περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης και ανέλιξης, όταν ταυτόχρονα η γυναίκα θα απορρίπτει προτάσεις και θα αρνείται τα οποιαδήποτε επαγγελματικά ταξίδια και προτάσεις.

Βάσει αυτής της ιδέας, θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί ότι μια μειωμένη άδεια μητρότητας θα εξυπηρετούσε την αιτία της συρρίκνωσης των μισθολογικών διαφορών. Αλλά αυτό ως επιχείρημα αποδείχθηκε εκ του αποτελέσματος λανθασμένο σε χώρες που μείωσαν την περίοδο της άδειας μητρότητας. Η μείωση της περιόδου άδειας μητρότητας θεωρήθηκε από ορισμένους φορείς χάραξης πολιτικής ως ένας μονόδρομος για την αντιμετώπιση των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών στην αγορά εργασίας. Η ιδέα ήταν ότι οι εργοδότες δεν θα έκαναν δεύτερες σκέψεις για την πρόσληψη γυναικών, αν η περίοδος άδειας μητρότητας δεν θα επηρέαζε καταλυτικά τις επιχειρήσεις τους. Αλλά και πάλι, μια τέτοια πολιτική θα επηρέαζε τους οικογενειακούς δεσμούς και αποδείχτηκε αναποτελεσματική. Η αλήθεια είναι ότι μια μητέρα χρειάζεται και θέλει να περάσει χρόνο με τα παιδιά της και αυτό είναι φυσιολογικό. Τα παιδιά επίσης χρειάζονται τους γονείς τους, ειδικά κατά τους πρώτους μήνες της ζωής τους.

Για να ικανοποιήσει τόσο την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος όσο και τη διατήρηση των οικογενειακών δεσμών, η Ισλανδία που είναι η χώρα με τα πιο προοδευτικά αποτελέσματα, έχει ρυθμίσει κατάλληλα την υποχρεωτική γονική άδεια για τις μητέρες και τους πατέρες. Η εγγυημένη άδεια πατρότητας, που ψηφίστηκε το 2000 στην Ισλανδία, είχε αξιοσημείωτα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας και στο σπίτι.

Στην Κύπρο, υπάρχει μια διαφορά μισθού μεταξύ ανδρών και γυναικών της τάξης του 14,8%. Οι γυναικείες οργανώσεις και οι ΜΚΟ απαιτούν σοβαρά πολιτικά μέτρα που θα αλλάξουν τα αποτελέσματα και θα θέσουν τις γυναίκες σε καλύτερη θέση στην αγορά εργασίας. Αλλά αν κοιτάξουμε την εκπροσώπηση των γυναικών στην πολιτική ζωή του νησιού, θα ανέμενε κανείς τα παραπάνω αποτελέσματα. Το Υπουργικό Συμβούλιο απαρτίζεται από 11 υπουργούς, εκ των οποίων μόνο δύο είναι γυναίκες, ενώ μόνο 10 βουλεύτριες είναι γυναίκες, από τους 56 του Κοινοβουλίου.

Στον τομέα της γονικής μέριμνας, όπως και σε άλλες κοινωνίες, στην Κύπρο οι γυναίκες αναμένεται να είναι αυτές που θα αναλάβουν την φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων και οι οποιεσδήποτε βλέψεις για καριέρα μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα. Σύμφωνα με δημοσίευση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων του 2017, το 50,1% των γυναικών στην Κύπρο ήταν υπεύθυνο για τη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών τους ή για την φροντίδα των ηλικιωμένων, όταν το αντίστοιχο ποσοστό για τους Κύπριους άντρες ήταν 34,1%. Επιπλέον, μόνο το 9,7% των εργαζόμενων γυναικών θα περνούσε χρόνο για αθλητικές δραστηριότητες, πολιτιστικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής έξω από το σπίτι τους και το 21,7% θα ήταν το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες.

Το κλείσιμο ή τουλάχιστον η συρρίκνωση του χάσματος των μισθών μεταξύ των δύο φύλων πρέπει να αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα στην πολιτική ατζέντα. Μόνο όταν οι άνδρες και οι γυναίκες θα έχουν ίσους μισθούς για τις ίδιες θέσεις εργασίας και όταν παράλληλα ενισχυθεί ο θεσμός της οικογένειας, τότε οι ευκαιρίες απασχόλησης θα είναι οι ίδιες και για τα δύο φύλα και η εξάλειψη της φτώχειας θα επιταχυνθεί με την ένταξη περισσότερων γυναικών στις αγορές. Η υποχρεωτική άδεια πατρότητας είναι ένα μέτρο καθοριστικής σημασίας, για να αντιμετωπιστούν ουσιαστικά οι διακρίσεις στην αγορά εργασίας.

Η κ. Αλεξία Σακαδάκη είναι κοινωνιολόγος και υποψήφια Ευρωβουλευτής Συμμαχίας - Οικολόγων.

Τον ΔΗΚΟϊκό κόσμο δεν τον χαρίζω σε κανέναν

Θα επιμείνω μέχρι τέλους στην αγωγή μου εναντίον της ηγεσίας του ΔΗΚΟ, λέει η υποψήφια ευρωβουλευτής Αντ. Παπαδοπούλου

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Την πόρτα επιστροφής στο ΔΗΚΟ έκλεισε η παρούσα του ηγεσία, επιδεικνύοντας μιαν αχαρακτήριστη και αχάριστη συμπεριφορά για την οποία καταχώρησα ήδη αγωγή», αναφέρει στη συνέντευξή της στην «Κ» η υποψήφια ευρωβουλευτής της ΔΗΠΑ Αντιγόνη Παπαδόπουλου, κληθείσα να σχολιάσει κατά πόσο η υποψηφιότητά της με άλλο σχηματισμό κλείνει την πόρτα επιστροφής στο ΔΗΚΟ. Ξεκαθαρίζει πως η αριστίνδην υποψηφιότητά της δεν αντιστρατεύεται τον ΔΗΚΟϊκό κόσμο και υπογραμμίζει πως θα επιμείνει μέχρι τέλους στην αγωγή της εναντίον της ηγεσίας του ΔΗΚΟ.

–Γιατί κατέρχεστε υποψήφια με τη Δημοκρατική Παράταξη;

Πλειάδα παραδοσιακών στελεχών που στήριξαν τον Σπύρο Κυπριανού και τον Τάσσο Παπαδόπουλο σήμερα αγκαλιάζουν τη ΔΗΠΑ.

Ορφανεμένη (η ΔΗΚΟϊκή ηγεσία) από πλειάδα «καθαρόαιμων» ιδεολογικών στελεχών αναζητάει σήμερα τα δεκανίκια πολιτικών γυρολόγων και ετερόκλητων συνεργατών, λέει στη συνέντευξή της στην «Κ» η Αντιγόνη Παπαδοπούλου.

–Γιατί η Δημοκρατική Παράταξη αποτελείται από δημοκράτες ενεργούς πολίτες, ανθρώπους που σε μεγάλο βαθμό έχουν βιώσει τον προβληματισμό για την πορεία του Κέντρου στην Κύπρο και που εμφορούνται από τις αξίες: Δημοκρατία – Ελευθερία – Κοινωνική Δικαιοσύνη. Αυτοί οι άνθρωποι είναι απογοητευμένοι από τις ετερόκλητες και ευκαιριακές συμμαχίες που γίνονται σήμερα στον χώρο του Κέντρου. Προβληματίζονται για την αποστασιοποίηση των πολιτών από τα πολιτικά δρώμενα. Πονούν, γιατί βλέπουν όλα εκείνα για τα οποία αγωνίστηκαν να έχουν προδοθεί. Με όσα συμβαίνουν στον μικρόκοσμό μας, κανένας δεν δικαιούται να μένει στον καναπέ και να παρακολουθεί παθητικά τη διαφθορά, τη διαπλοκή, τις ανίερες συναλλαγές, την κατηφόρα. Είναι απαραίτητη η κάθαρση. Ο τερματισμός της ασυδοσίας, της αξιακής κρίσης. Η αναστήλωση των θεσμών, η αναγέννηση. Για όλα αυτά πρέπει να δοθούν νέες μάχες από ανθρώπους που διαθέτουν όραμα, που έχουν δώσει διαχρονικές μάχες για τον τόπο και την κοινωνία. Σήμερα, πρέπει να διαμορφωθούν συνθήκες εθνικής συνεννόησης, πολιτικής συναντίληψης, κοινωνικής συναίνεσης και πολιτικής σταθερότητας.

–Η Δημοκρατική Παράταξη δηλαδή, θα αποτελέσει το ΔΗΚΟ όπως ήταν άλλοτε;

–Η Δημοκρατική Παράταξη δεν είναι το αντιΔΗΚΟ. Είναι παράταξη που στηρίζεται σε νέους ανθρώπους από όλους τους πολιτικούς χώρους, ανένταχτους πολίτες, αλλά και πολλά παραδοσιακά στελέχη του ΔΗΚΟ που εκδιώχθηκαν από την τωρινή του ηγεσία για καθαρά ιδιοτελείς σκοπούς. Είναι τουλάχιστον αχάριστος ο τρόπος που η παρούσα ηγεσία του ΔΗΚΟ εξοστράκισε ικανότατα στελέχη που αποτελούσαν τη ραχοκοκκαλιά του κόμματος. Ορφανεμένη από πλειάδα «καθαρόαιμων» ιδεολογικών στελεχών, αναζητάει σήμερα τα δεκανίκια πολιτικών γυρολόγων και ετερόκλητων συνεργατών για να φέρουν ψήφο στο κομματικό καλάθι, σε μια απέλπιδα προσπάθεια να κρύψει τις διαρροές και την πολιτική της γύμνια.

–Τα δεκανίκια είναι η Ελένη Θεοχάρους;

–Δεν κατονομάζω. Ωστόσο, ανέκαθεν υποστηρίζω πως θα πρέπει να υπάρχει διαχρονική συνέπεια στις πολιτικές θέσεις που ο καθένας πρεσβεύει. Οι πολιτικοι γυρολόγοι δεν τιμούν το πολιτικό σύστημα ούτε την κοινωνία. Είναι τραγελαφικό να καρατομούνται ιδεολόγοι απλώς και μόνο για να εξυπηρετηθούν ιδιοτελή συμφέροντα και προσωπικές ατζέντες.

–Το ότι κατέρχεστε ως υποψήφια με άλλο κομματικό σχηματισμό δεν κλείνει την πόρτα επιστροφής στο ΔΗΚΟ;

–Την πόρτα επιστροφής στο ΔΗΚΟ έκλεισε η παρούσα του ηγεσία, επιδεικνύοντας μιαν αχαρακτήριστη και αχάριστη συμπεριφορά για την οποία καταχώρησα ήδη αγωγή. Αποδέχθηκα την τιμητική πρόσκληση να είμαι αριστίνδην υποψήφια ευρωβουλευτής με τη ΔΗΠΑ, ενώνοντας τη φωνή μου με πλειάδα ιδεολόγων κεντρώων και χιλιάδες ανένταχτων πολιτών που διψούν για κάτι καλύτερο στον χώρο του Κέντρου. Πιστεύω πως μαζί μπορούμε να παλέψουμε για την ευρωπαϊκή Κύπρο που οραματιζόμαστε και μας αξίζει. Με τιμάει το γεγονός πως ο πρόεδρος της ΔΗΠΑ Μάριος Καρογιάν και η 300μελής Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή της Παράταξης έχουν αγκαλιάσει την υποψηφιότητά μου με θέρμη, γιατί εκτιμούν τη μαχητικότητα, αναγνωρίζουν τη συνέπεια λόγων και έργων, σέβονται την πολιτική μου διαδρομή και την πολύ επιτυχημένη θητεία μου στο Ευρωκοινοβούλιο. Ανήκω στους ιδεολόγος ΔΗΚΟϊκούς που πίστεψαν και ποτέ δεν πρόδωσαν ή αποστάτισαν σε δύσκολες ώρες. Προασπίζομαι με συνέπεια το όραμα του αείμνηστου Σπύρου Κυπριανού για Ελευθερία – Δημοκρατία – Κοινωνική Δικαιοσύνη. Το ίδιο τρίπτυχο με το οποίο πολιτεύτηκα σε όλη μου τη ζωή υπηρετώ και σήμερα, αφού αυτό πρεσβεύει και υπηρετεί ο κόσμος της Δημοκρατικής Παράταξης, που και σημειολογικά φέρει το όνομα της παράταξης που αρχικά δημιούργησε ο Σπύρος Κυπριανού με προτροπή του αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Πιστεύω πως μπορώ να βοηθήσω ώστε να πετύχει στην πρώτη εκλογική της αναμέτρηση και μαζί να παλέψουμε ώστε η Κύπρος να έχει δυνατή φωνή στην Ευρώπη.

–Στο ενδεχόμενο που λάβετε έδρα σε ποια πολιτική ομάδα θα ανήκετε;

–Αυτό θα το δούμε συλλογικά στη συνέχεια, ανάλογα και με το αποτέλεσμα των εκλογών. Η Κύπρος εκπροσωπείται από έξι μόνο ευρωβουλευτές. Θα ήταν ευχής έργο να έχει εκπρόσωπο σε κάθε πολιτική ομάδα του Κοινοβουλίου.

–Έχετε πει πως η Δημοκρατική Παράταξη δεν είναι το αντιΔΗΚΟ, αλλά η πορεία σας είναι απόλυτα συνυφασμένη με το ΔΗΚΟ. Να υποθέσουμε πως θα είναι η κύρια δεξαμενή ψήφων;

–Δεν έφυγα οικειοθελώς από το ΔΗΚΟ. Εκδιώχθηκα από την παρούσα του ηγεσία χωρίς λόγο και αιτία. Με τον ΔΗΚΟϊκό κόσμο δεν μας χωρίζει τίποτα. Τον αγαπώ, τον σέβομαι και τον εκτιμώ. Τους φίλους μου δεν τους πουλώ, ούτε τους χαρίζω σε κανένα. Μαζί συμπορευτήκαμε, κλάψαμε, γελάσαμε. Ποτέ δεν προδώσαμε τα ιδανικά μας. Σταθήκαμε όρθιοι όταν κάποιοι όψιμοι Δηκοϊκοί ροκάνιζαν τον υγιή πυρήνα του κόμματος, όταν τον πρόδιδαν ή αποστατούσαν. Πλήρωσα τίμημα για τις αρχές μου. Η τιμητική παρουσία μου στο ψηφοδέλτιο της ΔΗΠΑ δεν αντιστρατεύεται τον κόσμο του ΔΗΚΟ. Προβληματίζομαι, όπως και η πλειοψηφία των παλιών Δηκοϊκών στελεχών για την αλαζονική συμπεριφορά της παρούσας ηγεσίας του κόμματος απέναντι στα παραδοσιακά στελέχη. Αγωνιώ για την αλλαγή της φυσιογνωμίας του κόμματος και των πολιτικών θέσεων, που κάθε άλλο παρά θυμίζουν μετριοπάθεια. Απεχθάνομαι την ημετεροκρατία και τις τυχοδιωκτικές συμπεριφορές της ηγεσίας του ΔΗΚΟ στα μεγάλα ζητήματα του τόπου. Δεν είναι τυχαίο που πλειάδα παραδοσιακών στελεχών που στήριξαν τον Σπύρο Κυπριανού και τον Τάσσο Παπαδόπουλο σήμερα αγκαλιάζουν τη ΔΗΠΑ.

Η Αντιγόνη και ο σημερινός Κρέοντας

–Αυτό σημαίνει πως θα επιμείνετε μέχρι τέλους στην έφεσή σας;

–Ναι, θα επιμείνω μέχρι τέλους στην αγωγή μου κατά της ΔΗΚΟϊκής ηγεσίας για λόγους αξιοπρέπειας. Όταν ο κώδικας ηθικής παραβιάζεται και η αδικία είναι κατάφωρη, αντιστέκεσαι. Το ίδιο έπραξε και η συνονόματή μου Αντιγόνη του Σοφοκλή, προασπιζόμενη τους άγραφους ηθικούς νόμους κόντρα στον Κρέοντα. Δεν μπορεί για ιδιοτελείς προσωπικές ατζέντες να διαγράφεται η κατάθεση ψυχής αγνών ιδεολόγων.

–Ο Κρέοντας σε αυτή την περίπτωση είναι ο Νικόλας Παπαδόπουλος;

–Κρέοντες είναι όλοι όσοι παύουν να έχουν ανθρωπιά και πατούν επί πτωμάτων. Επιλέγω να μη ασχολούμαι άλλο με τα έργα και τις ημέρες κάθε Κρέοντα.

Η θεωρία πίσω από τη θεωρία της «Γαλάζιας Πατρίδας»

Ενέχονται τα ενεργειακά και γεωστρατηγικά δρώμενα στην ευρύτερη περιοχή, αλλά υπάρχει άλλο σημείο εκκίνησης

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Το τελευταίο διάστημα η προσοχή της τουρκικής, ελληνικής και κυπριακής κοινής γνώμης ήταν στραμμένη στη ναυτική άσκηση που διεξήγαγε η Τουρκία στη Μαύρη Θάλασσα, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο με την ονομασία «Γαλάζια Πατρίδα». Ελληνικά και κυπριακά μέσα ενέταξαν την άσκηση στα πλαίσια της νέας προσπάθειας της Άγκυρας να κάνει αισθητή την παρουσία της στα ενεργειακά και γεωστρατηγικά δρώμενα της περιοχής. Νέες πληροφορίες της Κ από την τουρκική πλευρά δείχνουν ότι το δόγμα της Τουρκίας εκτός από την ενέργεια και τις γεωστρατηγικές ισορροπίες στην περιοχή έχει ως σημείο εκκίνησης και μια άλλη θεωρία που αφορά το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Οι εμπνευστές του δόγματος προβάλλουν την άποψη ότι νησιά, νησίδες, βραχονησίδες καθώς και τμήμα της τουρκικής ΑΟΖ σήμερα βρίσκονται υπό ελληνική και κυπριακή «κατοχή». Η προαναφερόμενη θεωρία βρίσκει αντίκτυπο στους πολιτικούς και στρατιωτικούς κύκλους της Άγκυρας και μέχρι στιγμής, η κυβέρνηση του Κόμματος της Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) και το επιτελείο του τουρκικού στρατού τηρούν «παθητική στάση» απέναντι σε αυτήν τη διάσταση. Σε γενικές γραμμές, η Άγκυρα επιχειρεί να αποσιωπήσει τους ισχυρισμούς περί ελληνικής και κυπριακής κατοχής στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Ωστόσο, σε μια περίοδο που τα ελληνοτουρκικά και τα ενεργειακά δρώμενα της Μεσογείου γίνονται κομμάτι της μεγάλης πολιτικής αντιπαράθεσης στο εσωτερικό της Τουρκίας, η θεωρία της ελληνικής και κυπριακής «κατοχής» αναπτύσσει νέα δυναμική.

«Στον Πόντο η Ουκρανία, στο Αιγαίο η Ελλάδα, στη Μεσόγειο η Ελλάδα και η ε/κ διοίκηση Δημοκρατία εγκλωβίζουν την Τουρκία στα παράλια της», λέει ο βουλευτής Ουμούτ Οράν του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος.

Μέχρι στιγμής, η κυβέρνηση του ΑΚΡ και το επιτελείο του τουρκικού στρατού τηρούν «παθητική στάση» απέναντι σε αυτήν τη διάσταση του δόγματος «Γαλάζια Πατρίδα».

Η αντιπολίτευση υιοθετεί

Μπορεί η κυβέρνηση του ΑΚΡ και το επιτελείο του τουρκικού στρατού να ήταν οι πρώτοι πρωταγωνιστές που υιοθέτησαν το δόγμα «Γαλάζια Πατρίδα», ωστόσο η τουρκική αξιωματική αντιπολίτευση είναι αυτή που καλωσορίζει τη νέα στρατηγική της Τουρκίας με όλες τις πτυχές της. Σε μια προσπάθεια της να παρουσιάσει τις αδυναμίες της κυβέρνησης στο πεδίο της διπλωματίας εν όψει των κρίσιμων δημοτικών εκλογών, η αξιωματική αντιπολίτευση πραγματοποιεί εκτεταμένες αναφορές στην υποτιθέμενη ελληνική και κυπριακή «κατοχή» στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. «Οι εξελίξεις δείχνουν ότι οι ξένες δυνάμεις φυλακίζουν την Τουρκία στα παράλια της. Στον Πόντο η Ουκρανία, στο Αιγαίο η Ελλάδα, στην Μεσόγειο η Ελλάδα και η ε/κ διοίκηση εγκλωβίζουν την Τουρκία στα παράλιά της». Η συγκεκριμένη δήλωση ήρθε πριν από λίγο καιρό, από υψηλόβαθμο στέλεχος του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος, τον βουλευτή Ουμούτ Οράν.

Προχωρώντας ένα βήμα πιο πέρα, ο ίδιος δήλωσε ότι η χώρα του καλείται να «μετατρέψει» σε «γαλάζια πατρίδα» τον Πόντο, το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, διαφορετικά τα τουρκικά εθνικά συμφέροντα θα δεχθούν νέα χτυπήματα. Στην συνέχεια, ο ίδιος δήλωσε το εξής: «Προτού χαθεί πολύτιμος χρόνος πρέπει να δημιουργηθεί μια ναυτική και αεροπορική βάση στην ΤΔΒΚ. Επίσης, η Τουρκία, με απώτερο στόχο την εξασφάλιση του ελέγχου των νησιών που τέθηκαν υπό κατοχή από την Ελλάδα στο Αιγαίο, πρέπει να μετατρέψει το Αιγαίο και τον Πόντο σε τουρκική λίμνη». Παρόμοιες απόψεις προβάλλουν και τα υπόλοιπα κόμματα της τουρκικής αντιπολίτευσης, καθώς και εν αποστρατεία στελέχη των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων. Πριν από λίγες ημέρες αναλύοντας τις εξελίξεις που αφορούν την άσκηση, ο πρώην γραμματέας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Τουρκίας έφερε στο προσκήνιο μια σημαντική «αδυναμία» της τουρκικής πλευράς. Σύμφωνα με τον Ουμίτ Γαλίμ, παρά το γεγονός ότι το επιτελείο του τουρκικού στρατού είχε προγραμματίσει αρχικά ασκήσεις με αληθινά πυρά στα περίχωρα της Θάσου, της Σαμοθράκης και της Λήμνου, τελικά δεν έγινε γνωστό το αν αυτές οι ασκήσεις πραγματοποιήθηκαν ή όχι. Ενδεχομένως, η τουρκική πλευρά δεν προχώρησε σε αυτές τις ασκήσεις για να μην εκτροχιαστούν οι εξελίξεις στα ελληνοτουρκικά. Ο κ. Γαλίμ προβάλλει την άποψη ότι στα προαναφερόμενα ελληνικά νησιά η Τουρκία έχει κυριαρχικά δικαιώματα και γι' αυτόν άλλωστε τον λόγο, το προηγούμενο διάστημα προχώρησε σε σεισμικές έρευνες στα περίχωρά τους. Αυτές οι έρευνες ολοκληρώνονται στις 10 Μαρτίου.

Η υποτιθέμενη κατοχή

Ο εμπνευστής του όρου «Γαλάζια Πατρίδα», εν αποστρατεία ναύαρχος Τζεμ Γκιούρντενιζ, συμφωνεί με τις προαναφερόμενες θεωρίες. Ο ίδιος προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η Τουρκία βρίσκεται αντιμέτωπη με «διπλή κατοχή». Στο Αιγαίο δεκάδες «τουρκικά νησιά» τελούν υπό καθεστώς ελληνικής κατοχής, στη δε Ανατολική Μεσόγειο η Κυπριακή Δημοκρατία θέτει de facto υπό την διοίκηση της μεγάλα τμήματα της τουρκικής ΑΟΖ. Πρώην συνεργάτης του τέως προέδρου της Τουρκίας, ο Αχμέτ Τακάν συμφωνεί επίσης, με την παραπάνω θεωρία.

Από τη στήλη του στην εφημερίδα «Γενί Τσαγ», που εκφράζει τις θέσεις κόμματος της Μεράλ Άκσενερ, ο Τούρκος αναλυτής προβάλλει τις εξής απόψεις: «Προκαλεί προβληματισμό και θλίψη το γεγονός ότι η άσκηση Γαλάζια Πατρίδα δεν πραγματοποιήθηκε στην περιοχή των 18 νησιών και 1 βραχονησίδας του Αιγαίου, που τελούν υπό καθεστώς κατοχής. Με αυτήν την ενέργεια, η κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν και του ΑΚΡ ξεκαθάρισε ότι έχει παραιτηθεί από 18 νησιά, 1 βραχονησίδα και την Γαλάζια Πατρίδα στο Αιγαίο και έχει παραδώσει όλα τα κυριαρχικά δικαιώματα μας στην Ελλάδα». Όπως ήταν αναμενόμενο, την προηγούμενη εβδομάδα η απάντηση της τουρκικής κυβέρνησης στους προαναφερόμενους ισχυρισμούς υπήρξε άμεση. Ο υπουργός Εθνικής Άμυνας και τέως Επιτελάρχης της Τουρκίας, Χουλουσί Ακάρ έστειλε μηνύματα σε Αθήνα και Λευκωσία επιθεωρώντας την άσκηση και υπογράμμισε ότι στην κυπριακή ΑΟΖ μερίδιο έχουν και οι Τ/κ.

Γιατροί βγήκαν σε άγρα ασθενών ενόψει ΓεΣΥ

Προσπαθούν να κρατήσουν την πελατεία τους, ενώ ο ΟΑΥ προσπαθεί να αντιμετωπίσει το πρωτοφανές αυτό φαινόμενο

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Αθέμιτες πρακτικές φέρεται ν' ακολουθεί μερίδα προσωπικών ιατρών (Π.Ι.) ενόψει της επερχόμενης εφαρμογής του ΓεΣΥ προκειμένου να διασφαλιστεί πως θα εγγραφεί σε αυτούς μεγάλος αριθμός δικαιούχων. Όπως πληροφορείται η «Κ», γιατροί προσεγγίζουν ασθενείς για να τους εγγράψουν παρόλο που δεν έχουν ανοίξει ακόμη οι κατάλογοι εγγραφής. Δίνεται έτσι η εντύπωση ότι οι γιατροί θα εγγράψουν τους δικαιούχους στο Σύστημα, κάτι που δεν ισχύει. Πιο συγκεκριμένα γιατροί φέρονται να δηλώνουν σε ασθενείς ότι έχουν συμβληθεί με το Γενικό Σύστημα Υγείας και στη συνέχεια τους ρωτούν αν θέλουν να εγγραφούν κοντά τους. Όσοι δικαιούχοι απαντήσουν θετικά τότε οι γιατροί τους εγγράφουν σε λίστες, δίνοντας έτσι την εντύπωση στους πολίτες ότι έχουν εγγραφεί στο ΓεΣΥ. Οι εν λόγω γιατροί ακολουθούν αυτή την πρακτική προκειμένου να βεβαιωθούν πως οι ασθενείς τους, θα επιλέξουν να εγγραφούν κοντά τους ενόψει ΓεΣΥ και δεν θα τους χάσουν από πελάτες. Αυτό που πρέπει να τονιστεί σε αυτή την περίπτωση είναι ότι στην προσπάθεια κάποιων να μη χάσουν την πελατεία τους δίνουν λάθος εντύπωση στους δικαιούχους του ΓεΣΥ, αφού οι κατάλογοι εγγραφής αναμένεται να ανοίξουν κατά τα τέλη Μαρτίου. Επιπρόσθετα, ο πολίτης πρέπει να γνωρίζει πως όταν ανοίξουν οι κατάλογοι για να εγγραφούν οι δικαιούχοι στο ΓεΣΥ αυτό θα γίνεται με δύο συγκεκριμένους τρόπους. Ο πρώτος θα είναι μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας, το «www.gesy.org.cy», όπου ο κάθε δικαιούχος θα δημιουργεί δικό του λογαριασμό συμπληρώνοντας όλα του τα στοιχεία και θα επιλέγει τον προσωπικό του ιατρού μέσα από τη λίστα των Π.Ι. που έχουν συμβληθεί στο ΓεΣΥ. Με τον δεύτερο τρόπο ο κάθε πολίτης θα μπορεί να απευθυνθεί στον γιατρό του για να τον εγγράψει εφόσον γνωρίζει ότι έχει συμβληθεί με το Σύστημα Υγείας. Άρα μια τέτοια πρακτική όπως αυτή που πληροφορείται η «Κ» ότι ακολουθούν ορισμένοι προσωπικοί γιατροί στο μόνο που εξυπηρετεί είναι στην παραπλάνηση του κοινού, καθώς ο πολίτης μέσω από τη διαδικτυακή πλατφόρμα του ΟΑΥ θα μπορεί να επιλέξει όποιον γιατρό θελήσει από τη λίστα των προσωπικών ιατρών. Όπως πληροφορείται η «Κ», ο ΟΑΥ κάνει προσπάθειες ώστε να αντιμετωπίσει αυτό το φαινόμενο, διότι είναι εντελώς διαφορετικό ένας γιατρός να ενημερώνει τους ασθενείς του πως έχει συμβληθεί με το ΓεΣΥ και είναι άλλο κάποιοι μέσω της τακτικής αυτής να δίνουν την εντύπωση στους πολίτες ότι τους έχουν εντάξει στο Σύστημα.

Είναι διαφορετικό ένας γιατρός να ενημερώνει τους ασθενείς του πως έχει συμβληθεί με το ΓεΣΥ και άλλο κάποιοι να δίνουν την εντύπωση στους πολίτες ότι τους έχουν εντάξει στο Σύστημα, ενώ αυτό δεν ισχύει.

Τα ανοικτά μέτωπα

Από εκεί και πέρα προχωρούν κανονικά οι διεργασίες από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας ούτως ώστε οι εμπλεκόμενοι παροχείς υγείας να είναι σε ετοιμότητα να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους τον ερχόμενο Ιούνιο με την εφαρμογή της πρώτης φάσης του Γενικού Συστήματος Υγείας. Παρά το γεγονός ότι οι τόνοι μεταξύ Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου και Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας έχουν πέσει, είναι αρκετά τα ανοικτά ζητήματα τα οποία πρέπει να κλείσουν λίαν συντόμως για να διασφαλιστεί πως οι εισφορές που άρχισαν να καταβάλουν οι πολίτες στο ταμείο του ΓεΣΥ από τις αρχές Μαρτίου θα έχουν αντίκρισμα και δε θα υπάρξει κάποιο εμπόδιο στην εξυπηρέτηση των δικαιούχων. Το πρωτεύον στοίχημα που κλήθηκε να κερδίσει ο ΟΑΥ μάλλον κινείται θετικά, αφού μέχρι στιγμής έχουν εγγραφή πέραν των 300 προσωπικών ιατρών στους καταλόγους του ΓεΣΥ, ωστόσο αυτό που προβληματίζει τον Οργανισμό είναι ότι πολύ λίγοι εξ αυτών είναι παιδίατροι και πιθανώς να κληθεί να βάλει σε εφαρμογή εναλλακτικές επιλογές αν δεν αυξηθεί ο υφιστάμενος αριθμός. Όσον αφορά τον αριθμό των ειδικών ιατρών που εγράφησαν μέχρι στιγμής αυτός κινείται χαμηλά. Σύμφωνα με τη τελευταία ενημέρωση στην οποία προέβη ο ΟΑΥ μέχρι στιγμής έχουν εγγραφεί στο Σύστημα πέραν των 50 ειδικών ιατρών, ενώ στόχος του Οργανισμού είναι να ενταχθούν όλοι οι γιατροί (1.700). Για να είναι σε θέση ωστόσο οι ειδικοί γιατροί να γνωρίζουν τις ακριβείς ενέργειες που πρέπει να εφαρμόσουν για την εγγραφή τους στους καταλόγους του ΓεΣΥ, ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας πραγματοποίησε χθες το πρώτο εκ των τριών σεμιναρίων που διεξάγει για την ενημέρωσή τους. Το πρώτο σεμινάριο πραγματοποιήθηκε το πρωί του Σαββάτου στα γραφεία του ΟΑΥ στη Λευκωσία, ενώ στις 14 και 21 Μαρτίου, θα πραγματοποιούν ανάλογα σεμινάρια σε Λεμεσό και Λάρνακα, αντίστοιχα. Η συμμετοχή στα εν λόγω σεμινάρια είναι ανοικτή προς όλους τους ενδιαφερόμενους και δεν απαιτείται εγγραφή.

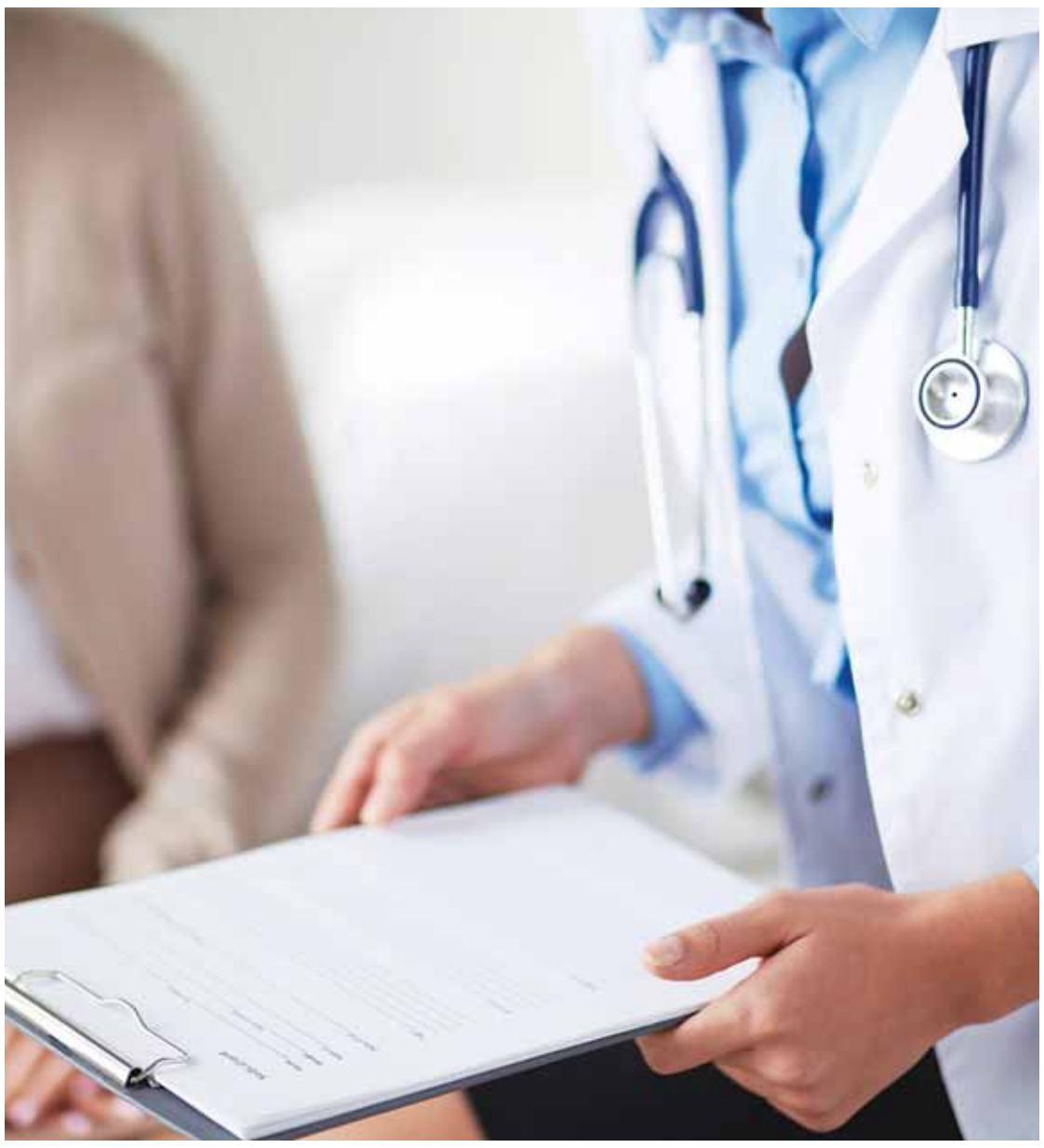

Γιατροί φέρονται να δηλώνουν σε ασθενείς ότι έχουν συμβληθεί με το Γενικό Σύστημα Υγείας και στη συνέχεια τους ρωτούν αν θέλουν να εγγραφούν κοντά τους. Όσοι δικαιούχοι απαντήσουν θετικά τότε οι γιατροί τους εγγράφουν σε λίστες, δίνοντας έτσι την εντύπωση στους πολίτες ότι έχουν εγγραφεί στο ΓεΣΥ.

Εκκρεμούν οι κανονισμοί των φαρμακοποιών

Την έναρξη συζήτησης των κανονισμών των φαρμακοποιών στο πλαίσιο του ΓεΣΥ αναμένει ο Παγκύπριος Φαρμακευτικός Σύλλογος (ΠΦΣ). Μετά την παρουσίαση της τελικής πρότασης του ΟΑΥ προς του φαρμακοποιούς κατά την έκτακτη Γενική Συνέλευση του ΠΦΣ προ δύο εβδομάδων, ο Φαρμακευτικός Σύλλογος αναμένει την έναρξη συζήτησης των κανονισμών λειτουργίας των φαρμακοποιών, ούτως ώστε να διευκρινιστούν τα σημεία που δεν τον βρίσκουν σύμφωνο. Εξάλλου, δεν ήταν λίγοι αυτοί που κατά τη Γενική Συνέλευση του ΠΦΣ εξέφρασαν τους προβληματισμούς στους εκπροσώπους του ΟΑΥ, προτάσσοντας πως θέλουν να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους. Όπως είχε αποκαλύψει η «Κ», ο σφαιρικός προϋπολογισμός για τους φαρμακοποιούς εντός ΓεΣΥ ανέρχεται στα 27 εκατομμύρια ευρώ, ποσό το οποίο δεν ικανοποιεί τους λειτουργούς των φαρμακείων. Σημειώνεται δε, πως το ύψος του σφαιρικού προϋπολογισμού δεν βρίσκει σύμφωνους τους φαρμακοποιούς, διότι ενώ ο όγκος εργασίας τους θα αυξηθεί με το κλείσιμο των κρατικών φαρμακείων, αναμένεται να λαμβάνουν τις ίδιες ή και λιγότερες απολαβές σε σχέση με σήμερα, άρα δεδομένου ότι οι απολαβές τους θα κινηθούν στα ίδια επίπεδα και ο όγκος εργασίας τους θα αυξηθεί, οι φαρμακοποιοί ανησυχούν πως δεν θα έχουν την οικονομική δυνατότητα να προσλάβουν νέο προσωπικό για να αντεπεξέλθουν στην εξυπηρέτηση του κοινού. Μια άλλη παράμετρος που προβληματίζει τους φαρμακοποιούς είναι ο τρόπος με τον οποίο θα αποζημιώνονται από τον ΟΑΥ. Ο Οργανισμός για τους πρώτους δύο μήνες που θα τεθεί σε εφαρμογή το ΓεΣΥ θα αποζημιώνει του φαρμακοποιούς κάθε δεκαπέντε ημέρες, ενώ από τον Αύγουστο και μετά θα τους αποζημιώνει στο τέλος του επόμενου μήνα (δηλαδή τέλος Σεπτεμβρίου και ούτω καθεξής). Αυτό το δεδομένο προκαλεί τις αντιδράσεις των φαρμακοποιών που δεν θα διαθέτουν επαρκή ρευστότητα, ώστε να είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους (προμηθευτές, προσωπικό κ.τ.λ), δεδομένου ότι δεν θα λαμβάνουν άμεσα την αποζημίωσή τους από το Σύστημα. Μάλιστα, μερίδα φαρμακοποιών κάνει λόγο για κλείσιμο των μικρών φαρμακείων εξαιτίας αυτού του δεδομένου.

Ανησυχίες των φαρμακοποιών για το ύψος του προϋπολογισμού που τους αντιστοιχεί.

Συνάντηση ΠΙΣ-ΟΑΥ

Νέα συνάντηση έχουν προγραμματίσει για την ερχόμενη Τρίτη Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας και Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος, μετά από εκείνη που ακυρώθηκε την περασμένη Τετάρτη. Υπενθυμίζεται, πως οι δύο πλευρές θα πραγματοποιούσαν συνάντηση για να ανταλλάξουν απόψεις επί των κανονισμών των ειδικών ιατρών προκειμένου να διευκολύνουν τη διαδικασία συζήτησης κατά άρθρο, στην Επιτροπή Υγείας. Ωστόσο, παρά την πρόσκληση από τον ΟΑΥ, ο Ιατρικός Σύλλογος δεν παρέστη στη συνάντηση λόγω του ότι ο Οργανισμός δεν του είχε αποστείλει απαντημένα τα γραπτά ερωτήματα που του έθεσε σχετικά με τους κανονισμούς των ειδικών ιατρών. Η μη πραγματοποίηση της προαναφερθείσας συνάντησης έφερε κολλήματα στις διαδικασίες της συζήτησης κατά άρθρο των κανονισμών στη συνεδρία της Επιτροπής Υγείας την περασμένη Πέμπτη, με εκπροσώπους του ΠΙΣ παίρνοντας τον λόγο να αναφέρουν πως δε μπορεί να ξεκινήσει η διαδικασία, εξηγώντας ότι το πρωί της ίδιας ημέρας είχαν λάβει τις απαντήσεις που είχαν ζητήσει από τον ΟΑΥ. Ο πρόεδρος της Επιτροπής, Κωστάκης Κωνσταντίνου, τόνισε πως η διαδικασία θα ξεκινήσει κανονικά, παροτρύνοντας τους εκπροσώπους του ΠΙΣ να επεμβαίνουν στα σημεία τα οποία διαφωνούν. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί πως ανάλογη συνάντηση μεταξύ των δύο πλευρών είχε γίνει πριν από μερικές ημέρες, όταν στην Επιτροπή εξετάζονταν οι κανονισμοί των προσωπικών ιατρών, διευκολύνοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό το έργο της Επιτροπής. Αν τελικώς πραγματοποιηθεί η νέα προγραμματισμένη συνάντηση οι δύο πλευρές θα καθίσουν στο ίδιο τραπέζι για να δουν αναλυτικά τα σημεία τα οποία πιθανώς να χρήζουν κάποιας αλλαγής και να τα θέσουν ενώπιον της Επιτροπής Υγείας την ερχόμενη Πέμπτη.

Η μετά Νίκολσον εποχή στον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας

Ο Αλέκος Σταμάτης είναι ο εκλεκτός της κυβέρνησης για να αναλάβει τα ηνία της προεδρίας του ΟΚΥπΥ μετά την παραίτηση του Σερ Ντέιβιντ Νίκολσον. Όπως αποκάλυψε η «Κ» την περασμένη Παρασκευή ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου, ενημέρωσε παρασκηνιακά το βράδυ της Πέμπτης τόσο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και τους Αβέρωφ Νεοφύτου και Γιώργο Λουκαΐδη για τη τελική του επιλογή, θέλοντας να βεβαιωθεί πως ο κ. Σταμάτης είναι κοινά αποδεκτός από όλες τις πλευρές. Οι πληροφορίες της «Κ» επιβεβαιώθηκαν λίγα λεπτά μετά την αποκάλυψη της είδησης όταν ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, Αβέρωφ Νεοφύτου, σε ανάρτηση του στο twitter ανέφερε χαρακτηριστικά πως είναι σωστή η επιλογή του Αλέκου Σταμάτη για τη θέση του Προέδρου του ΟΚΥΠΥ, προσθέτοντας παράλληλα, πως «θα σταθούμε δίπλα του για ποιοτική αναβάθμιση και αυτονόμηση των δημοσίων νοσηλευτηρίων». Σημειώνεται δε ότι ο υπουργός Υγείας άρχισε να αναζητεί εδώ και μερικές εβδομάδες το πρόσωπο που θα αναλάμβανε την προεδρία του ΟΚΥπΥ, δεδομένου ότι ο Σερ Νίκολσον είχε εκφράσει επανειλημμένα το τελευταίο διάστημα στον κ. Ιωάννου ότι έκανε σκέψεις να παραιτηθεί από τα καθήκοντα του. Ο κ. Σταμάτης δε χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις για τη δράση του στο τομέα της Υγείας, αφού επί πολλών ετών διετέλεσε Γενικός Διευθυντής του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου ενώ από τον περασμένο Ιανουάριο είναι εκπρόσωπος των ασθενών στο Επιστημονικό Συμβουλίου του ΟΚΥπΥ το οποίο είναι αρμόδιο στο να παρέχει συμβουλές στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού.

Αυτονόμηση

Παρά την παρένθεση που άνοιξε στον ΟΚΥπΥ με την παραίτηση του Σερ Νίκολσον τα έργα για την αυτονόμηση των δημοσίων νοσηλευτηρίων δεν έχουν πάψει. Καταρχάς πρέπει να ξεκαθαριστεί πως μέχρι να αναλάβει τα καθήκοντά του ο Αλέκος Σταμάτης, χρέη προέδρου εκτελεί ο αντιπρόεδρος του ΟΚΥπΥ Νικόλας Σιακόλας, ενώ όπως αναφέρουν πηγές εντός του Οργανισμού καμία εκ των αποφάσεων που λήφθησαν επί Νίκολσον δεν πρόκειται να αναιρεθεί, αφού όλες ήταν ομόφωνες. Από εκεί και πέρα τη βδομάδα που μας πέρασε ο εκτελεστικός γενικός διευθυντής του ΟΚΥπΥ, Νίκος Πολύζος επισκέφθηκε όλες τις περιφέρειες και όλα τα νοσοκομεία και άλλες μονάδες υγείας δίνοντας κατευθύνσεις σε όλους τους διευθυντές σχετικά με το βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο πλάνο του Οργανισμού. Επίσης εκδόθηκε εγκύκλιος για καλύτερη λειτουργία των ΤΑΕΠ και των ασθενοφόρων και εξετάσθηκε με τους υπευθύνους η ραγδαία βελτίωση υποδοχής εξωτερικών ασθενών, αρχίζοντας από τη Λευκωσία. Μάλιστα, ο ΟΚΥπΥ μέσω ανακοίνωσής του αναφέρει πως παραλήφθηκαν επιπλέον κλίνες για την εξυπηρέτηση των εσωτερικών ασθενών, σημειώνοντας πως ο κ. Πολύζος είχε συνεργασία για το νέο κτίριο της Λάρνακας. Προσθέτει δε, πως ο εκτελεστικός διευθυντής του Οργανισμού συνεδρίασε με όλα τα επιστημονικά συμβούλια για την πιο αποτελεσματική λειτουργία των ιατρικών και άλλων υπηρεσιών και πως παρέδωσε στις συντεχνίες πρόταση για ενιαίο πλαίσιο νέας οργάνωσης νοσοκομειακών και άλλων υπηρεσιών του ΟΚΥπΥ. «Η αυτονόμηση των νοσοκομείων και η ένταξη εξωνοσοκομειακών υπηρεσιών στο σύστημα ΟΑΥ προχωρούν γοργά», υπογραμμίζει. Σε δηλώσεις του ο κ. Πολύζος ανέφερε ότι γίνεται ουσιαστική δουλειά σε όλα τα επίπεδα, και πως είναι ευχαριστημένος με την πρόοδο που επιτελείται. Τόνισε δε, πως «καθημερινά βλέπουμε να συμπληρώνονται τα κενά και να καλύπτονται οι ανάγκες». Είμαστε εντός των χρονοδιαγραμμάτων και υπάρχει ουσιαστική συνεισφορά όλων σε όλα τα επίπεδα», κατέληξε.

Νέος πρόεδρος του ΟΚΥπΥ ο τέως γεν. διευθυντής του ΟΚΤΚ Αλέκος Σταμάτης.

«Η αυτονόμηση των νοσοκομείων και η ένταξη εξωνοσοκομειακών υπηρεσιών στο σύστημα ΟΑΥ προχωρούν γοργά», τονίζει ο ΟΚΥπΥ.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

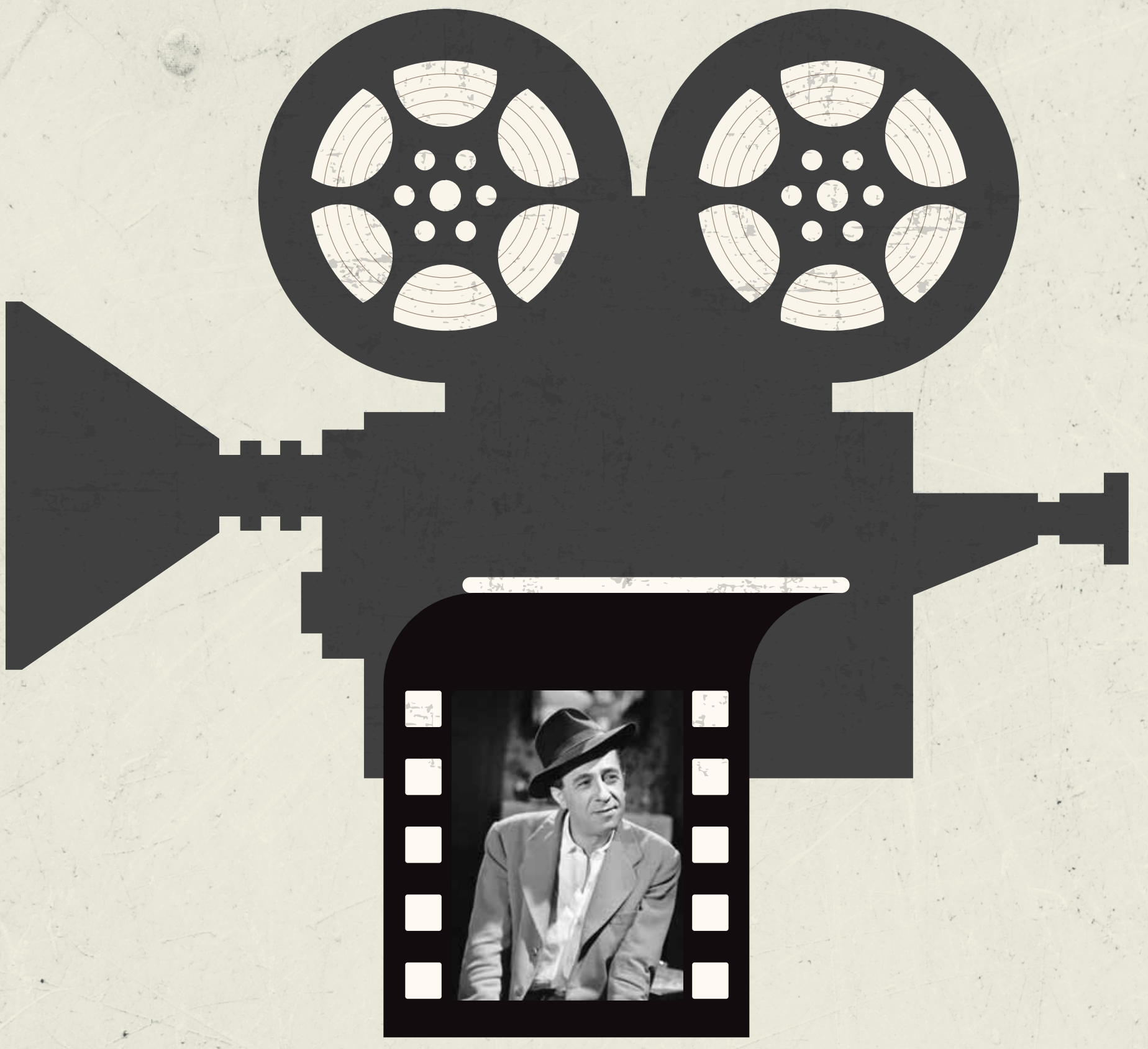

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η Καθημερινή μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο **δέκατος τρίτος** τόμος είναι αφιερωμένος στον **Μίμη Φωτόπουλο**, τον αγαπημένο λαϊκό θυμόσοφο του ελληνικού σινεμά.

Έναν πολύπλευρο καλλιτέχνη που δεν άφησε τη ζωή να περάσει από δίπλα του άκριτα. Τη σφυρηλάτησε με συναίσθημα και πάθος, και μ· αυτά μπόλιασε την τέχνη του. Ενσάρκωσε έναν αξιαγάπητο λαϊκό μάγκα, που με τις προσωπικές του θυσίες προσπαθεί να διατηρήσει την εντιμότητά του σ· έναν κόσμο ανέντιμο. Δεν υπήρξε, όμως, ποτέ μάγκας ούτε άνθρωπος του «κάααθομαι». Έγραφε ποίηση και θέατρο, ζωγράφιζε, ήταν βαθιά πολιτικοποιημένος και αγωνιστής. Πάνω α • όλα, υπήρξε μεγάλος κωμικός ηθοποιός.

Την Κυριακή 17 Μαρτίου μαζί με την Καθημερινή μη χάσετε τον 13ο τόμο!

Εξαντλούνται οι «εφεδρείες» του Μαξίμου ενόψει εκλογών

Δεν αποδίδουν η συνταγματική αναθεώρηση και το άνοιγμα στην Κεντροαριστερά

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Η συνταγματική αναθεώρηση διαφαίνεται ότι από πολιτικό όπλο θα εξελιχθεί σε μπούμερανγκ για τον Αλ. Τσίπρα.

Τις «εφεδρείες» του να εξαντλούνται ενόψει των επερχόμενων ευρωεκλογών, που πιθανώς θα συμπέσουν με τις εθνικές εκλογές, βλέπει ο πρωθυπουργός Αλ. Τσίπρας, ενώ το πολιτικό κλίμα έχει επιβαρυνθεί περαιτέρω, καθώς, με αφορμή το εισαγγελικό πόρισμα, στο προσκήνιο έχει έλθει και πάλι η εθνική τραγωδία στο Μάτι.

Το εισαγγελικό πόρισμα έχει πολλαπλά αρνητικό αντίκτυπο για το Μέγαρο Μαξίμου. Πρώτον, επαναφέρει στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας όλες τις ανεπάρκειες της κρατικής μηχανής, τις ευθύνες κυβερνητικών στελεχών, αλλά και τις μεγάλες επικοινωνιακές αστοχίες εκείνης της περιόδου. Δεύτερον, επισημαίνει τις ευθύνες της κ. Ρένας Δούρου η οποία θα είναι, στις αυτοδιοικητικές εκλογές του Μαΐου, εκ νέου υποψήφια για την Περιφέρεια Αττικής. Η διαφαινόμενη απώλεια της μεγαλύτερης Περιφέρειας της χώρας έχει βαρύνουσα σημασία για τη μάχη των εντυπώσεων που θα δοθεί το βράδυ των εκλογών, καθώς μάλιστα είναι ορατό το ενδεχόμενο ο ΣΥΡΙΖΑ να μην επικρατήσει και σε καμία άλλη Περιφέρεια της χώρας, πλην εκείνων της Δυτικής Ελλάδας και της Κρήτης όπου, όμως, η Κουμουνδούρου υποστηρίζει υποψηφίους προερχόμενους από το ΠΑΣΟΚ.

Η τραγωδία στο Μάτι

Η επιστροφή της τραγωδίας στο Μάτι στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας συμπίπτει, όπως προαναφέρθηκε, με μια γενικότερη «οπισθοχώρηση» του ΣΥΡΙΖΑ στην πολιτική σκακιέρα: Η συνταγματική αναθεώρηση, η πρώτη φάση της οποίας ολοκληρώνεται με την ψηφοφορία στη Βουλή την προσεχή Πέμπτη, διαφαίνεται ότι από πολιτικό όπλο θα εξελιχθεί σε μπούμερανγκ για το Μέγαρο Μαξίμου. Παράλληλα, οι «γέφυρες» που επιχειρεί να χτίσει ο ΣΥΡΙΖΑ με στελέχη της Κεντροαριστεράς δεν φαίνονται ικανές να μεταβάλουν τους υφιστάμενους πολιτικούς συσχετισμούς. Τέλος, η υπόθεση της Novartis, στην οποία είχε επενδύσει η κυβέρνηση προκειμένου να επιφέρει καίριο πλήγμα στη Ν.Δ. και στο ΚΙΝΑΛ, φαίνεται πως δεν θα έχει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Σε σχέση με το Σύνταγμα, κομβικό ενόψει της δεύτερης ψηφοφορίας είναι το άρθρο 32 που αποσυνδέει την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από την πρόωρη προσφυγή στις κάλπες. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 30, που προέβλεπε σε περίπτωση αδιεξόδου στη Βουλή ο Πρόεδρος να εκλέγεται από τον λαό, έχει καταψηφιστεί. Ετσι, ο πρωθυπουργός είναι αντιμέτωπος με ένα καίριο δίλημμα: Είτε ο ΣΥΡΙΖΑ θα ψηφίσει εκ νέου το άρθρο 32, οπότε ολοκληρώνοντας τη συνταγματική αναθεώρηση ο κ. Κυρ. Μητσοτάκης, εάν επικρατήσει η Ν.Δ. στις προσεχείς εκλογές, θα μπορεί να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας με 151 ψήφους, δηλαδή χωρίς καμία εμπλοκή της αντιπολίτευσης. Ή ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταψηφίσει το άρθρο, που είχε ένα μήνα πριν υπερψηφίσει, προβαίνοντας σε μια κίνηση ακραίου πολιτικού τακτικισμού με πολύ μεγάλο πολιτικό κόστος. Πάντως, ο κ. Τσίπρας δέχεται εισηγήσεις να ακολουθήσει την πρώτη οδό, καθώς, ούτως ή άλλως, σε περίπτωση ήττας στις εθνικές εκλογές –είτε διεξαχθούν τον Μάιο είτε τον Οκτώβριο– ο ΣΥΡΙΖΑ είναι πολύ δύσκολο να επιχειρήσει να προκαλέσει νέα προσφυγή στις κάλπες λιγότερο από ένα χρόνο αργότερα, με όχημα την προεδρική εκλογή.

Το πόρισμα για το Μάτι επαναφέρει στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας τις ευθύνες κυβερνητικών στελεχών και τις μεγάλες επικοινωνιακές αστοχίες της περιόδου.

Δημοσκοπική πτώση

Κατώτερα των προσδοκιών, όμως, είναι για την Κουμουνδούρου και τα αποτελέσματα της προσπάθειας διεμβολισμού του ΚΙΝΑΛ μέσω «μεταγραφών» στελεχών, με τελευταίους τους κ. Θ. Μωραΐτη και Αγγ. Τόλκα, που εισήλθαν στην κυβέρνηση κατά τον τελευταίο ανασχηματισμό. Η ένταξη των δύο στο υπουργικό συμβούλιο, που ακολούθησε μία σειρά άλλες πολιτικές μεταγραφές προκειμένου ο ΣΥΡΙΖΑ να διατηρήσει κοινοβουλευτική πλειοψηφία 151 εδρών στη Βουλή, φαίνεται ότι συνέβαλε στη συσπείρωση του ΚΙΝΑΛ. Είναι ενδεικτικό ότι στην τελευταία δημοσκόπηση της Pulse (για τον ΣΚΑΪ) το ΚΙΝΑΛ αυξάνει έστω οριακά τις δυνάμεις του, ενώ αντίθετα ο ΣΥΡΙΖΑ καταγράφει πτώση. Δεν είναι τυχαίο, εξάλλου, ότι το τελευταίο διάστημα ο κ. Τσίπρας έχει μεταβάλει τη ρητορική του και καλεί σε δημόσιο διάλογο και συνεργασία ενόψει ευρωεκλογών τα κόμματα του προοδευτικού πόλου, «φωτογραφίζοντας» το ΚΙΝΑΛ, αλλά και το Ποτάμι. Παράλληλα, διαψεύδονται και οι προσδοκίες ότι προεκλογικά θα μπορούσε να υπάρξει ρήξη μεταξύ της κ. Φώφης Γεννηματά και του κ. Γ. Παπανδρέου. Ο πρώην πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ επέλεξε να μη δώσει το «παρών» στην εκδήλωση της περασμένης εβδομάδας με ομιλητές τους κ. Τσίπρα και Μπούλμαν, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες, χωρίς εντάσεις με το ΚΙΔΗΣΟ θα εξελιχθεί και το προγραμματισμένο για το τέλος του μήνα συνέδριο του ΚΙΝΑΛ.

Τέλος, κάτω από τον αρχικό πήχυ των προσδοκιών φαίνεται ότι οδηγείται η υπόθεση της Novartis, που παραμένει υπό διερεύνηση για δέκα πολιτικά πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και δύο πρώην πρωθυπουργοί. Παρότι η Novartis είχε παρουσιαστεί από κυβερνητικά στελέχη ως μέγα σκάνδαλο, δεν έχουν προκύψει σε λογαριασμούς ή περιουσιακά στοιχεία ενδείξεις για ξέπλυμα «βρώμικου» χρήματος και τυχόν διώξεις κατά πολιτικών θα βασίζονται σε καταθέσεις που έχουν, όμως, αμφισβητηθεί πολλαπλώς τους προηγούμενους μήνες, καθώς προέρχονται από προστατευόμενους μάρτυρες.

Δρόμοι συνεργασίας Αθήνας και Σκοπίων σε ενέργεια - υποδομές

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ενα «άγνωστο» αλλά ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι της συμφωνίας των Πρεσπών θα επιχειρήσει να αναδείξει το αμέσως επόμενο διάστημα η κυβέρνηση, με στόχο, εκτός των άλλων, να πείσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κομμάτι της κοινής γνώμης πως η συμφωνία μεταξύ Αθήνας - Σκοπίων έχει πολλά επωφελή σημεία τα οποία θα αρχίσουν να φαίνονται σταδιακά. Πράγματι, αν κάποιος κοιτάξει «πιο χαμηλά» και συγκεκριμένα στα άρθρα 14 και 15 των Πρεσπών, θα διαπιστώσει πως προβλέπεται η συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών σε μια μεγάλη γκάμα ζητημάτων όπως στην ενέργεια, στις υποδομές, στην εκπαίδευση, στη γεωργία, στην Υγεία αλλά και στη δημόσια διοίκηση.

Πριν από περίπου δέκα ημέρες, ο στενός συνεργάτης του πρωθυπουργού και διευθυντής του Οικονομικού του Γραφείου, Γιώργος Τσίπρας, ταξίδεψε στην πρωτεύουσα της Βόρειας Μακεδονίας, όπου είχε συνάντηση με τον κ. Ζάεφ και το επιτελείο του, λειτουργώντας και προπαρασκευαστικά ενόψει της επίσημης επίσκεψης του πρωθυπουργού, πιθανότατα τον επόμενο μήνα. Ενας από τους πρωταρχικούς στόχους της κυβέρνησης είναι η ενεργειακή διασύνδεση των δύο χωρών με έναν αγωγό φυσικού αερίου που θα συνδέει τη Θεσσαλονίκη με τα Σκόπια. Η πρωτεύουσα της γείτονος, αλλά και εν γένει η Βόρεια Μακεδονία, πάσχει ιδιαίτερα στον τομέα της ενέργειας, κάτι που ανοίγει πρόσφορο έδαφος στην ελληνική πλευρά να συνδράμει στην ανάπτυξή της, δημιουργώντας νέες συνθήκες αλλά και ισχυρή σχέση αλληλεπίδρασης και εξάρτησης με τη γειτονική χώρα. Ο μελλοντικός στόχος προβλέπει πιθανή σύνδεση αυτού του αγωγού και με τον ΤΑΡ που αυτή τη στιγμή δεν επεκτείνεται βόρεια της Ελλάδας. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως έχει υπάρξει ανταγωνιστικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία αγωγού που θα συνδέει τη Θεσσαλονίκη με τα Σκόπια από τον Ρώσο μεγιστάνα Λεονίντ Λεμπέντεφ.

Σιδηροδρομική σύνδεση

Την ίδια ώρα, ψηλά στην ατζέντα είναι το θέμα των υποδομών και κυρίως αυτό που αφορά τον εκσυγχρονισμό του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου. Βασικός στόχος της ελληνικής πλευράς είναι το φιλόδοξο σχέδιο της σιδηροδρομικής σύνδεσης Θεσσαλονίκης - Βελιγραδίου να περνάει και από τα Σκόπια. Πρόκειται για το project που έχει συζητηθεί μεταξύ των πρωθυπουργών Ελλάδας - Σερβίας και αφορά σιδηροδρομική γραμμή κυρίως εμπορικής χρήσεως, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη Θεσσαλονίκη.

Επίκεντρο τη Θεσσαλονίκη σχεδιάζεται να έχει και η συνεργασία σε επίπεδο πανεπιστημίων. Η ανταλλαγή φοιτητών είναι το μίνιμουμ της συνεργασίας. Κάτι τέτοιο μπορεί να εντάσσεται στη λεγόμενη «χαμηλή διπλωματία», στην κυβέρνηση ωστόσο τη θεωρούν ιδιαίτερα σημαντική. Αξιοσημείωτο στοιχείο άλλωστε είναι πως η Βόρεια Μακεδονία έχει περίπου 400.000 απώλειες από το brain drain, που είναι ίδιο με την Ελλάδα, αλλά σε πολύ μικρότερο πληθυσμό.

Την ίδια ώρα τα Σκόπια παρουσιάζουν τεράστιο έλλειμμα σε επίπεδο δημόσιας διοίκησης, θυμίζοντας, όπως το θέτει πηγή, την Ελλάδα αρκετές δεκαετίες πίσω. Η Αθήνα είναι πρόθυμη να βοηθήσει και σε αυτόν τον τομέα με τεχνογνωσία, για την οποία μάλιστα σχεδιάζεται η σύσταση μιας «task force» που στόχο έχει τη συνεργασία μεταξύ υπουργείων. Στην ίδια λογική έχει τεθεί στο τραπέζι και η σύσταση κοινής ομάδας εργασίας μεταξύ των δύο χωρών, με τη συμμετοχή και ιδιωτών, όπως το ΕΒΕΑ, ώστε «η γειτονική χώρα να πάρει μπρος», όπως το θέτει πηγή που συμμετέχει στις συζητήσεις μεταξύ των δύο πλευρών. Στους παραπάνω πυλώνες, αν προστεθεί η πρόσφατη αναφορά του υπουργού Εθνικής Αμυνας Ευ. Αποστολάκη πως η Ελλάδα προσβλέπει στην εμβάθυνση της συνεργασίας με τη Βόρεια Μακεδονία, βοηθώντας ακόμα και στον μετασχηματισμό των ενόπλων δυνάμεών της, έχουμε ένα ολόκληρο παζλ που αποτυπώνει τον στόχο της ισχυρής «αλληλεπίδρασης» των δύο πλευρών.

Κυβερνητικές πηγές μπορεί να τονίζουν στην «Κ» πως όλα τα παραπάνω δεν εμπλέκονται σε κάποιον εκλογικό σχεδιασμό, αλλά είναι τμήμα μιας ευρύτερης πολιτικής για τα Βαλκάνια και δεν μπορούν να αποκοπούν από την εσωτερική πολιτική σκακιέρα και τις επικείμενες εκλογές, ιδιαίτερα από τη στιγμή που ο ΣΥΡΙΖΑ έχει υποστεί καθίζηση στη Βόρεια Ελλάδα και βλέπει πως η προσπάθεια ανάκαμψης πέφτει στο κενό. Ως εκ τούτου το επόμενο διάστημα δεν αποκλείεται τα παραπάνω να ενταχθούν «στον προεκλογικό αγώνα» ώστε να καταστεί σαφές πως οι Πρέσπες δημιουργούν τις προϋποθέσεις ενίσχυσης της «διείσδυσης» της Βόρειας Ελλάδας στα Βαλκάνια μέσω της ανάδειξής της ως «ισχυρού κέντρου» ενός περιφερειακού κόμβου εμπορίου, ενέργειας, μεταφορών, τεχνολογίας και καινοτομίας.

Νέα Δημοκρατία: Δύο στρατηγικές για δύο κάλπες

Στην Πειραιώς θεωρούν ότι μήνυμα αποδοκιμασίας στην κυβέρνηση μπορεί να σταλεί μόνο μέσω ψήφου στη Ν.Δ. στις ευρωεκλογές

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Με το όπλο παρά πόδα βρίσκεται η Ν.Δ. ενόψει των πολλαπλών καλπών. Στον τρίτο όροφο της Πειραιώς εξετάζουν όλα τα σενάρια και κινούνται με άξονα δύο στρατηγικές ενόψει των ευρωεκλογών, αλλά και των εθνικών εκλογών, εφόσον οι δύο δεν συμπέσουν. Προφανώς, αν οι εθνικές εκλογές συμπέσουν με τις ευρωεκλογές, αυτές αποτελούν τη μητέρα των μαχών. Αν, όμως, αυτές πάρουν παράταση –όπως εκτιμά και η Πειραιώς ότι είναι η απώτερη επιδίωξη του Αλέξη Τσίπρα– ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα αναδείξει σε όλους τους τόνους τον δημοψηφισματικό χαρακτήρα για την πολιτική αλλαγή και το «φύγετε» που δίνει ο ίδιος στις ευρωεκλογές, εκπέμποντας το μήνυμα ότι για τη Ν.Δ. η ψήφος στις 26 Μαΐου δεν είναι χαλαρή.

«Οι εκλογές αυτές δεν θα αφορούν μόνο την Ευρώπη. Θα αφορούν και την Ελλάδα. Και θα είναι η πρώτη φορά, μετά σχεδόν τέσσερα χρόνια, που θα δοθεί στους Ελληνες η δυνατότητα να προσέλθουν στην κάλπη. Και θα στείλουν ένα ξεκάθαρο μήνυμα στον κ. Τσίπρα. Αρκετά, ώς εδώ, δεν πάει άλλο, ήρθε η ώρα να φύγεις, ήρθε η ώρα να γίνουν εθνικές εκλογές, ήρθε η ώρα για μια μεγάλη πολιτική αλλαγή».

Η υπογράμμιση αυτή του κ. Μητσοτάκη αποτυπώνει εύγλωττα και τη στρατηγική της Ν.Δ. ενόψει της 26ης Μαΐου. Για τον κ. Μητσοτάκη αυτή δεν είναι απλώς μια ψήφος για την Ευρώπη και τη θέση της Ελλάδας μέσα σε αυτήν. Είναι μια ψήφος στην οποία η κυβέρνηση πρέπει να αποδοκιμαστεί και να της σταλεί το μήνυμα ότι πρέπει να «φύγει». Υπό αυτό το πρίσμα, η Πειραιώς θα επιμείνει στη σκληρή ρητορική έναντι της κυβέρνησης και στην αποδόμηση σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να σταλεί ξεκάθαρα το μήνυμα στην ευρωκάλπη, και σκοπεύει να αναδείξει με όλους τους τρόπους ότι χαλαρή ψήφος σε αυτές τις ευρωεκλογές δεν υπάρχει. Κυρίως, ότι μήνυμα αποδοκιμασίας στην κυβέρνηση μπορεί να σταλεί μόνο μέσω της ψήφου στη Ν.Δ.

Εξάλλου, η εβδομάδα που πέρασε, έλεγαν στην Πειραιώς, μιλάει από μόνη της ως προς την ανεπάρκεια και την ανικανότητα της κυβέρνησης, αλλά και για τα «φαιδρά» της επιχειρήματα ότι πολεμά τα μεγάλα συμφέροντα επιδιώκοντας να εμφανίζει ότι τα υπηρετεί η Ν.Δ. Το εισαγγελικό πόρισμα για το Μάτι, σχολίαζαν στην Πειραιώς, όχι μόνον επιβεβαιώνει πλήρως το πόρισμα Συνολάκη, αλλά αποδεικνύει την πλήρη διάλυση των κρατικών δομών. Η δε τροπολογία για την τιμολόγηση των φαρμάκων είναι ένα «ασύλληπτο» δώρο στις πολυεθνικές, που καμιά κυβέρνηση δεν θα τολμούσε να κάνει. Πολλώ δε μάλλον, αφού ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ που επανειλημμένως εγκαλούσε τη Ν.Δ. ως διαπλεκόμενη. Στην Πειραιώς εκτιμούν ότι η συμμετοχή στις ευρωεκλογές της 26ης Μαΐου θα είναι μεγαλύτερη σε σύγκριση με τις τελευταίες ευρωεκλογές. Και αυτό διότι οι πολίτες δεν έχουν ψηφίσει εδώ και τριάμισι χρόνια, ενώ οι ευρωεκλογές συμπίπτουν και με τις αυτοδιοικητικές εκλογές. Κοινώς, θα είναι η πρώτη κάλπη μετά την πλήρη εμπειρία της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και, άρα, εκτιμούν ότι το μήνυμα θα είναι ηχηρό. Στην Πειραιώς θεωρούν ότι το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν έχει να φοβάται διαρροές λόγω της υψηλής συσπείρωσής της. Αντιθέτως, δεν αποκλείουν διαρροές από τον ΣΥΡΙΖΑ προς τα αριστερά – σε σχηματισμούς όπως αυτός του Γιάνη Βαρουφάκη.

Ο κ. Μητσοτάκης απευθύνει ξεκάθαρο μήνυμα ότι οι επενδύσεις είναι καλοδεχούμενες ακόμη και τώρα, αφού θεωρεί ότι μόνο ευκαιριακά τις πιστώνεται η κυβέρνηση.

Κωδικός «επόμενη μέρα»

Παράλληλα, ο κ. Μητσοτάκης βγαίνει μπροστά ενόψει της εθνικής κάλπης, όποτε κι αν αυτή στηθεί, εστιάζοντας στην επόμενη μέρα. Στόχευση του προέδρου της Ν.Δ. στον δρόμο προς τις εκλογές είναι το βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα, το οποίο περνάει μέσα από την ενεργοποίηση και προσέλκυση των αναποφάσιστων. Επανειλημμένως έχει ζητήσει οι πολίτες να δώσουν στον ίδιο μια ευκαιρία, αντί να δώσουν τρίτη ευκαιρία στον Αλέξη Τσίπρα, και προς αυτήν την κατεύθυνση ξεδιπλώνει όλο και πιο αναλυτικά το κυβερνητικό πρόγραμμα της Ν.Δ., δίνοντας έμφαση στην επόμενη μέρα και στο γιατί η Ν.Δ. μπορεί να διαχειριστεί καλύτερα τις τύχες της χώρας.

Υπό αυτό το πρίσμα, είναι συγκεκριμένα και ξεκάθαρα τα μηνύματα που απευθύνει προς επενδυτές και διεθνείς επαφές ότι οι επενδύσεις είναι καλοδεχούμενες ακόμη και τώρα. Και αυτό διότι θεωρεί ότι μόνο ευκαιριακά τις πιστώνεται η κυβέρνηση, καθώς οι επενδυτές αναμένουν τις εκλογές και την αλλαγή κυβέρνησης για να «ξεπαγώσουν» ενδιαφέρον για μεγάλα επενδυτικά εγχειρήματα. Η βελτίωση του κλίματος ακόμη και πριν από τις εθνικές κάλπες είναι καλοδεχούμενη στον τρίτο όροφο της Πειραιώς, καθώς εκτιμά ότι συνδράμει στην οικοδόμηση μιας πιο ευνοϊκής επόμενης μέρας, που, ούτως ή άλλως, είναι ναρκοθετημένη από την κυβέρνηση σε πολλά επίπεδα.

Δεν είναι τυχαίο ότι από την Πειραιώς θύμιζαν την παρέμβαση Μπαρόζο στο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών, ότι η προσδοκία των εκλογών και της αλλαγής κυβέρνησης βελτιώνει το κλίμα. Τούτο εξηγεί τη στάση της Ν.Δ. έναντι της έκδοσης του δεκαετούς ομολόγου και το σχετικό σχόλιο του κ. Μητσοτάκη, ο οποίος εξέφρασε την ελπίδα η έκδοσή του να είναι επιτυχής.

Οι Αμερικανοί δεν πρόκειται να γυρίσουν στο σπίτι

Ο Ντέιμον Ουίλσον μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟ**

Η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να γίνει ηγέτιδα δύναμη των Δυτικών Βαλκανίων και, μέσω ενός ισχυροποιημένου περιφερειακού ρόλου, να διεκδικήσει το μερίδιο ανάπτυξης και επιστροφής στην ομαλότητα που της αναλογεί, λέει στην «Κ» ο Ντέιμον Ουίλσον, εκτελεστικός αντιπρόεδρος του ιδρύματος Atlantic Council της Ουάσιγκτον. Επισημαίνει ότι η αποχώρηση των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή δεν αποτελεί στρατηγική Τραμπ, τονίζοντας, ωστόσο, ότι όποιος αναμένει η Αμερική να υποκύψει στον απομονωτισμό θα διαψευσθεί. Επίσης, εκτιμά πως η Τουρκία θα παραμείνει αγκιστρωμένη στη Δύση.

– Η Ανατολική Μεσόγειος συγκεντρώνει μεγάλο, διεθνές ενδιαφέρον. Μήπως είναι το σημείο υποχώρησης των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή; Μήπως είναι ένα τακτικό βήμα προς τα πίσω, σε μια περιοχή όπου είναι ευκολότερο να υπερασπισθούν οι ΗΠΑ τα γεωπολιτικά συμφέροντά τους;

– Η αμερικανική πολιτική ρητορική, ιδιαίτερα από τον πρόεδρο Τραμπ, αλλά επίσης και από τον πρόεδρο Ομπάμα περί μείωσης της αμερικανικής υπερβολικής επέκτασης στη Μέση Ανατολή, είναι συνεπής. Υπάρχει μια συνέπεια, παρά τις πολιτικές διαφορές, στη δέσμευση Τραμπ και Ομπάμα να μειώσουν τη στρατιωτική εμπλοκή των ΗΠΑ στην περιοχή. Για τον Ομπάμα αυτό σήμαινε η δραστική μείωση της παρουσίας στο Ιράκ. Για τον πρόεδρο Τραμπ αυτό μεταφράζεται σε ολοκλήρωση του πολέμου κατά του ISIS, αλλά και της στρατιωτικής παρουσίας στη Συρία. Νομίζω πως και οι δύο ηγέτες αισθάνθηκαν μια βεβαιότητα ότι θα πρέπει να υπάρξει τέλος σε όλους αυτούς τους πολέμους στη Μ. Ανατολή. Και οι δύο, βέβαια, κατάλαβαν ότι δεν είναι τόσο απλό, λόγω των αμερικανικών συμφερόντων και σχέσεων. Δεν είναι ρεαλιστικό να πει κάποιος ότι οι ΗΠΑ αποσύρονται. Στην πραγματικότητα και τα δύο συμβαίνουν. Υπάρχει μια μείωση της αμερικανικής στρατιωτικής παρουσίας στην περιοχή. Είναι όμως λάθος να συμπεράνει κάποιος ότι αυτό ισοδυναμεί με πολιτική απόσυρση των ΗΠΑ από την περιοχή. Δεν πρόκειται να συμβεί αυτό. Σαφέστατα, τον 21ο αιώνα πρέπει να αντιμετωπίσουμε την άνοδο της Κίνας. Ωστόσο, θα παραμείνουμε ένας ισχυρός παίκτης σε πολιτικό, διπλωματικό και οικονομικό πεδίο, αλλά και στην ασφάλεια. Πράγματι υπάρχει δημιουργικότητα και σκέψη για την Ανατ. Μεσόγειο. Ισως λόγω των δυσκολιών στο Ιράκ και στη Συρία και, για να είμαι ειλικρινής, λόγω της αβεβαιότητας για την Τουρκία. Υπάρχει ανανεωμένο ενδιαφέρον της Ουάσιγκτον για την ενίσχυση των δημοκρατικών χωρών στην περιοχή, όπως η Ελλάδα, η Κυπριακή Δημοκρατία, το Ισραήλ. Ταυτόχρονα προσπαθεί να συμβάλει και στην ανάπτυξη των ενεργειακών δυνατοτήτων στην περιοχή. Αυτό είναι ένα σχέδιο με ελληνικές, κυπριακές ιδέες που έχει προσελκύσει την προσοχή της Ουάσιγκτον και θέλουμε να δουλέψουμε με την Αθήνα ώστε να το υλοποιήσουμε, να δούμε τι σημαίνει.

– Αναφέρατε την Τουρκία. Θεωρείτε ότι όντως μετακινείται από τη Δύση. Οι Αμερικανοί αξιωματούχοι τονίζουν πρέπει, πάση θυσία, να αγκιστρωθεί στη Δύση. Αποτελεί, ωστόσο, ένα μάλλον περίπλοκο ζήτημα. Μήπως η Τουρκία έχει βγάλει εισιτήριο δίχως επιστροφή προς τη Ρωσία ή το Ιράν και, γενικά, μια κατεύθυνση μακριά από τα παραδοσιακά αμερικανικά συμφέροντα;

– Οχι καθόλου. Θα ήταν τεράστιο λάθος να βγει ένα τέτοιο συμπέρασμα και πολύ απλοϊκό. Περίπλοκο είπατε; Ναι, θα είναι περίπλοκο να διατηρηθεί αγκιστρωμένη στη Δύση η Τουρκία. Κατ' αρχάς θεωρώ ότι η Αθήνα και η Ουάσιγκτον εργάζονται από κοινού και έχουν συναντίληψη για την αγκίστρωση της Τουρκίας στη στρατηγική Δύση, ως ισχυρό μέλος του ΝΑΤΟ. Γιατί ο πρόεδρος Ερντογάν υπήρξε επιτυχημένος πολιτικός ηγέτης στην Τουρκία; Βασικά διότι κατόρθωσε να ανεβάσει δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπους από τη φτώχεια και να τους μετατρέψει σε μεσαία τάξη. Πώς το επέτυχε; Λόγω των σχέσεων με τη Ρωσία ή την Κίνα; Οχι. Διότι η τουρκική οικονομία «παγκοσμιοποιήθηκε», έγινε πιο φιλελεύθερη, ανταγωνιστική. Κυρίως, διότι η τουρκική οικονομία συνδέθηκε με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο. Παρότι οι φιλοδοξίες για συμμετοχή στην Ε.Ε. έχουν συρρικνωθεί, οι οικονομικοί δεσμοί με την Ευρώπη ενισχύθηκαν. Το τελευταίο που θα ήθελα να ευχηθώ είναι η τουρκική οικονομία να πάει άσχημα. Αλλά πιστεύω ότι το οικονομικό μέλλον της Τουρκίας είναι στη Δύση. Είναι η μόνη στρατηγική ενδυνάμωσης της τουρκικής μεσαίας τάξης. Οι Τούρκοι δεν είναι αφελείς έναντι της Ρωσίας. Δεν πρόκειται να αντικατασταθεί η συμμετοχή της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ με μια συμμαχία με τη Ρωσία. Θα ήταν στρατηγική αποτυχία για τις ΗΠΑ να χάσουν ένα σύμμαχο. Δεν παραβλέπουμε τα προβλήματα που έχουμε. Θα υπάρξουν πάνω και κάτω, όπως πάντα στις σχέσεις μας με την Τουρκία, αλλά θα πρέπει να δημιουργήσουμε μια αρχιτεκτονική διατήρησης της Αγκυρας στη Δύση.

– Τα τελευταία χρόνια υπάρχει σύγχυση για όσα μεταδίδονται από την Ουάσιγκτον. Συχνά υπάρχει η εντύπωση ότι ο Τραμπ έχει ατζέντα απομονωτισμού. Δημιουργείται η αίσθηση πως οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να αφήσουν χώρες-συμμάχους, που, όμως, δεν συνοδεύονται από πολιτική βούληση.

– Νομίζω ότι ο πρόεδρος Τραμπ απολαμβάνει το γεγονός ότι αντικατέστησε τη στρατηγική του προέδρου Πούτιν, που ήταν απρόβλεπτη άρα και δύσκολο για τη Δύση να τη διαχειριστεί. Ο πρόεδρος Τραμπ χρησιμοποιεί την ίδια τακτική. Είναι μια τακτική που δεν είναι πάντα λανθασμένη για τους αντιπάλους μας. Αλλά είναι πολύ ατυχής έναντι των συμμάχων μας. Ταυτόχρονα, πιστεύω ότι δεν πρέπει κάποιος να λαμβάνει τοις μετρητοίς ότι ο πρόεδρος Τραμπ είναι απομονωτιστής. Τα συμφέροντά μας είναι πολύ μεγάλα, η εμβέλειά μας επίσης. Θα είμαστε πιο συνετοί στην ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνάμεών μας, του αποτυπώματος ασφαλείας, αλλά, όπως κάνουμε και εμείς στο Atlantic Council, προβάλλουμε το brand name των ΗΠΑ, με φίλους και συμμάχους σε όλο τον κόσμο. Οι Αμερικανοί δεν πρόκειται να γυρίσουν στο σπίτι.

«Δεν πρέπει κάποιος να λαμβάνει τοις μετρητοίς ότι ο πρόεδρος Τραμπ είναι απομονωτιστής», λέει ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος του ιδρύματος Atlantic Council της Ουάσιγκτον, Ντέιμον Ουίλσον.

> *Η Ελλάδα μπορεί να γίνει ο αρχιτέκτονας της ευρωατλαντικής προοπτικής των Δυτικών Βαλκανίων.*

> *Στην Ανατολική Μεσόγειο μπορείτε να αναλάβετε πρωτοβουλίες ώστε η ενεργειακή προοπτική της περιοχής να γίνει πραγματικότητα.*

Μετά την κρίση

– Η Ελλάδα πώς μπορεί να επανέλθει έπειτα μια πολύπλευρη κρίση;

– Ηταν σίγουρα πολύ δύσκολη δεκαετία. Οικονομική κρίση, brain-drain και, ταυτόχρονα, μια προσφυγική κρίση. Πραγματικά πολύ σκληρό. Πού είμαστε σήμερα; Μετακινηθήκαμε. Θεωρούσαμε ότι η Ελλάδα οδεύει προς πλήρη καταστροφή. Ολα όσα στερεοτυπικά διακινήθηκαν για το μέλλον της Ελλάδας, δεν συνέβησαν (π.χ. Grexit). Η Ελλάδα είναι στον δρόμο της ανάκαμψης, σταθεροποιεί το χρέος της, έχει κάνει ορισμένες πολύ ενδιαφέρουσες διπλωματικές κινήσεις (π.χ. με τη Βόρεια Μακεδονία), κινείται αναλόγως στην Ανατολική Μεσόγειο και έχει εισέλθει στην πιο δυναμική περίοδο των διμερών σχέσεων με τις ΗΠΑ. Τι γίνεται με όλα αυτά; Δεν μπορεί να είστε ικανοποιημένοι με 2% ανάπτυξη αντί για 7%. Θέλετε να δείτε τα καλύτερα μυαλά να επιστρέφουν. Αυτό που λέω είναι ότι με το κατάλληλο όραμα, υπάρχουν ευκαιρίες. Η Ελλάδα πρέπει να ηγηθεί της προσπάθειας, η Θεσσαλονίκη να μετατραπεί στον πόλο για όλα τα Δυτικά Βαλκάνια. Να δει λίγο πιο μακριά. Πως, για παράδειγμα, σε συνεργασία με ΗΠΑ και Ευρώπη, αγκιστρώνουμε τη Σερβία στη Δύση, πως αλλάζουμε την οικονομία της περιοχής μέσω της Ελλάδας. Πως η Ελλάδα προωθεί την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της περιοχής. Η Ελλάδα μπορεί να γίνει ο αρχιτέκτονας της ευρωατλαντικής προοπτικής των Δυτικών Βαλκανίων. Αλλά και στην Αν. Μεσόγειο. Να αναλάβει πρωτοβουλίες ώστε η ενεργειακή προοπτική, που αυτή τη στιγμή είναι απλά προοπτική, να γίνει πραγματικότητα. Και, βεβαίως, ελπίζω σε μια ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, μέλος Ε.Ε. και ΝΑΤΟ.

Αν η Ελλάδα θέλει S-400, ξέρει πού να απευθυνθεί

Ο Ρώσος πρέσβης στην Ε.Ε., Βλαντιμίρ Τσιζόφ, μιλάει για τη συμφωνία των Πρεσπών, τις ΗΠΑ και τον... ιό της παράνοιας

Συνέντευξη στην **ΞΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

«Ηταν αυτός δημοκρατικός τρόπος για να επιλυθεί το ζήτημα του ονόματος της ΠΓΔΜ;» αναρωτιέται σε συνέντευξή του στην «Κ», στο περιθώριο του Οικονομικού Φόρουμ των Δελφών, ο Ρώσος πρέσβης στην Ε.Ε., Βλαντιμίρ Τσιζόφ. Επισείει τον κίνδυνο πραγμάτωσης των φιλοδοξιών των Τιράνων για τη δημιουργία μιας «Μεγάλης Αλβανίας», αν προχωρήσει η υπό διαπραγμάτευση ανταλλαγή εδαφών στο Κόσοβο και αποτελέσει προηγούμενο και για άλλες χώρες της περιοχής. «Εχω δει κάποιους από αυτούς τους χάρτες και περιλαμβάνουν ένα σημαντικό κομμάτι της Ελλάδας», προειδοποιεί. Παράλληλα, σχολιάζοντας τη συμφωνία Ρωσίας - Τουρκίας για τους S-400, λέει πως αν θέλει και η Αθήνα να προμηθευτεί, ξέρει πού να απευθυνθεί.

– Προσπάθησε η Ρωσία να επηρεάσει τη συμφωνία των Πρεσπών;

– Οπως είπα και στη διάρκεια της ομιλίας μου στους Δελφούς, ο Αμερικανός πρέσβης στα Σκόπια ήταν εκείνος που πέρασε όλη την ημέρα στο Κοινοβούλιο της Βόρειας Μακεδονίας να ασκεί πιέσεις σε τρεις βουλευτές που εξέτιαν ποινές και αφέθηκαν ελεύθεροι, να ψηφίσουν «σωστά». Ημασταν ανοικτά κατά της συμφωνίας, επειδή δεν είναι αυτός ο τρόπος να επιλύσεις ένα πρόβλημα. Φυσικά το θέμα του ονόματος, όσο γελοίο και αν ηχεί για τον υπόλοιπο κόσμο, θα έπρεπε να είχε αντιμετωπιστεί χρόνια πριν. Το έλεγα στους Ελληνες φίλους μου και εκείνους από τη Βόρεια Μακεδονία να μην κωλυσιεργούν, γιατί όσο το κάνουν τόσο σκληραίνουν οι θέσεις των δύο πλευρών. Ακουσα τον Κυριάκο Μητσοτάκη, εδώ στους Δελφούς, να λέει πως το 70% της ελληνικής κοινής γνώμης θεωρεί ότι πρόκειται για μια κακή συμφωνία. Είναι αυτός δημοκρατικός τρόπος επίλυσης ενός προβλήματος; Το σύνταγμα της ΠΓΔΜ παραβιάστηκε ανοικτά, το δημοψήφισμα ακυρώθηκε, ο πρόεδρος δεν υπέγραψε το κείμενο. Τώρα οι συνάδελφοί μου στην Ε.Ε. λένε ότι η συμφωνία αυτή θα αποτελέσει πρότυπο για την επίλυση άλλων διενέξεων. Το πρώτο που έρχεται στο μυαλό μου είναι το Κόσοβο, το οποίο είναι ένα πολύ σύνθετο ζήτημα. Αν συμφωνήσουν κανονικά, η ανταλλαγή εδαφών θα μπορούσε να προχωρήσει. Αυτό όμως θα μπορούσε να αποτελέσει προηγούμενο και να δημιουργήσει προβλήματα και στη Βόρεια Μακεδονία, όπου ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού είναι Αλβανοί. Εχω δει κάποιους χάρτες της «Μεγάλης Αλβανίας» και περιλαμβάνουν ένα σημαντικό τμήμα της Ελλάδας, της Ηπείρου.

– Θα μπορούσε η Ρωσία να αποτελέσει πηγή έντασης μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.;

– Ασχολούμαι με την Ε.Ε. εδώ και 20 χρόνια και ήμουν μεταξύ εκείνων που προειδοποιούσαν την Ενωση για τη μεγάλη διεύρυνση του 2004, επειδή εμείς γνωρίζαμε αυτές τις χώρες καλύτερα από τα μέλη της Ε.Ε. Ξέραμε ότι σε ορισμένες από αυτές τις χώρες η ιδέα της ένταξης στην Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ υποκινείτο σε μεγάλο βαθμό από την ελπίδα να απομακρυνθούν όσο το δυνατόν μακρύτερα από τη Ρωσία. Οπως όμως κανείς δεν επιλέγει τους γονείς του, έτσι δεν μπορεί να επιλέξει και τους γείτονές του.

– Πώς εξελίσσονται οι ρωσοαμερικανικές σχέσεις επί προεδρίας Ντόναλντ Τραμπ;

– Κοιτάξτε, τα προβλήματά μας δεν ξεκίνησαν όταν έφτασε στον Λευκό Οίκο ο Τραμπ. Ποιος κατήργησε τη συνθήκη ΑΒΜ για τους αντιβαλλιστικούς πυραύλους το 2001; Δεν ήταν ο Τραμπ. Δεν είχε σκεφτεί καν να κατασκευάσει τον πύργο Τραμπ στη Μόσχα τότε. Ήταν πολύ απασχολημένος να οργανώνει καλλιστεία. Αναφέρατε την πώληση των S-400 στην Τουρκία ως εστία έντασης με την Ουάσιγκτον. Αυτό που εξόργισε την αμερικανική κυβέρνηση είναι πως το σύνθημα «Πρώτα η Αμερική» σημαίνει για εκείνη ότι οι σύμμαχοί της περιμένουν στην ουρά να αγοράσουν αμερικανικά όπλα. Αυτό συμβαίνει σε ολόκληρη τη Δυτική Ευρώπη. Οι χώρες του ΝΑΤΟ θεωρούν άλλωστε ότι αγοράζοντας αμερικανικά αεροσκάφη εκπληρώνουν την υπόσχεσή τους να αυξήσουν τις αμυντικές τους δαπάνες στο 2% του ΑΕΠ τους, άλλο ένα αμερικανικό αίτημα. Αν πάντως θέλει η Ελλάδα μερικούς S-400, ξέρει πού να απευθυνθεί.

– Είστε ανήσυχος ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια εξοπλιστική κούρσα, με δεδομένο ότι εσείς ο ίδιος ανακοινώσατε, εδώ στους Δελφούς, τη ληξιαρχική πράξη θανάτου για τη συνθήκη INF που αφορούσε στις πυρηνικές δυνάμεις μέσου βελνεκούς;

– Δυστυχώς είναι νεκρή. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα διοχετεύσουμε τεράστια ποσά για να συντηρήσουμε μια εξοπλιστική κούρσα. Ανήκω στη γενιά που παρακολούθησε με μεγάλο ενδιαφέρον τις διαπραγματεύσεις για τις συνθήκες αφοπλισμού, συμπεριλαμβανομένης της INF. Ηταν 1997, επί Γκορμπατσόφ, την περίοδο της περεστρόικας και της γκλάσνοστ και διενεργούσαμε μια ελεύθερη συζήτηση για τα πλεονεκτήματα αυτών των συμφωνιών. Ανάλογες διεργασίες υπήρχαν και στην αμερικανική πλευρά. «Ποιος κέρδισε; Ποιος έχασε περισσότερο;». Δεν υπήρχαν όμως τέτοιου είδους ντιμπέιτ στην Ευρώπη, παρόλο που η Ευρώπη ήταν η περιοχή που ευεργετήθηκε περισσότερο, αφού εκεί βρίσκονταν οι πυρηνικές δυνάμεις μέσου βελνεκούς. Τώρα οι Αμερικανοί διατείνονται ότι θέλουν μια νέα συνθήκη, που θα περιλαμβάνει και την Κίνα. Ωστόσο ουδέποτε ρώτησαν τους Κινέζους, οι οποίοι δεν θέλουν ούτε να ακούσουν τη συγκεκριμένη ιδέα.

– Η Ευρώπη ανησυχεί ότι η Ρωσία θα επιχειρήσει να επαναλάβει την ανάμειξή της στις ευρωεκλογές μετά την ανάλογη προσπάθεια στις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ. Ποιο είναι το σχόλιό σας;

– Είναι δύσκολο να σχολιάζω ανύπαρκτα γεγονότα. Πιστεύω ότι ο ιός της παράνοιας πρωτοεμφανίστηκε το 2016 και στη συνέχεια διέσχισε τον Ατλαντικό. Ο πρώτος σταθμός ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο με την υπόθεση Σκριπάλ, που ακόμη δεν έχει αποδειχθεί. Πού είναι οι Σκριπάλ; Είναι νεκροί ή ζωντανοί; Πάντως, πέρα από όλα αυτά σας διαβεβαιώνω ότι η Ρωσία ως κράτος δεν παρεμβαίνει ποτέ στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων χωρών. Ούτε καν στη Βενεζουέλα.

«Σας διαβεβαιώνω ότι η Ρωσία ως κράτος δεν παρεμβαίνει ποτέ στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων χωρών», λέει στην «Κ» ο Βλαντιμίρ Τσιζόφ.

> *Εχω δει κάποιους από τους χάρτες της «Μεγάλης Αλβανίας» και περιλαμβάνουν ένα σημαντικό κομμάτι της χώρας σας.*

Η «τηλεοπτική δίκη» του Τραμπ

Η θεαματική πρωτοβουλία των Δημοκρατικών να «ερευνήσουν» τον Αμερικανό πρόεδρο και οι ομοιότητες με το... Γουότεργκεϊτ

Της **MICHELLE GOLDBERG**
THE NEW YORK TIMES

Το 1983, το ζευγάρι κοινωνιολόγων Γκλάντις Ενκελ Λαγκ και Κουρτ Λαγκ δημοσίευσαν τη «Μάχη της κοινής γνώμης», βιβλίο που προσπαθούσε να εξηγήσει τη μεταστροφή της αμερικανικής κοινής γνώμης στα δύο χρόνια που μεσολάβησαν από τη θριαμβευτική επανεκλογή του Ρίτσαρντ Νίξον ώς την παραπομπή του σε δίκη.

Το σκάνδαλο Γουότεργκεϊτ δεν ήρθε ως κεραυνός εν αιθρία. Ακόμη και πριν από τις εκλογές του 1972 υπήρχαν ενδείξεις ανάμειξης του Λευκού Οίκου στη διάρρηξη των γραφείων του Δημοκρατικού Κόμματος. Στην προεκλογική εκστρατεία του Δημοκρατικού υποψηφίου Τζορτζ Μακ Γκόβερν, κυκλοφόρησε τηλεοπτικό σποτ με τίτλους εφημερίδων για το Γουότεργκεϊτ και έλεγε: «Το θέμα είναι τα κρυμμένα χρήματα, η εξαπάτηση, το θέμα είναι ο Λευκός Οίκος». Ομως, οι Αμερικανοί δεν πείστηκαν. «Το πρόβλημα δεν αφορούσε τον πολύ κόσμο», έγραψαν οι Λαγκ. «Οι λεπτομέρειες προξενούσαν σύγχυση και ήταν δύσκολο να κατανοήσει κανείς τη βαρύτητά τους».

Αυτό άλλαξε με την τηλεοπτική μετάδοση των ακροάσεων σε δύο επιτροπές του Κογκρέσου. Πρώτα ξεκίνησε η επιτροπή της Γερουσίας για τις δραστηριότητες της προεκλογικής εκστρατείας, τον Μάιο του 1973. Οι ακροάσεις δεν είχαν κάποια θεαματική επίδραση στη δημοτικότητα του Νίξον, αλλά αιχμαλώτισαν την προσοχή της κοινής γνώμης και οδήγησαν τους Αμερικανούς να πάρουν πιο σοβαρά το ζήτημα. Στο τέλος, η λέξη «Γουότεργκεϊτ» μετατράπηκε από συνώνυμο μιας αποτυχημένης διάρρηξης σε συνώνυμο κυβερνητικής διαφθοράς.

Μετά, το 1974, άρχισαν οι ακροάσεις της επιτροπής δικαστικών υποθέσεων για την παραπομπή του Νίξον σε δίκη. Οι εργασίες της επιτροπής δεν ισοδυναμούσαν με δίκη, αλλά, σύμφωνα με τους Λαγκ, οι θεατές τις εξέλαβαν ως τέτοια και η δημόσια συζήτηση άρχισε να περιστρέφεται γύρω από το αν ο Νίξον ήταν αθώος ή ένοχος. Στις 5 Αυγούστου βρέθηκε η καθοριστική απόδειξη ενοχής, η ηχογραφημένη συνομιλία στην οποία ο Νίξον συμφωνούσε να βάλει τη CIA να σταματήσει τις έρευνες του FBI για το Γουότεργκεϊτ. Εν συνεχεία, όπως γράφουν οι Λαγκ, «η αδήριτη λογική των γεγονότων» οδήγησε στην πτώση του Νίξον.

Ο Αμερικανός πρόεδρος στο γραφείο του στον Λευκό Οίκο, κοιτάζει τις σημειώσεις του. Οι Δημοκρατικοί προσπαθούν να σφίξουν τον κλοιό γύρω του.

Αρμόδια επιτροπή θα μιλήσει με τον κατάδικο Φέλιξ Σάτερ, ο οποίος είχε κομβικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για την κατασκευή του Πύργου Τραμπ στη Μόσχα.

Σε λίγο θα διαπιστώσουμε αν η λογική των γεγονότων παραμένει αδήριτη. Στην περίπτωση του προέδρου Τραμπ, το περίγραμμα είναι γνωστό, αλλά μέχρι στιγμής ούτε οι Δημοκρατικοί ούτε η Εισαγγελία έχουν κατορθώσει να υφάνουν τα νήματα των κατηγοριών σε έναν συνεκτικό καμβά που να δείχνει πώς τέμνονται οι σκοτεινές επιχειρηματικές πρακτικές, οι αδιαφανείς χρηματοδοτήσεις, η τρωτότητα σε εκβιασμούς, η κατάχρηση εξουσίας και η υποταγή σε αυταρχικούς ηγέτες ξένων χωρών.

Τώρα, όμως, οι Δημοκρατικοί ξεκίνησαν συνολική έρευνα για τον πρόεδρο, με εναρκτήριο λάκτισμα την καθηλωτική κατάθεση του πρώην δικηγόρου του Τραμπ, Μάικλ Κόεν, στην επιτροπή ελέγχου της Βουλής, την περασμένη εβδομάδα. Τη Δευτέρα, η επιτροπή δικαστικών υποθέσεων της Βουλής έκανε τα πρώτα βήματα έρευνας γύρω από τα αδικήματα της παρακώλυσης Δικαιοσύνης, διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας από την κυβέρνηση Τραμπ.

Νομική ομοβροντία

Σε μια επερετική νομική ομοβροντία, έστειλε αιτήματα για έγγραφα σε 81 ανθρώπους και οργανισμούς, μεταξύ αυτών στον Ντόναλντ Τραμπ Τζούνιορ, στον Τζάρεντ Κούσνερ, στην Εθνική Επιτροπή Οπλοκατοχής και στον υπεύθυνο οικονομικών του ομίλου Τραμπ, Αλεν Βάισελμπεργκ. «Για μένα, είναι μια συγκλονιστική στιγμή», είπε το μέλος της επιτροπής, Τζέιμι Ράσκιν. «Επιτέλους, έχουμε την ευκαιρία να διαπιστώσουμε τι συμβαίνει στη χώρα τα τελευταία δύο χρόνια». Λίγο αργότερα, οι επικεφαλής τριών επιτροπών (ελέγχου, διεθνών υποθέσεων και πληροφοριών) έδωσαν στη δημοσιότητα τις επιστολές με τις οποίες ζητούν από τον προσωπάρχη του Λευκού Οίκου, Μικ Μουλβάνι, και τον υπουργό Εξωτερικών Μάικ Πομπέο έγγραφα που σχετίζονται με τις επικοινωνίες του προέδρου Τραμπ με τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν. Αυτό που επιδιώκουν είναι να μιλήσουν με τους διερμηνείς του Τραμπ και με όποιον άλλο έχει γνώση των επαφών του με τον Πούτιν. Αν ο Λευκός Οίκος αρνηθεί το αίτημα, το θέμα μπορεί να πάει στα δικαστήρια. «Σκοπεύουμε να πάμε όσο μακριά χρειαστεί για να λάβουμε απαντήσεις», δήλωσε ο επικεφαλής της επιτροπής πληροφοριών της Βουλής, Ανταμ Σιφ.

Την επόμενη εβδομάδα, η επιτροπή του Σιφ θα μιλήσει με τον Φέλιξ Σάτερ, τον κατάδικο που έχει δεσμούς με το οργανωμένο έγκλημα και τις αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες και ο οποίος είχε κομβικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για την κατασκευή του Πύργου Τραμπ στη Μόσχα. «Εστιάζουμε σε αυτό γιατί περιγράφει πώς ένας υποψήφιος που κοιτάζει να βγάλει χρήματα μπορεί να βλάψει τα συμφέροντα της χώρας», είπε ο Σιφ.

Οι πιθανότητες επιτυχίας

Δεδομένης της πόλωσης στην αμερικανική πολιτική, δεν μπορούμε να περιμένουμε ότι οι ακροάσεις θα κάνουν πολλούς να αλλάξουν γνώμη. Αυτό που μπορούν, δυνητικά, να κάνουν είναι να βάλουν στο επίκεντρο της πολιτικής ζωής το θέμα της παραβατικότητας του Τραμπ, όπως έκαναν οι ακροάσεις περί Γουότεργκεϊτ για τον Νίξον. Μπορούν να δημιουργήσουν ένα αφήγημα, το οποίο να μην ελέγχει ούτε καν ένας βιρτουόζος της τηλεόρασης ριάλιτι.

Είναι πολύ νωρίς για να ξέρουμε αν οι ακροάσεις αυτές θα οδηγήσουν στην παραπομπή του Τραμπ στη Δικαιοσύνη. Το σημαντικό είναι ότι θα τον εκθέσουν. Σε αντίθεση με τον Νίξον, ο Τραμπ εξελέγη έχοντας χάσει τη λαϊκή ψήφο και η πλειοψηφία της κοινής γνώμης είναι σταθερά εναντίον του. Ως εκ τούτου, δεν έχει περιθώριο να χάσει ούτε μικρό μέρος των υποστηρικτών του.

«Πρέπει να δει κανείς το φαινόμενο Τραμπ σαν μια θρησκευτική αίρεση που περιβάλλει μια οικογένεια του οργανωμένου εγκλήματος», είπε ο Ράσκιν. «Αλλά στις παρυφές, ο κόσμος φεύγει. Η αποχώρηση του Μάικλ Κόεν ήταν μια σημαδιακή στιγμή για την εξέλιξη του φαινομένου Τραμπ. Είναι ο πλέον κοντινός από τους αυλικούς του Τραμπ που τον εγκαταλείπει». Σύντομα η Αμερική θα διαπιστώσει ποιος είναι ο επόμενος.

«Εμφύλιος» συλλαλητηρίων στη Βενεζουέλα

Παρατείνεται επικίνδυνα η κρίση

Ενας νέος γύρος της σκληρής αναμέτρησης μεταξύ της κυβέρνησης Μαδούρο και της αντιπολίτευσης υπό τον Χουάν Γκουαϊδό ξεκινάει σήμερα στο Καράκας, αφού και τα δύο στρατόπεδα έχουν προαναγγείλει συλλαλητήρια. Η ατμόσφαιρα ήταν τεταμένη από τη Δευτέρα στη Βενεζουέλα, καθώς πολλοί εκτιμούσαν (και αρκετοί προσδοκούσαν) ότι οι Αρχές θα προχωρούσαν στη σύλληψη του Γκουαϊδό όταν ο ηγέτης της αντιπολίτευσης έφτασε στο αεροδρόμιο της πρωτεύουσας, προερχόμενος από περιοδεία σε γειτονικές χώρες. Το Ανώτατο Δικαστήριο του είχε απαγορεύσει την έξοδο από τη χώρα, επομένως ο δρόμος για τη σύλληψή του ήταν ανοικτός. Αυτός ήταν και ο λόγος που Ευρωπαίοι διπλωμάτες έσπευσαν στο αεροδρόμιο για να εμποδίσουν τη σύλληψή του.

Επιστροφή και ομιλία

Τελικά η κυβέρνηση τον άφησε να επιστρέψει στο Καράκας και να μιλήσει ανεμπόδιστα σε συγκέντρωση οπαδών του, είτε για να μειώσει τη σημασία της επιστροφής του, είτε γιατί δεν τόλμησε μια κίνηση που θα πυράκτωνε την ατμόσφαιρα, είτε, το πιθανότερο, και για τα δύο. Η ισπανική εφημερίδα El Pais έκανε λόγο για σοβαρές αντιθέσεις μεταξύ σκληροπυρηνικών και μετριοπαθέστερων στο κυβερνητικό στρατόπεδο ως προς την αντιμετώπιση του Γκουαϊδό, ενώ δεν αποκλείεται καταλυτικό ρόλο να διαδραμάτισε η γνώμη της στρατιωτικής ηγεσίας, αλλά και εξωτερικών παραγόντων. Πάντως, ο πρόεδρος Πούτιν εγκωμίασε δημοσίως τον Μαδούρο για την ήπια στάση του.

Τα διλήμματα δεν είναι μικρότερα για την αντιπολίτευση της Βενεζουέλας και τους ξένους υποστηρικτές της. Οταν ο Γκουαϊδό αυτοανακηρύχθηκε προσωρινός πρόεδρος, στις 23 Ιανουαρίου, με ενθάρρυνση του Αμερικανού αντιπροέδρου Μάικ Πενς, πολλοί στην Ουάσιγκτον και στη Λατινική Αμερική περίμεναν ότι η πτώση του Μαδούρο ήταν θέμα ημερών. Οι εκτιμήσεις αυτές δεν επιβεβαιώθηκαν και γρήγορα εγκαταστάθηκε παραλυτική ισορροπία δυνάμεων στους δρόμους των μεγάλων πόλεων. Ο επόμενος γύρος της αναμέτρησης ήρθε στις 23 Φεβρουαρίου, όταν η αντιπολίτευση προσπάθησε να χρησιμοποιήσει ως πολιορκητικό κριό την αμερικανική βοήθεια που είχε σταλεί στα σύνορα με την Κολομβία και τη Βενεζουέλα. Ωστόσο και αυτή η προσπάθεια έμεινε ατελέσφορη, καθώς η κυβέρνηση κατάφερε σχετικά εύκολα να εμποδίσει τη διέλευση της βοήθειας, ενώ η νομιμοφροσύνη της στρατιωτικής ηγεσίας άντεξε στη δοκιμασία.

Ο Χουάν Γκουαϊδό, ανεβασμένος σε σκαλωσιά, χαιρετά τους οπαδούς του κατά την ομιλία μετά την επιστροφή του από το εξωτερικό, στο Καράκας.

Η κυβέρνηση δεν τόλμησε να συλλάβει τον Γκουαϊδό, η αντιπολίτευση δεν κατάφερε να ανατρέψει τον Μαδούρο μέσω της αμερικανικής βοήθειας.

Το 2014 και το 2017, η αντιπολίτευση είχε ξαναπροσπαθήσει να ανατρέψει το καθεστώς με λαϊκές κινητοποιήσεις που ξεκίνησαν ειρηνικά, αλλά κλιμακώθηκαν σε ένοπλες συγκρούσεις, με θύματα και από τις δύο πλευρές, για να εκτονωθούν στην πορεία. Γνωρίζοντας ότι ο χρόνος δεν είναι σύμμαχός του, ο Γκουαϊδό εμφανίστηκε να ευνοεί στρατιωτική επέμβαση από γειτονικές χώρες, με στήριξη των ΗΠΑ. Στη Βραζιλία, ο προέδρος Ζαΐρ Μπολσονάρο και ο υπουργός Εξωτερικών Ερνέστο Αραούζο ενθάρρυναν αυτήν τη λύση. Ωστόσο, όπως έγραψε η γαλλική Le Monde, οι στρατηγοί που έχουν μεγάλο ειδικό βάρος στην κυβέρνηση του ακροδεξιού Μπολσονάρο έβαλαν φρένο στους θερμοκέφαλους, εκτιμώντας ότι ο πόλεμος θα ήταν μακρύς και αβέβαιος. Εναντίον της στρατιωτικής λύσης τάχθηκαν και άλλες φιλοαμερικανικές κυβερνήσεις της ηπείρου, όπως εκείνη του Περού, αλλά και η Ε.Ε., που βλέπει ως μονόδρομο για την ειρηνική έξοδο από την κρίση τις πρόωρες εκλογές.

Π.Γ.Π.

Brexit, ανοικτά όλα τα ενδεχόμενα

Αδιέξοδο στις Βρυξέλλες, ομίχλη στο Λονδίνο

Ενώ απομένουν μόλις 20 ημέρες για την 29η Μαΐου, που έχει οριστεί από το βρετανικό Κοινοβούλιο ως ημερομηνία εξόδου από την Ε.Ε., η πυκνή πολιτική ομίχλη που έχει εγκατασταθεί εδώ και μήνες πάνω από το Λονδίνο δεν λέει να διαλυθεί. Ολα τα ενδεχόμενα παραμένουν ανοικτά, από τη χαώδη έξοδο χωρίς συμφωνία μέχρι το δεύτερο δημοψήφισμα, με πιθανότερη, για πολλούς αναλυτές, την αναβολή του Brexit.

Την εβδομάδα που πέρασε, ο γενικός εισαγγελέας της Βρετανίας Στίβεν Κοξ και ο υπουργός Brexit Στίβεν Μπάρκλεϊ ταξίδεψαν στις Βρυξέλλες ελπίζοντας ότι θα εξασφαλίσουν κάποιες ευνοϊκές, για την κυβέρνηση της Τερέζα Μέι, αλλαγές στο ακανθώδες θέμα του ιρλανδικού συνόρου. Σε αυτή την περίπτωση, η Βρετανίδα πρωθυπουργός ήλπιζε ότι θα είχε κάποιες πιθανότητες να πετύχει το εκ πρώτης όψεως αδύνατο: να περάσει, στην ψηφοφορία της ερχόμενης Τρίτης, από τη Βουλή των Κοινοτήτων το σχέδιό της, το οποίο απορρίφθηκε με συντριπτική πλειοψηφία στις 15 Ιανουαρίου. Ηδη, αρκετοί από τους σκληροπυρηνικούς οπαδούς του Brexit στην κοινοβουλευτική ομάδα των Συντηρητικών έδειχναν πιο ευέλικτοι, ενώ η Μέι προσπάθησε να προσεταιριστεί Εργατικούς βουλευτές με τη δημιουργία ταμείου για την ενίσχυση υποβαθμισμένων πόλεων και δεσμεύσεις για τα εργατικά δικαιώματα στη μετά το Brexit εποχή.

Ωστόσο οι Κοξ και Μπάρκλεϊ γύρισαν με άδεια χέρια από τις Βρυξέλλες και μια δεύτερη ήττα της Μέι στην ψηφοφορία της Τρίτης διαγράφεται σχεδόν βέβαιη, αν δεν υπάρξει μια εξέλιξη της τελευταίας στιγμής. Την επομένη, η Βουλή θα κληθεί να αποφασίσει εάν δέχεται ένα Brexit χωρίς συμφωνία. Αν αυτή η εκδοχή απορριφθεί –κάτι που θεωρείται βέβαιο– τότε στις 14 Μαρτίου θα γίνει τρίτη ψηφοφορία για το ενδεχόμενο αναβολής του Brexit, τουλάχιστον για λίγους μήνες. Πολλοί θεωρούν ότι αυτό είναι το επικρατέστερο σενάριο, αν και ουδείς μπορεί να προεξοφλήσει σε τι θα μπορούσε να ωφελήσει η παράταση, πέρα από την ωρίμανση των συνθηκών για ένα δεύτερο δημοψήφισμα.

Πιθανή η αναβολή εξόδου, μετά τη νέα αποτυχία της Τερέζα Μέι να εξασφαλίσει υποχωρήσεις των «27» για το ιρλανδικό σύνορο.

REUTERS

Κόσοβο, κρίσιμο τεστ για τα Βαλκάνια

Παρασκήνιο και αμερικανικές πιέσεις για λύση του προβλήματος με συμφωνία Σέρβων - Αλβανών και ανταλλαγή εδαφών

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Εντονη διεθνής κινητικότητα με στόχο την υπογραφή, άμεσα, ειρηνευτικής συμφωνίας μεταξύ Αλβανών και Σέρβων, με την οποία θα διευθετηθεί οριστικά το συνοριακό καθεστώς του Κοσόβου ως ανεξάρτητου κράτους, καταγράφεται στο «καυτό τρίγωνο» Βελιγράδι - Πρίστινα - Τίρανα. Την ίδια ώρα οι πλατείες στα Δυτικά Βαλκάνια συνεχίζουν να «βράζουν» από τις συνεχιζόμενες διαδηλώσεις χιλιάδων πολιτών εναντίον της διαφθοράς, με κίνδυνο να «εκραγούν», εάν στο εύφλεκτο μείγμα πέσει η σπίθα του εθνικισμού.

Η προωθούμενη λύση στο Κόσοβο, όπως προκύπτει από τις διαρροές και τις δηλώσεις ηγετικών στελεχών Σέρβων και Αλβανών, άλλα και εμπλεκόμενων παραγόντων

Εκφράζονται φόβοι ότι το προωθούμενο σχέδιο αλλαγής συνόρων στην περιοχή μπορεί να προκαλέσει αναζωπύρωση των εθνικισμών.

της διεθνούς κοινότητας, εδράζεται στην ανταλλαγή εδαφών, γεγονός που πυροδοτεί ανησυχίες περί απαρχής ανατροπής του μεταπολεμικού συνοριακού status της Δυτικής Βαλκανικής. Μέχρι τώρα κάθε συζήτηση περί αλλαγής συνόρων εθεωρείτο ταμπού, καθώς ένα τέτοιο εγχείρημα, ακόμη και αν επιχειρείτο ειρηνικά, θα μετέβαλλε δραματικά τους συσχετισμούς ισχύος με την ανάδυση μιας Μεγάλης Αλβανίας και μιας Μεγάλης Σερβίας, εξέλιξη που δεν θα άφηνε αδιάφορους τους άλλους παίκτες της Βαλκανικής, της Ελλάδας συμπεριλαμβανομένης.

Φαίνεται όμως ότι οι Αμερικανοί θεωρούν πως είναι η κατάλληλη ώρα και οι συνθήκες ιδανικές για να κλείσουν τη «μαύρη τρύπα» του Κοσόβου, που όσο παραμείνει ανοικτή, αναβλύζει επικίνδυνη περιφερειακή αστάθεια. Σε αντίθεση με τη Γερμανία αλλά και τη Βρετανία, η οποία στο πλαίσιο του Brexit ακολουθεί δική της διακριτή πολιτική και στα Βαλκάνια, χώρες που εμφανίζονται επιφυλακτικές –χωρίς πάντως να εναντιώνονται ανοικτά– φοβούμενες αλυσιδωτές επιπλοκές και ένα νέο (ανεπιθύμητο για τα συμφέροντά τους) βαλκανικό ντόμινο.

Όμως το πάνω χέρι στην περιοχή εξακολουθούν να το έχουν οι Αμερικανοί –οι Ρώσοι δεν «καίγονται» ιδιαίτερα προτιμώντας να ανταλλάξουν την ανοχή με κάποια άλλη διένεξη, π.χ. στην Ουκρανία– και τα πράγματα δείχνουν να παίρνουν τον δρόμο τους. Η συμφωνία είναι έτοιμη στο παρασκήνιο και μένει να προετοιμαστεί η κοινή γνώμη τόσο στο Κόσοβο όσο και στη Σερβία και στην Αλβανία, έλεγε στην «Κ» κορυφαία διπλωματική πηγή, με γνώση των εξελίξεων, στην Πρίστινα. «Το τρένο της λύσης έχει ξεκινήσει ήδη, με μηχανοδηγούς τους προέδρους Βούτσιτς και Θάτσι και "φορτίο" ένα συμφωνημένο από τους δύο ηγέτες και "ευλογημένο" από τους Αμερικανούς και τον Αλβανό πρωθυπουργό Εντι Ραμα σχέδιο, το οποίο προβλέπει οριστική διευθέτηση των συνόρων Σερβίας - Κοσόβου μέσω επώδυνων παραχωρήσεων εδαφών», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Το φως της δημοσιότητας άρχισαν να βλέπουν ήδη τις τελευταίες εβδομάδες στην Πρίστινα αλλά και στον ευρωπαϊκό Τύπο πληροφορίες γύρω από το περιεχόμενο της μυστικής, επί του παρόντος, συμφωνίας Βούτσιτς - Θάτσι, οι οποίες ερεθίζουν τα εθνικιστικά αντανακλαστικά και από τις δύο πλευρές. Ήδη στο Κόσοβο ο σκληρός πυρήνας των πρώην «ουτσεκάδων», που συσπειρώνεται γύρω από τον πρωθυπουργό –και πολέμαρχο το 1999– Ραμούς Χαραντινάι, έχει βγει στα «κάγκελα» απειλώντας με ανάφλεξη, για να αποτρέψει ενδεχόμενη «προδοσία», όπως θεωρούν κάθε παραχώρηση εδάφους, ενώ και στο Βελιγράδι, όπου ο Βούτσιτς είναι πανίσχυρος, θεωρείται βέβαιο ότι ο σερβικός εθνικισμός κάθε άλλο παρά θα αποδεχθεί μια τέτοια λύση που θα παραδίδει στον «εχθρό» το «λίκνο» του έθνους τους.

Η ύπατη εκπρόσωπος της Ε.Ε. για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής, Φεντερίκα Μογκερίνι, ανάμεσα στον πρόεδρο του Κοσόβου Χασίμ Θάτσι (αριστερά) και στον πρόεδρο της Σερβίας Αλεξάνταρ Βούτσιτς, σε παλαιότερη συνάντηση.

Ποιοι δίνουν τι

Με βάση όσα έχουν διαρρεύσει, οι Σέρβοι δίνουν στους Κοσοβάρους την αλβανοκατοικούμενη πόλη Πρέσεβο στα νότια της χώρας τους, το γειτονικό Μπουγιάνοβατς τίθεται υπό ειδικό καθεστώς, ο αυτοκινητόδρομος Θεσσαλονίκης - Βελιγραδίου στο κομμάτι του στην κοιλάδα του Πρέσεβο περνάει για δύο δεκαετίες στον έλεγχο του ΝΑΤΟ και παραχωρούν στη Βορειοατλαντική Συμμαχία μία στρατιωτική τους βάση! Οι Αλβανοί, από την πλευρά τους, παραχωρούν στη Σερβία το βόρειο Κόσοβο, πλην της πόλης Μιτρόβιτσα, η οποία θα έχει «ειδικό καθεστώς», νόμισμα το ευρώ και θα τελεί από άποψη ασφάλειας υπό την προστασία του ΝΑΤΟ, δέχονται να μοιραστούν τον πλούτο από τα προσοδοφόρα ορυχεία της Τρέπτσας, ενώ στα σερβικά θρησκευτικά μνημεία στο νότιο Κόσοβο υψώνεται ομπρέλα προστασίας από τη διεθνή κοινότητα.

Δύο απεσταλμένοι του συμβούλου ασφαλείας των ΗΠΑ Τζον Μπόλτον ταξίδεψαν την περασμένη εβδομάδα στην Πρίστινα, όπου συναντήθηκαν με την ηγεσία των Αλβανών, υπογραμμίζοντάς τους τη βούληση του αμερικανικού παράγοντα για ταχεία λύση στο πρόβλημα. Διπλωματικές πηγές ανέφεραν ότι το μήνυμα περί ανταλλαγής εδαφών εστάλη από τους Αμερικανούς στον πρωθυπουργό Χαραντινάι και δεν απέκλειαν το ενδεχόμενο, αν δεν συναινέσει, να χάσει την καρέκλα του οσονούπω. Στο Βελιγράδι έσπευσε ο εισηγητής του Ευρωκοινοβουλίου για τη Σερβία, Ντέιβιντ Μακ Αλιστερ, και μετά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο Βούτσιτς δήλωσε πως «η Ε.Ε. έχει γνώση των ιδεών περί ανταλλαγής εδαφών».

Ο Σέρβος πρόεδρος κάλεσε στο Βελιγράδι τους ηγέτες των Σέρβων του Κοσόβου και τους ζήτησε να μην αποχωρήσουν, όπως σχεδιάζουν, από τους θεσμούς της Πρίστινας (Βουλή, Δικαιοσύνη, Τοπική Αυτοδιοίκηση) μέχρις ότου, όπως είπε, συναντηθεί, σε σαράντα πέντε ημέρες, με τον πρόεδρο της Κίνας και συνομιλήσει τηλεφωνικά με ηγέτες άλλων μεγάλων δυνάμεων. Ο πρόεδρος Θάτσι, αναφερόμενος στη στάση των ισχυρών σχετικά με επικείμενη λύση, εξέφρασε την άποψη ότι μια συμφωνία με το Βελιγράδι θα έβρισκε σύμφωνη και τη Ρωσία. Οπως είπε, σε συνάντησή του με τον πρόεδρο Πούτιν στο Παρίσι, «τον ρώτησα ευθέως, ποια θα ήταν η αντίδραση της Ρωσίας εάν το Κόσοβο και η Σερβία κατέληγαν σε συμφωνία, και μου απάντησε ότι θα την αποδεχόταν». «Θα το εκτιμήσω πολύ αν κρατήσει τον λόγο του!», πρόσθεσε ο Θάτσι και αυτό μένει να φανεί.

Η Ευρωπαϊκή Ενωση εξαρτάται από τις ΗΠΑ

Η διευθύντρια της Γερμανικής Εταιρείας Εξωτερικής Πολιτικής, Ντανιέλα Σβάρτσερ, μιλάει για τις προκλήσεις και τα όρια της Ε.Ε.

Συνέντευξη στην **ΞΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Οι σχέσεις των επιμέρους χωρών της Ε.Ε. με τη Ρωσία και την Κίνα θα μπορούσαν να αποτελέσουν την πηγή ενδοκοινοτικών τριβών στο άμεσο μέλλον, εκτιμά η Ντανιέλα Σβάρτσερ, διευθύντρια της Γερμανικής Εταιρείας Εξωτερικής Πολιτικής, σε συνέντευξή της στην «Κ» στο περιθώριο του Οικονομικού Φόρουμ των Δελφών. «Είναι σαφές ότι ως Ευρωπαίοι εξαρτιόμαστε από τις ΗΠΑ, αλλά ποια πολιτική έναντι της Ρωσίας είναι σήμερα η ενδεδειγμένη; Αντιπαράθεση, ανάσχεση, εκφοβισμός, τι κάνουμε;».

Αυτό είναι κατά τη γνώμη της ένα βασικό ερώτημα, που οφείλει να απαντηθεί στις Βρυξέλλες και θα μπορούσε να πυροδοτήσει την επόμενη κρίση στους κόλπους της Ε.Ε. «Η κεντρική επικεφαλίδα την οποία καλούμαστε να επιλύσουμε είναι πώς μπορεί η Ε.Ε. να μην καταστεί εκβιάσιμη από τη Μόσχα και το Πεκίνο», επισημαίνει και υπενθυμίζει ότι από τη μία η ενεργειακή εξάρτηση από τη Ρωσία και από την άλλη οι αυξανόμενες κινεζικές επενδύσεις στη Γηραιά Ηπειρο με τελευταίο σταθμό την Ιταλία και τα λιμάνια της χώρας αυξάνουν την επιρροή των δύο χωρών. «Η Ρωσία και οι ΗΠΑ είναι ένα θέμα: ποια θέση λαμβάνουμε όσο κλιμακώνεται η σύγκρουση των μεγάλων δυνάμεων; Πώς προσδιορίζουμε τη στάση μας καθώς επιτείνονται οι απειλές για την ασφάλειά μας μετά και την κατάρρευση της συνθήκης INF για τις πυρηνικές δυνάμεις μέσου βεληνεκούς; Ποιες νέες συμμαχίες οφείλουμε να οικοδομήσουμε;», είναι μερικά από τα υπαρξιακά ερωτήματα που θέτει η Γερμανίδα ειδική σε θέματα ευρωπαϊκών υποθέσεων. Η Σβάρτσερ βρέθηκε στη Σύνοδο για την Ασφάλεια του Μονάχου και παρακολούθησε από κοντά τις αντιφατικές ομιλίες της καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ και του αντιπροέδρου των ΗΠΑ Μάικ Πενς. «Δεν έχουμε την εναλλακτική να πούμε ότι θα αποκλίνουμε από τους Αμερικανούς», τονίζει. «Παρ' όλα αυτά είναι σημαντικό να ορθώνουμε το ανάστημά μας απέναντι στις ΗΠΑ με αποφασιστικότητα και να ασκούμε κριτική στην πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ, όπου αυτό απαιτείται», συμπληρώνει. «Από τη γερμανική οπτική αυτό συνιστά το πλαίσιο αξιών, που διέπει τις διατλαντικές σχέσεις. Η Μέρκελ το περιέγραψε από την πρώτη στιγμή μετά την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, υπενθυμίζοντας ότι οι φιλελεύθερες δημοκρατικές αξίες αποτελούν τη βάση για τις διατλαντικές σχέσεις. Το έκανε ξανά στο Μόναχο, επιβεβαιώνοντας αυτόν τον αξιακό κώδικα, στον οποίο θα έπρεπε να συναινούμε με τις ΗΠΑ», αναφέρει η Γερμανίδα πολιτική επιστήμονας.

Είναι σημαντικό να ορθώνουμε το ανάστημά μας και να ασκούμε κριτική όπου απαιτείται.

«Το ζητούμενο είναι να μην καταστούμε εκβιάσιμοι από τη Μόσχα και το Πεκίνο», λέει στην «Κ» η κ. Ντανιέλα Σβάρτσερ.

Η πολιτική της Μέρκελ

Η Σβάρτσερ θεωρεί ότι ακόμη και όταν αποχωρήσει από την καγκελαρία η Μέρκελ, η οποία κατά την άποψή της θα εξαντλήσει τη θητεία της και δεν θα εγκαταλείψει τον θώκο πρόωρα, η Γερμανία θα συνεχίσει την ίδια πολιτική. «Ποιος όμως θα ηγείται της Ευρώπης, όταν φύγει από το προσκήνιο η Μέρκελ;», είναι η ερώτηση της «Κ». «Παρ' όλο που η διάδοχός της στην ηγεσία των Χριστιανοδημοκρατών, Ανεγκρέτ Κραμπ- Καρενμπάουερ δεν έχει πει πολλά στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, οι θέσεις της είναι παρόμοιες με της Μέρκελ», απαντά. Ανεξάρτητα ποιος θα ηγηθεί της Ευρώπης, η γερμανική εξωτερική πολιτική έχει συνέχεια, υπογραμμίζει. Ερωτηθείσα κατά πόσον μπορεί η Ευρώπη να σώσει τη συμφωνία με το Ιράν, η Σβάρτσερ εμφανίζεται απαισιόδοξη. Προβλέπει ότι εξαιτίας των αμερικανικών πιέσεων και με δεδομένο το υψηλό κόστος, είναι πιθανό οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα να έρθουν αντιμέτωπες με το δίλημμα «Αξίζει τον κόπο;» (σ.σ.: η παραμονή τους). «Βρίσκεται σε εξέλιξη μια σπείρα κλιμάκωσης σε αμφότερες τις πλευρές και οι Ευρωπαίοι δεν έχουν βρει ακόμη τον τρόπο να λειτουργούν με εξισορροπητικό τρόπο, εδραιώνοντας τη μετριοπάθεια», αναφέρει.

«Πώς μπορεί να διαφυλαχθεί το αίσθημα ασφάλειας των Ευρωπαίων, χωρίς όμως να πληγούν τα ανθρώπινα δικαιώματα; Πώς π.χ. μπορεί να γίνει κατανοητό ότι η τρομοκρατία και η μετανάστευση είναι δύο ξεχωριστά φαινόμενα που δεν εφάπτονται;», είναι η ερώτηση της «Κ».

Διαφορετικές απειλές

Η Γερμανίδα αναλύτρια υπενθυμίζει ότι υπάρχουν στην Ευρώπη διαφορετικές αντιλήψεις περί ασφάλειας, αφού στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, στην Πολωνία, στις χώρες της Βαλτικής κ.λπ., η απειλή προέρχεται από τη Ρωσία μέσω του υβριδικού πολέμου και της κινητοποίησης ευρωφοβικών δυνάμεων, ενώ σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης, κυρίως στη Γαλλία και στο Βέλγιο και λιγότερο στη Γερμανία ως μεγαλύτερος κίνδυνος αναδεικνύεται η ισλαμική τρομοκρατία.

Η απάντηση στη δεύτερη αυτή οπτική είναι η ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας, που είδαμε ότι δεν ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματική. Το γεγονός π.χ. ότι οι τρομοκράτες κατάφεραν να διασχίσουν τα σύνορα είναι ένα σοβαρό σημείο εκκίνησης για τις αρμόδιες υπηρεσίες στην Ευρώπη. «Πάντως, στη Γερμανία έχει εξηγηθεί με πλήρη σαφήνεια ότι οι αιτούντες άσυλο έχουν πολύ συγκεκριμένους λόγους που θέλουν να ζήσουν στην Ευρώπη, υπάρχουν νόμιμοι και παράτυποι, τους οποίους στέλνουμε πίσω, είναι απαράδεκτο να εξισώσουμε μετανάστες και τρομοκράτες, ακόμη και αν κάποιοι ύποπτοι τρομοκράτες εισήλθαν στις χώρες μας ως πρόσφυγες», καταλήγει.

Οι κρίσιμες ευρωεκλογές

Οι περισσότερες δημοσκοπήσεις εμφανίζουν την Ακροδεξιά να σημειώνει κέρδη στις επικείμενες ευρωεκλογές του Μαΐου, ωστόσο η τάση αυτή αναμένεται να αμβλυνθεί λόγω της απουσίας του βρετανικού UKIP και των Συντηρητικών, που ανήκαν σε δύο διαφορετικές ομάδες ευρωσκεπτικιστών, σημειώνει στην «Κ» η Ντανιέλα Σβάρτσερ.

«Το Brexit θα μετριάσει δηλαδή την παρουσία των ευρωφοβικών δυνάμεων στην επόμενη Ευρωβουλή. Είναι μια ειρωνεία της Ιστορίας. Οσο για τη ρωσική επιρροή στις ευρωεκλογές πρέπει να την παρακολουθούμε διαρκώς. Πριν από μερικά χρόνια η επιχείρηση αυτή γινόταν μόνο μέσω του Russia Today, ενώ σήμερα έχει λάβει πολύ πιο κρυφές μορφές, μέσω Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ή άλλων μέσων. Υπάρχουν ενδείξεις για προσπάθεια χρηματοδότησης ακροδεξιών κομμάτων, όπως τα κόμματα της Μαρίν Λεπέν στη Γαλλία και του Ματέο Σαλβίνι στην Ιταλία. Οι ευρωεκλογές είναι ιδανική χρονική στιγμή για τη Ρωσία».

Ξ.Κ.

Ο σύγχρονος πόλεμος διεξάγεται στο Διαδίκτυο

Ο άνθρωπος που αποκάλυψε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica, αποκαλύπτει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Στην κορυφή των ανθρώπων που επηρέασαν περισσότερο τον πλανήτη το 2018, πλάι σε αρχηγούς κρατών και δισεκατομμυριούχους επιχειρηματίες, στέκεται ένας εσωστρεφής 29χρονος με ροζ μαλλί. Ο Κρίστοφερ Γουάιλι, ο άνθρωπος που αποκάλυψε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica και εξέθεσε τους δεσμούς μεταξύ των δικτύων της εναλλακτικής Ακροδεξιάς και παραγόντων του Κρεμλίνου, δέχεται καθημερινά απειλές, ωστόσο, αναφέρει πως δεν υπάρχει μέρα που να το έχει μετανιώσει.

«Πριν από τις αποκαλύψεις μου, η ρωσική προπαγάνδα λειτουργούσε σε κοινή θέα και οι ρυθμιστές δεν μπορούσαν καν να το συνειδητοποιήσουν» αναφέρει με περηφάνια ο Γουάιλι σε συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ», στο πλαίσιο του Οικονομικού Φόρουμ των Δελφών. Με εκκεντρικό χιούμορ και την ικανότητα να απλοποιεί πολύπλοκες τεχνολογικές έννοιες, ο Γουάιλι εξηγεί πώς η Cambridge Analytica κατάφερε να μεγεθύνει συνωμοτικά αφηγήματα και να επηρεάσει το δημοψήφισμα του Brexit και τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές.

> *Τα αποτελέσματα των αμερικανικών εκλογών και του Brexit ίσως να ήταν διαφορετικά χωρίς την ανάμειξη της Cambridge Analytica.*

Ο Κρίστοφερ Γουάιλι εξηγεί τον σκοτεινό τρόπο με τον οποίο επηρεάστηκαν εκατομμύρια ψηφοφόροι στις προηγούμενες αμερικανικές εκλογές και στο δημοψήφισμα για το Brexit.

«Ο σύγχρονος πόλεμος εκτυλίσσεται στο Διαδίκτυο – γι' αυτό χρειαζόμαστε φορείς που το καταλαβαίνουν», δηλώνει με ανησυχία, ωστόσο ξεκαθαρίζει πως παραμένει αισιόδοξος για το μέλλον της διαχείρισης δεδομένων και της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης. «Οι αλγόριθμοι και τα δεδομένα μοιάζουν πολύ με ένα μαχαίρι – ο αντίκτυπός τους θα εξαρτηθεί από τα χέρια στα οποία θα πέσει», λέει ο Καναδός whistleblower.

– Κύριε Γουάιλι, από τη στιγμή που αποκαλύψατε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica, υπήρξαν χιλιάδες αναφορές και αντιφατικές δηλώσεις για το τι πραγματικά συνέβη. Μπορείτε να μας δώσετε τη δική σας εκδοχή;

– Πολλοί δεν γνωρίζουν πως η Cambridge Analytica έχει τις ρίζες της σε μια άλλη εταιρεία που ονομάζεται SCL Group. Πρόκειται για βρετανική εταιρεία ανάλυσης δεδομένων και όταν ξεκίνησα να δουλεύω εκεί το 2013, η Analytica δεν υπήρχε καν ως δομή. Ο στόχος μας τότε ήταν να βρούμε τρόπους να χαρτογραφήσουμε και να προβλέψουμε την εξάπλωση των ριζοσπαστικών ισλαμικών αφηγημάτων στο Διαδίκτυο και να αναλύσουμε πώς τρομοκρατικές οργανώσεις, όπως το ISIS, στρατολογούν νεαρούς άνδρες. Στη συνέχεια δημιουργούσαμε ψηφιακά εργαλεία που λειτουργούσαν ως σήματα έγκαιρης προειδοποίησης, έτσι ώστε μια στρατιωτική υπηρεσία να μπορεί να παρεμβαίνει στις επιχειρήσεις προσηλυτισμού και ριζοσπαστικοποίησης σε διάφορα μέρη του κόσμου. Η αποστολή άλλαξε εξ ολοκλήρου όταν ανέλαβε το τιμόνι ο Στιβ Μπάνον. Οι τεχνολογίες που είχαμε αναπτύξει και είχαν σχεδιαστεί έτσι ώστε να παρεμβαίνουν στην αποτελεσματικότητα και συνοχή τρομοκρατικών οργανώσεων αντιστράφηκαν πλήρως. Με μερικές αλλαγές στον αλγόριθμο, η εταιρεία στράφηκε εναντίον των ίδιων των ψηφοφόρων των αμερικανικών εκλογών και ξεκίνησε το βρώμικο παιχνίδι της παραπληροφόρησης.

– Μπορείτε να μας εξηγήσετε με ποιον τρόπο η ψηφιακή παραπληροφόρηση μεταφράστηκε σε απτές συνέπειες στον πραγματικό κόσμο;

– Αρχικά, ο αλγόριθμός μας ξεχώρισε με ευκολία κομμάτια του αμερικανικού πληθυσμού που ήταν περισσότερο επιρρεπή στις θεωρίες συνωμοσίας. Είναι βλέπετε κάτι εξαιρετικά εύκολο χάρη στα εργαλεία που είχαμε αναπτύξει. Επειτα ξεκίνησε μια ομοβροντία μηνυμάτων και πολιτικών διαφημίσεων που ενθάρρυναν ακόμη περισσότερο τη συνωμοσιολογία. Σταδιακά παρασύραμε αυτούς τους χρήστες σε φόρουμ ή ομάδες του Facebook, όπου συναντούσαν άλλους ανθρώπους που μοιράζονταν την ίδια σκέψη – ή αρκετά συχνά bots που «παπαγάλιζαν» τα ίδια ψευδή αφηγήματα.

Με τον χρόνο, αυτές οι ψηφιακές ομάδες κατέληξαν με μερικές χιλιάδες μέλη και σε εκείνη τη φάση ξεκινήσαμε να διοργανώνουμε δρώμενα και συζητήσεις στον πραγματικό κόσμο. Ακόμη και αν μόλις το 5% των χρηστών εμφανιζόταν σε κάποια από αυτές τις τοπικές εκδηλώσεις, αυτό είναι αρκετό για να δημιουργήσει μια κοινότητα και να επιβεβαιώσει την συνωμοσιολογία. Ετσι η ψηφιακή φαντασία κατέληξε να γίνεται πραγματικότητα. Οι ίδιες τεχνικές που χρησιμοποιούσε ο στρατός για να υπονομεύσει παράνομες εξεγέρσεις και κοινότητες χρησιμοποιήθηκαν αντίστροφα, για να δημιουργήσουν μια αμερικανική εξέγερση η οποία στη συνέχεια εξελίχθηκε σε αυτό που γνωρίζουμε πλέον ως εναλλακτική Δεξιά.

– Εάν υπάρχει κάποιος που μπορεί να εκτιμήσει τον πλήρη αντίκτυπο αυτής της καμπάνιας παραπληροφόρησης, είστε αναμφισβήτητα εσείς. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι τα αποτελέσματα των αμερικανικών εκλογών και του Brexit θα ήταν διαφορετικά χωρίς την ανάμειξη της Cambridge Analytica στη διαδικασία;

– Είναι απολύτως λογικό να κάνει κάποιος αυτόν τον συλλογισμό, ειδικά αν εξετάσουμε πόσο οριακά ήταν τα ποσοστά για την τελική επικράτηση του Ντόναλντ Τραμπ και του Brexit. Στη δεύτερη περίπτωση μιλάμε για ποσοστό μικρότερο του 2%. Επειδή οι εκλογές είναι ένα παιχνίδι με μηδενικό άθροισμα, ακόμη και μία μόλις ψήφος μπορεί να είναι αρκετή για να χριστεί κάποιος απόλυτος νικητής. Ακόμα κι αν υποθέσουμε πως η Cambridge Analytica επηρέασε οριακά την αποτελεσματικότητα αυτών των εκστρατειών –αν και στην πραγματικότητα γνωρίζουμε πως άγγιξε εκατοντάδες χιλιάδες ψηφοφόρους–, Τραμπ και Brexit δεν χρειάζονταν κάτι παραπάνω. Σαφώς, λοιπόν, θα μπορούσε να είχε υπάρξει διαφορετικό αποτέλεσμα εάν δεν είχαν χρησιμοποιηθεί αυτές οι σκιώδεις τεχνικές.

– Επειτα από τις αποκαλύψεις σας, το Facebook προσπάθησε να σώσει τη δημόσια εικόνα του. Αναγνώρισε τα λάθη του και υποσχέθηκε πως, αφουγκραζόμενο τις κοινωνικές ανησυχίες, εξελίσσεται αντίστοιχα. Προσωπικά, εμπιστεύεστε την εξέλιξη του Facebook;

– Σε καμία περίπτωση και θα σας πω γιατί. Οταν αποφάσισα να αποκαλύψω το σκάνδαλο σε συνεργασία με την ερευνητική ομάδα του Guardian, δώσαμε στο Facebook δέκα ημέρες για να προετοιμάσουν την απάντησή τους – κάτι που συμβαίνει σπάνια όταν αποκαλύπτονται τέτοια σκάνδαλα. Αντί να αναλάβουν τις ευθύνες τους, αρνήθηκαν τα πάντα και μου έστειλαν επιστολές γεμάτες νομικές απειλές. Υπονόησαν, μάλιστα, πως θα με έστελναν στο FBI για εγκλήματα στον κυβερνοχώρο και πως θα μηνύσουν τον Guardian για δυσφήμηση. Δεν είχαν συνειδητοποιήσει φαίνεται πως το κοινό θα μάθαινε, είτε το ήθελαν είτε όχι, πως οι ίδιοι ήταν οι εγκληματίες του κυβερνοχώρου.

Αργότερα, όταν το σκάνδαλο αποκαλύφθηκε, η εταιρεία αποδέχθηκε τις ευθύνες της και ζήτησε δημόσια συγγνώμη. Ωστόσο, η αρχική της απάντηση φανερώνει τις αληθινές της προθέσεις. Το Facebook δεν ενδιαφέρεται καθόλου για την παγκόσμια κοινωνία και για τις αξίες της δημοκρατίας, μην ακούτε τις εκ των υστέρων δηλώσεις μετάνοιας του Ζούκερμπεργκ. Ενδιαφέρεται μόνο για την αξία των μετοχών του και την εικόνα της εταιρείας.

«Οι πολιτικοί συνειδητοποίησαν ότι ο διάλογος για την τεχνητή νοημοσύνη δεν είναι κάποιο σενάριο επιστημονικής φαντασίας, αλλά αφορά δομές που χτίζονται τώρα που μιλάμε», λέει ο Κρίστοφερ Γουάιλι.

Η τεχνητή νοημοσύνη είναι σαν το μαχαίρι...

– Γνωρίζω πως δέχεστε καθημερινά απειλές λόγω των αποκαλύψεών σας, ωστόσο δηλώνετε πως δεν υπάρχει μέρα που να έχετε μετανιώσει. Ποια αντίδραση σας έχει ικανοποιήσει περισσότερο;

– Με ενθουσιάζει το γεγονός πως πλέον υπάρχει μια σοβαρή πολιτική συζήτηση σχετικά με τη διαχείριση δεδομένων και την τεχνητή νοημοσύνη. Οι πολιτικοί συνειδητοποίησαν ότι ο διάλογος για την τεχνητή νοημοσύνη δεν είναι κάποιο σενάριο επιστημονικής φαντασίας, αλλά αφορά δομές που χτίζονται τώρα που μιλάμε. Πριν από τις αποκαλύψεις μου για την υπόθεση της Cambridge Analytica, η ρωσική προπαγάνδα λειτουργούσε σε κοινή θέα και οι ρυθμιστές δεν μπορούσαν καν να το συνειδητοποιήσουν. Πλέον, Ρεπουμπλικανοί γερουσιαστές τάσσονται υπέρ ενός ομοσπονδιακού νόμου υπεράσπισης της ιδιωτικότητας – αυτό θα ήταν ανήκουστο πριν από έναν χρόνο.

– Παρότι παρακολουθήσατε από κοντά τη συστηματική κατάχρηση δεδομένων, εξακολουθείτε να είστε αισιόδοξος και να πιστεύετε πως η τεχνητή νοημοσύνη και οι αλγόριθμοι είναι εργαλεία που εντέλει θα προσφέρουν πολλά καλά. Εξηγήστε μας τη σκέψη σας.

– Ευχαριστώ πολύ γι' αυτή την ερώτηση, γιατί δεν μου γίνεται συχνά. Πράγματι, έχω ξοδέψει έναν ολόκληρο χρόνο μιλώντας για τους κινδύνους και τα δεινά της τεχνητής νοημοσύνης, αλλά υπάρχει ένα μεγάλο κομμάτι σε αυτή την ιστορία το οποίο εξακολουθούμε να αγνοούμε. Βλέπετε, οι αλγόριθμοι και τα δεδομένα μοιάζουν πολύ με ένα μαχαίρι. Ενα μαχαίρι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως όπλο για δολοφονία, ή ταυτόχρονα ως εργαλείο από έναν σεφ για να δημιουργήσει το πιο γευστικό γεύμα που έχετε απολαύσει στη ζωή σας. Οπως κάθε ισχυρό εργαλείο, αν πέσει σε διαφορετικά χέρια μπορεί να κάνει διαφορετικά πράγματα. Πλέον, συνεργάζομαι με την H&M, τη γνωστή εταιρεία μόδας, η οποία διαθέτει μια ομάδα «ηθικής του αλγορίθμου». Μαζί εξετάζουμε την καλύτερη κατανόηση και πρόβλεψη της ζήτησης από τους καταναλωτές, κάτι που μας επιτρέπει να μειώσουμε τα προϊόντα που δεν πωλούνται και τα οποία πετιούνται στα σκουπίδια. Ο αλγόριθμος, λοιπόν, μας επιτρέπει να μειώσουμε τα απόβλητα και να συνδράμουμε στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής. Πέρα από αυτό, αρκεί να εξετάσει κάποιος τη λαμπρή έρευνα που συμβαίνει στην ιατρική τώρα, και που τροφοδοτείται από την τεχνητή νοημοσύνη. Πιστεύω πραγματικά πως θα οδηγήσει σταδιακά μέχρι και στη θεραπεία του καρκίνου, μέσω επεμβάσεων στη γενετική αλληλουχία και της ψηφιακής μοντελοποίησης αλληλεπιδράσεων μεταξύ φαρμάκων και γονιδίων. Οταν πρωτοεμφανίστηκε ο ηλεκτρισμός, πολλοί άνθρωποι σκοτώθηκαν σε ατυχήματα. Σύντομα συνειδητοποιήσαμε πως πρέπει να δημιουργήσουμε πρότυπα καλωδίωσης και κανόνες ασφαλείας και να μονώνουμε σωστά τα πράγματα. Η αντίδρασή μας δεν ήταν να σταματήσουμε να έχουμε ηλεκτρική ενέργεια, αλλά να εκμεταλλευθούμε τις δυνατότητες αυτού του καταπληκτικού εργαλείου και να το χρησιμοποιήσουμε για καλό και με ασφάλεια. Αυτό πρέπει να συμβεί και με τα δεδομένα και την τεχνητή νοημοσύνη.

– Σε ποια λογική πρέπει να κινηθούν οι ρυθμίσεις και οι κανονισμοί ώστε να διασφαλίσουμε πως η τεχνητή νοημοσύνη και η διαχείριση δεδομένων θα αποφέρουν μόνο θετικά;

– Αρχικά, είναι επιτακτική ανάγκη να καταλάβουμε όλοι πως το Διαδίκτυο και τα κοινωνικά μέσα είναι μια αρχιτεκτονική, και όχι κάποια υπηρεσία. Αν εξετάσει κανείς τις αρχιτεκτονικές δομές, ξεκινά από μια τελείως διαφορετική ρυθμιστική νοοτροπία. Δεν συναντά κανείς κτίρια που έχουν μια μεγάλη ταμπέλα με όρους και συνθήκες στον εξωτερικό σκελετό τους και που λένε πράγματα όπως «για τη βελτίωση της εμπειρίας των χρηστών μας δεν διαθέτουμε εξόδους σε περίπτωση πυρκαγιάς». Κάτι τέτοιο θα ήταν γελοίο. Γιατί, λοιπόν, το ψηφιακό ισοδύναμο ενός κτιρίου να επιτρέπει κάτι αντίστοιχο που θέτει σε κίνδυνο την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια; Αρκεί να καταλαβαίνουμε ότι το Διαδίκτυο είναι μια αρχιτεκτονική, έτσι ώστε να ξεκινήσουμε με τη νοοτροπία των a priori κανονισμών για την ασφάλεια των χρηστών.

– Μέχρι ωστόσο να αλλάξει η νοοτροπία και να τεθούν σε ισχύ αυτοί οι κανονισμοί, τι μπορούμε να κάνουμε εάν θέλουμε να προστατεύσουμε την ιδιωτικότητά μας;

– Είναι αρκετά δύσκολο για τον σύγχρονο χρήστη να κρυφτεί και να περιορίσει τις πληροφορίες που συσσωρεύουν για τον ίδιο οι αλγόριθμοι. Μια έξυπνη στρατηγική, ωστόσο, είναι να προσπαθήσει να δημιουργήσει θόρυβο και σύγχυση στον αλγόριθμο με τακτικές όπως το να επισκέπτεται ενίοτε άσχετες ή επιτηδευμένα επιλεγμένες ιστοσελίδες. Με το να υποκρινόμαστε πως είμαστε κάποιος άλλος στην ηλεκτρονική μας συμπεριφορά, τα αυτόματα συστήματα των αλγορίθμων μας ταξινομούν λάθος. Συνειδητοποίησα πρόσφατα πως, χάρη σε αυτή την τακτική, κάποιος αλγόριθμος με είχε κατατάξει ως ανήλικο κορίτσι από την Κορέα.

• Ο Κρίστοφερ Γουάιλι συναντήθηκε με την «Καθημερινή», με αφορμή τη συμμετοχή του στα Digital Disruption Sessions που διοργάνωσε η ελληνική εταιρεία μάρκετινγκ VALUECOM στο πλαίσιο του φετινού Οικονομικού Φόρουμ των Δελφών. Ο Γουάιλι συμμετείχε στη συζήτηση «Weaponizing the Algorithm: My Data is My Weakness» μαζί με τον ιδρυτή της εταιρείας Αλέξανδρο Μάνο και μίλησε για τη δύναμη και σημασία των προσωπικών δεδομένων, πώς ανατρέπουν την παραδοσιακή σχέση του καταναλωτή με τις μάρκες, αλλά και τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που δημιουργούνται από τη σύγχρονη διαχείριση δεδομένων.

Η Gambridge Analytica και οι Ρώσοι

Το σκάνδαλο της ανάμειξης της Cambridge Analytica στις αμερικανικές εκλογές και το Brexit σόκαραν την υφήλιο τον Μάρτιο του 2018, λόγω των αποκαλύψεων του Κρίστοφερ Γουάιλι σε συνεργασία με την ερευνητική ομάδα της εφημερίδας Guardian. Ο πληροφοριοδότης απέδειξε, με σειρά στοιχείων και αρχείων, πως η εταιρεία συνέλεγε πληροφορίες από εκατομμύρια χρήστες του Facebook για να χτίσει «πολιτικά και ψυχολογικά» προφίλ ώστε να επηρεάσει την ψήφο τους με τα κατάλληλα πολιτικά μηνύματα. Στη κατάθεσή του στην επιτροπή της Γερουσίας, ο Γουάιλι αποκάλυψε πως η Cambridge Analytica προσέφυγε σε Ρώσους ερευνητές και μοιράστηκε τα δεδομένα που είχε αποκτήσει από άλλες εταιρείες οι οποίες συνδέονται με το Κρεμλίνο και ρωσικές υπηρεσίες πληροφοριών. Οι αποκαλύψεις του πυροδότησαν μία σειρά από συνεχιζόμενες έρευνες σε ΗΠΑ και Ηνωμένο Βασίλειο, και ανάγκασαν πολυάριθμες εταιρείες τεχνολογίας να επανεξετάσουν την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και τις πρακτικές απορρήτου των χρηστών τους.

Ο Γουάιλι αποκάλυψε πως η Cambridge Analytica προσέφυγε σε Ρώσους ερευνητές και μοιράστηκε τα δεδομένα που είχε αποκτήσει από άλλες εταιρείες οι οποίες συνδέονται με το Κρεμλίνο και ρωσικές υπηρεσίες πληροφοριών.

Γλαύκωμα: «Την πρόληψη και τα μάτια σας»

Τουλάχιστον 100.000 Ελληνες υπολογίζεται ότι πάσχουν – Ειδικοί μιλούν στην «Κ» για την αξία της έγκαιρης διάγνωσης

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Ο Στέφανος, καθηγητής Φυσικής, είναι 53 ετών. Πριν από μερικούς μήνες, εντελώς τυχαία, στο πλαίσιο ενός τυπικού οφθαλμολογικού ελέγχου, διαγνώστηκε με γλαύκωμα. Πρόκειται για μια σοβαρή, χρόνια και μη αναστρέψιμη πάθηση του οπτικού νεύρου και των οπτικών ινών, η οποία έχει εξελικτική πορεία με αλλοιώσεις του οπτικού πεδίου του ασθενούς και μπορεί να οδηγήσει ακόμη και σε τύφλωση – μάλιστα είναι η δεύτερη, μετά τον καταρράκτη, αιτία τύφλωσης σε όλο τον κόσμο. Μέχρι σήμερα, 4,5 εκατ. άνθρωποι έχουν χάσει το φως τους εξαιτίας της.

Τα στοιχεία που δίνονται στη δημοσιότητα με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Γλαυκώματος, στις 12 Μαρτίου, είναι ενδεικτικά του μεγέθους του προβλήματος. Το 6% του πληθυσμού του πλανήτη πάσχει από γλαύκωμα· στις ανεπτυγμένες χώρες το 50% των ασθενών δεν το γνωρίζει, ενώ στις αναπτυσσόμενες χώρες το ποσοστό αυτό φτάνει το 90%· 79,6 εκατ. θα είναι τα περιστατικά μέχρι το 2020. Για τη χώρα μας, πάντως, όπως επιβεβαιώνει η Μαριλίτα Μόσχου, αναπληρώτρια καθηγήτρια Οφθαλμολογίας στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ, δεν υπάρχουν επαρκή επιδημιολογικά δεδομένα για το γλαύκωμα – ούτε για το γλαύκωμα, για να είμαστε ακριβείς... «Υπολογίζεται ότι αφορά το 1%-2% του γενικού πληθυσμού και το 2-4% των ατόμων άνω των 40 ετών. Συνεπώς υπολογίζεται ότι πάσχουν τουλάχιστον 100.000 Ελληνες».

Το γλαύκωμα είναι ύπουλο: συνήθως δεν έχει συμπτώματα, με συνέπεια οι προκαλούμενες βλάβες να εξελίσσονται «αθόρυβα». Ο Στέφανος ήταν, κατά κάποιον τρόπο, τυχερός: στην περίπτωσή του οι βλάβες δεν ήταν προχωρημένες, όπως τον ενημέρωσε ο γιατρός του. Αυτό σημαίνει ότι το γλαύκωμα προλαμβάνεται; Ποιοι κινδυνεύουν περισσότερο; «Η πρόληψη έχει μεγάλη αξία. Για τον λόγο αυτό, σε πλήρη οφθαλμολογικό έλεγχο πρέπει να υποβάλλονται ετησίως όλα τα άτομα άνω των 40 ετών (η συχνότητα της νόσου ανεβαίνει κατακόρυφα έπειτα από αυτή την ηλικία), τα άτομα με οικογενειακό ιστορικό γλαυκώματος, οι ασθενείς που λαμβάνουν χρονίως κορτικοστεροειδή, καθώς και οι μύωπες και οι διαβητικοί με συνυπάρχοντα καρδιαγγειακά νοσήματα.

Ιδιαίτερη κατηγορία αποτελούν όσοι πάσχουν από οφθαλμική υπερτονία, μια κατάσταση στην οποία

Η ήπια αεροβική άσκηση συμβάλλει στη μείωση της ενδοφθάλμιας πίεσης, ενώ εξίσου ευεργετική για τα μάτια είναι η διατροφή με πράσινα φυλλώδη λαχανικά.

απαιτείται μεν η χορήγηση αγωγής, παρά την παρουσία αυξημένης ενδοφθάλμιας πίεσης, καθώς δεν συνυπάρχουν αλλοιώσεις που να συνηγορούν υπέρ της παρουσίας γλαυκώματος. Όμως, τα άτομα αυτά πρέπει να παρακολουθούνται στενά σαν να είναι γλαυκωματικοί ασθενείς, προκειμένου να προληφθεί η εξέλιξη μιας πρώτης γλαυκωματικής βλάβης σε ένα πιο προχωρημένο στάδιο», λέει η κ. Μόσχου.

Μια «ύπουλη» πάθηση

Το γλαύκωμα είναι η δεύτερη αιτία τύφλωσης σε όλο τον κόσμο

Ποια άτομα κινδυνεύουν περισσότερο από το γλαύκωμα;

- ☐ Άνω των 40 ετών
- ☐ **Με υψηλή μυωπία**
- ☐ Με οικογενειακό ιστορικό γλαυκώματος
- ☐ **Αφρικανικής καταγωγής**
- ☐ Με καταγωγή από την Ανατολική Ασία

Παράγοντες κινδύνου

- ☐ Υψηλή ενδοφθάλμια πίεση
- ☐ **Υψηλή αρτηριακή πίεση**
- ☐ Διαβήτης
- ☐ **Λήψη κορτικοστεροειδών**

4,5 εκατ. άνθρωποι είναι σήμερα τυφλοί εξαιτίας του. Ο αριθμός αναμένεται να έχει διπλασιαστεί μέχρι το 2030.

79,6 εκατ. θα είναι οι πάσχοντες το 2020.

! Είναι «σιωπηλή» νόσος. Συμπτώματα εμφανίζονται σε προχωρημένο στάδιο. Η έγκαιρη διάγνωση μπορεί να σώσει την όρασή μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Και πώς αντιμετωπίζεται η πάθηση; «Δυστυχώς, το γλαύκωμα όταν εμφανιστεί, παραμένει εφ' όρου ζωής. Δεν υφίσταται λοιπόν η έννοια της θεραπείας, αλλά της αντιμετώπισης-ρύθμισης, προκειμένου να ανασταλεί-επιβραδυνθεί η εξέλιξή του. Στην πρώτη γραμμή αγωγής περιλαμβάνονται τα κολλύρια, με στόχο τη μείωση της ενδοφθάλμιας πίεσης (το χορηγούμενο σχήμα εξατομικεύεται). Σε περίπτωση που η φαρμακευτική αγωγή αποτύχει να ελέγξει με επιτυχία την ενδοφθάλμια πίεση, ακολουθεί η εφαρμογή laser. Αν και αυτή αποτύχει, προχωρούμε σε χειρουργική επέμβαση. Το ποσοστό επιτυχίας της ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο του γλαυκώματος, τη φυλή, την ηλικία του ασθενούς και άλλες παραμέτρους: συνήθως κυμαίνεται από 70%-90%. Τα τελευταία χρόνια ολοένα και συχνότερα πραγματοποιούνται μη διηθητικές αντιγλαυκωματικές επεμβάσεις. Παράλληλα, έχει αναπτυχθεί μια νέα μέθοδος αντιμετώπισής του, με τη χρήση micropulse laser, που είναι ανώδυνη, με λιγότερες ανεπιθύμητες ενέργειες και ακόμη πιο ενθαρρυντικά αποτελέσματα», συμπληρώνει η αναπληρώτρια καθηγήτρια Οφθαλμολογίας.

Ουκ ολίγες έρευνες συσχετίζουν τον τρόπο ζωής των ασθενών –διατροφή, άθληση– με την εξέλιξη του γλαυκώματος. Η Τατιάνα Σκούταρη, επίκουρη καθηγήτρια Οπτομετρίας του Πανεπιστημίου Complutense της Μαδρίτης, το επιβεβαιώνει. «Ενα πρόγραμμα ήπιας αεροβικής άσκησης, όπως το περπάτημα, το τζόκινγκ και το κολύμπι, 3 έως 4 φορές την εβδομάδα, συμβάλλει στη μείωση της ενδοφθάλμιας πίεσης. Η γιόγκα μπορεί επίσης να είναι ωφέλιμη, αλλά μόνον όταν αποφεύγονται οι ασκήσεις που απαιτούν στήριξη του σώματος στο κεφάλι ή στους ώμους. Σε αντίθεση με τη γιόγκα, η άρση βαρών και οι καταδύσεις ενδέχεται να αυξήσουν την ενδοφθάλμια πίεση. Η στάση του ύπνου ίσως επηρεάζει επίσης την πίεση του οφθαλμού. Σύμφωνα με έρευνες, για όσους κοιμούνται στο πλάι, η πίεση του ματιού που βρίσκεται πιο κοντά στο μαξιλάρι αυξάνεται.

Οσον αφορά τη διατροφή μας, τα πράσινα φυλλώδη λαχανικά (σπανάκι, μπρόκολο, μαρούλια, λαχανίδες) φαίνεται να είναι πολύ ευεργετικά, γιατί τα νιτρικά άλατα που περιέχουν ανεβάζουν στον οργανισμό μας τα επίπεδα του μονοξειδίου του αζώτου (ή νιτρικού οξειδίου), το οποίο ρυθμίζει τη ροή αίματος στα μάτια και μας προστατεύει από την εμφάνιση του γλαυκώματος. Καλό είναι επίσης η κατανάλωση της καφεΐνης να γίνεται με μέτρο», λέει η κ. Σκούταρη.

«Εξυπνα» γυαλιά

Πιθανότατα γνωρίζετε την τεχνολογία επαυξημένης πραγματικότητας, οι εφαρμογές της οποίας δεν περιορίζονται μόνο στην ψυχαγωγία αλλά και στην εκπαίδευση, στην αρχιτεκτονική και σε άλλους τομείς. Αργά αλλά σταθερά κάνουν και στο πεδίο της όρασης την εμφάνισή τους συστήματα επαυξημένης πραγματικότητας, τα οποία διευρύνουν την περιφερειακή όραση ασθενών με γλαύκωμα, μελαγχρωστική αμφιβληστροειδοπάθεια ή άλλες παθήσεις που προκαλούν απώλεια του οπτικού πεδίου. Τους βοηθούν έτσι να έχουν καλύτερη εικόνα του χώρου και των αντικειμένων ώστε να κινούνται πιο άνετα, να διαβάζουν, να βλέπουν τηλεόραση κ.ο.κ. «Φορώντας τέτοιου τύπου γυαλιά, όπως το Retiplus, που συνδυάζει τα έξυπνα γυαλιά της Epson με ένα ειδικό λογισμικό, ο χρήστης αμέσως αποκτά διευρυμένη εικόνα του χώρου. Μπορεί έτσι να εντοπίσει τυχόν εμπόδια και να κινηθεί με άνεση και ασφάλεια. Παράλληλα, με ένα τηλεχειριστήριο έχει τη δυνατότητα να αυξήσει τη φωτεινότητα όταν κινείται σε χώρους με χαμηλό φωτισμό ή να εστιάσει σε ένα αντικείμενο, να κάνει "ζουμ" δηλαδή, για να το φέρει πιο κοντά», εξηγεί η Τατιάνα Σκούταρη. «Στις κλινικές δοκιμές που έγιναν στην Ισπανία φάνηκε ότι οι ασθενείς όχι μόνο εμφανίζουν αύξηση του εύρους του οπτικού πεδίου τους, αλλά επιπλέον ο εγκέφαλός τους "εκπαιδεύεται" ώστε να βλέπει μια περισσότερο διευρυμένη εικόνα χωρίς το βοήθημα».

Το υποσχόμενο σκηνικό στην Ομόνοια

Ο Παπασταύρου έχει γίνει σοφότερος και είναι αποφασισμένος να συνεχίσει την προσπάθεια

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Ο αθλητικός διευθυντής Νεόφυτος Λάρκου μαζί με τον Γιάννη Αναστασίου έχουν την ικανότητα να δημιουργήσουν ένα καλό δίκτυο σε Κύπρο και εξωτερικό, που θα εξυπηρετήσει την Ομόνοια στην απόκτηση καλών ποδοσφαιριστών.

Αλλη μία κακή χρονιά για την Ομόνοια φθάνει στο τέλος της. Η αταίριαστη για την ιστορία της πορεία συνεχίστηκε. Από τότε που πήρε για τελευταία φορά το πρωτάθλημα (το 2009-10), τερμάτισε στον βαθμολογικό πίνακα ως εξής: Το 2010-11 δεύτερη, το 2011-12 δεύτερη, το 2012-13 τέταρτη, το 2013-14 πέμπτη, το 2014-15 τέταρτη, το 2015-16 τέταρτη, το 2016-17 πέμπτη και το 2017-18 έκτη.

Λίγο έλειψε να μείνει εκτός εξάδας για πρώτη φορά από τη σεζόν 2007-08 που εφαρμόζεται ο θεσμός. Τελικά, εν μέσω συγκυριών, κατάφερε να μείνει εντός.

Επίσης, πιθανότατα μένει εκτός Ευρώπης για τρίτη συνεχή χρονιά, αφού απέχει 14 βαθμούς από την ενδεχομένως προνομιούχα τέταρτη θέση (δεν υπολογίζεται το χθεσινό ματς). Αν αυτό συμβεί, τότε είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει από τη δεκαετία του '60. Για την ακρίβεια απείχε από ευρωπαϊκή διοργάνωση από το 1967-68 μέχρι το 1971-72. Είναι έκτη, με 31 βαθμούς, 9 νίκες 4 ισοπαλίες, 10 ήττες και συντελεστή τερμάτων αρνητικό (26-27).

Η φετινή… γεύση παρά το ότι τον περασμένο Μάιο επήλθε η ιστορική αλλαγή μέσα από θυελλώδεις συνθήκες με την εκχώρηση του ποδοσφαιρικού τμήματος στην εταιρεία υπό τον Σταύρου Παπασταύρου, ήταν η ίδια και χειρότερη.

Για ακόμη μία σεζόν ο «πράσινος λαός» είδε τις ελπίδες του για κάτι καλύτερο να κονιορτοποιούνται. Στις 5 Αυγούστου του 2018 δεκαπέντε χιλιάδες Ομονοιάτες (ανακοινώθηκαν 12.564 εισιτήρια) έτρεξαν διψασμένοι για μια νέα αρχή και φυσικά για να δουν στο ΓΣΠ την Ομόνοια της σεζόν 2018-19 στο πρώτο φιλικό εντός συνόρων, με αντίπαλο τον ΠΑΟ. Στις 23 Φεβρουαρίου του 2019 στο πλαίσιο της 22ης αγωνιστικής του πρωταθλήματος στον αγώνα με την ΑΕΛ στο ΓΣΠ ανακοινώθηκαν μόλις 3.530 εισιτήρια!

Το μπάτζετ αναμένεται να αυξηθεί, ενώ η επιτροπή σχεδιασμού έχει τη δυνατότητα να διακόψει συμβόλαια με ποδοσφαιριστές που δεν κρίνονται επαρκείς.

Μεσολάβησαν πολλά γι' αυτό. Λάθος επιλογή ανθρώπων, καταστροφικός σχεδιασμός και προετοιμασία της πλάκας, σε συνθήκες μάλιστα οικονομικής υγείας Ο Τ. Δ. Ανχελ Γκόμες, αποχώρησε στις 12 Δεκεμβρίου 2018, ενώ ο προπονητής Χουάν Κάρλος Ολίβα κάθισε στον πάγκο για τελευταία φορά στις 2.10.18 στην έκτη αγωνιστική στο εκτός έδρας ματς με τη Νέα Σαλαμίνα.

Ανέλαβε προπονητής ο Γιάννης Αναστασίου στις 4 Νοεμβρίου 2018, την όγδοη αγωνιστική στο ματς με τον Ερμή στο ΓΣΠ. Αποχώρησαν και αρκετοί από τους παίκτες που έφερε ο Ισπανός, οι Χουάν Αλμπίν, Τζόρνταν Γκρίνιτς, Χόρχε Ενρίκες, Ισμα Λόπες.

Ο Σταύρος Παπασταύρου παρουσιάζεται έτοιμος για να κάνει ό,τι χρειαστεί για την ομάδα ώστε να την οδηγήσει σε καλύτερες μέρες.

Ο Σίμος Ταραπουλούζης, που έχει ήδη αρχίσει δουλειά ως διευθυντής του τμήματος σκάουτινγκ, θα έχει σημαντικό ρόλο στην ομάδα προγραμματισμού.

Σε τηλεδιάσκεψη που παραχώρησε ο Σταύρος Παπασταύρου στις 28 Δεκεμβρίου 2018 δήλωνε και τα εξής: «Ελπίζαμε για το καλύτερο, αλλά ήρθε το χειρότερο. Έγιναν πολλές αλλαγές και πάντα στην αρχή, υπάρχουν πολλές δυσκολίες. Εγώ είμαι αυτός που έφερα στην ομάδα κάποια άτομα. Δεν θα πω ότι δεν έγιναν λάθη. Το θέμα είναι να προχωρήσουμε, να βρούμε γιατί έγιναν λάθη, να τα φτιάξουμε και αν αυτοί που τα έκαναν θα πρέπει να συνεχίσουν, ή να βρούμε άλλα άτομα. Θα πρέπει να γίνουν αλλαγές για να καλυτερέψει η κατάσταση. Δεν ήρθα για 7 μήνες, ήρθα για ορισμένους στόχους. Όταν έρθουν οι μέρες που θα έρθουν να πάρουμε πρωταθλήματα μπορείτε να με ρωτήσετε αν βαρέθηκα».

Ο διοικητικός ηγέτης της Ομόνοιας έκανε παραδοχή για λάθη χωρίς να αφήσει αιχμές για κανέναν. ενώ προανήγγειλε αλλαγές. Εξέφρασε δε την πίστη ότι θα έλθουν οι καλύτερες μέρες.

Νέες, σημαντικές αλλαγές

Οι αλλαγές έγιναν. Η Ομόνοια στις 3 Ιανουαρίου ανακοίνωσε την πρόσληψη του Νεόφυτου Λάρκου στη θέση του αθλητικού διευθυντή, ενώ στις 21 Φεβρουαρίου ανακοίνωσε την πρόσληψη του Σίμου Ταραπουλούζη στη θέση του διευθυντή του Τμήματος Σκάουτινγκ.

Αποχώρησαν ο Πλουτής Αβραάμ (υπεύθυνος του ποδοσφαιρικού τμήματος) και ο Μάριος Καμπανέλλας (εκτελεστικός διευθυντής και μέλος του Δ.Σ. της εταιρείας).

Κατά την πρόσφατη επίσκεψη του Σταύρου Παπασταύρου στην Κύπρο συζητήθηκαν σε έκταση τα θέματα του σχεδιασμού με τον διοικητικό ηγέτη να δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές στην οικονομική πτυχή. Το μπάτζετ αναμένεται να είναι κάτι τι αυξημένο σχέση με το περσινό, ενώ η επιτροπή σχεδιασμού (Γιάννης Αναστασίου, Νεόφυτος Λάρκου, Σίμος Ταραπουλούζης, Ανδρέας Σκέντζος) έχει τη δυνατότητα να διακόψει συμβόλαια με ποδοσφαιριστές που δεν κρίνονται επαρκείς. Είναι πάντως αρνητικό το γεγονός ότι αρκετά συμβόλαια είναι μακράς διαρκείας.

Σε σχέση με τη νέα σεζόν υπάρχει ένα θετικό σκηνικό, το οποίο όμως από μόνο του δεν αποτελεί εχέγγυο επιτυχίας. Είναι όμως ρεαλιστικά υποσχόμενο.

Πήρε τα μέτρα του

Ο Σταύρος Παπασταύρου είναι σοφότερος από ότι ήταν πέρυσι. Όταν ξεκίνησε με τον Ανχελ Γκόμες, καθώς αποδείχθηκε εκ των γεγονότων πήγαινε ξυπόλητος στα αγκάθια. Τώρα δεν είναι, έχει πάρει τα μέτρα του.

Όχι μόνο δεν δείχνει απογοητευμένος από την εξέλιξη των πραγμάτων αλλά είναι αποφασισμένος να συνεχίσει την προσπάθεια. Το γεγονός ότι το μπάτζετ είναι κάπως αυξημένο σε σχέση με το περυσινό δείχνει τη θέλησή του για να πετύχει. Αυτό είπε και στην τηλεδιάσκεψη: «Δεν ήρθα για 7 μήνες, ήρθα για ορισμένους στόχους», είπε.

Υπάρχει το επαρκές ανθρώπινο δυναμικό για να σχεδιάσει την ομάδα Είναι θεωρητικά για την ώρα το επαρκέστερο που έχει εμφανιστεί στα τελευταία χρόνια στην Ομόνοια. Αν και όντες αρκετά χρόνια στο χώρο έχουν τεράστιο κίνητρο. Να συμβάλουν στην αναγέννηση της δημοφιλέστερης ομάδας του τόπου. Οι Νεόφυτος Λάρκου και Σίμος Ταραπουλούζης που έχουν ήδη αρχίσει δουλειά είναι άτομα με πλούτο γνώσεων επί του αντικειμένου, γνώστες του κυπριακού ποδοσφαίρου και επίσης του τι εστί Ομόνοια. Ο δε Νεόφυτος Λάρκου ξέρει την Ομόνοια και από μέσα. Έχουν την ικανότητα να δημιουργήσουν ένα καλό δίκτυο που θα εξυπηρετήσει την Ομόνοια στην απόκτηση ικανών ποδοσφαιριστών.

Ο Γιάννης Αναστασίου που έχει και την ευθύνη του κοουτσαρίσματος και της προώθησης παικτών με τις γνώσεις και τις «άκρες» που διαθέτει στο εξωτερικό είναι πολύτιμος συνεργός στην προσπάθεια. Βέβαια η λειτουργικότητα της ομάδας σχεδιασμού είναι σε αιτιώδη συνάφεια με την επικοινωνία και γενικότερα την επίτευξη χημείας μεταξύ των μελών της. Τα δεδομένα αυτά είναι. Διαφορετικά από τα περσινά και πιο ενθαρρυντικά. Μένει η πράξη.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Το... φαινόμενο Τραμετσάνι

Βάσει προϊστορίας των τελευταίων χρόνων, τέτοια εποχή συνήθως η διοίκηση του ΑΠΟΕΛ λύνει συνεργασίες με προπονητές. Φέτος ανακοίνωσε την επέκταση της συνεργασίας της με τον Πάολο Τραμετσάνι. Από την ομάδα του ΑΠΟΕΛ έφυγαν προπονητές μετά από κατάκτηση πρωταθλήματος ή λίγο πριν από το τέλος και ενώ μπορεί να υπολείπονταν μιας νίκης για να το πετύχουν. Με τον Ιταλό η συνεργασία επεκτάθηκε, σε μια περίοδο με την αγωνιστική εικόνα σε πολλές περιπτώσεις προβληματική και μετά από μαζεμένες απρόσμενες απώλειες βαθμών. Άλλαξε κάτι σε σχέση με τη φιλοσοφία; Αντέχει ο κύριος Τραμετσάνι, παρά την επέκταση συμβολαίου, αν δεν πάρει πρωτάθλημα;

* * * * *

Ντα Σίλβα

Είναι πολλοί που αναρωτιούνται γιατί ο Ντα Σίλβα δεν παίρνει χρόνο συμμετοχής στα παιχνίδια της ΑΕΛ. Όντως αγωνιστικά και με την ομάδα να δυσκολεύεται στο σκοράρισμα η παρουσία του Άλεξ μόνο βοηθητική μπορεί να είναι. Μήπως υπάρχουν άλλοι λόγοι όμως που μένει στον πάγκο. Οι φήμες πάντως λένε ότι ο Βραζιλιάνος ξεκίνησε ήδη ν' ασκεί τα καθήκοντα του μάνατζερ και σε κάποιους δεν αρέσει αυτή η εξέλιξη.

Τα «θέλω» του Τιμούρ

Εδώ και αρκετές βδομάδες είναι που έγιναν επαφές ανάμεσα σε Χρήστο Πουλλαΐδη και Τιμούρ Κετσπάγια, αφού από την αρχή ο μεγαλομέτοχος ήθελε να συνδυάσει τη δική του επιστροφή με το «μπαμ» εκείνης του Γεωργιανού τεχνικού. Κάτι που η στήλη μαθαίνει είναι πως δεν θεωρεί ο Κετσπάγια «άχρηστο» το ρόστερ της ομάδας και κάποιο κορμό επιθυμεί να τον κρατήσει. Υπάρχουν παίκτες όπως ο Σίλντενφελντ που λήγουν τα συμβόλαια και είναι ζήτημα διαπραγμάτευσης, όμως αρκετοί από τους πρωτοκλασάτους είναι πρόθεση να μείνουν. Από εκεί και πέρα, οι προσθήκες θα αφορούν παίκτες που να μπορούν να βοηθήσουν ώστε τα όσα είδαμε φέτος να μην επαναληφθούν.

* * * * *

Νταμπίζας

Τον αγώνα των U19 μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας παρακολούθησε ο Νίκος Νταμπίζας μεσοβδόμαδα. Ο τεχνικός διευθυντής του Παναθηναϊκού ήλθε στην Κύπρο αποκλειστικά για το παιχνίδι, αφού με το που τελείωσε αναχώρησε για την Ελλάδα. Φήμες λένε ότι στο μπλοκάκι του αναγράφονται όχι μόνο ονόματα Ελλαδιτών αλλά και Κυπρίων.

* * * * *

Να σοβαρευτούμε όλοι...

Η πρόσφατη ποινή που επέβαλε ο αθλητικός δικαστής στην Πάφο για επίδειξη ρατσιστικής συμπεριφοράς από οπαδούς της στον αγώνα με τη Δόξα, φέρνει στο φως για άλλη μια φορά ένα ζήτημα που ταλαιπωρεί τα γήπεδά μας. Κανείς δεν πρέπει να κρύβεται πίσω από το δάκτυλό του πάνω στο θέμα γιατί κατά καιρούς αρκετοί μαύροι παίκτες έχουν υποστεί τέτοιου είδους συμπεριφορές. Δεν μας τιμά σαν ανθρώπους να συμβαίνουν τέτοια πράγματα και καλό είναι να τα αγγίζουμε αυτά τα θέματα όταν αφορούν ομάδες που δεν έχουν τόσο πολύ κόσμο, ώστε να γίνεται μεγάλος ντόρος, με την ελπίδα πως κάποια στιγμή θα βάλουμε μυαλό.

* * * * *

Λεφτά και επιτυχίες

Οι περισσότεροι θυμήθηκαν πως τα λεφτά δεν κάνουν πάντα τις καλές ομάδες, με αφορμή τον πρόωρο αποκλεισμό της Ρεάλ από το Champions League. Ως ένα βαθμό ισχύει, στην περίπτωση, ωστόσο, της Ρεάλ περισσότερο έχει να κάνει με τον κύκλο που κλείνει και καμιά ομάδα, όσο μεγάλο και αν είναι το εκτόπισμα της, δεν μπορεί να μείνει ανεπηρέαστη. Κύκλος ο οποίος στη Ρεάλ άρχισε να κλείνει με τις ηχηρές αποχωρήσεις του Ζινεντίν Ζιντάν και του Κριστιάνο Ρονάλντο και ενώ ποδοσφαιριστές πάνω στους οποίους στηρίχθηκαν οι τεράστιες επιτυχίες των προηγούμενων χρόνων είτε βρίσκονται κοντά στην αποχώρηση, είτε απέχουν κατά πολύ από προηγούμενες ατομικές τους επιδόσεις. Και επειδή τα λεφτά κάνουν τις μεγάλες ομάδες, είναι γι' αυτό που έχει τη δυνατότητα η Ρεάλ να επανέλθει...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ματς ακατάλληλο για ανηλίκους

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Πώς είναι όταν οδηγώντας στον αυτοκινητόδρομο, βλέπεις το μπροστινό αυτοκίνητο να πετάνε σκουπίδια από το παράθυρο; Πώς είναι όταν βλέπεις μια παρέα ατόμων να προκαλούν ηχορύπανση χωρίς να τους ενδιαφέρει τι κάνουν οι γύρω τους; Ή όταν πας σινεμά και κάποιοι χασκογελάνε, δείχνοντας ασέβεια προς τους υπόλοιπους θεατές, αλλά και την ίδια την ταινία;

Κάπως έτσι είναι πια και το να παρακολουθεί κανείς κυπριακό ποδοσφαιρικό αγώνα από την τηλεόραση. Το είχαμε αναφέρει και παλιά, δύσκολα μπορεί κανείς να το αγνοήσει, αλλά έχω πλέον την εντύπωση ότι θα πρέπει το θέαμα να αξιολογηθεί ως μη ακατάλληλο για τους ανηλίκους. Ή όσους τέλος πάντων θέλουν να διατηρήσουν την όποια καλαισθησία διαθέτουν.

Δεν μπορεί. Για ενενήντα λεπτά ακούς από την οθόνη όλο το υβρεολόγιο του κυπριακού ιδιώματος. Και έχουμε και βαριά προφορά. Δεν είναι ξέρω κανένας Γάλλος που βρίζει ή Ιταλός. Το ν' ακούς Κύπριο να βρίζει μανιωδώς είναι και ωσάν κάποιος διαβάζει τη «Σολομωνική». Ένας, δύο, δέκα ανισσόροποι καθιστούν σίχαμα, έναν ποδοσφαιρικό αγώνα διά της τηλεόρασης.

Και δεν είναι μόνο οι βρισιές ή το περιεχόμενό τους. Είναι και η μανία που τους διακατέχει. Είναι ν' αναρωτιέται κανείς, πώς ένας άνθρωπος πάει στο γήπεδο και βγάζει όλη την αρρωστημένη ψύχωσή του, σε συνανθρώπους του, διαιτητές, προπονητές, παίκτες καμιά φορά και στα νεαρά ως επί το πλείστον ball boys.

Του αρρωστημένου το μυαλό δεν έχει κανένα ενδοιασμό, φυσικά ούτε και κανένα περιορισμό. Και όλο αυτό το σκηνικό, καλά κρατεί, αφού οι ίδιες οι τηλεοπτικές πλατφόρμες, ομολογώ δεν ξέρω πώς, δεν κάνουν ούτε το ελάχιστο για να προφυλάξουν την επένδυσή τους.

Και σε ρωτώ; Αν με το παιδί σου κάθεσαι μπροστά στην τηλεόραση και έχεις την επιλογή να παρακολουθήσεις έναν αγώνα της Πρέμιερ Λιγκ ή του κυπριακού πρωταθλήματος, τι θα επιλέξεις; Εκτός και αν θέλεις να μεταφέρεις στο παιδί σου, την αλήθεια που θα συναντήσει στην κοινωνία που μεγαλώνει. Να το προετοιμάσεις δηλαδή ν' αντιμετωπίσει τους άρρωστους που μεταξύ άλλων συχνάζουν στα γήπεδα και μπαίνουν στο σπίτι μας, διά της τηλεόρασης.

Πάντα βιαστικοί...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Πριν από δύο εβδομάδες και μετά τη νίκη του ΑΠΟΕΛ στο Τσίρειο επί του Απόλλωνα, οι περισσότεροι θεωρούσαν πως η διεκδίκηση του τίτλου έλαβε τέλος και το πρωτάθλημα πήρε τον ίδιο δρόμο, όπως και τα έξι προηγούμενα χρόνια. Άποψη την οποία ασπάζονταν και οι περισσότεροι από τους φίλους της ομάδας της Λεμεσού.

Μία εβδομάδα αργότερα, το «σίγουρο» διπλό του ΑΠΟΕΛ επί της Νέας Σαλαμίνας έγινε οδυνηρή για τους γαλαζοκίτρινους ισοπαλία και όλα άλλαξαν. Ο ΑΠΟΕΛ ξανάγινε ομάδα με αδυναμίες και ο Απόλλωνας απέκτησε ξανά δυναμική για τον τίτλο. Από τα αποτελέσματα αυτού του Σαββατοκύριακου και αναλόγως βλέπουμε… Ούτε η πρώτη ούτε η τελευταία φορά, που βιαστήκαμε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα, να αναδείξουμε νικητές, να βρούμε τους χαμένους αλλά και να αποδώσουμε ευθύνες. Ο Πάολο Τραμετσάνι με μόλις δύο – τρία παιχνίδια στον πάγκο του ΑΠΟΕΛ έγινε ο αναμορφωτής, ο άνθρωπος που κέρδισε την εμπιστοσύνη όλων και τον σεβασμό φίλων και αντιπάλων για τις προπονητικές του ικανότητες. Είναι του ιδίου προπονητή που αμφισβητούνται έντονα τις τελευταίες μέρες οι επιλογές σε πρόσωπα και σχήμα και γενικότερα η διαχείριση. Ποια από τις δύο εκτιμήσεις είναι η σωστή, ο χρόνος θα δείξει. Ο δε Σωφρόνης Αυγουστή, από… μάγκας και ικανός προπονητής μετατράπηκε σε περιορισμένων δυνατοτήτων και άπειρος για πρωταθλητισμός. Αν στο τέλος ο Απόλλωνας πάρει τον τίτλο, θα ξαναπίνουν όλοι νερό στο όνομά του.

Το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται βέβαια μόνο στις δύο ομάδες ή γενικότερα μόνο στη διεκδίκηση του τίτλου. Την Αλκή/Ορόκλινη και την ΕΝΠ ξεγραμμένες τις είχαν οι περισσότεροι, ακόμη και πριν αρχίσει το φετινό πρωτάθλημα και την ίδια ώρα τον Ερμή κανείς δεν τον υπολόγιζε ουραγό και με σημαντική διαφορά από τους υπόλοιπους των πιο πάνω θέσεων.

Έχουμε ένα πρωτάθλημα το οποίο ποιοτικά μπορεί να μη βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα, αν μη τι άλλο όμως, εξελίσσεται με συναρπαστικό τρόπο. Οι βαθμολογικές αποστάσεις, σε πρώτο και δεύτερο όμιλο, είναι τέτοιες που αφήνουν όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά, με αρκετούς βαθμούς ακόμη υπό διεκδίκηση στις αγωνιστικές που απομένουν. Ας μη βιαζόμαστε λοιπόν να κρίνουμε και κυρίως να κατακρίνουμε.. Ειδικά όταν το κριτήριο το οποίο πολλές φορές καθορίζει τις εκτιμήσεις κάποιων, δεν έχει να κάνει με καθαρά αγωνιστικά δεδομένα...

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ. -1,25% · Χ.Α. -2,25%	-0,02%	0,90%	-2,67%	0,02%	1,17%	0,95%	-1,42%

ΕΚΤ
Νέα μέτρα για στήριξη της οικονομίας της Ευρώπης
Σελ. 9

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Το 2020 θα αλλάξει η δομή των Δικαστηρίων

Παραδόθηκε η τελική έκθεση των Ιρλανδών εμπειρογνωμόνων για την αναδιοργάνωση της δομής και λειτουργίας των Δικαστηρίων. Στο πλαίσιο της μελέτης ετοιμάστηκε σχέδιο με τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν στη βάση συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, με ορίζοντα τις αρχές του 2020. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Καμπανάκι κινδύνου από τουριστικούς φορείς

Μήνυμα για αναβάθμιση της τουριστικής βιομηχανίας και της εθνικής πολιτικής για τον κλάδο σε πλαίσιο σεβασμού της αειφορίας έδωσαν από το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών παράγοντες του ελληνικού τουρισμού. Επίσης προτάσσεται η ανάδειξη της χώρας σε προορισμό β΄ κατοικίας. **Σελ. 7**

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Αλλάζει το πρόσωπο της αγοράς εργασίας

Η τεχνολογία αλλάζει το πρόσωπο της αγοράς εργασίας, επιφέροντας ριζικές μεταβολές στις δραστηριότητες και στις υποχρεώσεις των εργαζομένων. Η εικόνα προκύπτει από τις μελέτες που παρουσιάστηκαν σε «φόρουμ για την εργασία του μέλλοντος και τις καινούργιες τεχνογνωσίες». **Σελ. 10**

Real Estate

Υπερπολυτελείς κατοικίες για λίγους

Κατοικίες για πολύ λίγους. Κατοικίες που για την αγορά της καθεμιάς δαπανήθηκαν τουλάχιστον 25 εκατ. δολ. Αυτό ήταν και το βασικό κριτήριο της πρώτης διεθνούς έρευνας της εταιρείας συμβούλων ακινήτων Knight Frank για τον εντοπισμό των λεγόμενων ultra prime αγορών κατοικίας. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**1,85%**	**0,02%**
Γερμανία	0,06%	-0,12%
Γαλλία	0,42%	-0,15%
Ιταλία	2,47%	-0,28%
Ισπανία	1,04%	-0,13%
Ιρλανδία	0,67%	-0,14%
Ελλάδα	3,77%	0,13%
Ην. Βασίλειο	1,17%	-0,13%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Η ναυτιλία επωφελείται από το Brexit

Νατάσα Πηλείδου: Ενδιαφέρον από εταιρείες για έδρα στην Κύπρο – Κτίζουμε γέφυρες με την Ασία

Η κυπριακή ναυτιλία επωφελήθηκε περισσότερο από άλλα ευρωπαϊκά κράτη από το Brexit, αναφέρει σε συνέντευξη στην «Κ» η υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου. Προσθέτει ότι κάποιες εταιρείες κάνουν σκέψεις είτε για μεταφορά γραφείων είτε για μεταφορά στόλου, ενώ άλλες αποφάσισαν να δημιουργήσουν έδρα στην Κύπρο. Τονίζει, ωστόσο, ότι πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι ούτως ώστε σε περίπτωση ενός άτακτου Brexit να ξέρουμε ποιο το καθεστώς της σχέσης με το Ηνωμένο Βασίλειο. Επισημαίνει ότι παρά τις θετικές επιδόσεις της κυπριακής ναυτιλίας, η σκιά του τουρκικού εμπάργκο, οι ευρύτερες προκλήσεις διεθνώς, δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού. Αναφέρει ακόμα ότι σύντομα θα τρέξουν και οι διαδικασίες αναβάθμισης του εξοπλισμού του Υφυπουργείου, θα υπάρχει κατάληξη για την ακτοπλοϊκή σύνδεση Κύπρου - Ελλάδας αλλά και θα οριστικοποιηθεί η παρουσία της Κύπρου, μέσω αντιπροσώπου στην Ασία, ώστε να αναπτυχθούν σχέσεις και να προσεγγιστούν και ναυτιλιακές ασιατικής σημαίας. Χαρακτηρίζει επίσης πλεονέκτημα την προσθήκη της ναυτλίας στο κομμάτι των πολιτογραφήσεων. **Σελ. 4**

Αλλάζουν όψη τα ιστορικά καταταστήματα του Παρισιού

Οι αλλαγές που φέρνουν στο διεθνές λιανεμπόριο οι νέες καταναλωτικές συνήθειες και η επιρροή της τεχνολογίας επιβάλλουν ριζικό μετασχηματισμό του κλάδου. Ακόμα και τα πασίγνωστα και ιστορικά πολυκαταστήματα του Παρισιού, όπως τα Galeries Lafayette, Bon Marche, La Samaritaine προχωρούν στον εκσυγχρονισμό τους και υιοθετούν νέες τεχνολογικές εφαρμογές, ακολουθώντας τα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί. **Σελ. 11**

Κεφαλαιακή επάρκεια και προκλήσεις για Τράπεζα Κύπρου

Καυτό θέμα τα ΜΕΔ

Η κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας Κύπρου ανήλθε στο 18,3% και είναι η υψηλότερη στην ιστορία της. Ταυτόχρονα δίνει και απάντηση στη φημολογία των τελευταίων ημερών. Ωστόσο, η τράπεζα έχει να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις προκειμένου να κερδίσει το στοίχημα και να επιτύχει τους στόχους της. Πιο βασικό η μείωση των κόκκινων δανείων. **Σελ. 5**

Μετοχικές διαφοροποιήσεις στην Ελληνική

Παλιοί και νέοι παίκτες

Αλλάζει η μετοχική πίτα της Ελληνικής Τράπεζας. Όπως πληροφορείται η «Κ», η Wargaming θα παραμείνει μεγαλομέτοχος, με 20,5%. Η θυγατρική της Pimco, η Poppy Sarl, σύναψε συμφωνία με την Ελληνική, με το ποσοστό της Poppy Sarl θα ανέρχεται στο 17,7%. Νέος παίκτης που εισήλθε αιφνιδίως στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελληνικής είναι το επενδυτικό ταμείο 7Q. **Σελ. 3**

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Τα όρια της φιλίας στη δημόσια ζωή

Δεν έχω πρόθεση να σχολιάσω στο σημείωμα αυτό το πόρισμα για τον Συνεργατισμό. Αυτό, όντας υψίστης σημασίας συζητείται πολύ και θα συζητηθεί ακόμα περισσότερο. Θα πιαστώ όμως από μια αναφορά του πορίσματος για να σχολιάσω ένα πολύ σημαντικό και δύσκολο θέμα στη γενικότητά του. Πρόκειται για τον ρόλο που διαδραματίζει η φιλία στη δημόσια ζωή.

Γράφει αυτολεξεί το πόρισμα, «Η επιλογή του κ. Χατζηγιάννη δεν ήταν, ό,τι καλύτερο για την ΣΚΤ. Η απομάκρυνσή του όμως από τον Υπουργό Οικονομικών δεν ήταν εύκολη απόφαση λόγω της στενής φιλικής τους σχέσης»

Είναι δύσκολο να φανταστούμε την προσωπική ζωή χωρίς φίλους. Κάνουμε πολλά πράγματα για τους φίλους και περιμένουμε ότι και αυτοί θα κάνουν το ίδιο. Η φιλία υπερβαίνει τα όρια της αντικειμενικότητας. Εμπεριέχει ένα έντονο υποκειμενικό στοιχείο. Η μεροληψία αυτή στην ιδιωτική ζωή γίνεται αποδεκτή. Μπορεί κάποιος να πει ότι επαινείται κιόλας.

Στην επαγγελματική και επιχειρηματική ζωή η φιλία δεν παίζει πρωτεύοντα ρόλο όπως τούτο συμβαίνει στην προσωπική ζωή. Υπάρχει όμως χώρος για φιλίες και δεν είναι σπάνιο οι άνθρωποι να προτιμούν να εργάζονται ή να συναλλάττονται με φίλους τους, αν τούτο είναι εφικτό.

> **Η φιλία μπορεί να αποτελέσει ζημιογόνο παράγοντα ως έκφραση μεροληψίας ή αναξιοκρατίας.**

Η φιλία, λοιπόν, επαινείται στην ιδιωτική ζωή και δεν είναι σπάνια στις επαγγελματικές σχέσεις. Στη δημόσια ζωή όμως τα πράγματα είναι διαφορετικά. Από τη μια ένα είδος φιλίας ανάμεσα στους πολιτικούς βοηθά στη διατήρηση ήπιου κλίματος και στην εξασφάλιση συναίνεσης. Η φιλία όμως μπορεί να αποτελέσει ζημιογόνο παράγοντα ως έκφραση μεροληψίας ή αναξιοκρατίας. Υπάρχουν λόγοι για τούτο. Ο πρώτος λόγος είναι η υποχρέωση των αξιωματούχων να αντιμετωπίζουν τους πολίτες ισότιμα, υποχρέωση που βρίσκεται στον πυρήνα του κράτους Δικαίου αλλά και της Δημοκρατίας. Ο δεύτερος λόγος έχει να κάνει με το γεγονός ότι η ζημιά που μπορεί να προκληθεί από φιλική μεροληψία στη δημόσια ζωή δεν μπορεί να αποτραπεί εύκολα. Ο αξιωματούχος διαχειρίζεται συνήθως δημόσια περιουσία. Ο ιδιοκτήτης αυτής της περιουσίας είναι ο πολίτης, ο οποίος σε αντίθεση με τον μέτοχο ή ιδιοκτήτη μιας εταιρείας δεν έχει δραστικά και άμεσα μέτρα στη διάθεσή του για να προστατευτεί. Μάλιστα, τις πιο πολλές φορές δεν έχει καν επαρκή πληροφόρηση.

Στο τέλος της ημέρας, εκτός από το δημόσιο συμφέρον, στις περιπτώσεις αυτές ζημιώνεται τόσο ο ίδιος αξιωματούχος, όσο και εκείνος που ευνοείται από αυτόν αν δεν καταφέρει να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του. Πρόκειται για ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται συχνά και σε άλλες χώρες. Για να είμαστε δίκαιοι, δύσκολα μπορεί ένας πολιτικός να κοιτάξει πέρα από τον κύκλο του. Αυτό εξηγείται από τον φόβο να εμπιστευτεί αγνώστους. Όσο δύσκολο και να είναι, θα πρέπει στη δημόσια ζωή να μην εφαρμόζονται τα κριτήρια με τα οποία αποτιμάται η φιλία στην προσωπική ζωή.

pwc

22η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Τα αποτέλεσμα της έρευνας για την Κύπρο είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα:
www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Τα παθήματα που δεν έγιναν μαθήματα

Το 2013 μετά από πολύμηνη έρευνα η τότε Ανεξάρτητη Επιτροπή για το Μέλλον του Τραπεζικού Συστήματος εξέδωσε το πόρισμά της για την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος. Στην επιτροπή εκείνη συμμετείχαν δύο κορυφαίοι βρετανοί εμπειρογνώμονες και ο Γιώργος Χαραλάμπους, πρώην πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Μεταξύ άλλων, το πόρισμα εκείνο ανέδειξε τα κύρια προβλήματα που δημιούργησαν έφορο έδαφος για την καταστροφή των δύο μεγαλύτερων τραπεζών, όπως η κακή εταιρική διακυβέρνηση και η ελλειμματική εποπτεία. Το πόρισμα δεν έκανε αναφορά για ανίκανους ιδιοκτήτες/μετόχους που δεν αντικατέστησαν τις διοικήσεις των τραπεζών με ικανότερα στελέχη και μέλη των διοικητικών συμβουλίων.

Το νέο πόρισμα ουσιαστικά επιρρίπτει το μεγαλύτερο βάρος στον ιδιοκτήτη, δηλαδή το κράτος και κατ' επέκταση στον υπουργό Οικονομικών που είχε την ευθύνη παρακολούθησης των εργασιών του κρατικού πλέον Συνεργατισμού. Είναι γενικά παραδεκτό ότι η εταιρική διακυβέρνηση συνέβαλε καθοριστικά στο κλείσιμο του Συνεργατισμού. Αφού, λοιπόν, όλοι αναγνωρίζουν αυτή την αιτία πώς είναι δυνατόν να μην αναγνωρίζουν και το πρόβλημα εποπτείας; Μήπως ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας εξαντλείται στην αποστολή επιστολών;

Μήπως δεν μπορούσε να λάβει δραστικές αποφάσεις η Κεντρική Τράπεζα ώστε να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που ο κ. Γεωργιάδης δεν προσέγγιζε με τον ίδιο φακό; Πώς είναι δυνατόν άνθρωποι που η Κεντρική Τράπεζα αντιλήφθηκε ότι ήταν ακατάλληλοι να τους άφηνε να συνεχίζουν το «καταστροφικό» τους έργο; Κατά την άποψη της στήλης πολιτική ευθύνη φέρει σε κάποιο βαθμό και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας για την άλωση της Κεντρικής Τράπεζας με μη ικανά ή και κατάλληλα στελέχη, τόσο στο Διοικητικό Συμβούλιο όσο και στην ανώτατη διοίκηση. Η απομάκρυνση του πρώην διοικητή Πανίκου Δημητριάδη και του τότε υποδιοικητή Σπύρου Σταυρινάκη για πολιτικούς και όχι τεχνοκρατικούς λόγους αποτέλεσε αφορμή για πολιτικοποίηση της εποπτικής αρχής με διορισμό ατόμων με πολιτικά αντί τεχνοκρατικά κριτήρια στη βάση των πραγματικών αναγκών του οργανισμού με βάση το Σύνταγμα. Η κ. Γιωρκάτζη χωρίς γνώσεις και εμπειρίες στο αντικείμενο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και εποπτείας ανέλαβε καθήκοντα ως να ήταν πολιτικός προϊστάμενος ημικρατικού οργανισμού.

Αν η κατάληξη του Συνεργατισμού δεν προσφέρει μια νέα ευκαιρία για σύνεση και προβληματισμό όλων των πολιτικών δυνάμεων και κυρίως της κυβέρνησης, εν όψει και του διορισμού νέου διοικητή τότε η συνέχεια της πτωτικής πορείας του τραπεζικού συστήματος δεν θα έχει τέλος. Ο νέος διοικητής καλείται να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των ξένων σε ό,τι αφορά θέματα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, αλλά και των επενδυτών γενικότερα. Οι κυπριακές τράπεζες είναι πολύ μεγάλες για να διασωθούν σε περίπτωση νέας κρίσης απ' όπου και αν προέλθει λόγο και της ανεμικής κερδοφορίας τους. Τα προβλήματα εταιρικής διακυβέρνησης παραμένουν ως να μην έχουμε περάσει τίποτα αν και οι ελπίδες για βελτιώσεις στο θέμα αυτό έχουν αναπτερωθεί τόσο στην περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου με τον διορισμό του κ. Τάκη Αράπογλου όσο και στην Ελληνική Τράπεζα με την αύξηση κεφαλαίου και τις ανακατατάξεις που αναπόφευκτα θα επέλθουν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Αν ο νέος διοικητής δεν έχει το αναγκαίο ακαδημαϊκό υπόβαθρο, αλλά και κύρος στην αγορά είναι αμφίβολο αν θα ξεπεράσουμε τις μεγάλες προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας χωρίς μεγάλη τύχη.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης θα πρέπει να σταθμίσει πολύ προσεκτικά τα θέματα ανεξαρτησίας και επάρκειας του νέου διοικητή με την ανάγκη να υπάρχει μια σωστή επικοινωνία στο πλαίσιο του θεσμικού ρόλου όμως που έχει ο διοικητής και όχι ως προϊστάμενος ημικρατικού οργανισμού. Και η αντιπολίτευση θα μπορεί να φανεί χρήσιμη αν κοιτάξει την μεγάλη εικόνα, ζητώντας τις αναγκαίες αλλαγές που θα θωρακίσουν το σύστημα καλύτερα στο μέλλον παρά να αναζητάει μικροπολιτικά οφέλη, όπως άλλωστε έπραξε η παράταξη του κ. Αναστασιάδη όταν βρισκόταν στην άλλη όχθη.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Τα βάζει με την ΚΕΔΙΠΕΣ η ΕΤΥΚ, αφού δεν τα βρίσκει εύκολα με τις μεγάλες τράπεζες.

Εκαψαν τον Χάρη άδικα

Ο κάθε υπουργός ενεργεί με βάση το πολιτικό του κριτήριο και αισθητήριο και συχνά όχι την επιστημονική προσέγγιση. Η αντίδραση του Χάρη Γεωργιάδη στις επιστολές της Κεντρικής Τράπεζας που έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου δείχνει πως δεν εκτίμησε σωστά τους κινδύνους. Μήπως όμως οι ιδιώτες επενδυτές των τραπεζών που είχαν και προσωπικό συμφέρον τα πήγαν καλύτερα στο παρελθόν; Δεν είναι γι' αυτό που η Κεντρική Τράπεζα διαθέτει όλα τα εργαλεία ώστε να βάζει τάξη όταν χρειάζεται ακόμα και στα Διοικητικά Συμβούλια; Αφού λοιπόν η Κεντρική Τράπεζα έκρινε ότι η εταιρική διακυβέρνηση του Συνεργατισμού έπασχε και ο ιδιοκτήτης δεν λάμβανε τα κατάλληλα κατά την κρίση της μέτρα γιατί δεν προχώρησε η ίδια στην απομάκρυνση όσων ήταν κατά την κρίση της προβληματικοί ή τέλος πάντων ακατάλληλοι; Κάθε μέρα που η κ. Γιωρκάτζη ανάβαλλε την απομάκρυνσή τους αποτελούσε καθημερινά μια λανθασμένη απόφαση για την οποία φέρει η ίδια και ο Γιάγκος Δημητρίου φέρουν τεράστια ευθύνη. Ο Γιώργος Συρίχας τι έλεγε για το θέμα;

Στις επόμενες εκλογές

Μετά το πόρισμα, όπως ανάφερε στη στήλη γνωστός οικονομολόγος, στις επόμενες εκλογές αντί να ψηφίζουμε θα κάνουμε like!

Αψογος ο Προδρόμου

Προσπάθεια απαξίωσης του πορίσματος της ερευνητικής επιτροπής επιχείρησε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος αναφέροντας ότι αυτή δεν έλαβε υπόψη της το εποπτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούσε ο Συνεργατισμός. Καλύτερα να ανακοίνωνε ότι το τριήμερο των καρναβαλιών θα καθιερωθεί ως εθνική γιορτή να τελειώνουμε.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Δεδουλευμένος τόκος

Δεδουλευμένος τόκος καλείται ο τόκος που αναλογεί σε ένα γραμμάτιο/ομόλογο/άλλο χρεόγραφο, και ο οποίος υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης του γραμματίου/ομολόγου/άλλου χρεογράφου ή από την τελευταία ημερομηνία πληρωμής τοκομεριδίων, μέχρι σήμερα ή μέχρι την ημερομηνία πώλησης του χρεογράφου.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Μεγάλα πάρε – δώσε

Το «αλισβερίσι» δικαιωμάτων προτίμησης της Ελληνικής ολοκληρώθηκε την Πέμπτη. Μπήκαν καινούργιοι παίκτες, ενώ αναμένουν με αγωνία για το τι θα πράξει η ThirdPoint με το ποσοστό που της έχει απομείνει. Η ThirdPoint αβγατίζει εν ολίγοις τις μετοχές που έχει τώρα, ευελπιστώντας να τις πωλήσει αργότερα σε μεγαλύτερη τιμή. Το 12% που της έχει απομείνει είναι ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό, που αν το λάβουν οι άλλοι «μετοχικοί» μνηστήρες θα λάβουν και τον έλεγχο της τράπεζας. Η Δήμητρα, ωστόσο, μπορεί να λάβει ποσοστό έως 20,99%, άρα και να κάτσει απέναντι από τη Wargaming και να την «κοιτά στα μάτια». Ας δούμε βέβαια η ΕΚΤ τι άποψη θα έχει και εάν θα θελήσει να μοιράσει το ποσοστό και σε άλλα Ταμεία. Βλέπε Emma Alpha Capital που «καραδοκεί».

Έχουμε πτήσεις;

Στόχος της φετινής τουριστικής χρονιάς είναι να κυμανθεί ο τουρισμός στα περσινά νούμερα, είπε ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίος. Με μία μικρή διαφορά. Έχουμε πτήσεις για να έρθουν οι τουρίστες στην Κύπρο; Και σε ποιες ακριβώς τιμές; Διότι όχι μόνο δεν έχει καλυφθεί το κενό που άφησε η Cobalt στην αγορά, αλλά και οι τιμές έχουν παραμείνει στα ύψη.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Η υπερχείλιση οικονομικής σοφίας

Είναι πραγματικά απορίας άξιο το πώς ένας λαός που κατά μέσο όρο δεν αρέσκεται στο να διαβάζει και να μελετά για ώρες και σε βάθος, κατάφερε μέσα σε λίγα λεπτά να «ξεψαχνίσει» ένα πόρισμα 800 σελίδων, να απορροφήσει σαν σφουγγάρι όλον αυτόν τον όγκο πληροφόρησης, να τον αναλύσει και να βγάλει τα συμπεράσματά του έχοντας άποψη για το κάθε τι. Και όχι μόνο αυτό, αλλά ζητάνε και την κεφαλή του Χάρη και μερικών άλλων επί πίνακι.

Σε καμία φυσικά περίπτωση δεν ισχυρίζομαι πως δεν υπάρχουν άτομα που να διάβασαν το πόρισμα και πως αυτά τα άτομα που το διάβασαν δεν έχουν δικαίωμα να εκφραστούν όπως θέλουν. Αντίθετα, εγώ τους θαυμάζω. Κι ενώ είμαι άτομο ιδιαίτερα μελετηρό και με ευρύ πεδίο θεματολογίας, δηλώνω πως όχι μόνο δεν το διάβασα λόγω έλλειψης χρόνου, αλλά δεν είμαι και απόλυτα σίγουρος πως έχω τη διάθεση να το διαβάσω. Όπως άλλωστε δεν διάβασα το πόρισμα του Πολυβίου για το Μαρί. Υπήρχε πραγματικός λόγος να το διαβάσω; Θα άλλαζε το αποτέλεσμα; Θα μάθαινα κάτι που θα δικαιολογούσε τον άδικο θάνατο των ανθρώπων που χάθηκαν ή θα αποκαθιστούσε τη ζημιά των εκατοντάδων εκατομμυρίων που υπέστημεν σε υποδομές και στο (ακόμα μεγαλύτερο) πισωγύρισμα της χώρας; Όχι βέβαια. Ανέλαβε κάποιος πέραν του Παπακώστα την όποια ευθύνη; Όχι. Ένωσα όμως τη φωνή μου με όλους όσους απαιτούσαν από τον Μέγα Υπαίτιο να παραιτηθεί, επειδή ανεξαρτήτως του αν συμφωνούσα ή όχι με το όποιο πόρισμα, στη συνείδησή μου υπήρχε υπαίτιος που άλλαξε τον ρου της ιστορίας. Σήμερα η κατάσταση είναι αντεστραμμένη. Οι τότε κατηγορούμενοι έγιναν κατήγοροι και οι κατήγοροι έγιναν κατηγορούμενοι. Με εξαίρεση φυσικά αυτούς που πάντα καταφέρνουν ως διά μαγείας να είναι εσαεί κατήγοροι. Και εννοείται ότι έγινε σε χρόνο ντε-τε η ταύτιση των δύο περιπτώσεων στο εξής απλό: ούτε ανάληψη ευθύνης τότε, ούτε ανάληψη ευθύνης τώρα, άρα το αποτέλεσμα είναι πάντα το ίδιο. Και θυμόμαστε το σαθρό και γελοίο πολιτικό κατεστημένο, τη διαπλοκή, το έτσι και το αλλιώς, το μακρύ μας και το κοντό μας. Θα βρεθούμε καμιά δεκαριά να γράψουμε λίγες γραμμές εδώ και εκεί ευελπιστώντας πως μεταξύ καρναβαλιού και χταποδιού στα κάρβουνα θα μας διαβάσουν και να συμφωνήσουν κάποιοι με τις απόψεις μας μέχρι να βρεθεί το επόμενο θέμα που θα παίξει στην καθημερινότητά μας.

Εγώ προσωπικά ουδέποτε κουβάλησα και ουδέποτε θα κουβαλήσω νερό με το καλάθι για κανέναν πολιτικό. Κρίνω και αποφασίζω την κάθε στιγμή αν θα υποστηρίξω ή όχι την άποψη του άλφα ή του βήτα πολιτικού. Και εννοείται ότι ούτε κομματόσκυλο υπήρξα, ούτε παπαγαλάκι. Αυτά είναι τέχνες και προτερήματα άλλων που ουδεμία σχέση έχουν με το άτομό μου. Και για του λόγου το αληθές, παραθέτω ως παράδειγμα τη δημόσια έντονή μου διαφωνία με τον νυν Πρόεδρο το 2004, τον οποίο όμως στήριξα σθεναρά το 2012. Για εμένα, τα χρόνια που ακολούθησαν έκτοτε ήταν κρίσιμα για την αποκατάσταση της οικονομικής σταθερότητας της χώρας, επειδή στον σημερινό κόσμο, άμα είσαι επαίτης, είσαι ένα τίποτα. Τόσο τίποτα, όσο φάνηκε πώς ήμασταν το 2013.

Στο πλαίσιο λοιπόν της αποκατάστασης της οικονομικής σταθερότητας, υποστήριξα όσο λίγοι την οικονομική πολιτική αυτής της κυβέρνησης και δη του Χάρη Γεωργιάδη. Και δεν μετανιώνω ποσώς και αισθάνομαι δικαιωμένος. Η χώρα μου βρίσκεται σε τροχιά οικονομικής ανάπτυξης. Ναι, υπάρχουν ένα δισεκατομμύριο κακώς έχοντα και με λυπεί ο αργός ρυθμός απάλειψής τους. Και αυτό βαραίνει όλους ανεξαιρέτως τους θεσμούς. Γι' αυτό ο κόσμος στη συντριπτική του πλειοψηφία απαξιώνει ισοπεδωτικά τα πάντα. Φυσικά τους αρχηγούς και τις ηγεσίες των κομμάτων ποσώς δεν τους ενδιαφέρει. Αρκεί να συγκεντρώνουν τα ποσοστά τους μεταξύ των όσων ψηφίζουν. Και το 20% του εκλογικού σώματος να ψηφίσει αυτοί πάλι θα πανηγυρίζουν αν συγκεντρώσουν το 33%, το 27%, το 15%, το 8%, το 3% και το 2% αυτού του 20%... Στα παλαιότερα των υποδημάτων τους αν το 80% τους γύρισε την πλάτη… Θα πουν μπροστά στις κάμερες πως «… θα μελετήσουν τα αποτελέσματα και θα προβούν στις ανάλογες αυτοκριτικές και επαφές με τις λαϊκές βάσεις των κομμάτων τους, θα αφουγκραστούν, θα συνομιλήσουν με τους απλούς πολίτες για να δουν τι πήγε λάθος, για να ανακτήσει ο κόσμος την εμπιστοσύνη του προς τα κύτταρα της δημοκρατίας….». Την επαύριον, μην τον είδατε τον Παναή…! Τα ίδια Παντελάκη μου, τα ίδια Παντελή μου.

Σε ό,τι αφορά στις απόψεις μου για το Συνεργατισμό, παραπέμπω στο άρθρο μου, «Μια σκουφί, μια σκουφάκι και πάντα φέσι…» που δημοσιεύτηκε στην Οικονομική Καθημερινή προ μερικών μηνών. Άμα θέλετε το ψάχνετε. Επί του πορίσματος, μου κάνει απλά εντύπωση το πώς όλοι σχεδόν που βγαίνουν μπροστά και ζητούν αποκεφαλισμούς, έκαναν γαργάρα τα ευρήματα για την προ του 2013 κατάσταση, αλλά και για την τεράστια έκθεση των πολιτικά εκτεθειμένων ατόμων («παντός εδάφους») σε μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις, και εστιάζουν επιλεκτικά στη μετά του 2014 εποχή. Πολλά από τα λεγόμενα «ΠΕΠ» παρεμπιπτόντως, ήταν και αυτά που ψήφιζαν τις όποιες νομοθεσίες περνώντας στον ντούκου έννοιες όπως τη σύγκρουση συμφερόντων…

Η τάση που έχουμε σαν λαός να φωνασκούμε και να κλαίμε για τον τερματισμό αρρωστημένων καταστάσεων που είχαμε και μας στοίχιζαν εκατοντάδες εκατομμύρια και δισεκατομμύρια ως φορολογούμενοι, πραγματικά με ξεπερνά. Αλλά γιατί να με ξενίζει; Αφού όλοι μας στην τελική είμαστε μέρος του συστήματος…

Εγώ πάλι αν ήμουν Χάρης Γεωργιάδης θα παραιτούμουν πάραυτα. Όχι γιατί θα δεχόμουν την άποψη του όχλου που διάβασαν το πόρισμα μέσα σε μισή ώρα και με έκριναν, αλλά επειδή προφανώς δεν θα αναγνωριζόταν η θετική μου συνεισφορά στο να σωθεί οικονομικά η χώρα κάτω από τις χειρότερες συνθήκες που έζησε στην ιστορία της. Τι θέση μπορεί να έχει η λογική όταν πέραν των φραγμάτων, υπερχείλισαν και οι γνώσεις μακροοικονομίας και μικροοικονομίας των αδκειασερών χρηστών του Facebook;

Αλλαγή μετοχικών ισορροπιών στην Ελληνική

Wargaming 20,5%, Pimco 17,7%, ThirdPoint 12%, Δήμητρα 15-16%, 7Q στο 10%, Senvest 5%, EBRD 3-4%, Εκκλησία 1%

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η απόκτηση της «καλής» Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας από την Ελληνική Τράπεζα άλλαξε πολλά δεδομένα για τη δεύτερη. Έγινε η πρώτη τράπεζα στον τομέα λιανικής τραπεζικής στην Κύπρο (γεγονός που θέλει σωστούς χειρισμούς), αναλαμβάνοντας περί τα 75 επιπλέον καταστήματα και 1.100 υπαλλήλους από την Συνεργατική και μείωσε εν μια νυκτί τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνειά της στο 25,6%. Απέκτησε περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις 9,3 δισ. ευρώ και αποτελείτο από δάνεια 4 δισ. (3,6 δισ. εξυπηρετούμενα δάνεια και 0,4 δισ. ΜΕΔ), Κυπριακά Κυβερνητικά Ομόλογα 4,1 δισ. ευρώ, μετρητά 1 δισ. ευρώ και καταθέσεις 8,8 δισ. ευρώ. Το μερίδιο αγοράς καταθέσεων των πελατών της ανέβηκε περίπου στο 31%, ενώ απέκτησε και 400 χιλιάδες πελάτες από τον Συνεργατισμό.

Όμως, για να γίνει κατορθωτή η συμφωνία απόκτησης των παραπάνω, απαράβατος όρος ήταν να προχωρήσει σε αύξηση κεφαλαίου ύψους 150 εκατ. ευρώ, με τιμή εγγραφής 0,70 ευρώ ανά μετοχή σε μετρητά, εκ των οποίων τουλάχιστον τα 100 εκατ. ευρώ θα ήταν μέσω έκδοσης προτιμησιακών δικαιωμάτων στους υπάρχοντες μετόχους. Απότοκο αυτών, να αλλάξει η μετοχική δομή της Ελληνικής Τράπεζας, μπαίνοντας καινούργιοι παίκτες στο σχήμα, αλλά και διαφοροποιώντας τα μετοχικά ποσοστά των υφιστάμενων. Η τελευταία ημερομηνία άσκησης δικαιωμάτων προτίμησης ήταν η περασμένη Πέμπτη, 7 του μηνός. Επί της ουσίας, ήταν η δυνατότητα των υφιστάμενων μετόχων να πωλήσουν σε άλλους ή να κρατήσουν το δικαίωμα να συμμετάσχουν στην αύξηση κεφαλαίου και να κρατήσουν το ποσοστό που κατείχαν στην Ελληνική Τράπεζα ως μέτοχοι. Και η μετοχική πίτα της Ελληνικής, όπως καταδεικνύουν τα αποτελέσματα της Πέμπτης, αλλάζει.

Για να γίνει κατορθωτή η συμφωνία απόκτησης του «καλού» Συνεργατισμού, απαράβατος όρος ήταν να προχωρήσει σε αύξηση κεφαλαίου ύψους 150 εκατ. ευρώ.

Δυνατή η Wargaming

Την ερχόμενη Πέμπτη, 14 Μαρτίου θα γίνει η σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου για διάθεση νέων συνήθων μετοχών που αναλογούν σε μη ασκηθέντα Δικαιώματα Προτίμησης και για ιδιωτική τοποθέτηση. Εν συνεχεία, η ημερομηνία αποστολής της επιστολής παραχώρησης των νέων συνήθων μετοχών, θα γίνει στις 18 Μαρτίου 2019.

Δήμητρα Επενδυτική και Emma Alpha Capital «αναμένουν στο ακουστικό» την επόμενη κίνηση της ThirdPoint.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από χρηματιστηριακούς κύκλους, η Wargaming, ο ένας εκ των μεγαλομετόχων της Ελληνικής Τράπεζας, θα παραμείνει στην Τράπεζα ως μεγαλομέτοχος, αφού από 24,9% του μετοχικού κεφαλαίου που κατείχε, θα έχει πλέον 20,5%.

Όσον αφορά στην Pimco, τον αμερικανικό κολοσσό που προσέγγισε κατά το 2018 και την Ελληνική Τράπεζα, αλλά και την Τράπεζα Κύπρου για το project Helix, ώστε να χρηματοδοτήσει την πώληση δανείων ύψους 2,8 δισ. ευρώ στην Apollo Global Management, σύναψε συμφωνία με την Ελληνική, με θυγατρική της, ονόματι Poppy Sarl. Μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης, λοιπόν, όπως λειτουργεί μια απευθείας ανάθεση, η Poppy Sarl θα εγγραφεί για 71,4 εκατ. νέες μετοχές, που θα αντιπροσωπεύουν το 17,3% του μετοχικού κεφαλαίου μετά την ολοκλήρωση της αύξησης κεφαλαίου και θα της κοστίσει 50 εκατ. ευρώ. Το ποσοστό της Poppy Sarl στην τράπεζα, θα ανέλθει εντέλει στο 17,7%.

Η εφημερίδα είχε αναφέρει προ εβδομάδων πως η ThirdPoint, το αμερικανικό επενδυτικό ταμείο δεν θέλει να συμμετάσχει στην αύξηση κεφαλαίου. Εκ του αποτελέσματος, δεν άσκησε τα δικαιώματα προτίμησης που της παραχωρήθηκαν (ως υφιστάμενος μέτοχος) και το ποσοστό της θα μειωθεί σε 12%, από 26,2% που είχε μέχρι πρότινος. Οι πληροφορίες δε αναφέρουν πως θα δώσει τη θέση της, αυτό το εναπομείναν 12% αλλού, με πιθανότερους αγοραστές τη Δήμητρα Επενδυτική και την Emma Alpha Capital, το ταμείο που συμφώνησε το Δ.Σ. της τράπεζας να έχει το δικαίωμα να εκδώσει βάσει της διακριτικής του ευχέρειας, όλες ή μέρος των νέων μετοχών που δεν έχουν αποκτηθεί ως αποτέλεσμα της μη άσκησης των δικαιωμάτων προτίμησης. Υπενθυμίζεται πως η Ελληνική σύναψε τέτοιου είδους συμφωνία και με τις δύο εταιρείες.

Παράλληλα, βάσει της συμφωνίας, η Δήμητρα Επενδυτική ενώ κατείχε το 10% της Ελληνικής, πλέον θα αποκτήσει συνολική μετοχική συμμετοχή στην Τράπεζα ύψους 15-16% με την ολοκλήρωση της αύξησης κεφαλαίου. Επί της ουσίας, Δήμητρα και Emma Alpha «αναμένουν στο ακουστικό» την επόμενη κίνηση της ThirdPoint.

Οι υπόλοιποι

Παίκτης που θα μπει αιφνιδίως στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελληνικής, είναι το επενδυτικό ταμείο 7Q, το οποίο όπως έχει διαρρεύσει σε χρηματιστηριακούς κύκλους αγόρασε τα δικαιώματα προτίμησης της ThirdPoint, δίνοντάς του τη δυνατότητα να εισχωρήσει στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελληνικής Τράπεζας με 10%.

Η Senvest θα εξασκήσει τα δικά της δικαιώματα προτίμησης και θα έχει το 5% της «νέας» Ελληνικής, η Ebrd θα κατέχει πλέον 3 – 4% της Τράπεζας, η Εκκλησία θα κατέχει το 1% και η CNP Ασφαλιστική, επίσης 1%.

Στο 18% και στο 20% αντίστοιχα θα ανέλθουν Κεφάλαια Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1) και ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας της Ελληνικής Τράπεζας ύστερα από την αύξηση κεφαλαίου.

pwc

Προβληματισμένοι οι CEOs στην Κύπρο για τις προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας

Η PwC παρουσίασε τα ευρήματα της 8ης τοπικής έρευνας για τους CEOs

ΑΛΛΑΓΗ ΣΚΗΝΙΚΟΥ για τους CEOs των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο καθώς, σύμφωνα με τα τοπικά αποτελέσματα της 22ης Ετήσιας Παγκόσμιας Έρευνας της PwC για τους CEOs, εμφανίζονται λιγότερο αισιόδοξοι, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, για τις προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας. Στο πλαίσιο της παγκόσμιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 1.378 CEOs από 90 χώρες, η PwC Κύπρου διεξήγαγε για 8η συνεχόμενη χρονιά τοπική έρευνα, στην οποία συμμετείχαν 91 CEOs από τον επιχειρηματικό κόσμο.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, παρατηρείται άνοδος στον αριθμό των CEOs που θεωρούν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα σημειώσει ύφεση κατά τους επόμενους 12 μήνες, με ποσοστό 20% σε σχέση με 6% το 2018. Την ίδια ώρα, παρατηρείται μείωση στον αριθμό των CEOs που εμφανίζονται αισιόδοξοι ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα βελτιωθεί στο επόμενο διάστημα, με το ποσοστό αυτό να ανέρχεται στο 40%, σημειώνοντας μείωση από το 52% του 2018.

Η μειωμένη αισιοδοξία για την παγκόσμια οικονομία δεν φαίνεται όμως να επηρεάζει την άποψη τους για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους για τους επόμενους 12 μήνες. Συγκεκριμένα, το 83% των CEOs στην Κύπρο, είναι αισιόδοξοι για την ανάπτυξη και κερδοφορία των εταιριών τους. Το ποσοστό αυτό μπορεί να είναι ελαφρώς μειωμένο σε σύγκριση με το 2018 (85%) όμως και πάλι σκιαγραφεί μια θετική εικόνα για το μέλλον των επιχειρήσεων. Σημαντικό εύρημα της φετινής έρευνας είναι το γεγονός πως οι προβλέψεις των επιχειρηματικών ηγετών αποδεικνύονται αρκετά ακριβείς καθώς, φαίνεται να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της αλλαγής στα επίπεδα αισιοδοξίας ως προς τις προοπτικές αύξησης των εσόδων του οργανισμού τους κατά τον επόμενο χρόνο, με την πραγματική οικονομική ανάπτυξη όπως καθορίζεται μέσα από το ΑΕΠ.

Παράλληλα, σύμφωνα με την έρευνα υπάρχει έντονη ανησυχία ανάμεσα στους CEOs στην Κύπρο για ένα ευρύ φάσμα πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών απειλών. Κυριαρχεί η γεωπολιτική αβεβαιότητα με 36%, το μέλλον της ευρωζώνης με 31% και η αβέβαιη οικονομική ανάπτυξη με 29%. Σε επίπεδο επιχειρηματικών απειλών, οι CEOs ανησυχούν για τις κυβερνοαπειλές με 35%, το ρυθμό μεταβολής της τεχνολογίας με 32% και το ευμετάβλητο ενεργειακό κόστος με 25%. Η τεχνολογία πρωταγωνιστεί για ακόμη μια φορά, αφήνοντας το δικό της στίγμα. Σύμφωνα με την έρευνα, αναδεικνύεται η μεγάλη σημασία των δεδομένων (data) για τη λήψη αποφάσεων οι οποίες αφορούν στην μακροπρόθεσμη επιτυχία και ευημερία των επιχειρήσεων. Εντοπίζονται ωστόσο κενά στην επάρκεια των δεδομένων που έχουν στη διάθεση τους οι CEOs, κυρίως λόγω της έλλειψης κοινής χρήσης τους καθώς και της έλλειψης ταλέντου με αναλυτικές δεξιότητες. Επιπλέον, οι επιχειρηματικοί ηγέτες εκτιμούν ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη θα αλλάξει σημαντικά τον τρόπο διεξαγωγής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους στα επόμενα 5 έτη. Λίγες όμως επιχειρήσεις φαίνεται να έχουν δράσει σε αυτόν τον τομέα με μόνο 16% να δηλώνουν ότι έχουν αναλάβει πρωτοβουλία για τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσίασε σε ειδική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 5 Μαρτίου 2019, ο Συνέταιρος Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στην PwC Κύπρου κ. Φίλιππος Σώσειλος. Στη συζήτηση που ακολούθησε συμμετείχαν ο Διευθύνων Σύμβουλος της PwC Κύπρου κ. Ευγένιος Ευγενίου, ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της CYTA κ. Ανδρέας Νεοκλέους, η Διευθύνουσα Σύμβουλος της Tototheo Maritime κ. Δέσποινα Παναγιώτου-Θεοδοσίου και ο Εκτελεστικός Διευθυντής του ομίλου C.A. Papaellinas κ. Χρήστος Παπαέλληνας.

Σχολιάζοντας τα ευρήματα της τοπικής έρευνας, ο κ. Ευγενίου, ανέφερε ότι «Τα θέματα που θα απασχολήσουν τους CEOs στην Κύπρο είναι το χάσμα που υπάρχει στη διαθεσιμότητα και στην ανάλυση των δεδομένων, η έλλειψη των απαραίτητων δεξιοτήτων στον τομέα της τεχνολογίας, η επιτακτική ανάγκη για κατάρτιση σχεδίων δράσης που αφορούν την ψηφιακή μεταμόρφωση των επιχειρήσεων, η αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης και η κυβερνοασφάλεια. Οι προκλήσεις φέρουν ευκαιρίες και παράλληλα απαιτούν δράση. Σ' αυτό το πλαίσιο, η έρευνα της PwC, αποτελεί πλούσια πηγή πληροφόρησης και χρήσιμο εργαλείο για το σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά την ανάπτυξη των επιχειρήσεων», κατέληξε ο κ. Ευγενίου.

Τα αποτελέσματα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα www.pwc.com.cy/ceosurvey.

Κτίζει γέφυρες με Ασία το Υφυπουργείο

Η Κύπρος επωφελήθηκε περισσότερο από άλλες χώρες από το Brexit, δηλώνει η υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τα θετικά πρόσημα στη ναυτιλία στον ένα χρόνο λειτουργίας του Υφυπουργείου δεν περιορίζονται στο 7%, του τομέα επί του ΑΕΠ, εκτιμά η υφυπουργός Νατάσα Πηλείδου και αναφέρει ότι αυτό είναι κάτι που αναμένεται να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης στο μέλλον. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι παρά τις θετικές επιδόσεις της κυπριακής ναυτιλίας, η σκιά του τουρκικού εμπάργκο, οι ευρύτερες προκλήσεις διεθνώς, αλλά και το Brexit, δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού. Τελευταία πρόκληση για τις ναυτιλιακές εταιρείες είναι η εξεύρεση νέων πόρων χρηματοδότησης. Σε αυτό το κομμάτι πέραν του τραπεζικού δανεισμού η τάση είναι η ενοικιαγορά πλοίων, η οποία προσφέρεται κυρίως από κινεζικές και ιαπωνικές εταιρείες.

Ως εκ τούτου θετικά αποτιμάται η πρωτοβουλία του ΧΑΚ για δημιουργία πλατφόρμας ναυτιλιακών ομολόγων, καθώς και η συμπερίληψη του τομέα της ναυτιλίας στο πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων, αναφέρει στην «Κ» η υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου. Επισημαίνει ότι σύντομα θα τρέξουν και οι διαδικασίες αναβάθμισης του εξοπλισμού του Υφυπουργείου, θα υπάρχει κατάληξη για την ακτοπλοϊκή σύνδεση Κύπρου- Ελλάδας αλλά και θα οριστικοποιηθεί η παρουσία της Κύπρου, μέσω αντιπροσώπου στην Ασία, ώστε να αναπτυχθούν σχέσεις και να προσεγγιστούν και ναυτιλιακές ασιατικής σημαίας.

–Ποια είναι η εικόνα της κυπριακής ναυτιλίας στον ένα χρόνο λειτουργίας του Υφυπουργείου;

–Έχουμε 207 εταιρείες, οι οποίες είναι εγγεγραμμένες στο σύστημά μας, δηλαδή είναι ενταγμένες στο Σύστημα Φόρου Χωρητικότητας και όσον αφορά τη χωρητικότητα των πλοίων βρισκόμαστε γύρω στα 24,3 εκατομμύρια κόρους. Πέρυσι ήμασταν γύρω στο 23,7 κόρους, άρα φέτος είχαμε μια σημαντική αύξηση. Υπάρχουν επίσης άλλες πολλές εταιρείες, οι οποίες ήρθαν τελευταία, όπως ναυτασφαλιστικές, οι οποίες όμως δεν εμπίπτουν σε αυτό το σύστημα και ως εκ τούτου δεν τις μετρούμε μέσα στα στατιστικά μας στοιχεία. Υπολογίζεται επομένως ότι υπάρχουν γύρω στις 100-200 εταιρείες που είναι εκτός του πλαισίου Φόρου Χωρητικότητας, αλλά δραστηριοποιούνται σε θέματα που σχετίζονται με τη ναυτιλία και που δεν θα υπήρχαν αν δεν υπήρχε ο κύριος τομέας της ναυτιλίας. Ως εκ τούτου όταν λέμε ότι η συνεισφορά της ναυτιλίας στο ΑΕΠ είναι στο 7% σίγουρα σε αυτό υπάρχει ένας βαθμός ανακρίβειας, και λόγω του ότι πολλές εταιρείες είναι ιδιωτικές και δεν έχουμε πρόσβαση στα στοιχεία τους. Πιστεύω ότι σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο θα πρέπει να δούμε το θέμα της διεξαγωγής μελέτης ώστε να εξακριβώσουμε το κατά πόσο έχει υπάρξει αύξηση. Διότι από τη στιγμή που βλέπουμε αύξηση στον αριθμό εταιρειών, είναι καλά αυτό κάποια στιγμή να ποσοτικοποιηθεί ώστε να ξέρουμε και τον αντίκτυπο στην οικονομία.

–Υπάρχει στόχος που πρέπει να καλύψουμε;

–Υπάρχει αύξηση στόλου και είναι αρκετά ικανοποιητική δεδομένου του τουρκικού εμπάργκο και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουμε και ειδικά αν δούμε ότι κάποια από τα παραδοσιακά και τα μεγάλα νηολόγια παρουσιάζουν μείωση. Σίγουρα όμως δεν πρέπει ποτέ να εφησυχάζουμε και να θεωρούμε ότι αυτά που κάνουμε είναι αρκετά. Ειδικά από την στιγμή που έχουμε το πρόσθετο θέμα του τουρκικού εμπάργκο που πρέπει να αντισταθμίσουμε με κάποιο τρόπο όμως δεδομένου αυτού του σοβαρού κωλύματος είναι ικανοποιητική η αύξηση. Το σημαντικό είναι σε συνεχή βάση να έχουμε αύξηση και επίσης να βλέπουμε και τι κάνουν οι ανταγωνιστές, ποιοι καθιστούν τη μεγαλύτερη απειλή και να συνεχίσουμε να είμαστε ανταγωνιστικοί. Αυτό επηρεάζεται και από το γεγονός ότι είμαστε στην Ε.Ε., με ένα πλαίσιο αρκετά αυστηρό με το οποίο πρέπει να συμμορφωνόμαστε, άρα δεν μπορούμε να κάνουμε κάποια πράγματα τα οποία για άλλους είναι εύκολα. Έτσι βασιζόμαστε στο κομμάτι της παροχής υπηρεσιών στο οποίο τα πάμε εξαιρετικά καλά και το οποίο μπορεί να μας διασφαλίσει την ανταγωνιστικότητα. Με αυτό είναι συνυφασμένη και η αυτοματοποίηση του Υφυπουργείου.

Περί τις αρχές του καλοκαιριού θα πρέπει να αναμένονται τα αποτελέσματα για το πιθανό χρηματοδοτικό κενό από ενδεχόμενη ακτοπλοϊκή σύνδεση Κύπρου - Ελλάδας, σύμφωνα με την κα Πηλείδου.

Ο εξοπλισμός του Υφυπουργείου χρήζει αναβάθμισης, ενώ ο επόμενος στόχος είναι η αυτοματοποίηση της διαδικασίας νηολόγησης.

Καλοκαίρι για ακτοπλοϊκή

–Είναι εφικτό σενάριο τελικά η ακτοπλοϊκή σύνδεση Κύπρου - Ελλάδας;

–Καταρχάς να πούμε ότι έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία προσφορών για το πιθανό χρηματοδοτικό κενό, και εναπόκειται σε εμάς να αξιολογήσουμε την κάθε προσφορά και να προχωρήσουμε με την μελέτη. Για την ολοκλήρωση της μελέτης θα χρειαστούν δέκα εβδομάδες από την υπογραφή της συμφωνίας. Θεωρούμε ότι αυτή η μελέτη θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε πολλούς από τους παράγοντες οι οποίοι πιθανό να παίζουν σημαντικό ρόλο. Πέραν από τη ζήτηση την οποία θεωρούμε ότι είναι άγνωστη, πρέπει να προσδιορίσουμε τα κόστη. Θέλουμε να εξετάσουμε πόσο ρόλο παίζει το κάθε δεδομένο όταν αλλάζει ο τύπος του πλοίου ή το καύσιμο ή η συχνότητα, ή αν θα υπάρχουν ενδιάμεσοι σταθμοί. Θεωρούμε ότι θα ήταν πολύ πιο εφικτό να έκαναν την διαδρομή πλοία όπως RO RO και RO PAX τα οποία δεν είναι πάρα πολύ ακριβή επιλογή, όμως δεν θα προσέφερε την πολυτέλεια που ίσως πολύς κόσμος να αναμένει. Ένα πλοίο με πολύ μεγάλο κόστος το οποίο να είναι πολυτέλειας και το οποίο θα προσελκύσει περισσότερο κόσμο είναι πιο δύσκολο να πραγματοποιηθεί. Νεότερα θα υπάρξουν αρχές του καλοκαιριού. Τότε θα ξέρουμε το κόστος και το πόσο μεταβάλλεται και το κατά πόσο θα χρηματοδοτηθεί μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων ή μέσω διαρθρωτικού ταμείου. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει πλήρης απορρόφηση των κονδυλίων, αν το κόστος είναι μικρό, πιστεύω ότι θα μπορεί μέσα από τα διαρθρωτικό ταμείο να καλυφθεί.

Δύο μονάδες ανακύκλωσης πλοίων έχουν εγκριθεί στην Τουρκία από τις οποίες δεν θα εξαιρούνται τα πλοία υπό κυπριακή σημαία.

Αναβάθμιση του λογισμικού

–Ποια βήματα γίνονται;

–Μέσα στον τελευταίο χρόνο κάναμε αρκετές ενέργειες όπως το να αποδεχόμαστε ηλεκτρονικά πιστοποιητικά από νηογνώμονες ή την ηλεκτρονική επικύρωση των πιστοποιητικών, ενώ έχουμε ανανεώσει την ιστοσελίδα μας και τον τρόπο με τον οποίο δίνονται οι πληροφορίες ώστε να υπάρχει πιο πελατοκεντρική προσέγγιση και να βρίσκει κάποιος πιο εύκολα τις πληροφορίες ανά θέμα και ανά κεφάλαιο που τον ενδιαφέρει. Ο επόμενος μας στόχος είναι η αυτοματοποίηση της διαδικασίας νηολόγησης. Αυτό είναι κάτι το οποίο εξετάζουμε όμως για να γίνουν όλα αυτά σωστά χρειάζεται και η ανανέωση του εξοπλισμού, software και του hardware. Σε πρώτο στάδιο προσπαθούμε να ανανεώσουμε κομμάτι του software το οποίο θεωρείται ότι χρήζει βελτίωσης.

–Έχει κοστολογηθεί η αναβάθμιση;

–Είναι κάποια πράγματα τα οποία έχουμε τη δυνατότητα να τα κάνουμε με τον προϋπολογισμό μας. Υπάρχουν και κάποια άλλα τα οποία γνωρίζει και η Βουλή μέσα από τις συζητήσεις που κάναμε για την έγκριση του προϋπολογισμού του 2019, ότι όταν θα υπάρχει καθαρή εικόνα του κόστους ενδεχομένως να χρειαστούν και κάποια επιπρόσθετα κονδύλια. Σε σύγκριση όμως με το τι παράγει το Υφυπουργείο Ναυτιλίας μέσω των φόρων, και των τελών, αλλά και η ναυτιλία ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, το κόστος θα είναι χαμηλό.

–Πώς θα μετριάσουμε το θέμα με το τουρκικό εμπάργκο; Είμαστε έτοιμοι να κάνουμε κάποια βήματα;

–Αυτό το θέμα πάντα θεωρείται ότι εντάσσεται στο πλαίσιο των συνομιλιών και της εξεύρεσης λύσης του Κυπριακού. Δεν είναι κάτι δηλαδή το οποίο το Υφυπουργείο Ναυτιλίας μπορεί να χειριστεί αυτόνομα. Σίγουρα γίνονται προσπάθειες όσον αφορά επιμέρους θέματα όπως για παράδειγμα στο κομμάτι της ανακύκλωσης των πλοίων. Να αναφέρω ότι έχουν αναγνωριστεί πρόσφατα δύο μονάδες ανακύκλωσης πλοίων στην Τουρκία μετά από μια διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχουμε κάνει διαβήματα ώστε να βεβαιωθούμε ότι τα κυπριακά πλοία δεν θα εξαιρούνται από αυτή την πρόνοια και ότι θα μπορούν να σταλούν για ανακύκλωση εκεί. Έχουμε την διαβεβαίωση της Ε.Ε. ότι σε περίπτωση που αυτό δεν τηρηθεί θα αναλάβουν και οι ίδιοι δράση.

–Από την άλλη θετικά μας επηρεάζει μέχρι στιγμής το Brexit. Έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από περισσότερες εταιρείες πέραν αυτών που ξέρουμε;

–Έχουμε κάποιες εταιρείες οι οποίες γνωρίζουμε ότι κάνουν σκέψεις είτε για μεταφορά παρουσίας είτε για μεταφορά στόλου, όμως είναι θέματα τα οποία θα πάρουν κάποιους μήνες για να ξεκαθαρίσουν. Σίγουρα σε αυτό το κομμάτι η Κύπρος έχει ανταγωνιστές, όμως θεωρώ ότι επωφελήθηκε περισσότερο από άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Είχαμε παραδείγματα εταιρειών όπου αποφάσισαν να δημιουργήσουν έδρα στην Κύπρο, έχουμε ενδείξεις και για άλλες εταιρείες οι οποίες ενδιαφέρονται, αν και είναι ακόμα πρώιμο. Και από πλευράς μας πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι ούτως ώστε σε περίπτωση ενός άτακτου Brexit να ξέρουμε ποιες θα είναι οι συνέπειες και ποιο το καθεστώς της σχέσης με το Ηνωμένο Βασίλειο από τον Απρίλιο και μετά.

–Στα πλάνα σας και ο διορισμός αντιπροσώπου στην Ασία. Έχει αποφασιστεί σε ποια χώρα;

–Δεν έχει αποφασιστεί ακόμα αλλά βρήκαμε ενδιαφέρουσες προοπτικές. Θα βρεθώ στη Σιγκαπούρη, την Ιαπωνία και στη Σαγκάη τον Απρίλη και τον Μάη και έχουμε δρομολογήσει κάποιες συναντήσεις με άτομα τα οποία έχουν και την εμπειρία και τη γνώση και μιλούν τη γλώσσα, βρίσκονται εκεί μόνιμα οι οποίοι θα μπορούν να μας βοηθήσουν είτε προσωπικά είτε να συστήσουν τρόπους με τους οποίους θα μπορέσουμε να δουλέψουμε. Είναι μια δύσκολη αγορά σίγουρα ειδικά από τη στιγμή που είναι μικρή η κυπριακή παρουσία και κάποιες άλλες σημαίες είναι πολύ πιο γνωστές.

Όμως από κάπου πρέπει να ξεκινήσουμε. Είναι σημαντικό, καθώς υπάρχουν οι κινεζικές και ιαπωνικές leasing companies. Το leasing, δηλαδή η πώληση πλοίου υπό τη μορφή ενοικίου είναι πλέον ο καινούργιος τρόπος χρηματοδότησης ολόκληρης της πλοιοκτησίας. Πρέπει επομένως να δημιουργήσουμε σχέσεις, να γνωρίσουν την κυπριακή σημαία, να μας εμπιστευτούν να δουν ότι οι υπηρεσίες μας είναι καλύτερες από πολλούς ανταγωνιστές και να κτιστεί μια σχέση. Αυτό παίρνει χρόνο, κτίζεται σταδιακά. Εκτός από την Ασία ετοιμάζουμε αποστολή στο Αμβούργο και στη Νορβηγία σε ένα από τα μεγαλύτερα συνέδρια, το Nor-shipping 2019. Πρέπει να πω ότι έχουμε αύξηση εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, από τη Νορβηγία και γενικότερα τη Σκανδιναβία και είναι κάτι στο οποίο πρέπει να επενδύσουμε.

–Μιλώντας για καινούργιους τρόπους χρηματοδότησης, πώς βλέπετε την πρωτοβουλία του ΧΑΚ για δημιουργία πλατφόρμας ναυτιλιακών ομολόγων;

–Είναι κάτι το οποίο εφαρμόστηκε επιτυχώς στη Νορβηγία. Σίγουρα είναι μια πρόταση με προοπτική, όμως από την ιδέα μέχρι την εφαρμογή υπάρχει ένα μακρύ μονοπάτι. Εμείς έχουμε συζητήσει το θέμα αρκετές φορές σε προκαταρτικό στάδιο είμαστε πάρα πολύ θετικοί και είμαστε στη διάθεση του ΧΑΚ ώστε να αναπτυχθεί αυτό το εργαλείο. Πιστεύω ότι είναι καιρός το ΧΑΚ να επιστρέψει δυναμικά και αυτός είναι ένας τρόπος να γίνει και κάτι διαφορετικό και ανταγωνιστικό και ενδεχομένως και καινοτόμο.

Επιπρόσθετο πλεονέκτημα οι πολιτογραφήσεις

–Πρόσφατα έχει προστεθεί και η ναυτιλία στο κομμάτι των πολιτογραφήσεων. Φαντάζομαι είναι κάτι που ενισχύει την προσπάθεια προσέλκυσης εταιρειών.

–Οι πολιτογραφήσεις είναι ένα επιπρόσθετο εργαλείο και πλεονέκτημα για κάποιον επενδυτή ο οποίος θα έρθει στην Κύπρο, δεν είναι κάτι το οποίο από μόνο του θα προσελκύσει κόσμο και εταιρείες. Αυτό που εμείς ζητούμε ως Κύπρος είναι αυτές οι επενδύσεις να έχουν μία παρουσία στην Κύπρο. Δηλαδή τα οποιαδήποτε πλοία έρχονται στην Κύπρο μέσω του σχεδίου να τα διαχειρίζεται εταιρεία στην Κύπρο και ως εκ τούτου να έχει και η πραγματική οικονομία κάποιο όφελος πέραν της νηολόγησης στο κυπριακό νηολόγιο. Θεωρώ ότι είναι μια ενδιαφέρουσα προοπτική, έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον αρκετές εταιρείες και λάβαμε ερωτήματα μέχρι τώρα μόνο σε προκαταρκτικό στάδιο.

–Έχουν τεθεί συγκεκριμένα κριτήρια;

–Θα εξετάζεται η κάθε αίτηση ξεχωριστά και το Υφυπουργείο Ναυτιλίας θα δίνει την άποψή του για τη συνεισφορά στην οικονομία. θα βλέπουμε την κατάσταση των πλοίων, την ηλικία, την αξία των πλοίων. Έχουμε σκεφτεί κάποια κριτήρια, το σημαντικό είναι να διαχειριζόμαστε τα πλοία από την Κύπρο ούτως ώστε να βεβαιωνόμαστε ότι υπάρχει αρκετό όφελος για την οικονομία. Επίσης, τα πλοία τα οποία θα νηολογούνται υπό κυπριακή σημαία πρέπει να πληρούν τις ποιοτικές προϋποθέσεις τις οποίες θέτουμε έτσι και αλλιώς. Στο παρόν στάδιο επειδή δεν έχουμε περάσει από τη θεωρία στην πράξη πέρα από τα επενδυτικά ταμεία τα οποία είναι κάτι το δοκιμασμένο που έχει ήδη γίνει αυτό που συνιστούμε σε όλους όσοι έχουν εκφράσει ενδιαφέρον είναι να επικοινωνήσουν μαζί μας, να μας στείλουν τις προκαταρτικές ιδέες και σκέψεις ούτως ώστε να τους δώσουμε κατευθυντήριες γραμμές και από εκεί να ξεκινήσουν να κάνουν την αίτηση.

Οι προκλήσεις και το στοίχημα της Τρ. Κύπρου

Τα δεδομένα και η κεφαλαιακή επάρκεια αποτελούν απάντηση στη φημολογία. Τώρα καλείται να ολοκληρώσει τους σχεδιασμούς

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Εν μέσω έντονης φημολογίας σχετικά με την κατάσταση υγείας της Τράπεζας Κύπρου (ΤΚ), η ίδια η τράπεζα «ανταπάντησε» με την έκδοση αποτελεσμάτων της περασμένης Δευτέρας, σύμφωνα με τραπεζική πηγή. Η ανακοίνωση κατέγραψε ζημιές για το 2018, που είναι μεν καθόλου αμελητέες, αφού ξεπέρασαν τα 100 εκατ. ευρώ, είναι δε πλασματικές, όπως σημειώνεται, αφού οφείλονται στο νομοσχέδιο για τη φορολόγηση που πέρασε πρόσφατα, αλλά και στην πώληση δανείων (Helix). Ακόμα σημαντικότερη, όμως, ήταν και η αναφορά στην κεφαλαιακή επάρκεια, η οποία, έχοντας φτάσει στα 18,3%, είναι,

«Κλείνει, σιγά-σιγά, το παρελθόν και τώρα η πρόκλησή μας είναι το μέλλον», σχολιάζει στέλεχος της τράπεζας.

όπως δήλωσε ο απερχόμενος διευθύνων σύμβουλος, Τζον Χούρικαν, η υψηλότερη επάρκεια στην ιστορία της τράπεζας. Η πρόσφατη ανακοίνωση της ΤΚ κάνει λόγο για «άνετη» κεφαλαιακή επάρκεια, κτισμένη στα βασικά κεφάλαια ύψους 15,4%. Στελέχη της τράπεζας σημειώνουν πως η χρησιμοποίηση της λέξης «άνετη» αποτελεί σημαντική αναβάθμιση από προηγούμενες ανακοινώσεις, που έκαναν λόγο για «ικανοποιητική» επάρκεια.

Η φημολογία

Η ανακοίνωση αποτελεσμάτων λειτούργησε ως «αγχολυτικό», καθώς η φημολογία για την πορεία της ΤΚ είχε εσχάτως ενταθεί. Η φημολογία είχε επικεντρωθεί σε δύο σημεία: Πρώτο, πως ο σχεδιασμός πώλησης δανείων, το πρότζεκτ γνωστό ως Helix, δεν δείχνει να βαίνει προς ολοκλήρωση και δεύτερο πως η τράπεζα θα χρειαστεί κεφάλαια μέσα στο επόμενο διάστημα. Η φημολογία εντάθηκε μάλιστα με την πρόσφατη έξοδο από την Τράπεζα Κύπρου, του Μάικ Σπανού, μια έξοδο που ερμηνεύτηκε ως «απόδραση» από προβλήματα που φέρονταν να σοβούσαν στην Τράπεζα. Σύμφωνα με απόλυτα ενημερωμένες πηγές, οι λόγοι που οδήγησαν τον κ. Σπανό στην έξοδο δεν είχαν σχέση με τις οικονομικές εξελίξεις της ΤΚ. Επιπλέον, όμως, την αρνητική εικόνα επιδείνωσε, αρχικά η πτώση της αξίας της μετοχής, η οποία αντιστρέφεται μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, αλλά και η «τελευταίας στιγμής» πληροφορία του περασμένου Σαββάτου πως ο διευθύνων σύμβουλος Τζον Χούρικαν οδηγείται σε αποχώρηση από την τράπεζα για να αναλάβει θέση στη NewDay η οποία ετοιμάζει χρηματιστηριακό άνοιγμα.

Οι φήμες

«Το μεγαλύτερο και πιο βασανιστικό ερώτημα», σχολιάζουν πηγές της Τράπεζας Κύπρου, είναι, ενώ η τράπεζα κατείχε επάρκεια στα 16% πριν από την ψήφιση της ΑΦΑ την Παρασκευή, και άνω του 18% μετά την περασμένη Παρασκευή, οι φήμες εντείνονταν σχετικά με τα κεφάλαιά μας». Οι ίδιες πηγές δεν κρύβουν την πεποίθηση πως επρόκειτο για μεθοδευμένη προσπάθεια από συγκεκριμένους κύκλους με απώτερο σκοπό να επηρεαστούν εξελίξεις στην τράπεζα, πράγμα που αυτονόητα δύσκολα μπορεί να αποδειχθεί ώστε να λειτουργήσει ως επιχείρημα. Ωστόσο,

«Άνετα» κεφάλαια και Helix επιτρέπουν «όλες τις επιλογές» για τη μετέπειτα πορεία της τράπεζας, εν μέσω «τολμηρών σχεδιασμών» σύμφωνα με την Αγία Παρασκευή.

εάν υπήρξε πράγματι μεθοδευμένη προσπάθεια, αυτή υποστηρίχθηκε από μια σειρά από περιστασιακά μεν, αλλά συνεχιζόμενα δεδομένα: Η αποχώρηση Άκερμαν, η οποία ανακοινώθηκε μεν προ έτους, αλλά επανήλθε στο προσκήνιο πρόσφατα, η πτώση της μετοχής, η αποχώρηση του Μάικ Σπανού, καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του Helix, και τελικά η ανακοίνωση για αποχώρηση, τον Σεπτέμβριο, του Τζον Χούρικαν. Την ίδια ώρα, η τράπεζα προχωρεί σε μείωση του αριθμού καταστημάτων, ενώ εντείνονται οι αναφορές σε μείωση προσωπικού.

Αυτά τα δεδομένα ενέτειναν, σίγουρα, τις υφιστάμενες φήμες. Ωστόσο, η εικόνα που εξέπεμψε η Τράπεζα Κύπρου την περασμένη Δευτέρα έχει καθησυχάσει ουσιαστικά τις όποιες ανησυχίες. Δεχόμενος ερώτηση σχετικά με την πορεία της τράπεζας στη συνέντευξη Τύπου για τα αποτελέσματα, ο Τζον Χούρικαν απάντησε: «Σχετικά με την πορεία της τράπεζας, δεν ασχοληθήκαμε ποτέ με θεωρίες συνωμοσίας, αλλά επικεντρωθήκαμε στη δουλειά μας. Σήμερα έχουμε ρευστότητα 4,4 δισ. ευρώ, κεφάλαια 18,3% και ξεκάθαρους, ρητούς σχεδιασμούς για τα επόμενα βήματα».

Τα στοιχήματα της τράπεζας

Μπορεί, όμως, η τράπεζα να έδωσε πειστικές απαντήσεις στις φήμες που κυκλοφόρησαν το τελευταίο διάστημα, αλλά μπροστά της έχει ακόμα σημαντικές προκλήσεις τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει, όπως εξάλλου παραδέχτηκε ο απερχόμενος διευθύνων σύμβουλος. Πρώτο, η πορεία μείωσης των ΜΕΔ πρέπει να ολοκληρωθεί. Η όποια ικανοποίηση για την μείωση, από τα 15,5 δισ. ευρώ στα 4,8 δισ. μπορεί μεν να είναι εντυπωσιακή, αλλά δεν είναι αρκετή. Δεν μπορεί να κρυφτεί το γεγονός ότι η τράπεζα, είτε μέσα από μια ουσιαστική πώληση τύπου Helix, είτε μέσα από κάποια άλλη ριζική κίνηση, θα κληθεί να αντιμετωπίσει πιο ολοκληρωτικά το ζήτημα των ΜΕΔ μέσα στους επόμενους 12 μήνες. Εξάλλου, η «άνεση» των κεφαλαίων της αφήνει ανοικτές αρκετές επιλογές. Δεύτερο, η τράπεζα καλείται να ενισχύσει και να επιταχύνει την πορεία ψηφιοποίησής της. Όπως και στην περίπτωση των ΜΕΔ, έχουν ήδη γίνει αρκετές κινήσεις, με νέες εφαρμογές και δυνατότητες να έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Ωστόσο, οι απαιτήσεις του νέου ψηφιακού περιβάλλοντος και των πελατών στο σύνολό τους, εξαναγκάζουν, ουσιαστικά «διά της βίας» την ταχύτερη ολοκλήρωση της ψηφιακής μεταμόρφωσης. Πάντως, ο Τζον Χούρικαν δεν έκρυψε κάποιο εκνευρισμό για το θέμα, σχολιάζοντας τη Δευτέρα πως οι εφαρμογές της Τράπεζας Κύπρου επιτρέπουν στον πελάτη της να ενοποιήσει τους λογαριασμούς του που κατέχει στο εξωτερικό και δη στο Ηνωμένο Βασίλειο σε μία εφαρμογή, αλλά το ίδιο δεν συμβαίνει και με τους λογαριασμούς του σε άλλες κυπριακές τράπεζες, αφού αυτές δεν είναι ακόμα έτοιμες. Επιπλέον, η Τράπεζα έχει ήδη ανακοινώσει πως 71% των συνολικών συναλλαγών των πελατών της ολοκληρώνονται εκτός γκισέ, μέσα από ΑΤΜ και ψηφιακά κανάλια. «Το μεγαλύτερο κατάστημα της τράπεζας είναι ο καναπές του πελάτη», σχολίασε στέλεχος της τράπεζας, τονίζοντας πως «η μείωση του αριθμού καταστημάτων έχει επιβληθεί παγκοσμίως από τους πελάτες των τραπεζών». Αυτή η κίνηση σχετίζεται και με την τρίτη πρόκληση της τράπεζας, που είναι η μείωση του κόστους. «Η παραγωγή κατευθύνεται από άτομα, κτήρια και τεχνολογία», σχολίασε ο Τζον Χούρικαν. «Θα χρειαστούμε λιγότερα από τα πρώτα δύο, και περισσότερο από το τρίτο». Πάντως, οι αναφορές σε μείωση προσωπικού είναι έντονες, ενώ και η κατάργηση 15 καταστημάτων φαίνεται να ήταν η αρχή μιας μακράς σειράς από κινήσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή μεταμόρφωση. Η ψηφιακή μεταμόρφωση αποτελεί ίσως το μεγαλύτερο στοίχημα για την τράπεζα, η οποία καλείται, έχοντας ένα απερχόμενο διευθύνοντα σύμβουλο, να συνεχίσει την υλοποίηση των σχεδιασμών της χωρίς καθυστερήσεις. «Αντιμετωπίσαμε το παρελθόν, και τώρα πρέπει να αντιμετωπίσουμε το μέλλον», σχολίασε στέλεχος της τράπεζας στην «Κ».

Η τέταρτη πρόκληση αφορά στην εξεύρεση αντικαταστάτη του Τζον Χούρικαν. «Υπάρχει αρκετό ταλέντο, τόσο εντός όσο και εκτός της τράπεζας», σχολίασε αινιγματικά σε σχετική ερώτηση. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή που θα γίνει θα κρίνει πολλά σχετικά με το μεσοπρόθεσμο μέλλον της τράπεζας. Τόσο η ψηφιακή της ταυτότητα, όσο και η σχέση της με την αγορά και την κοινωνία στην οποία λειτουργεί, θα πρέπει να συνεχίσουν να βελτιώνονται καθώς η τράπεζα επιχειρεί να αφήσει πίσω της το 2013.

Το 2020 η μεταρρύθμιση στα Δικαστήρια

Οι δέκα συν πέντε άξονες των νομοθετικών και άλλων μέτρων που έχουν αποφασιστεί - Ετοιμη η έκθεση των Ιρλανδών

Επιμέλεια
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Το Μάρτιο του 2018 ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε η τελική έκθεση των Ιρλανδών εμπειρογνωμόνων αναφορικά με τη μεταρρύθμιση-αναδιοργάνωση της δομής και λειτουργίας των Δικαστηρίων. Στο πλαίσιο της μελέτης αυτής και των αποφάσεων για προώθηση της μεταρρύθμισης των Δικαστηρίων, ετοιμάσθηκε Σχέδιο Δράσης, στο οποίο καταγράφονται οι δράσεις - ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν και δρομολογήθηκε η υλοποίησή τους στη βάση συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, με ορίζοντα τις αρχές του 2020.

Αναφορικά με τις ενέργειες για τη μεταρρύθμιση των δικαστηρίων, απαντά γραπτώς ο υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Ιωνάς Νικολάου σε ερώτηση του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, Μαρίνου Μουσιούττα για τα νομοθετικά και άλλα μέτρα που έχουν ληφθεί για την μεταρρύθμιση. Ο κ. Νικολάου περιγράφει τα μέτρα ως εξής:

α) Έργο της εκκαθάρισης των καθυστερημένων υποθέσεων στα Δικαστήρια: Μία εκ των εισηγήσεων των εμπειρογνωμόνων, στην οποία έχει δοθεί άμεση προτεραιότητα, είναι το έργο της εκκαθάρισης των καθυστερημένων υποθέσεων στα Δικαστήρια. Για τον σκοπό αυτό συγκροτήθηκε ομάδα παρακολούθησης του έργου, αποτελούμενη από δικαστές όλων των βαθμίδων, διορίστηκε υπεύθυνος του έργου για τη διασφάλιση της καθημερινής εύρυθμης λειτουργίας του έργου και συμφωνήθηκε με το Ανώτατο Δικαστήριο και το Υπουργείο Οικονομικών η πρόσληψη απαραίτητου αριθμού δικαστών για την εκδίκαση εντός δύο ετών όλων των υποθέσεων, που εκκρεμούν ενώπιον όλων των Επαρχιακών Δικαστηρίων για περίοδο πέραν των τεσσάρων χρόνων. Οι 26 νέες θέσεις δικαστών, αλλά και του ανάλογου υποστηρικτικού προσωπικού, περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό 2019.

β) Αναθεώρηση και συγγραφή Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας: Βρίσκεται σε εξέλιξη ευρείας κλίμακας αναθεώρηση των θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά τις αρχές Μαρτίου 2018 διορίστηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο η Επιτροπή Θεσμών (Rules Committee) αποτελούμενη από δικαστές, πρωτοκολλητή και δικηγόρους, η οποία μελετά τις κατά καιρούς εισηγήσεις των εμπειρογνωμόνων και προβαίνει σε παρατηρήσεις. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τον Μάιο 2019.

γ) Νομοσχέδιο για τη δημιουργία Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου: Ήδη περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Δικαστικής Υπηρεσίας για το 2019, οι πέντε θέσεις δικαστών.

δ) Ίδρυση Σχολής Δικαστών: Έχει διοριστεί εδώ και δύο χρόνια ο διευθυντής Μεταρρύθμισης και Επιμόρφωσης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ετοίμασε δύο νομοσχέδια για την ίδρυση και λειτουργία της Σχολής Δικαστών, βάσει των εισηγήσεων της μελέτης του εμπειρογνώμονα, τα οποία εστάλησαν στον πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου και στον διευθυντή Μεταρρύθμισης και Επιμόρφωσης, για σχόλια/παρατηρήσεις, με σκοπό την οριστικοποίηση και περαιτέρω προώθησή τους.

ε) Διαχωρισμός της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τη σύσταση ξεχωριστής δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας: Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ετοίμασε τα σχετικά νομοσχέδια, τα οποία αυτή την περίοδο είναι υπό διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς.

στ) Καθορισμός αντικειμενικών κριτηρίων για την πρόσληψη και αξιολόγηση δικαστών: Το έργο, το οποίο χρηματοδοτείται από την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ε.Ε., έχει ήδη ξεκινήσει και αναμένεται η ολοκλήρωση και παράδοση της μελέτης των εμπειρογνωμόνων περί τον Μάρτιο 2019.

ζ) Αγορά Υπηρεσιών Πληροφοριακού Συστήματος Διοίκησης Δικαστηρίων μέσω Στρατηγικού Επενδυτή (Σύστημα η Δικαιοσύνη): Η Επιτροπή Αξιολόγησης έχει ξεκινήσει την εκ νέου αξιολόγηση των προσφορών, μετά την ακύρωση της απόφασης του Συμβουλίου Προσφορών από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, για τυπικούς λόγους.

η) Έργο για Ακουστική Ψηφιακή Καταγραφή Πρακτικών Συνεδριάσεων Δικαστηρίου (Digital Audio Recording of Court Proceedings (DAR): Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σκοπός του έργου είναι να εξετασθεί κατά πόσο μπορεί να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των δικαστικών διαδικασιών με την ηχογράφησή τους, με σκοπό την απλοποίηση της λήψης των πρακτικών, πράγμα που θα συμβάλει στη μείωση των καθυστερήσεων στην ετοιμασία των πρακτικών. Το έργο ξεκίνησε περί τα μέσα Φεβρουαρίου 2019 και θα ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες.

θ) Προώθηση εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών: Ολοκληρώθηκε η μελέτη, που ανατέθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κατόπιν δημόσιου διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνει εισηγήσεις για τους τρόπους αναβάθμισης του θεσμού της διαμεσολάβησης και βέλτιστες πρακτικές, ειδικότερα στα θέματα εκπαίδευσης, ποιότητας και ελέγχου των παρεχόμενων υπηρεσιών, ώστε να ενισχυθεί το επίπεδο εμπιστοσύνης στους διαμεσολαβητές και η δυνατότητα αποδοχής της ως μέτρου που πραγματικά προσφέρεται για την επίλυση διαφορών. Τα συμπεράσματα/εισηγήσεις της μελέτης είναι υπό διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

ι) Δημιουργία ανεξάρτητης Υπηρεσίας Δικαστηρίων για τη διοίκηση των Δικαστηρίων. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως προχώρησε στην ετοιμασία ενός πρώτου νομοσχεδίου που να ρυθμίζει το θέμα.

Τον Μάρτιο του 2018 ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε η τελική έκθεση των Ιρλανδών εμπειρογνωμόνων αναφορικά με την αναδιοργάνωση των δικαστηρίων.

Διορίστηκε Επιτροπή Μεταρρύθμισης των Δικαστηρίων, αποτελούμενη από εκπροσώπους όλων των άμεσα εμπλεκομένων στη μεταρρύθμιση φορέων.

Και μέτρα εκτός Σχεδίου

Όπως υπογράφει ο Υπουργός Δικαιοσύνης της Κύπρου, προωθούνται από το Υπουργείο και άλλα μέτρα που δεν περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης. Τα καταγράφει ως εξής:

α) Ίδρυση και Λειτουργία Διοικητικού Δικαστηρίου Διεθνούς Προστασίας: Για να διαφυλαχθεί ο πολύ θετικός αντίκτυπος της λειτουργίας του Διοικητικού Δικαστηρίου προωθήθηκε η δημιουργία ξεχωριστού Διοικητικού Δικαστηρίου Διεθνούς Προστασίας, με τρεις Δικαστές, που θα αναλάβει την εκδίκαση κάθε προσφυγής από αιτητές ασύλου, με αρμοδιότητα ελέγχου και της ουσίας, όπως προνοεί το κεκτημένο. Ο ιδρυτικός νόμος έχει ψηφισθεί και γίνονται με ταχείς ρυθμούς όλες οι διαδικαστικές και πρακτικές διευθετήσεις για τη συγκρότηση και λειτουργία του Δικαστηρίου. Στον Προϋπολογισμό 2019 περιλαμβάνονται οι 3 θέσεις δικαστών.

β) Κατάθεση στη Βουλή και συζήτηση νομοσχεδίου για τροποποίηση του Άρθρου 111 του Συντάγματος, ώστε στην περίπτωση δίκης διαζυγίου, η σύνθεση του Οικογενειακού Δικαστηρίου να είναι μονομελής και όχι τριμελής όπως ισχύει σήμερα. Ταυτόχρονα κατατέθηκαν και συζητούνται 7 νομοσχέδια με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του Οικογενειακού Δικαίου.

γ) Ετοιμασία νομοσχεδίου για ανακατανομή της καθ' ύλην δικαιοδοσίας των Επαρχιακών Δικαστηρίων στις βαθμίδες επαρχιακού δικαστή και ανώτερου επαρχιακού δικαστή, κατά τρόπον ώστε να εξυπηρετείται η καλύτερη διαχείριση του δικαστικού χρόνου.

δ) Κατάθεση στη Βουλή και συζήτηση νομοσχεδίου αναφορικά με τη συμμόρφωση της διοίκησης στις αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου.

ε) Δημιουργία, στο πλαίσιο του Επαρχιακού Δικαστηρίου, δικαιοδοσίας επίλυσης μικρών διαφορών: Πραγματοποιήθηκε μελέτη από το Υ.Δ.Δ.Τ., σύμφωνα με την οποία προκρίνεται η δημιουργία νέας ειδικής δικαιοδοσίας εκδίκασης υποθέσεων μικρών διαφορών, εντός της δομής του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Στο πλαίσιο αυτής της δικαιοδοσίας δεν θα ακολουθούνται οι ίδιοι Διαδικαστικοί Κανονισμοί, αλλά μια πολύ πιο απλουστευμένη διαδικασία. Ετοιμάζεται σχετικό νομοσχέδιο από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως.

Χαμηλότερη από τον στόχο που είχε τεθεί η ανάπτυξη στην Ελλάδα το 2018

Στο 1,9%, κάτω από τον πήχυ που έθεσαν πέρυσι η κυβέρνηση και οι θεσμοί

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Στο 1,9%, χαμηλότερα από τις προβλέψεις της κυβέρνησης, αλλά και των δανειστών, διαμορφώθηκε ο ρυθμός ανάπτυξης του 2018, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα. Η εξέλιξη ήταν αποτέλεσμα των χαμηλών επιδόσεων του δ΄ τριμήνου, κάτι που ανέμεναν ορισμένοι αναλυτές, με τον ρυθμό ανάπτυξης να διαμορφώνεται στο 1,6% σε σύγκριση με το δ΄ τρίμηνο του 2017 και τις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου να μειώνονται κατά 27,2% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2017.

Αν και η μείωση των επενδύσεων μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στη σύγκριση με τις πολύ υψηλές επιδόσεις της αντίστοιχης περιόδου του 2017 λόγω παραγγελιών πλοίων, οι αναλυτές εκφράζουν την ανησυχία ότι παγιώνεται ένας ρυθμός 1,5%-2% (το 2017 ήταν 1,4%) και μάλιστα σε μια εποχή που η Ευρώπη είχε πολύ υψηλότερους ρυθμούς. Επομένως, γεννάται προβληματισμός για το κατά πόσον είναι εφικτή η επίτευξη υψηλότερων ρυθμών για φέτος και τα επόμενα χρόνια, την ώρα που οι προβλέψεις για την Ευρώπη έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά προς τα κάτω, από 1,9% σε 1,3%, σύμφωνα με τις πρόσφατες χειμερινές προβλέψεις της Κομισιόν. Για την Ελλάδα, η πρόβλεψη στις χειμερινές προβλέψεις της Κομισιόν ήταν 2,2% για το 2019.

Προβληματισμός για το κατά πόσον είναι εφικτή η επίτευξη υψηλότερων ρυθμών για φέτος, ενώ η Ευρωζώνη επιβραδύνει.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η τελική καταναλωτική δαπάνη το 2018 διαμορφώθηκε 0,3% υψηλότερα από το 2017. Αυτό οφείλεται στη δαπάνη των νοικοκυριών, που αυξήθηκε κατά 1,1%, ενώ αντίθετα η καταναλωτική δαπάνη της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε κατά 2,5%.

Στον ακαθάριστο σχηματισμό κεφαλαίου, το τελικό αποτέλεσμα ήταν θετικό, με αύξηση 1,8%. Ομως, αυτός περιλαμβάνει όχι μόνο τις επενδύσεις, αλλά και τη δημιουργία αποθεματικών. Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου, που είναι καθαρά οι επενδύσεις, δεν καταγράφεται στα προσωρινά αυτά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, αλλά είναι πιθανό να έχει αρνητικό πρόσημο, κυρίως λόγω του αποτελέσματος βάσης, που προαναφέρθηκε.

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 8,7% και οι εισαγωγές κατά 4,2%.

Συνολικά, το ΑΕΠ ανήλθε σε όρους όγκου το 2018 σε 190,8 δισ. ευρώ έναντι 187,2 δισ. ευρώ το 2017, κάτι που μεταφράζεται στην αύξηση του 1,9%.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε τριμηνιαία βάση το ΑΕΠ σημείωσε μείωση κατά 0,1% το δ΄ τρίμηνο του 2018 σε σύγκριση με το γ΄ τρίμηνο του 2018, κάτι που είχε να συμβεί από το β΄ τρίμηνο του 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, συνολικά στην Ευρωζώνη το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,2% το δ΄ τρίμηνο του προηγούμενου έτους σε σύγκριση με το γ΄ τρίμηνο, επιβεβαιώνοντας την επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, του δ΄ τριμήνου του 2018 σε σύγκριση με το γ΄ τρίμηνο του 2018, στην Ελλάδα μειώθηκε η συνολική τελική καταναλωτική δαπάνη κατά 0,2%, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου κατά 3,6% και οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατά 7,8%. Ειδικότερα, οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 8,4% και οι εισαγωγές υπηρεσιών κατά 2,4%.

Αντίθετα, αύξηση κατά 1,8% σε σχέση πάντα με το γ΄ τρίμηνο του 2018 σημείωσαν οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.

Αναλυτικότερα, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 1,3% και υπηρεσιών κατά 1,7%.

Η δεύτερη εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ είναι προγραμματισμένη να ανακοινωθεί στις 16 Οκτωβρίου 2019.

Ρυθμός ανάπτυξης 2018

Καμπανάκι κινδύνου από τους φορείς του τουρισμού

Πολλοί προορισμοί έχουν φθάσει στα όριά τους – Χρειάζεται άμεση αναβάθμιση του προϊόντος – Πρόβλημα, οι φόροι

Μήνυμα για αναβάθμιση του επιπέδου της συνολικής τουριστικής βιομηχανίας αλλά και της εθνικής πολιτικής για τον κλάδο σε ένα πλαίσιο σεβασμού της αειφορίας έδωσαν από το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών κορυφαίοι συντελεστές του ελληνικού τουρισμού. Παράλληλα, προτάσσεται η ανάδειξη της χώρας σε προορισμό β΄ κατοικίας.

Ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ Γιάννης Ρέτσος σημείωσε πως, παρά τα προβλήματα που αντιμετώπισε η χώρα λόγω της κρίσης, ιδιαίτερα στον τομέα των επενδύσεων, υπήρξε πολύ μεγάλη άνοδος του τουρισμού στη χώρα, με αποτέλεσμα να υπάρξουν προορισμοί που λειτουργούν πάνω από τις δυνατότητές τους. Βασική πρόκληση, υπογράμμισε, είναι η χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο προκειμένου να βελτιωθεί το τουριστικό προϊόν.

Επιπλέον, εξήγησε πως πάνω από 67% των τουριστών είναι πρόθυμοι να πληρώσουν ακριβότερα για προϊόντα που είναι πιο φιλικά προς το περιβάλλον και ιδιαίτερα για τοπικά προϊόντα, που σημαίνει ότι δημιουργούνται νέες τάσεις και ευκαιρίες για τις τοπικές κοινωνίες. Για να εξυπηρετηθεί όμως η αειφορία, προέταξε επίσης την ανάγκη να καταφέρει η χώρα να μοιράσει τους πάνω από 30 εκατομμύρια τουρίστες που την επισκέπτονται ετησίως σε πολλούς προορισμούς ολόκληρο τον χρόνο.

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος της Aegean Airlines και διευθύνων σύμβουλος της Autohellas Ευτύχης Βασιλάκης επεσήμανε πως δεν πρέπει να υπάρξει εφησυχασμός από την επιτυχημένη πορεία του κλάδου. Στόχος, σημείωσε, πρέπει να είναι να μειωθεί το κόστος, να παραμείνει η Ελλάδα ανταγωνιστική και να υπάρξει διάχυση του τουρισμού σε πολλά σημεία της χώρας. Βασική πρόκληση, σύμφωνα με τον Ευ. Βασιλάκη, είναι η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί με την ανάπτυξη της αγοράς β΄ κατοικίας και την ποιοτική εκμετάλλευση των νέων ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν δημιουργηθεί.

Ο Ανδρέας Ανδρεάδης, διευθύνων σύμβουλος του ομίλου SANI και πρώην πρόεδρος του ΣΕΤΕ, τόνισε ότι, παρά την αλματώδη αύξηση των τουριστών που επισκέπτονται τη χώρα μας, το μέσο

Η Ελλάδα μπορεί να γίνει η «Φλόριντα της Ευρώπης» και να επενδύσει στην αγορά β΄ κατοικίας.

έσοδο ανά διανυκτέρευση παραμένει σχεδόν σταθερό τα τελευταία χρόνια, γεγονός που σημαίνει πως δεν βελτιώνεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ανέφερε δε πως η μείωση της φορολογίας, η μείωση του ΦΠΑ και των εργοδοτικών εισφορών αποτελούν το μεγάλο στοίχημα για την επόμενη ημέρα, αλλά και ότι η Ελλάδα μπορεί να γίνει «Φλόριντα της Ευρώπης» και να επενδύσει στην αγορά β΄ κατοικίας προσελκύοντας εύπορους Ευρωπαίους.

Ο Αχιλλέας Β. Κωνσταντακόπουλος, πρόεδρος της TEMES S.A., που μεταξύ άλλων ελέγχει το Hilton και το Costa Navarino, τόνισε πως η αύξηση του τουρισμού αποτελεί ευχάριστο πονοκέφαλο που ωθεί την τουριστική βιομηχανία να γίνει καλύτερη και να αναζητήσει νέες πηγές εσόδων. Κάλεσε δε όλους τους εμπλεκομένους να γίνουν πιο λειτουργικοί, να δοθεί έμφαση στην αγορά β΄ κατοικίας, να θεσμοθετηθεί το νέο χωροταξικό και να εκμεταλλευθούμε με βιώσιμους όρους την τεράστια ακτογραμμή μας.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Astir Palace Vouliagmenis Στέλιος Κουτσιβίτης ανέφερε πως δεν έχει σημασία μόνο να έχουμε «έναν εξαιρετικό προορισμό, αλλά χρειάζεται να πείσουμε και άλλους επενδυτές να έρθουν στην πατρίδα μας».

Ο επικεφαλής Regional Development & Tourism Division του ΟΟΣΑ Αλέν Ντιπεϊρά επεσήμανε πως η αειφορία θα παραμείνει στο επίκεντρο της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού και για αυτό απαιτείται συνεχής και καλή συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, προκειμένου η τουριστική βιομηχανία να προσαρμοστεί απέναντι στις νέες προκλήσεις. «Η τουριστική βιομηχανία πρέπει να αγκαλιάσει την καινοτομία και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, ώστε να καταφέρει να κάνει πιο ελκυστικό το τουριστικό προϊόν και να παρέχει πιο ποιοτικές υπηρεσίες», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Ο Μάριο Κοντομέρκος, διευθύνων σύμβουλος της Mohegan Gaming Entertainment που ενδιαφέρεται για την άδεια του καζίνο στο Ελληνικό σημείωσε πως «η Αθήνα μπορεί να γίνει το κέντρο του κόσμου. Μέσα σε δύο ώρες μπορείς να πας σε 19 χώρες. Η Αθήνα βρίσκεται στη τέλεια θέση για να έχεις τουρισμό από παντού». «Θέλουμε να δημιουργήσουμε έναν εμβληματικό προορισμό που θα αναπτύξει το αίσθημα της εθνικής υπερηφάνειας», κατέληξε.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

ΑΠΕ

Η χώρα πρέπει να μοιράσει τους πάνω από 30 εκατομμύρια τουρίστες που την επισκέπτονται ετησίως σε πολλούς προορισμούς ολόκληρο τον χρόνο, για να εξυπηρετηθεί η αειφορία.

Αυξημένη 9,8% η κίνηση στον ΔΑΑ το α΄ 2μηνο

Θετική πορεία κατέγραψε η επιβατική κίνηση του ΔΑΑ τον Φεβρουάριο του 2019, κατά τη διάρκεια του οποίου παρατηρήθηκε αύξηση κατά 11,3% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2018. Συνολικά κατά τους πρώτους δύο μήνες του έτους η κίνηση ενισχύθηκε κατά 9,8%, καθώς διακινήθηκαν συνολικά 2,7 εκατ. επιβάτες.

Συγκεκριμένα, τον Φεβρουάριο διακινήθηκαν στο δίκτυο εσωτερικού 443.487 επιβάτες έναντι 400.245 καταγράφοντας άνοδο 10,8%. Στο δίκτυο εξωτερικού η αύξηση άγγιξε το 11,5% καθώς οι επιβάτες έφτασαν τις 883.778, έναντι 792.660 το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Συνολικά τον Φεβρουάριο ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος» εξυπηρέτησε 1,32 εκατ. επιβάτες. Συνολικά το πρώτο δίμηνο του 2019 η αύξηση των επιβατών έφτασε το 9,8%. Στο δίκτυο εξωτερικού η αύξηση άγγιξε το 10%, ενώ στο εσωτερικό 9,3% με 893.321 επιβάτες. Συνολικά οι επιβάτες έφτασαν τα 2,72 εκατ. με το 1,8 εκατ. να αφορά το δίκτυο εξωτερικού.

Τον Ιανουάριο του 2018 στο δίκτυο εσωτερικού διακινήθηκαν 416.827 επιβάτες έναντι 449.834, καταγράφοντας αύξηση 7,9%. Από την άλλη, η κίνηση του δικτύου εξωτερικού κατέγραψε μεγαλύτερη αύξηση (8,7%) καθώς κατά τον Ιανουάριο διακινήθηκαν 943.074 επιβάτες έναντι 865.577 το 2018.

Α. Κ.

Συμφωνημένα τα πρωτογενή πλεονάσματα

Προσγειώνει την Αθήνα ο επικεφαλής οικονομολόγος του ESM Ρολφ Στράουχ – Τι λέει για κόκκινα δάνεια, αφορολόγητο

Συνέντευξη στην
ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Προσγειώνει ο επικεφαλής οικονομολόγος του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) Ρολφ Στράουχ τις προσδοκίες για μείωση του στόχου για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% του ΑΕΠ, τον οποίο ανέδειξαν τις προηγούμενες ημέρες ο πρόεδρος της Ν.Δ. Κυριάκος Μητσοτάκης και ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας.

Σε συνέντευξή του στην «Κ», ο κ. Στράουχ, ο οποίος βρέθηκε το περασμένο Σαββατοκύριακο στην Ελλάδα για να συμμετάσχει στο Φόρουμ των Δελφών, λέει ότι «δεν βλέπει να αλλάζει» ο συγκεκριμένος στόχος, καθώς αποτελεί μέρος της συμφωνίας για τη βιωσιμότητα του χρέους, αλλά και ένα σημείο αναφοράς των αγορών για να αξιολογούν τη δημοσιονομική πειθαρχία της χώρας και να αποφασίζουν αναλόγως για το κόστος δανεισμού της. Αφησε ανοικτό ένα παράθυρο μόνο για τον τρόπο που θα επιτευχθεί ο στόχος.

Με κάθε ευκαιρία, ο κ. Στράουχ επαναλαμβάνει πόσο σημαντική είναι η προσήλωση αυτής και της επόμενης κυβέρνησης στη μεταρρυθμιστική ατζέντα. Θεωρεί την αναστροφή της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας τον μεγαλύτερο κίνδυνο για τη χώρα.

Ο ίδιος τάσσεται, επίσης, υπέρ της εφαρμογής του ψηφισμένου μέτρου για τη μείωση του αφορολογήτου από 1/1/2020, υποστηρίζει εμμέσως το σχέδιο του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για τη μείωση των κόκκινων δανείων, λέγοντας ότι αυτή πρέπει να γίνει με κεφαλαιακά ουδέτερο τρόπο, και συντάσσεται με την άποψη της Κομισιόν και της ΕΚΤ ότι η προστασία της πρώτης κατοικίας δεν πρέπει να αφαιρεί το κίνητρο από τους δανειολήπτες να εξοφλούν τα δάνειά τους.

Ενόψει του Eurogroup της Δευτέρας, πετάει το μπαλάκι στην κυβέρνηση, την οποία καλεί να εκπληρώσει «όλες τις προϋποθέσεις» για να εξασφαλίσει το 1 δισ. ευρώ.

– Η Νέα Δημοκρατία και ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζονται να σχεδιάζουν και οι δύο να ζητήσουν τη μείωση του στόχου για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% του ΑΕΠ. Το ίδιο θέλει και το ΚΙΝΑΛ. Θεωρείτε ότι είναι δίκαιο αίτημα;

– Κατ' αρχάς, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η Ελλάδα μέχρι στιγμής έχει πετύχει αυτούς τους στόχους και μάλιστα τους έχει ξεπεράσει. Αυτά είναι καλά και σημαντικά νέα. Σχετικά με το μέλλον, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι οι στόχοι αυτοί αποτελούν μέρος ενός περιεκτικού πακέτου μέτρων που ελήφθη για να διασφαλισθεί η βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους.

Οι φορολογικοί συντελεστές είναι υψηλότεροι επειδή η συλλογή φόρων εξακολουθεί να υστερεί.

Ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ είναι σημαντικός για να αξιολογούν οι αγορές την προσήλωση της χώρας στη δημοσιονομική πειθαρχία.

Οι Ευρωπαίοι εταίροι ανέλαβαν εκτεταμένες δεσμεύσεις για την Ελλάδα και η τελευταία δεσμεύθηκε σ' αυτούς τους στόχους, ως δική της συνεισφορά στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους της. Από αυτήν την άποψη, είναι σημαντικό να μείνει προσηλωμένη σε αυτές τις δεσμεύσεις και προσωπικά δεν βλέπω να αλλάζουν οι στόχοι καθ' εαυτοί. Προφανώς, μπορεί να υπάρξουν συζητήσεις ως προς το πώς θα επιτυγχάνονται στο μέλλον, από πλευράς δαπανών και εσόδων.

– Ενας λόγος για τον οποίο τα κόμματα σχεδιάζουν να υποβάλουν αυτό το αίτημα, τουλάχιστον η Νέα Δημοκρατία, είναι για να εξασφαλισθεί ο δημοσιονομικός χώρος για μείωση της φορολογίας. Θεωρείτε ότι οι Ελληνες υπερφορολογούνται;

– Είναι προφανώς ακριβές ότι η φορολογική επιβάρυνση για κάποιους φορολογουμένους είναι πολύ υψηλή στην Ελλάδα και οι φορολογικοί συντελεστές είναι πράγματι ενίοτε υψηλότεροι απ' ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να καταλάβουμε ότι οι συντελεστές είναι υψηλότεροι επειδή η συλλογή φόρων εξακολουθεί να υστερεί. Επομένως, πρώτον, είναι πολύ σημαντικό να ενισχύσουμε τις προσπάθειες συλλογής φόρων και, δεύτερον, να διασφαλίσουμε ότι δεν υπάρχει φοροδιαφυγή. Αυτό θα βοηθήσει τη μείωση των συντελεστών. Το φορολογικό πακέτο που αποφασίστηκε για το 2020 κινείται στην κατεύθυνση μιας πιο ισότιμης κατανομής του φορολογικού βάρους και της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης.

– Οι εκλογές πλησιάζουν. Ανησυχείτε ότι μπορεί να έχουν αρνητική επίπτωση στη μεταρρυθμιστική διαδικασία;

– Οι εκλογές είναι καθοριστικό κομμάτι της δημοκρατικής διαδικασίας. Πρέπει να σεβόμαστε τη διαδικασία και το αποτέλεσμά τους, όποιο κι αν είναι αυτό. Για εμάς, το καθοριστικό σημείο είναι να παραμείνει η κυβέρνηση προσηλωμένη στο μεταρρυθμιστικό μονοπάτι, ανεξαρτήτως του ποια θα είναι η νέα κυβέρνηση.

Για εμάς, το καθοριστικό σημείο είναι να παραμείνει η κυβέρνηση προσηλωμένη στο μεταρρυθμιστικό μονοπάτι, ανεξαρτήτως του ποια θα είναι η νέα κυβέρνηση, τονίζει ο επικεφαλής οικονομολόγος του ESM, Ρολφ Στράουχ. Στη φωτογραφία, με τη συντάκτρια της «Κ» Ε. Χρυσολωρά.

– Θεωρείτε ικανοποιητικό έναν ρυθμό ανάπτυξης 2%-2,5% για μια χώρα που έχασε το 27% του ΑΕΠ της στην κρίση;

– Για εμάς, ως μακροχρόνιο εταίρο της Ελλάδας, η ανάπτυξή της και η ευημερία του λαού της είναι υψίστης σημασίας. Αυτά θα διασφαλίσουν, άλλωστε, τη δυνατότητα της Ελλάδας να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις της και τελικά να μας εξοφλήσει. Με βάση τις επιδόσεις του παρελθόντος, θα έλεγα ότι η πρόσφατη οικονομική κατάσταση της χώρας είναι μια ένδειξη της ισχύος της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεώρησε ελαφρώς προς τα πάνω τις προβλέψεις της για την Ελλάδα φέτος. Για το μέλλον, αυτό που είναι σημαντικό είναι να συνεχίσει τις συμφωνημένες μεταρρυθμίσεις, ώστε να διασφαλίσει μια μακροπρόθεσμη υψηλή αναπτυξιακή πορεία. Αυτό σημαίνει επίσης ενίσχυση των επενδύσεων και της απασχόλησης, ώστε η οικονομία να ευημερήσει.

– Ποιους κινδύνους βλέπετε μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα για την ελληνική οικονομία;

– Βραχυπρόθεσμα υπάρχει η αναμενόμενη επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας. Δεν οδηγούμαστε σε ύφεση, αλλά η επιβράδυνση μπορεί προφανώς να επηρεάσει την ελληνική οικονομία, για παράδειγμα, μέσω του τουρισμού. Μακροπρόθεσμα, το θέμα είναι πώς θα εξελιχθούν οι οικονομικές πολιτικές στην Ελλάδα. Απ' αυτή την άποψη, μια αναστροφή της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας, για παράδειγμα, θα μπορούσε να θεωρηθεί κίνδυνος.

– Πιστεύετε ότι ο κίνδυνος αυτός είναι μεγάλος, δεδομένου του παρελθόντος της Ελλάδας;

– Αυτή η κρίση αποτέλεσε μια μεγάλη εμπειρία εκμάθησης. Ο ελληνικός λαός πέρασε μια εξαιρετικά δύσκολη περίοδο και υπέφερε πολύ. Νομίζω ότι αυτό θα το έχει στο μυαλό του και θα θέλει να διασφαλίσει ότι η εμπειρία δεν θα επαναληφθεί.

– Πότε εκτιμάτε ότι η Ελλάδα θα αναβαθμιστεί σε επενδυτική βαθμίδα;

– Αυτό δεν μπορώ να το προβλέψω. Εχει να κάνει με τη μεθοδολογία των οίκων αξιολόγησης. Και πάλι, θα εξαρτηθεί πάρα πολύ από την επίδοση της Ελλάδας και τις επιλογές οικονομικής πολιτικής που θα κάνει τα επόμενα χρόνια.

– Ποια είναι η θέση σας για το σχέδιο της κυβέρνησης όσον αφορά τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων; Επίσης, θεωρείτε ότι το νομοσχέδιο της κυβέρνησης για την προστασία της πρώτης κατοικίας κινείται στη σωστή κατεύθυνση; Είδαμε επιφυλάξεις στην έκθεση της Κομισιόν...

– Είναι κρίσιμο για την ελληνική οικονομία και το τραπεζικό σύστημα να αντιμετωπιστεί το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Μεγάλη πρόοδος έχει σημειωθεί. Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας είναι υψηλότεροι από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα μειώθηκαν κατά περισσότερο από 20 δισ. ευρώ από το 2016. Οι τράπεζες επιτυγχάνουν τους στόχους μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους, που έχουν τεθεί από τον επόπτη, και σε ό,τι αφορά το μέλλον, παρότι τα πράγματα ενδέχεται να δυσκολέψουν, νομίζουμε ότι η επίτευξη των στόχων είναι εφικτή. Οσον αφορά το σχέδιο της κυβέρνησης να μειώσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, νομίζουμε ότι είναι σωστό να προσπαθήσει να χειριστεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια με κεφαλαιακά ουδέτερο τρόπο. Αν κινηθεί σε αυτή την κατεύθυνση, θα βοηθήσει τον τραπεζικό τομέα να σημειώσει πρόοδο και να είναι σε καλύτερη κατάσταση ώστε να υποστηρίξει την οικονομία ξανά. Οι θεσμοί είναι τώρα στη διαδικασία εξέτασης του σχεδίου. Σε ό,τι αφορά το σχήμα προστασίας της πρώτης κατοικίας, πήραμε νέες προτάσεις από την κυβέρνηση και τις εξετάζουμε. Για μας, είναι πολύ σημαντικό γενικά να συνεχίσουν οι δανειολήπτες να έχουν κίνητρο να εξοφλούν το δάνειό τους.

– Μετά τη μάλλον επικριτική έκθεση της Κομισιόν, πόσο πιθανό θεωρείτε να αποφασίσει το Eurogroup της 11ης Μαρτίου τη χορήγηση του 1 δισ. ευρώ για τη μείωση του χρέους;

– Αυτό θα το γνωρίζουμε στη συνάντηση του Eurogroup, αλλά εξαρτάται από την ελληνική κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι θα ληφθεί αυτή η απόφαση. Οπως είδατε στην έκθεση, υπάρχουν ακόμη ορισμένα ανοικτά θέματα, αλλά υπάρχει επίσης ξεκάθαρη δέσμευση, εκφρασμένη από την ελληνική κυβέρνηση, να δουλέψει σε αυτά. Οι Ευρωπαίοι εταίροι είναι πολύ προσηλωμένοι από την πλευρά τους στην εξασφάλιση της επιτυχίας της προσπάθειας, εφόσον η ελληνική κυβέρνηση, από τη δική της πλευρά, εκπληρώσει όλες τις προϋποθέσεις.

Η έξοδος στις αγορές και τα χαμηλά επιτόκια

- Πώς σχολιάζετε την έκδοση του 10ετούς ομολόγου και το κόστος δανεισμού της Ελλάδας;

– Καθήκον της κυβέρνησης και του ΟΔΔΗΧ είναι να επιστρέψει η Ελλάδα στις χρηματαγορές και να έχει πλήρη πρόσβαση σε αυτές. Επομένως, χρειάζεται να κάνουν τα απαραίτητα βήματα για να το πετύχουν. Το πότε και πώς η κυβέρνηση και ο ΟΔΔΗΧ θα βγουν στις αγορές είναι δικό τους θέμα. Αυτό που εμείς κάναμε, με το πρόγραμμα, είναι ότι δημιουργήσαμε ένα μαξιλάρι ρευστότητας το οποίο τους εξασφαλίζει τον απαραίτητο χρόνο ώστε να μη χρειάζεται να βιαστούν. Και αυτό έτυχε καλής υποδοχής από τις αγορές. Αν ο ΟΔΔΗΧ αποφάσισε να εκμεταλλευτεί τα χαμηλότερα επιτόκια που αντιμετωπίζει τώρα η Ελλάδα στις αγορές, αυτό είναι κάτι που αναγνωρίζουμε και καταλαβαίνουμε.

– Θεωρείτε ότι τα επιτόκια είναι τώρα χαμηλά;

– Τα επιτόκια είναι τώρα σε επίπεδα συγκρίσιμα με αυτά στο τέλος το προγράμματος, επομένως από αυτή την άποψη είναι σχετικά χαμηλά. Θα έπρεπε να υποχωρήσουν περαιτέρω, μπορούν να υποχωρήσουν περαιτέρω; Οσο υψηλότερη είναι η εμπιστοσύνη στην αγορά, τόσο καλύτερες οι συνθήκες στην αγορά, και αυτό μας φέρνει και πάλι στο θέμα της σημασίας της πολιτικής που θα ακολουθηθεί. Ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ, μεταξύ άλλων μέτρων, είναι σημαντικός για να αξιολογούν οι αγορές την προσήλωση της χώρας στη δημοσιονομική πειθαρχία.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελείται την Κυριακή 17 Μαρτίου 2019, στον Ιερό Ναό Κωνσταντίνου & Ελένης, το ετήσιο μνημόσυνο του Τομεάρχη της ΕΟΚΑ και πρώην Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εσωτερικών και Άμυνας

Πολύκαρπου Γιωρκάτζη

Επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο έντιμος Υπουργός Υγείας, κος Κωνσταντίνος Ιωάννου

θα ακολουθήσει τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων.

Τα τέκνα: Κωνσταντίνος & Ελένη Γιωρκάτζη, Γιώτης & Μαρία Ιωαννίδη, εγγονοί, η οικογένεια, συναγωνιστές και φίλοι.

Η οικογένεια θα δεχτεί τους φίλους και εκτιμητές του αείμνηστου αγωνιστή, στο σπίτι του γιου του Κωνσταντίνου στην οδό Σαριπόλου 16-18 (Άγιος Ανδρέας), στη Λευκωσία.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελείται το Σάββατο 16 Μαρτίου 2019, στις 11:00 π.μ. στο κοιμητήριο Αγίου Γεωργίου Κοντού Λάρνακας, μνημόσυνο επί του τάφου του πολυαγαπημένου μας

ΤΑΚΗ ΛΕΥΚΑΡΙΤΗ

και καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη του να παραστούν.

Οι τεθλιμμένοι:
Σύζυγος, παιδιά, εγγόνια, αδελφός και λοιποί συγγενείς

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ
ΟΙΚΟΠΕΔΑ & ΚΤΗΜΑΤΑ

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων:
Τηλέφωνο κρατήσεων: 22472500 Φαξ: 22472550
Email: mikresaggelies@kathimerini.com.cy

90034210

€5,12 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
ΖΗΤΟΥΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ
ΔΙΑΦΟΡΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ιταλία έχει αντιμετωπίσει κατά καιρούς σοβαρά προβλήματα, όπως το 2014 εξαιτίας της επιδημίας δάκου στα ελαιόδενδρα.

Εισαγωγή λαδιού προγραμματίζει η Ιταλία

ΡΩΜΗ. Σε εισαγωγές ελαιολάδου ενδέχεται να προχωρήσει τον Απρίλιο η Ιταλία, εξαιτίας της ραγδαίας συρρίκνωσης της φετινής σοδειάς ελιάς στη χώρα. Η φετινή σοδειά, η μικρότερη των τελευταίων 25 ετών, ήταν μειωμένη κατά 57% σε σχέση με πέρυσι, με τα ακραία καιρικά φαινόμενα να ευθύνονται γι' αυτό. Πέρα από την ελάχιστη βροχόπτωση, τον παγετό της περασμένης εβδομάδας και τους ισχυρούς ανέμους σε όλη την Ιταλία, η χώρα αντιμετώπισε το 2018 έντονο φαινόμενο θερινής ξηρασίας, όπως εξηγεί σε άρθρο της η εφημερίδα The Guardian.

«Τα ακραία καιρικά και θερμοκρασιακά φαινόμενα ευθύνονται για τη μείωση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Ο παγετός αποτελεί σπάνιο φαινόμενο στις μεσογειακές χώρες. Οι ακραίες θερμοκρασίες είχαν άλλωστε προβλεφθεί από τα μετεωρολογικά πρότυπα, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους την κλιματική αλλαγή», λέει ο καθηγητής Ρικάρντο Βαλεντίνι του Ευρωμεσογειακού Κέντρου για την κλιματική αλλαγή. Η μέση θερμοκρασία στις χώρες της μεσογειακής λεκάνης έχει ήδη αυξηθεί κατά 1,4 βαθμούς Κελσίου πάνω από αυτή των προβιομηχανικών ετών, ενώ ο όγκος βροχόπτωσης έχει μειωθεί κατά 2,5%.

Τα ελαιόδενδρα εξασθενούν από τα θερμοκρασιακά αυτά «σοκ», ενώ ακόμη και εάν επανακάμψουν παραμένουν ευάλωτα σε ασθένειες, όπως η φυλλοξήρα και άλλα βακτήρια ή παράσιτα. Το ιταλικό συνδικάτο αγροτών εκτιμά ότι η οικονομική ζημία από την κατάρρευση της φετινής σοδειάς ελιάς έχει ήδη φθάσει το ένα δισ. ευρώ. «Η κυβέρνηση δεσμεύθηκε να βρει λύση, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει ενισχύσει τους αγρότες με κάποιο τρόπο», λέει εκπρόσωπος του συνδικάτου. Πέρα από την Ιταλία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει ότι η σοδειά ελιάς θα σημειώσει μείωση της τάξεως του 20% στην Πορτογαλία το 2018-19 και 42% στην Ελλάδα, παρότι οι τελικοί αριθμοί ίσως αποδειχθούν πολύ δυσμενέστεροι. Η Ε.Ε. εκτιμά όμως ότι η παραγωγή ελαιολάδου ίσως διασωθεί χάρη στην υπερπαραγωγή που αναμένεται να σημειωθεί στην Ισπανία.

Ραγδαία συρρίκνωση της σοδειάς ελιάς στη Μεσόγειο φέτος, εξαιτίας ακραίων καιρικών φαινομένων.

Η τάση της υπερεντατικοποίησης της καλλιέργειας στην Ισπανία μπορεί να αντισταθμίσει τα προβλήματα που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή, πλήττοντας όμως την παραδοσιακή καλλιέργεια και τη βιοποικιλότητα. Οι εντατικές καλλιέργειες ελαιόδενδρων και η βιομηχανική άρδευσή τους είναι ανθεκτικότερες στην ξηρασία, εφόσον ο υδροφόρος ορίζοντας παραμένει σε ικανοποιητικά επίπεδα πληρότητας. «Το αγαπημένο σε όλους μεσογειακό τοπίο, με υπεραιωνόβια ελαιόδενδρα, θα αλλάξει ριζικά και θα αντικατασταθεί με φυτείες μικρών αλλά παραγωγικών δέντρων. Αυτά, όμως, απαιτούν εντατική άρδευση. Οι αγρότες στον ιταλικό νότο μετακινούνται ήδη προς την κατεύθυνση αυτή. «Η εξέλιξη αυτή δεν μου αρέσει αισθητικά, αλλά συνειδητοποιώ ότι αποτελεί αναγκαία προσαρμογή για τους κατοίκους των περιοχών αυτών», λέει ο Βαλεντίνι.

REUTERS

Αναλαμβάνει δράση για στήριξη της ευρωπαϊκής οικονομίας η ΕΚΤ

Αμετάβλητα επιτόκια έως τον Δεκέμβριο – Φθηνά δάνεια προς τράπεζες

Νέα μέτρα στήριξης ανήγγειλε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για ανάπτυξη, επιβεβαιώνοντας την επιδείνωση της οικονομικής προοπτικής στην Ευρωζώνη. Η ΕΚΤ δεσμεύθηκε πως θα διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2019, αντί του φετινού καλοκαιριού που είχε αναγγείλει τελευταία φορά στη συνεδρίαση του Ιανουαρίου. Θα ξεκινήσει επίσης τρίτο γύρο δημοπρασιών με φθηνά δάνεια, σε μια περίοδο που οι εμπορικές τράπεζες είχαν ήδη αρχίσει να περιορίζουν τη ροή πίστωσης στην πραγματική οικονομία, όπως τονίζει το πρακτορείο Reuters. Σημειωτέον ότι χθες ανακοινώθηκαν στοιχεία από τη Eurostat που επιβεβαίωσαν την επιβράδυνση της ανάπτυξης στην Ευρωζώνη προς τα τέλη του περυσινού έτους.

Η στροφή της ΕΚΤ σε μια πιο χαλαρή πολιτική γίνεται μόλις λίγους μήνες μετά τον τερματισμό των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης και ειδικότερα του προγράμματος αγοράς ομολόγων. Ανάλογη κατεύθυνση έχει ήδη χαράξει η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ και άλλες κεντρικές τράπεζες. «Διανύουμε μια περίοδο συνεχιζόμενης αδυναμίας και επίμονης αβεβαιότητας», δήλωσε ο πρόεδρος της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι, στη συνέντευξη Τύπου που πραγματοποιήθηκε μετά τη χθεσινή συνεδρίαση. Η ΕΚΤ θεωρεί πια πως η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη θα ενισχυθεί μόνον κατά 1,1% το 2019 από το 1,7% που είχε ανακοινωθεί τον Δεκέμβριο, όταν τερματίστηκαν οι μηνιαίες αγορές κρατικών ομολόγων. «Η επιμονή της αβεβαιότητας αυτής αποδίδεται σε γεωπολιτικούς παράγοντες, στην απειλή του προστατευτισμού και στην ευάλωτη κατάσταση των αναδυόμενων αγορών, που έχουν αφήσει το στίγμα τους στο οικονομικό κλίμα της Ευρωζώνης», είπε ο κ. Ντράγκι από τη Φρανκφούρτη.

Η ΕΚΤ θα πραγματοποιήσει, επίσης, ένα νέο γύρο δημοπρασιών (TLTRO III) για τη χορήγηση διετών δανείων με χαμηλό επιτόκιο, από τον Σεπτέμβριο του 2019 μέχρι τον Μάρτιο του 2021. Ετσι θα μπορούν οι εμπορικές τράπεζες να μετακυλίσουν την αποπληρωμή δανείων 720 δισ. ευρώ που έχουν λάβει από προηγούμενες δημοπρασίες TLTROs της ΕΚΤ. Επιβεβαιώνονται, ως εκ τούτου, εκτιμήσεις που ήθελαν την ΕΚΤ να προχωρεί σε έναν γύρο φθηνών δανείων που θα είναι, όμως, μικρότερης διάρκειας σε σχέση με τους προηγούμενους. Ο κ. Ντράγκι τόνισε επίσης πως θα συνεχιστεί η επανεπένδυση των τοποθετήσεων σε κρατικά ομόλογα για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο και αφού αυξηθούν τα επιτόκια στην Ευρωζώνη.

EPA

Η στροφή της ΕΚΤ σε μια πιο χαλαρή πολιτική γίνεται μόλις λίγους μήνες μετά τον τερματισμό των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης και ειδικότερα του προγράμματος αγοράς ομολόγων.

«Διανύουμε μια περίοδο συνεχιζόμενης αδυναμίας και επίμονης αβεβαιότητας», δήλωσε ο πρόεδρος της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι.

Μετά τη λήξη της συνεδρίασης της ΕΚΤ, οι αποδόσεις των διετών ιταλικών ομολόγων και των 10ετών ομολόγων της Ισπανίας υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Μάιο του 2018 και τον Οκτώβριο του 2016, αντίστοιχα. Μεγάλη ώθηση στις τιμές των κρατικών ομολόγων έδωσε η πρόθεση της ΕΚΤ να διατηρήσει αμετάβλητο το κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2019 ή όσο κριθεί αναγκαίο. Σήμερα το επιτόκιο για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι μηδενικό, ενώ τα επιτόκια της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης και της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων κυμαίνονται στο 0,25% και στο -0,40%, αντίστοιχα. Η Eurostat ανακοίνωσε πως ο ρυθμός ανάπτυξης ενισχύθηκε κατά 0,2% στην Ευρωζώνη το δ΄ τρίμηνο του 2018 από το προηγούμενο. Αναθεώρησε, επίσης, τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης στο 1,1% για την περίοδο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου από το 1,2% που είχε εκτιμηθεί τον Φεβρουάριο. Μέσα στην εβδομάδα, ο ΟΟΣΑ προέτρεψε, στην έκθεση με τις ενδιάμεσες προβλέψεις του, τις κεντρικές τράπεζες να συνεχίσουν με την εφαρμογή μέτρων στήριξης σε μια περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας που επικρατεί στην παγκόσμια οικονομία. Ο οργανισμός αναθεώρησε αρκετά τις προβλέψεις για την ανάπτυξη στην Ευρωζώνη, από το 1,8% που είχε προβλεφθεί τον Νοέμβριο, στο 1%.

ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΩΤΑ

Στο Eurogroup Απριλίου η απόφαση για την εκταμίευση του 1 δισ. ευρώ

Της ανταποκρίτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ **ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ**

Δεν προβλέπεται απόφαση στο Eurogroup της Δευτέρας για την εκταμίευση του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ καθώς η ελληνική κυβέρνηση μέχρι την Πέμπτη το βράδυ δεν είχε ολοκληρώσει όλες τις προβλεπόμενες μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα με Ευρωπαίο αξιωματούχο.

Αρνητικό μήνυμα

Παρόλο που η Ελλάδα δεν χρειάζεται αυτή τη στιγμή το ένα δισεκατομμύριο, η πιθανή καθυστέρηση της εκταμίευσης θα στείλει αρνητικό μήνυμα στις αγορές για την πορεία της οικονομίας σε μια περίοδο που η Ελλάδα θέλει να στείλει το μήνυμα ότι επιστρέφει στην κανονικότητα. Ο ίδιος Ευρωπαίος αξιωματούχος σημείωσε ότι «η έκθεση της Επιτροπής δείχνει ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί όλα τα προαπαιτούμενα, υπάρχουν μερικές μέρες ακόμη, θα δούμε τη Δευτέρα πού θα έχουμε φτάσει». Το βασικό θέμα που παραμένει ανοιχτό δεν είναι άλλο από το νομοσχέδιο που θα διαδεχθεί τον νόμο Κατσέλη για την προστασία της πρώτης κατοικίας. Οι εκπρόσωποι των θεσμών και κυρίως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα βάζουν το θέμα πολύ ψηλά στην ατζέντα, αφού ο νόμος που θα αποφασιστεί επηρεάζει άμεσα τη βιωσιμότητα των ελληνικών τραπεζών. Συγχρόνως, εξέφρασε την ανησυχία των θεσμών για τα δημοσιονομικά της Ελλάδας και χαρακτήρισε τις πρόσφατες αυξήσεις του κατώτατου μισθού που αποφάσισε η ελληνική κυβέρνηση «υψηλές», τονίζοντας πως είναι αμφίβολο το κατά πόσον μπορούν να μειώσουν την ανεργία. Καθώς δεν υπάρχει άμεση ανάγκη για την εκταμίευση του συγκεκριμένου ποσού, ο ίδιος αξιωματούχος επισήμανε πως αν δεν υπάρχει κάποια σημαντική αλλαγή της τελευταίας στιγμής, η απόφαση για την εκταμίευση θα μπορούσε να ληφθεί «τον Απρίλιο στο άτυπο Eurogroup στο Βουκουρέστι».

SALAMIS LINES LTD

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ

Η **Salamis Lines** ζητεί προσφορές για την προμήθεια των πλοίων **c/s Salamis Filoxenia, Ro/Ro Alexo, Ro/Ro Akritas & M/V Alasa** για την περίοδο 1 Απριλίου 2019 - 31 Μαρτίου 2020 για τα πιο κάτω:

- Φρέσκα και κατεψυγμένα κρέατα και ψάρια
- Τρόφιμα ξηρής μορφής
- Αλλαντικά και γαλακτοκομικά προϊόντα
- Φρέσκα και κατεψυγμένα λαχανικά
- Φρέσκα φρούτα
- Αναλώσιμα είδη (σαπούνια, σιαμπού, χαρτοπετσέτες, πλαστικά σακούλια πλαστικά είδη μιας χρήσης κ.λ.π.)
- Χημικά είδη γενικού καθαρισμού & καθαριστηρίου
- Επιτραπέζια γυάλινα είδη και πορσελάνες
- Διάφορα ποτά (νερό, αναψυκτικά, αλκοολούχα, χυμοί)
- Στολές Προσωπικού
- Λευκά Είδη
- Γραφική και χαρτική ύλη.

Οι τιμές θα ισχύουν για όλη την περίοδο χωρίς μεταβολή (1/4/2019-31/3/2020).
Οι προσφορές πρέπει να υποβληθούν μέχρι τις 31 Μαρτίου 2019 σε κλειστό και σφραγισμένο φάκελο με την ένδειξη:

"ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ"
Salamis Lines Ltd, SALAMIS HOUSE, Γ. Κατσουνωτού 1, 3036 Λεμεσός
6ος όροφος, Τ.Θ. 50531, 3607 Λεμεσός, Τηλ.:25860600

Για περισσότερες λεπτομέρειες, προδιαγραφές και όρους προσφορών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποτείνονται στο Τμήμα Αγορών, Τηλ.: 25860600.
Η εταιρεία δεν είναι υποχρεωμένη να αποδεχτεί τη χαμηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά.

Οι νέες τεχνολογίες αλλάζουν την αγορά εργασίας

Οι εργαζόμενοι θα δουν να μεταβάλλεται το 60% του περιεχομένου της δουλειάς τους

SHUTTERSTOCK

Μελετώντας στοιχεία του ΟΟΣΑ και του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, η ΕΥ επισημαίνει πως μέχρι τώρα τα υφιστάμενα στοιχεία καταδεικνύουν ότι δεν θα χαθεί περισσότερο από το 5% έως 10% των θέσεων εργασίας λόγω των νέων τεχνολογιών.

Η τεχνολογία αλλάζει το πρόσωπο της αγοράς εργασίας και το αλλάζει ταχύτατα επιφέροντας ριζικές μεταβολές στις δραστηριότητες και στις υποχρεώσεις των εργαζομένων. Η εικόνα προκύπτει από τις εργασίες και τις μελέτες που παρουσιάστηκαν στην Ιταλία στο «φόρουμ για την εργασία του μέλλοντος και τις καινούργιες τεχνογνωσίες». Το εν λόγω φόρουμ διοργάνωσαν από κοινού η ΕΥ και η ιταλική οικονομική εφημερίδα Il Sole 24 Ore. Οπως αναφέρει στο σχετικό ρεπορτάζ της η ιταλική εφημερίδα, οι πλέον πρόσφατες έρευνες για το θέμα καταδεικνύουν ότι μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια οι εργαζόμενοι θα διαπιστώσουν ραγδαία μεταβολή στο 50% με 60% του περιεχομένου της εργασίας τους και θα κληθούν να προσαρμοστούν.

Στελέχη της ΕΥ υπογράμμισαν πως η αγορά εργασίας διέρχεται μια φάση ριζικών μεταβολών που οφείλονται στις νέες τεχνολογίες και μία από τις κυριότερες συνέπειες αυτών των μεταβολών θα είναι ο αυτοματισμός. Αναφορικά με τους κινδύνους που εγκυμονούν αυτές οι μεταβολές και ειδικότερα σε ό,τι αφορά την εκτεταμένη ανησυχία για το ενδεχόμενο να αντικατασταθεί η ανθρώπινη εργασία από τις μηχανές, οι σχετικές έρευνες της ΕΥ καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι δεν απειλείται άμεσα μεγάλο ποσοστό των θέσεων εργασίας. Μελετώντας στοιχεία του ΟΟΣΑ και του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, η ΕΥ επισημαίνει πως μέχρι τώρα τα υφιστάμενα στοιχεία καταδεικνύουν ότι δεν θα χαθεί περισσότερο από το 5% έως 10% των θέσεων εργασίας. Τονίζει, μάλιστα, πως το ποσοστό αυτό θα αφορά εργασίες που εκτελούνται μηχανικά και χωρίς να απαιτούν ιδιαίτερες δεξιότητες ή υψηλό επίπεδο κατάρτισης.

Είναι, ωστόσο, βέβαιο τονίζει η ΕΥ ότι θα επέλθουν μεγάλες αλλαγές σε ό,τι αφορά τις δεξιότητες που θα ζητούν οι επιχειρήσεις από τους εργαζομένους. Προβλέπει ότι θα επέλθει πόλωση και διάσπαση του κόσμου της εργασίας ανάμεσα αφενός σε όσους θα διαθέτουν την τεχνογνωσία για να ανταγωνιστούν σε μια αγορά εργασίας ψηφιακή και παγκοσμιοποιημένη και να διεκδικήσουν θέσεις με μεγάλες απαιτήσεις και υψηλές αποδοχές και αφετέρου σε εκείνους που θα διαγκωνίζονται για όλο και λιγότερες θέσεις χαμηλής εξειδίκευσης και χαμηλών αποδοχών. Υψηλόβαθμα στελέχη του ιταλικού τμήματος της ΕΥ τόνισαν πως στο εγγύς μέλλον οι εργαζόμενοι θα πρέπει να έχουν αναπτύξει νέες ικανότητες και στην ουσία θα κληθούν «να επινοήσουν εκ νέου τον εαυτό τους», καθώς θα έρθουν αντιμέτωποι με τεχνολογικές καινοτομίες.

ΕΥ: Θα επέλθουν μεγάλες μεταβολές σε ό,τι αφορά τις δεξιότητες που θα ζητούν οι επιχειρήσεις από τους εργαζομένους.

Δεδομένου ότι προωθεί τη λεγόμενη Συμμαχία για το μέλλον, στην οποία συμμετέχουν παράγοντες της αγοράς, πανεπιστήμια και ανώτερες σχολές, η ΕΥ παρουσίασε τις προτάσεις της για ένα νέο «συμβόλαιο για την εκπαίδευση, τη διαμόρφωση και τον προσανατολισμό της εργασίας». Το συμβόλαιο αυτό βασίζεται σε τρεις πυλώνες: μακροχρόνιες επενδύσεις που θα στηριχθούν από τη δημοσιονομική πολιτική αλλά και από κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα, την καινοτομία στον τομέα όσων υπηρεσιών ασχολούνται με την εργασία και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων με ευέλικτες διδακτικές μεθόδους και με τη χρήση της νέας ψηφιακής τεχνολογίας.

Το «γραφείο του μέλλοντος»

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Διεθνούς Ενωσης Δεδομένων (IDC), μέσα σε μόλις δύο χρόνια το 60% των μεγαλύτερων εισηγμένων επιχειρήσεων του κόσμου θα έχει υιοθετήσει το «γραφείο του μέλλοντος». Το γραφείο αυτό θα διέπεται από μια νέα αντίληψη του χώρου εργασίας, καθώς θα είναι το αποτέλεσμα μελέτης για το πώς μπορεί ο χώρος να βελτιώνει την εμπειρία και την παραγωγικότητα των υπαλλήλων. Σύμφωνα, πάντα, με την IDC θα είναι ένα περιβάλλον ευέλικτο και έξυπνο που θα ενθαρρύνει τη συνεργασία. Ο χώρος εργασίας του μέλλοντος δεν θα είναι στατικός και τα ωράρια εργασίας δεν θα είναι προκαθορισμένα. Θα δίνει, αντιθέτως, στους εργαζομένους τη δυνατότητα να εργαστούν και σε άλλους χώρους, οποιαδήποτε στιγμή προτιμούν, με διάφορους εξοπλισμούς γραφείου ώστε να αξιοποιεί κατά τον κάλλιστο τρόπο τις κλίσεις και τα ταλέντα των εργαζομένων. Προπαντός, όμως, θα είναι καθοριστικός ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης στον χώρο εργασίας. Σύμφωνα με την IDC, η τεχνολογία της τεχνητής νοημοσύνης θα χρησιμοποιείται σε διάφορες εφαρμογές όπως υπολογιστές φωνής και τα αυτόματα συστήματα βιντεοδιάσκεψης που θα βοηθούν τους εργαζομένους να αναβαθμίσουν την παραγωγικότητά τους.

Στο 6%-6,5% χαμηλώνει τον στόχο για ανάπτυξη η Κίνα

Η κινεζική κυβέρνηση όρισε χθες ως στόχο για την ανάπτυξη το 6% έως 6,5% το 2019, αποδίδοντας την επιβράδυνση της οικονομίας στον εμπορικό πόλεμο με τις ΗΠΑ. Προκειμένου να αντισταθμίσει την υποχώρηση της ανάπτυξης, ο Κινέζος πρωθυπουργός Λι Κετσιάνγκ ανακοίνωσε χθες ότι το Πεκίνο θα μειώσει τον ΦΠΑ και τις εργοδοτικές εισφορές ενώ θα αυξήσει τις επενδύσεις σε έργα υποδομής, μέτρα που ισοδυναμούν με ενίσχυση της οικονομίας κατά 298,3 δισ. δολάρια.

Εξαιτίας της υποχώρησης της εγχώριας ζήτησης και του εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ, η κινεζική οικονομία αναπτύχθηκε το 2018 κατά 6,6%, σημειώνοντας τον χαμηλότερο ρυθμό από το 1990, αν και ο στόχος που είχε τεθεί ήταν στο 6,5%. Ο Λι Κετσιάνγκ, ανοίγοντας τις εργασίες του Κογκρέσου του Λαού στο Πεκίνο, δήλωσε πως η Κίνα αντιμετωπίζει μια τεράστια αλλαγή στο εξωτερικό περιβάλλον. Παραδέχθηκε πως ιδιαίτερα οι οικονομικές και εμπορικές τριβές με τις ΗΠΑ «είχαν αρνητική επίπτωση στην παραγωγή, στην επιχειρηματική λειτουργία ορισμένων εταιρειών και στις προσδοκίες της αγοράς. Το γεγονός ότι η Κίνα χαμηλώνει τον στόχο στο 6%-6,5% σημαίνει πως η κυβέρνηση δεν θέλει να επαναλάβει τα ισχυρά μέτρα στήριξης που είχε λάβει το 2018, παρότι βρίσκεται αντιμέτωπη με την έντονη αβεβαιότητα που προκαλούν οι αμερικανικοί δασμοί», σχολίασε ο Λιου Λίγκανγκ, επικεφαλής οικονομολόγος της Citigroup στο Χονγκ Κονγκ.

Πολλοί αναλυτές θεωρούν πως η κίνηση του Πεκίνου να ορίσει τον στόχο στο 6% έως 6,5%, αντί για συγκεκριμένο ποσό, δίνει περιθώριο στην κυβέρνηση να ελιχθεί. Η ενίσχυση των επενδύσεων από περίπου 193,8 δισ. δολάρια, που ήταν το 2018, στα σχεδόν 298 δισ. αποτελεί μια ισχυρή ένδειξη πως οι κινεζικές αρχές ανησυχούν για την ανάπτυξη. Συνέπεια της αύξησης των δαπανών και της πτώσης του ρυθμού ανάπτυξης είναι η κινεζική κυβέρνηση να ορίσει στόχο δημοσιονομικού ελλείμματος στο 2,8% του ΑΕΠ από 2,6% το 2018.

REUTERS

Ο Κινέζος πρωθυπουργός Λι Κετσιάνγκ ανακοίνωσε χθες ότι το Πεκίνο θα μειώσει τον ΦΠΑ και τις εργοδοτικές εισφορές ενώ θα αυξήσει τις επενδύσεις σε έργα υποδομής, μέτρα που ισοδυναμούν με ενίσχυση της οικονομίας κατά 298,3 δισ. δολάρια.

Οσο οι ρυθμοί ανάπτυξης επιβραδύνονται, η Κίνα βρίσκεται αντιμέτωπη με μια σειρά προβλημάτων, όπως είναι η αύξηση των εταιρικών χρεοκοπιών, ενώ το χρέος των τραπεζών έχει ανέλθει στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 20 ετών. Οι κινεζικές αρχές ανησυχούν πως η επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης θα προκαλέσει αναταραχή και θα επηρεάσει οικονομικά και τον μέσο πολίτη.

Το Πεκίνο θα προβεί σε μείωση του ΦΠΑ στον μεταποιητικό τομέα από 16% στο 13%, ενώ θα μειώσει τον ΦΠΑ από το 10% στο 9% στον κατασκευαστικό κλάδο και στον κλάδο των μεταφορών. Αθροιστικά η μείωση του ΦΠΑ ισοδυναμεί με 119,27 δισ. δολάρια, σύμφωνα με τη Morgan Stanley, η οποία εκτιμά πως θα ενισχυθούν τα εταιρικά κέρδη. Επιπλέον, στόχος της κυβέρνησης είναι να δημιουργήσει το 2019 περισσότερες από 11 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας στα αστικά κέντρα και ταυτόχρονα να διατηρήσει το ποσοστό ανεργίας στις πόλεις κάτω από 4,5%.

Οι ΗΠΑ αφαιρούν εμπορικά προνόμια από Τουρκία, Ινδία

Νέο μέτωπο στον εμπορικό πόλεμο φαίνεται να ανοίγει ο Ντόναλντ Τραμπ, καθώς αποφάσισε να αφαιρέσει από την Τουρκία και την Ινδία το προνομιακό καθεστώς της αναπτυσσόμενης χώρας.

Αιτία είναι, σύμφωνα με τον Αμερικανό πρόεδρο, το γεγονός ότι οι δύο χώρες δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας για το προνομιακό αυτό καθεστώς, που προσφέρει ευνοϊκούς όρους στις εμπορικές συναλλαγές. Σημειωτέον ότι, μεταξύ άλλων, το καθεστώς αυτό επιτρέπει να εισάγονται στις ΗΠΑ ορισμένα προϊόντα των δύο χωρών χωρίς κανένα δασμό υπό τον όρο, όμως, ότι η θεωρούμενη αναπτυσσόμενη χώρα προσφέρει στα αμερικανικά προϊόντα εξίσου ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά της. Σύμφωνα, όμως, με τον Αμερικανό πρόεδρο, η Τουρκία, που χαρακτηρίστηκε «αναπτυσσόμενη» χώρα το 1975, δεν πληροί πλέον τα κριτήρια καθώς έχει αναπτυχθεί σε σημαντικό βαθμό και έχει φτάσει σε «υψηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης». Αντιδρώντας στην είδηση, ο Τούρκος υπουργός Εμπορίου, Ρουχσάρ Πεκάν, υπογράμμισε πως η απόφαση του προέδρου Τραμπ έρχεται σε αντίθεση με τον στόχο που έχουν θέσει οι δύο χώρες για αύξηση των μεταξύ τους εμπορικών συναλλαγών στα 75 δισ. δολάρια. Ο Τούρκος υπουργός τόνισε πως η Τουρκία θα εξακολουθήσει να επιδιώκει αυτόν τον στόχο. Προέβλεψε, άλλωστε, πως η κίνηση του Αμερικανού προέδρου θα πλήξει όχι μόνον τις τουρκικές αλλά και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στις ΗΠΑ. Σημειωτέον ότι η αξία των εισαγωγών αμερικανικών προϊόντων στην Τουρκία ανήλθε σε 20,9 δισ. δολάρια το 11μηνο του 2018. Οι εξαγωγές της Τουρκίας στις ΗΠΑ ανέρχονται σε 1,74 δισ. δολάρια και η χώρα είναι ο πέμπτος προμηθευτής της υπερδύναμης με ποσοστό επί των εισαγωγών τουρκικών προϊόντων στην αμερικανική αγορά να φτάνει στο 8,2%. Σε ό,τι αφορά την Ινδία, ο Ντόναλντ Τραμπ τόνισε πως δεν προσφέρει πλέον ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά της.

Από την επιβολή δασμών του Τραμπ αυτοί που χάνουν πρώτοι είναι οι Αμερικανοί

Μπορεί ο Ντόναλντ Τραμπ να υποστηρίζει συχνά πως κερδίζει, για λογαριασμό της Αμερικής, τους εμπορικούς πολέμους που έχει ξεκινήσει, ωστόσο το τελευταίο διάστημα πληθαίνουν τα στοιχεία που δείχνουν ότι αυτοί που χάνουν από τους δασμούς του Τραμπ είναι πρωτίστως οι Αμερικανοί καταναλωτές αλλά και οι αγρότες.

Σε δύο διαφορετικές μελέτες που δημοσιεύθηκαν τις προηγούμενες ημέρες, ορισμένοι από τους πλέον εξέχοντες, παγκοσμίως, οικονομολόγοι σε θέματα εμπορίου καταλήγουν στο συμπέρασμα πως οι δασμοί που έχει επιβάλει ο Τραμπ κοστίζουν ακριβά στην αμερικανική οικονομία, σε καταναλωτές που πληρώνουν ακριβότερα ορισμένα προϊόντα και στις εταιρείες που καλούνται να αναδιοργανώσουν τις εφοδιαστικές αλυσίδες τους με υψηλό κόστος. Σε μελέτη που συνέταξαν οικονομολόγοι της περιφερειακής ομοσπονδιακής τράπεζας της Νέας Υόρκης (NY Fed) και των Πανεπιστημίων Πρίνστον και Κολούμπια, οι επιπλέον δασμοί που επέβαλε ο Τραμπ σε εισαγωγές από την Κίνα, συνολικού ύψους 250 δισ. δολαρίων τον χρόνο, κοστίζουν σε Αμερικανούς καταναλωτές και επιχειρήσεις 3 δισ. δολάρια (2,66 δισ. ευρώ) τον μήνα εξαιτίας του επιπλέον κόστους. Οι αμερικανικές επιχειρήσεις χάνουν επιπλέον 1,4 δισ. δολάρια (1,24 δισ. ευρώ) τον μήνα εξαιτίας της ανισορροπίας που προκαλούν οι δασμοί στην προσφορά και στη ζήτηση με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να θεωρούν πως η τιμή πολλών προϊόντων είναι υπερβολικά υψηλή και να μην τα αγοράζουν.

Οι ετήσιες απώλειες για την αμερικανική οικονομία μόνο από τους επιπλέον δασμούς υπολογίζονται σε 60,9 δισ. ευρώ.

SHUTTERSTOCK

Οι αμερικανικές επιχειρήσεις χάνουν επιπλέον 1,4 δισ. δολάρια (1,24 δισ. ευρώ) τον μήνα εξαιτίας της ανισορροπίας που προκαλούν οι δασμοί στην προσφορά και στη ζήτηση, με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να θεωρούν πως η τιμή πολλών προϊόντων είναι υπερβολικά υψηλή και να μην τα αγοράζουν.

Ακόμη οι δασμοί προκαλούν την αλλαγή εμπορικών ροών, ύψους 165 δισ. δολαρίων (146,1 δισ. ευρώ), με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να επιβαρύνονται με σημαντικό κόστος καθώς αναγκάζονται να αναδιοργανώνουν τις εφοδιαστικές αλυσίδες τους. Επιπλέον, δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί το πρόσθετο κόστος που υφίσταται η αμερικανική οικονομία εξαιτίας της αναβολής επενδύσεων που προκαλεί η αβεβαιότητα του εμπορικού πολέμου.

Στη δεύτερη μελέτη, τέσσερις οικονομολόγοι, περιλαμβανομένης της Πενέλοπι Γκόλντμπεργκ που είναι επικεφαλής οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, εκτιμούν ότι οι ετήσιες απώλειες για την αμερικανική οικονομία μόνο από τους επιπλέον δασμούς υπολογίζονται σε 68,8 δισ. δολάρια (60,9 δισ. ευρώ) ή σχεδόν στο 0,4% του αμερικανικού ΑΕΠ.

Ωστόσο, το κόστος αντισταθμίζεται σχεδόν πλήρως από τα κέρδη που αποκομίζουν οι Αμερικανοί παραγωγοί χάρη στους δασμούς και από τα αυξημένα έσοδα που έχει το αμερικανικό δημόσιο από τους δασμούς στις εισαγωγές καθώς το μέσο ετήσιο κόστος υποχωρεί στα 6,8 δισ. δολάρια (6 δισ. ευρώ) ή στο 0,03% του ΑΕΠ. Πριν από μερικές ημέρες ο Τραμπ είχε δηλώσει πως οι δασμοί του αποτελούν το «μεγαλύτερο διαπραγματευτικό εργαλείο» στην ιστορία των ΗΠΑ, ισχυρισμός που πιθανώς να μην είναι λανθασμένος.

«Λίφτινγκ» για τα ιστορικά πολυκαταστήματα του Παρισιού

Η τεχνολογία μπαίνει στα Galeries Lafayette, Bon Marche, La Samaritaine

Τα Galeries Lafayette αποφάσισαν να πειραματιστούν με νέο τύπο πολυκαταστήματος, το οποίο εγκαινιάζεται στις 28 Μαρτίου. Εχει πολύ μικρότερο μέγεθος από το κεντρικό στη λεωφόρο Χαουσμέν, αλλά με πολύ πιο μοντέρνα στοιχεία.

Οι αλλαγές που φέρνουν στο διεθνές λιανεμπόριο οι νέες καταναλωτικές συνήθειες και η επιρροή της τεχνολογίας επιβάλλουν ριζικό μετασχηματισμό του κλάδου. Ακόμα και τα πασίγνωστα και ιστορικά πολυκαταστήματα του Παρισιού, όπως οι Galeries Lafayette και η La Samaritaine, χρειάζονται αναμόρφωση για να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, προσφέροντας όχι μόνον τα συνήθη προϊόντα τους, αλλά και υπηρεσίες ψυχαγωγίας, εστίασης καθώς και εμπειρίες ψηφιακών αγορών.

Τα πολυκαταστήματα του Παρισιού μεταμόρφωσαν το λιανεμπόριο πριν από 160 χρόνια, αλλά πλέον αναγκάζονται να προσαρμοστούν στα δεδομένα της εποχής.

Οπως γράφουν σε σχετικό τους ρεπορτάζ οι The New York Times (NYT), τα εν λόγω πολυκαταστήματα μεταμόρφωσαν το λιανεμπόριο πριν από 160 χρόνια και πλέον, δηλαδή πολύ πιο πριν από την όποια Amazon. Ποτέ άλλοτε τα καταστήματα δεν ήταν τόσο μεγάλα ούτε προσέφεραν τέτοια ποικιλία. Σήμερα παραμένουν ελκυστικά, αλλά τείνουν να θυμίζουν τις χήρες στα πορτρέτα των μουσείων, δηλαδή είναι αξιοσέβαστες, έχουν κάτι επιτηδευμένο και παλιομοδίτικο. Εξ ου και (τα πολυκαταστήματα) χρειάζονται ανανέωση.

Μεταμόρφωση

Στη δεξιά όχθη του Σηκουάνα ένα τέτοιο παράδειγμα δίνει το πολυκατάστημα Le Bon Marche, που προσφέρει στους πελάτες του την ψηφιακή εμπειρία αγορών. Φιλοξενεί μία έκθεση που έχει από σόλες παπουτσιών τυπωμένες σε τρισδιάστατο εκτυπωτή μέχρι επιλογή αρώματος με χρήση αλγόριθμου. Το 2018 έκανε μία εγκατάσταση με ράμπα σκέιτμπορντ στο πλαίσιο διαφημιστικής εκστρατείας με έμπνευση από το Λος Αντζελες. Το Le BHV Marais έκλεισε αποκλειστική συμφωνία με την Eataly, τη μεγάλη ιταλική πλατφόρμα προώθησης της ιταλικής γαστρονομίας, όπου συμμετέχουν εστιατόρια, μικρά μπακάλικα, αρτοποιεία και μία σχολή μαγειρικής. Το πολυκατάστημα Printemps προετοιμάζει διεθνή πλατφόρμα ηλεκτρονικού εμπορίου, ενώ στην ταράτσα του άνοιξε εστιατόριο.

Οσο για τον όμιλο των Galeries Lafayette, αυτός αποφασίζει να πειραματιστεί με νέο τύπο πολυκαταστήματος, το οποίο εγκαινιάζεται στις 28 Μαρτίου. Εχει πολύ μικρότερο μέγεθος από το κεντρικό στη λεωφόρο Χαουσμέν, που δέχεται 37 εκατομμύρια επισκέπτες ετησίως, αλλά με πολύ πιο μοντέρνα στοιχεία. «Αλλάζουμε τους κανόνες του παιχνιδιού στο Παρίσι», αναφέρει στους NYT, η διευθύντρια των Galeries Lafayette, Ναντιά Ντουίμπ. «Το τι συμβαίνει στο διαδικτυακό περιβάλλον είναι για εμάς πρόκληση, όπως και το γεγονός πως οι καταναλωτές τα θέλουν όλα σήμερα. Εμείς απευθυνόμαστε σε αυτούς τους καταναλωτές, που ενδιαφέρονται να ανακαλύπτουν νέα πράγματα». Στο νέο πολυκατάστημα των Galeries Lafayette ο διαχωρισμός ανά φύλο και εμπορικό σήμα δεν θα ισχύει, όπως στο κεντρικό: τα ανδρικά και γυναικεία αθλητικά παπούτσια θα παρουσιάζονται μαζί, ενώ οι δημοφιλέστερες μάρκες θα συνυπάρχουν με τις πιο ακριβές.

Στις κρεμάστρες των ρούχων του πρώτου ορόφου ενσωματώνονται οθόνες αφής, ώστε να μπορούν οι πελάτες να ελέγχουν τη διαθεσιμότητα του ρούχου και τα μεγέθη του. Οι πωλητές και οι πωλήτριες εκπαιδεύθηκαν ως προσωπικοί στυλίστες με γνώση όλων των ειδών στο κατάστημα και όχι κάποιας συγκεκριμένης μάρκας. «Κάτι τέτοιο δεν το παρέχει η Amazon», λέει η κ. Ντουίμπ. Τέλος, η La Samaritaine ιδιοκτησίας LVMH θα ακολουθήσει το ρεύμα, και όταν ξανανοίξει το 2020 θα φιλοξενεί και χώρους γραφείων, αλλά και ένα ξενοδοχείο στις εγκαταστάσεις της.

Στα 17,6 δισ. οι ζημίες των ευρωπαϊκών αεροπορικών το 2018

Το 2018 ήταν η πιο ζημιογόνος χρονιά στην ιστορία των ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών λόγω απεργιών από τους ελεγκτές εναερίου κυκλοφορίας και καθυστερήσεων στις πτήσεις λόγω καιρικών συνθηκών. Σύμφωνα με την ένωση αερομεταφορέων «Αερομεταφορείς για την Ευρώπη» (A4E), οι συνολικές ζημίες ανήλθαν σε 17,6 δισ. ευρώ. Αξίζει να σημειωθεί πως ποσοστό άνω του 75% των καθυστερήσεων οφείλεται στις απεργιακές κινητοποιήσεις των ελεγκτών ή στην έλλειψή τους ή σε άλλα ζητήματα, που αφορούν τη δομή του συστήματος ελέγχου της εναέριας κυκλοφορίας.

Το μη αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας, η απαρχαιωμένη νομοθεσία και οι υψηλές χρεώσεις αεροδρομίων στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. αποτελούν σημαντικά προβλήματα για τις αεροπορικές.

Κίνηση

Ταυτόχρονα, την περασμένη χρονιά ο αριθμός των επιβατών που έκανε χρήση των αεροπορικών εταιρειών της Ε.Ε., αυξήθηκε κατακόρυφα κατά 26% στα 334 εκατομμύρια, βάσει και των στοιχείων του Eurocontrol, του ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια των αερομεταφορών. «Αυτή τη στιγμή κάνουμε βήματα πίσω, εφόσον η πρόοδος στις αερομεταφορές έχει "παγώσει"», λένε ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Ryanair Μ. Ο' Λίρι και πρόεδρος της ένωσης «Αερομεταφορείς για την Ευρώπη». Και συνέχισε: «Η Ευρωπαϊκή Ενωση θα πρέπει να ασχοληθεί με τα αναποτελεσματικά μονοπώλια, που είναι υπεύθυνα για τη διεξαγωγή των εναερίων ελέγχων, να αναθερμάνει τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, να καταστήσει διεθνή το εναέριο χώρο και να επιταχύνει τη διαδικασία μετακίνησης και τοποθέτησης των ελεγκτών εναερίου κυκλοφορίας ανά αεροδρόμιο». Χθες συναντήθηκαν στις Βρυξέλλες στο πλαίσιο του ετήσιου συνεδρίου τους οι διευθύνοντες σύμβουλοι των ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών, μεταξύ των οποίων η IAG, μητρική των British Airways και Iberia, η easyJet, η Lufthansa και η Ryanair.

Από την πλευρά του γενικού διευθυντή της A4E, Τόμας Ράινερτ, αναφέρεται πόσο σημαντική είναι η ενιαία αγορά μεταφορών. Αναφέρει, επίσης, ο κ. Ράινερτ ότι ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών του Μαΐου θα πρέπει να τεθεί σε προτεραιότητα η πολιτική των αερομεταφορών στην Ε.Ε. Ως ζωτικής σημασίας ζητήματα ο κ. Ράινερτ υπογράμμισε το μη αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας, την απαρχαιωμένη νομοθεσία, που αφορά τα δικαιώματα των επιβατών στην Ευρωπαϊκή Ενωση, καθώς και την ανάγκη να γίνει μεταρρύθμιση στην ευρωπαϊκή οδηγία περί χρεώσεων στα αεροδρόμια. «Το να ισχυριζόμαστε πως θα ήταν ευχής έργον να βελτιωθεί η κατάσταση, δεν πρόκειται να διασφαλίσει τους καταναλωτές ότι δεν θα δουν να ακυρώνονται ξαφνικά τα σχέδια μετακίνησής τους ούτε θα τους επιτρέψει να επωφεληθούν από ικανοποιητικές αεροπορικές υπηρεσίες σε συσχετισμό με το κόστος που θα καταβάλλουν», τονίζει ο κ. Ράινερτ. Το 2040 προβλέπεται να πετούν στην Ε.Ε. άνω των 2 δισ. επιβατών. Επίσης, ένα θέμα που απασχόλησε την A4E, είναι η πρόοδος στη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος.

Αν και δεσμεύθηκαν να περιορίσουν τους ρύπους τους, τελευταία μελέτη δείχνει ότι είναι ελάχιστα τα βήματα που κάνουν προς αυτήν την κατεύθυνση. Επενδυτικοί οίκοι που έχουν υπό διαχείριση 13 τρισ. δολάρια ανέθεσαν στην Transition Pathway Initiative την εν λόγω μελέτη, όπου εξετάζονται οι 20 μεγαλύτεροι αερομεταφορείς του κόσμου. Οι αεροπορικές συνολικά είναι υπεύθυνες για το 2% των εκπομπών ρύπων παγκοσμίως και οφείλουν να κάνουν περισσότερα αναφέρεται στην έρευνα. Τέλος, οι αεροπορικές με την αποτελεσματικότερη διαχείριση κινδύνου, που προέρχεται από την κλιματική αλλαγή, είναι οι Delta Airlines, Lufthansa,United Airlines και ANA Holdings.

REUTERS

Η αύξηση επενδυτικών δαπανών δεν ενθουσίασε τους μετόχους της Exxon

Αύξηση δαπανών ανακοίνωσε ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της ExxonMobil Ντάρεν Γουντς μέσα στα επόμενα χρόνια. Στόχος του είναι να αποκαταστήσει τη μειούμενη παραγωγή σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο, αν και η πρωτοβουλία του αυτή δεν φαίνεται να ικανοποίησε τους μετόχους και τους επενδυτές. Προφανώς ανέμεναν πως η ExxonMobil θα «έσφιγγε το ζωνάρι» και θα διοχέτευε περισσότερο ρευστό στους μετόχους. Εξ ου και η τιμή της μετοχής της πετρελαϊκής κατά τις πρωινές συναλλαγές στην αμερικανική αγορά υποχώρησε 1,95%, στα 78,43 δολάρια.

Ο κ. Γουντς ανέφερε ότι το 2020 θα αυξηθούν οι δαπάνες της ExxonMobil κατά 10%-17% στα 33-35 δισ. δολάρια από τα σημερινά 30 δισ. δολάρια. «Στόχος της στρατηγικής μας είναι να βγούμε μπροστά επιθετικά, την ώρα που οι ανταγωνιστές μας αναδιπλώνονται». Πάντως, θα πρέπει να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι ο διευθύνων σύμβουλος και πρόεδρος του πετρελαϊκού κολοσσού δέχεται ισχυρές πιέσεις να περιορίσει τις δαπάνες και να ενισχύσει την τιμή της μετοχής, η οποία τα τελευταία επτά χρόνια έχει ελάχιστα ανέλθει. «Δεν αποτελεί έκπληξη η αντίδραση των αγορών μετά την ανακοίνωση για αυξημένες δαπάνες», παρατηρεί ο αναλυτής Μοχάμεντ Γκίλαμ της Raymond James. «Οι επενδυτές εντείνουν τις πιέσεις στις εταιρείες του ενεργειακού κλάδου να επιστρέψουν ρευστό στους μετόχους». Από τη δική του πλευρά ο Ντάρεν Γουντς υπερασπίστηκε την επιλογή του, τονίζοντας ότι η παγκόσμια ζήτηση τόσο για «μαύρο χρυσό» όσο και για φυσικό αέριο ενισχύεται. Οπότε η ελάττωση της παραγωγής από τις υφιστάμενες γεωτρήσεις πρέπει να αντισταθμιστεί από νέα σχέδια διερεύνησης εδαφών. Στα 9 από τα 10 τελευταία τρίμηνα η ExxonMobil έχει εμφανίσει χαμηλότερη παραγωγή. Γι' αυτό και ορισμένα από τα μεγαλύτερά της στοιχήματα είναι η αύξηση της παραγωγής από τη Λεκάνη Πέρμιαν στο Τέξας και στο Νέο Μεξικό, τα υπεράκτια έργα στη Βραζιλία και στη Γουιάνα, καθώς και οι επενδύσεις σε υγροποιημένο φυσικό αέριο.

Στα 9 από τα 10 τελευταία τρίμηνα η ExxonMobil έχει εμφανίσει χαμηλότερη παραγωγή.

REUTERS

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία *MTN Cloud Business Telephony* είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας** έτσι **την αποδοτικότητά** της και **μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

MTN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

Αγοράζοντας στα... ρετιρέ της παγκόσμιας κτηματαγοράς

Αγοραπωλησίες κατοικιών, η φθηνότερη από τις οποίες αξίζει 25 εκατ. δολ.

Του **ΜΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ**

Κατοικίες για λίγους, ή μάλλον για ελάχιστους. Κατοικίες που για την αγορά της καθεμιάς δαπανήθηκαν τουλάχιστον 25 εκατ. δολάρια. Αυτό ήταν, άλλωστε, και το βασικό κριτήριο της πρώτης διεθνούς έρευνας της εταιρείας συμβούλων ακινήτων Knight Frank για τον εντοπισμό των λεγόμενων ultra prime αγορών κατοικίας, αλλά και εξοχικών, καλοκαιρινών και χειμερινών (ski resorts).

Μάλιστα, για να ενταχθεί μια αγορά σε αυτή τη «χρυσή» κατηγορία, πρέπει να εμφανίζει τουλάχιστον τρεις συναλλαγές με αξία 25 εκατ. δολ. και άνω κάθε χρόνο την τελευταία 3ετία. Οι πόλεις που προσελκύουν τους κροίσους είναι το Λονδίνο, η Νέα Υόρκη, το Χονγκ Κονγκ, το Λος Αντζελες, το Σίδνεϊ, η Σιγκαπούρη, το Μαϊάμι και το Παρίσι. Το Λονδίνο εμφανίζει τον μεγαλύτερο αριθμό συναλλαγών (138 από το 2015 έως τον Αύγουστο 2018), ενώ το Χονγκ Κονγκ, την υψηλότερη μέση αξία ανά συναλλαγή, στα 54 εκατ. δολ.

Το τελευταίο 12μηνο που εξετάζει η έρευνα (Αύγουστος 2017 - Αύγουστος 2018), η αξία των αγοραπωλησιών διαμορφώνεται σε 2,1 δισ. δολ. στο Χονγκ Κονγκ και ακολουθούν οι πόλεις Λονδίνο και Νέα Υόρκη με συναλλαγές 1,5 δισ. δολ. η κάθε μία. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ότι το τελευταίο 12μηνο που εξετάζει η έρευνα, το Χονγκ Κονγκ διατηρεί τα πρωτεία σε μέση αξία ανά συναλλαγή (52,8 εκατ. δολ.), ενώ ακολουθούν η Σιγκαπούρη (44,1 εκατ.) και το Σίδνεϊ (43,8 εκατ.).

Πωλήσεις στην Ultra prime αγορά ακινήτων σε έξι πόλεις

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

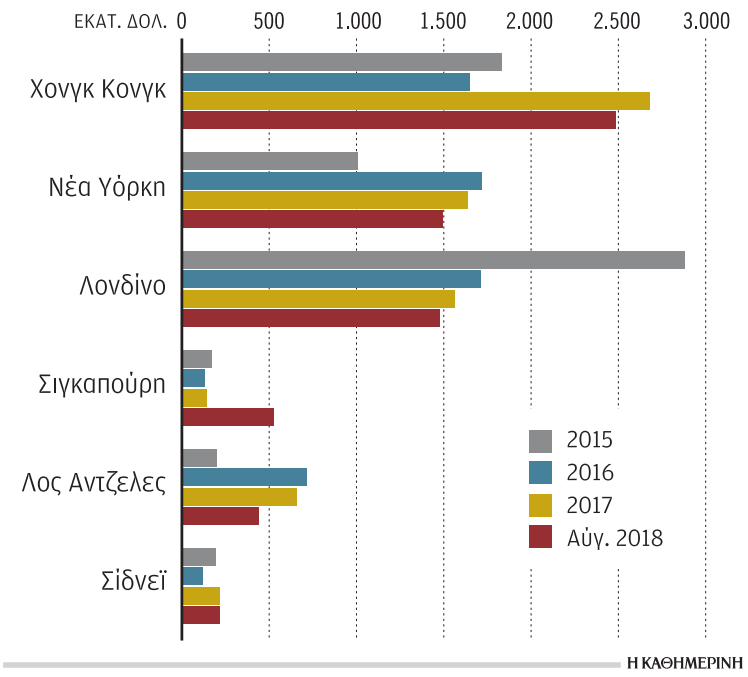

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αγορά πολυτελών ακινήτων της βρετανικής πρωτεύουσας ανέκαθεν αποτελούσε μαγνήτη. Η επίπτωση του Brexit στις επιδόσεις της λονδρέζικης αγοράς σαφώς και υφίσταται, αλλά δεν είναι τόσο έντονη όσο θα ανέμενε κανείς. Αυτό που δείχνει να αποθάρρυνε περισσότερο τους επίδοξους αγοραστές ήταν η αύξηση του φόρου χαρτοσήμου στις συναλλαγές ακινήτων.

Οι περιοχές Μπελγκράβια, Μέιφερ και Νάιτσμπριτζ αποτελούν την αιχμή του δόρατος της λονδρέζικης αγοράς.

Η Νέα Υόρκη είναι η πόλη που παγκοσμίως εμφανίζει τον μεγαλύτερο πληθυσμό εκατομμυριούχων. Το διάστημα 2015-2017 πραγματοποιήθηκαν 42 συναλλαγές αξίας άνω των 25 εκατ. δολ. η κάθε μία, όταν στο οκτάμηνο του 2018 έφθασαν τις 39. Τα δύο τρίτα των συναλλαγών πραγματοποιούνται στις περιοχές Downtown και Midtown, ενώ στο Upper East Side, που περιλαμβάνει την 5η Λεωφόρο, γίνεται το 22% των πράξεων.

Το Χονγκ Κονγκ διαθέτει την υψηλότερη μέση αξία συναλλαγών, ενώ το 12μηνο έως τον Αύγουστο του 2018 φιλοξένησε 47 συναλλαγές. Το Χονγκ Κονγκ προσελκύει μεγάλο αριθμό πολυεκατομμυριούχων. Η πολύ χαμηλή φορολογία και η απουσία φόρου επί των επενδεδυμένων κεφαλαίων και φόρου κληρονομίας το καθιστούν ελκυστική επιλογή για επενδύσεις σε ακίνητα. Η μεγαλύτερη δραστηριότητα καταγράφεται σε περιοχές όπως το Πικ –κυρίως στο Mount Nicholson– και το Island South.

Η Σιγκαπούρη είναι σίγουρα η μικρότερη αγορά της συγκεκριμένης κατηγορίας. Σαφώς και δέχθηκε το ισχυρότερο πλήγμα από την οικονομική κρίση και τα μέτρα που ελήφθησαν για την αποφυγή της φούσκας περιόρισαν την ελκυστικότητά της. Παρ' όλα αυτά, το τελευταίο υπό μελέτη 12μηνο σε 11 περιπτώσεις η αξία της κάθε συναλλαγής ήταν άνω των 25 εκατ. δολ. Η μεγαλύτερη δραστηριότητα καταγράφεται στην περιοχή του Ορτσαντ.

Κοιτάζοντας προς το μέλλον, οι συναλλαγές στην υψηλότερη κατηγορία της αγοράς κατοικίας αναμένεται ότι θα αυξηθούν, ακολουθώντας την αύξηση του αριθμού των ευπόρων του πλανήτη κατά 40% μεταξύ 2017 και 2022. Οι μελλοντικές ultra prime αγορές κατοικιών εντοπίζονται από την Knight Frank σε Σαν Φρανσίσκο, Σικάγο, Ντάλας, Πεκίνο και Σαγκάη.

Εξοχικά στην... αποικία του Χόλιγουντ, στις Μπαχάμες, στο Μονακό

Η ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας αποτυπώνεται και στην αγορά των prime εξοχικών κατοικιών, σε παραθαλάσσιους αλλά και ορεινούς προορισμούς, με τον αριθμό των πράξεων αξίας άνω των 25 εκατ. δολαρίων να σημειώνει αισθητή μεγέθυνση κατά την τελευταία τριετία.

Η μεγαλύτερη αύξηση συναλλαγών εμφανίζεται στην... αποικία του Χόλιγουντ, το Μαλιμπού. Από τις δύο αγοραπωλησίες του 2015, στο οκτάμηνο 2018 έφθασαν τις πέντε με μία μάλιστα να υπερβαίνει τα 100 εκατ. δολάρια.

Ο μεγάλος αριθμός κινηματογραφικών αστέρων που διαθέτουν εκεί εξοχικά ανεβάζει το στάτους –και τις αξίες– στην περιοχή, καθώς για αρκετούς εκατομμυριούχους το να είναι στις διακοπές τους γείτονες με τον Μπραντ Πιτ είναι κάτι που αξίζει να πληρωθεί.

Το Παλμ Μπιτς αποτελεί ακόμα μία δημοφιλή επιλογή των πολύ εύπορων και κάθε άλλο παρά τυχαίο είναι ότι κάθε χρόνο εμφανίζει τουλάχιστον πέντε μεταβιβάσεις άνω των 25 εκατ. δολ.

Τα ειδυλλιακά τοπία, η ξανθή άμμος και η εγγύτητα στις ΗΠΑ αποτελούν τα δυνατά χαρτιά της Καραϊβικής όπου ξεχωρίζουν τα νησιά Μπαχάμες, Μπαρμπάντος και Σεν Μπαρτς. Οπως και στις δύο παραπάνω αγορές, το ενδιαφέρον εστιάζεται σε παραθαλάσσιες κατοικίες, κατά κανόνα μεγάλου εμβαδού.

Για όσους αποβλέπουν σε υπεραξίες το Σεν Μπαρτς αποτελεί την καλύτερη επιλογή λόγω της εμπορικής του ανάπτυξης, που ενισχύει τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα του.

Επιστρέφοντας στην Ευρώπη, οι δύο αγορές που πληρούν τα κριτήρια της έρευνας είναι το Μονακό και η Κυανή Ακτή.

Το πρώτο αποτελεί την ακριβότερη αγορά ακινήτων στον πλανήτη, με την τιμή του τετραγωνικού να υπερβαίνει πολύ συχνά τις 50.000 δολάρια.

Στην υψηλότερη κατηγορία της αγοράς, ουσιαστικά δεν υπάρχουν τιμές, καθώς η –σχεδόν– μηδενική προσφορά δεν αφήνει περιθώρια στον αγοραστή, με τον πωλητή να καθορίζει το τίμημα. Το κοινωνικό στάτους της περιοχής ελκύει πολλούς, ενώ η πολύ χαμηλή φορολογία στην ακίνητη περιουσία κάνει τα πράγματα σαφώς καλύτερα.

Το Παλμ Μπιτς κάθε χρόνο εμφανίζει τουλάχιστον πέντε μεταβιβάσεις άνω των 25 εκατ. δολ.

Στην Κυανή Ακτή, Κάννες –κυρίως στην περιοχή των λόφων λόγω πανοραμικής θέας–, Σεν Τροπέ και Σεν Ζαν Καπ Φερά ξεχωρίζουν.

Οσοι διαθέτουν τα απαραίτητα χρήματα και προτιμούν το βουνό ανηφορίζουν στις Ελβετικές Αλπεις. Σεν Μόριτς, Γκσταντ και Κουρσεβέλ είναι τα τρία χειμερινά θέρετρα που προτιμά η παγκόσμια ελίτ για να αγοράσει εξοχικό.

Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, το Ασπεν αποτελεί τη βασική prime αγορά εξοχικών στο βουνό, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η καλοκαιρινή σεζόν δεν έχει ενδιαφέρον για την περιοχή.

Σημάδια κορεσμού στις μισθώσεις Airbnb το 2018

Μειώθηκε το μέσο ημερήσιο εισόδημα σε €58 από €80,7 το 2017, εξαιτίας της αύξησης προσφοράς ακινήτων, σύμφωνα με έρευνα

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τα πρώτα σημάδια υπερπροσφοράς φαίνεται πως άρχισε να καταγράφει στο τέλος του 2018 η δραστηριότητα των βραχυχρόνιων μισθώσεων. Συγκεκριμένα, οι ενεργές αγγελίες ακινήτων ανήλθαν σε 72.144 στο τέλος του έτους, μια αύξηση της τάξεως του 21% σε σχέση με το τέλος του 2017. Ωστόσο, το μέσο ημερήσιο εισόδημα μειώθηκε κατά 17% σε 126,4 ευρώ, ενώ και η πληρότητα υποχώρησε κατά 13% ετησίως, σε 46% του συνόλου των αγγελιών (από 52,7% το 2017). Ως εκ τούτου, πανελλαδικά, το μέσο εισόδημα ανά ακίνητο (υπολογίζοντας και τον παράγοντα της πληρότητας, δηλαδή το πόσες ημέρες μισθώνεται τελικά το κάθε διαμέρισμα ή η κάθε κατοικία) υποχώρησε πέρυσι κατά 28% σε 58,2 ευρώ, από 80,7 ευρώ στο τέλος του 2017.

Τα παραπάνω συμπεράσματα προκύπτουν από την έρευνα που παρουσιάστηκε χθες, στο πλαίσιο του συνεδρίου B2B Guest για τη βραχυχρόνια μίσθωση, από τον κ. Τόμας Κέιτον, επικεφαλής εσόδων της εταιρείας AirDNA, που ειδικεύεται στη μελέτη των δεδομένων που προκύπτουν από τις πλατφόρμες της Airbnb και της HomeAway, τις δύο δημοφιλέστερες δηλαδή παγκοσμίως, με πάνω από 9 εκατ. αγγελίες ακινήτων (αύξηση 140% τα τελευταία δύο χρόνια). Πάντως, όπως ανέφερε ο κ. Κέιτον, η Ελλάδα και η Αθήνα εξακολουθούν να αποτελούν μια πρώτης τάξεως επενδυτική ευκαιρία, για όσους ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν στον συγκεκριμένο κλάδο. «Το ζήτημα είναι ότι απαιτείται πλέον πολύ πιο επαγγελματική διαχείριση, καθώς ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος, η προσφορά υψηλή και οι απαιτήσεις των επισκεπτών όλο και μεγαλύτερες», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Κέιτον.

Ασφαλώς, υπάρχουν ακόμα περιοχές στην Ελλάδα όπου η αύξηση των εισοδημάτων είναι πολύ υψηλή. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, «πρωταθλήτρια» των αυξήσεων με 167% ήταν πέρυσι η Λευκάδα, ενώ ακολούθησε η Ερμιονίδα (Πόρτο Χέλι, Ερμιόνη κ.λπ.) με 101%. Στην τρίτη θέση της σχετικής λίστας βρέθηκε η Κέρκυρα με αύξηση 73%, ενώ ακολούθησαν η Γλυφάδα με 45% και η Τήνος με 42%.

Απαιτείται πλέον πιο επαγγελματική διαχείριση, καθώς ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος, η προσφορά υψηλή και οι απαιτήσεις περισσότερες.

Οσον αφορά την αγορά της Αθήνας, καταγράφεται πλέον σημαντικός αριθμός επαγγελματιών διαχειριστών/ιδιοκτητών, καθώς ενώ ο αριθμός των αγγελιών ακινήτων ξεπερνά τις 12.300, μόλις οι 5.000 αφορούν μεμονωμένους ιδιοκτήτες, κάτι που σημαίνει ότι πάνω από το 54% των ακινήτων ελέγχεται από κάποιον επενδυτή ή κάποια εταιρεία, που διαχειρίζεται πάνω από δύο ακίνητα. Το 2018, τη μεγαλύτερη αύξηση σε επίπεδο αριθμού αγγελιών ακινήτων κατέγραψαν τα Πατήσια, με 100% σε 52 διαμερίσματα, από 26 στο τέλος του 2017. Αντίστοιχα, στο εμπορικό τρίγωνο της Αθήνας (Μοναστηράκι, Πλάκα κ.λπ.), τη δημοφιλέστερη ίσως περιοχή στο κέντρο, ο αριθμός των αγγελιών αυξήθηκε κατά 41% σε 895. Ωστόσο, η ετήσια αύξηση του μέσου εισοδήματος ανά ακίνητο (ενσωματώνοντας και τον παράγοντα της πληρότητας) δεν ξεπέρασε το 2%. Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της επίδρασης που είχε η αυξημένη προσφορά ακινήτων στο δυνητικό εισόδημα του κάθε ιδιοκτήτη.

Αλλο ένα χαρακτηριστικό συμπέρασμα της έρευνας είναι ο υψηλός βαθμός εποχικότητας, κάτι άλλωστε που αποτυπώνεται και από τον χρόνο διαθεσιμότητας των ακινήτων. Για παράδειγμα, στην Αθήνα, το 55% των ακινήτων μισθώθηκε το 2018 για διάστημα έως τρεις μήνες, κατά βάση δηλαδή το καλοκαίρι, με το σχετικό ποσοστό να αυξάνεται ακόμα περισσότερο όσο πιο τουριστικός/καλοκαιρινός είναι ο προορισμός. Ετσι, στη Ζάκυνθο το σχετικό ποσοστό αυξάνεται σε 84%, στην Κω σε 79%, στη Μύκονο σε 76% και στην Κρήτη σε 73%.

Σε κάθε περίπτωση, όπως σημείωσε χθες, στο πλαίσιο του συνεδρίου, ο κ. Αλέξης Γαληνός, διευθύνων σύμβουλος της Εταιρείας Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών, το βέβαιο είναι ότι η βραχυχρόνια μίσθωση έχει συμβάλει στην ενίσχυση της ροής των τουριστών, ανθρώπων που έχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις, οι οποίοι δεν θα βρίσκονταν στην Αθήνα χωρίς την προσφορά των κατάλληλων ακινήτων μέσω των σχετικών πλατφορμών. Ωστόσο, προειδοποίησε κιόλας ότι «είναι σημαντικό να μη γεμίσουμε την Αθήνα με ενοικιαζόμενα ακίνητα, διατηρώντας έτσι την ταυτότητα της πόλης».

Η «ακτινογραφία» της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων στην Ελλάδα το 2018

ΠΗΓΗ: AirDNA

Διαθέσιμα ακίνητα προς ενοικίαση

		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Δεκ. '17	59.379	+21%
Δεκ. '18	72.144	

Εισόδημα ανά ακίνητο (υπολογίζοντας και την πληρότητα)

		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Δεκ. '17	€80,7	-28%
Δεκ. '18	€58,2	

Μέσο ημερήσιο ενοίκιο

		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Δεκ. '17	€153	-17%
Δεκ. '18	€126	

Πληρότητα

		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Δεκ. '17	52,70%	-13%
Δεκ. '18	46,10%	

ΟΙ 10 ΚΟΡΥΦΑΙΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΣΟ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
(υπολογίζοντας και το ποσοστό πληρότητας)

1	ΖΑΠΠΕΙΟ	€58,0
2	ΑΚΡΟΠΟΛΗ	54,2
3	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ	52,6
4	ΚΟΛΩΝΑΚΙ	46,0
5	ΘΗΣΕΙΟ	45,8
6	ΓΚΑΖΙ	45,5
7	ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ	44,7
8	ΚΟΥΚΑΚΙ-ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ	41,3
9	ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ	41,1
10	ΣΤΑΔΙΟΥ	40,3

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βασικό κίνητρο ενασχόλησης η κρίση

Εν τω μεταξύ, χθες, παρουσιάστηκε και η πρώτη επιστημονική μελέτη του Πανεπιστημίου Αιγαίου σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομίας διαμοιρασμού στους ιδιοκτήτες σπιτιών. Από αυτήν προκύπτει ότι ο κύριος λόγος που ώθησε πολλούς ιδιοκτήτες στην ενασχόληση με το σχετικό αντικείμενο ήταν η οικονομική κρίση. Συγκεκριμένα, οι τρεις κυριότεροι λόγοι ήταν το οικονομικό αδιέξοδο λόγω της κρίσης, η συνεισφορά στο οικογενειακό εισόδημα και η δημιουργία επιπλέον ατομικού εισοδήματος. Παράλληλα, οι περισσότεροι ιδιοκτήτες διαχειρίζονται οι ίδιοι τα ακίνητά τους. Θεωρούν δε σημαντική τη συμβολή των βραχυχρόνιων μισθώσεων στην έμμεση κατανάλωση (δηλαδή σε παράλληλες αγορές άλλων ειδών και αγαθών από τους ξένους επισκέπτες), στην τοπική οικονομία της περιοχής όπου βρίσκονται τα ακίνητα που εκμισθώνονται, ακόμα και στην εθνική οικονομία.

Αναφερόμενος στο ζήτημα, ο κ. Στράτος Παραδιάς, πρόεδρος της ΠΟΜΙΔΑ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Ιδιοκτητών Ακινήτων), σημείωσε χθες ότι η δραστηριότητα πολλών ιδιοκτητών με τον κλάδο είναι «ζήτημα επιβίωσης», όπως το χαρακτήρισε, κυρίως για εκείνους που έχουν ακίνητη περιουσία άνω των 250.000 ευρώ, που επιβαρύνεται όχι μόνο με ΕΝΦΙΑ, αλλά και με τον σχετικό συμπληρωματικό φόρο. Προέβλεψε επίσης ότι η επιβολή φόρου και στις βραχυχρόνιες μισθώσεις θα τις καταστήσει ζημιογόνες για αρκετούς ιδιοκτήτες που ήδη πληρώνουν τα έξοδα κοινής ωφελείας (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, τηλέφωνο και Διαδικτύο) και φυσικά τα κοινόχρηστα. Ετσι, πολλοί θα αναζητήσουν εκ νέου Ελληνες μισθωτές για τα ακίνητά τους.

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

Blue Air
smart flying

Το μεγαλείο της Ροτόντας

Ο Νορβηγός αρχαιολόγος Χάλμαρ Τορπ μιλάει για το μνημείο που έγινε «σπίτι» της επιστημονικής του διαδρομής

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

«Στη Θεσσαλονίκη αισθάνομαι σαν να βρίσκομαι στο σπίτι μου. Έχω τις πιο ευχάριστες αναμνήσεις από την πόλη, από ανθρώπους της, από τα θαυμάσια βυζαντινά της μνημεία. Γι' αυτό, το 2014, συγκέντρωσα την οικογένειά μου και γιορτάσαμε εκεί τα ενενηκοστά (90ά) μου γενέθλια».

Για τον Χάλμαρ Τορπ (Hjalmar Torp), ομότιμο καθηγητή του πανεπιστημίου του Οσλο και μέλος της νορβηγικής Ακαδημίας Επιστημών, το «σπίτι» του ήταν η Ροτόντα. Μέσα στο αριστουργηματικό μνημείο παγκόσμιας εμβέλειας έκανε τα πρώτα του ερευνητικά βήματα. Νεαρός αρχαιολόγος ακόμη, το 1953, ανεβασμένος στις σκαλωσιές επί μήνες, κι αργότερα σε πολυήμερες επισκέψεις, αποτύπωνε νυχθημερόν τον αυτοκρατορικό ναό, την πολύπλοκη ψηφιδωτή του διακόσμηση. Σήμερα, στα 94 του χρόνια, ευχαριστώντας την πόλη και τους Ελληνες συναδέλφους του που του έδωσαν τα κλειδιά, κυριολεκτικά και μεταφορικά, να ολοκληρώσει τη μακροχρόνια έρευνά του, μας επιστρέφει την ευγνωμοσύνη του με μια ενδελεχή μονογραφία.

«Δεν έχουν διατηρηθεί άλλα ψηφιδωτά τόσο υψηλής ποιότητας από την ύστερη αρχαιότητα και την πρωτοβυζαντινή περίοδο».

Η δίτομη έκδοση «Η Ροτόντα στη Θεσσαλονίκη – Αρχιτεκτονική και Ψηφιδωτά» (La Rotonde Palatine a Thessalonique - Architecture et Mosaiques) που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Καπόν στα γαλλικά, είναι έργο ζωής. Στον πρώτο τόμο, ο συγγραφέας καταγράφει τα αρχαιολογικά δεδομένα, τις αρχιτεκτονικές φάσεις και τα χρονολογικά προβλήματα του μνημείου. Αναλύει τις παραστάσεις των ψηφιδωτών, των χρωμάτων και της τεχνικής και ερμηνεύει με βάση τις ιστορικές και θεολογικές πηγές την εικονογραφία της διακόσμησης. Περισσότερες από 500 εικόνες (σχέδια, αποτυπώσεις, φωτογραφίες κ.ά.) τεκμηριώνουν τα συμπεράσματα στον δεύτερο τόμο που αποτελεί μοναδική μαρτυρία για τη Ροτόντα. Είχε προηγηθεί ένα μικρότερο συνοπτικό βιβλίο «Η Ροτόντα της Θεσσαλονίκης και τα ψηφιδωτά της» (2016, εκδόσεις Καπόν) στα ελληνικά, το οποίο συνυπογράφει με την αρχαιολόγο Μπέντε Κίλερις.

Ποια θεολογική ερμηνεία αποδίδει ο Χάλμαρ Τορπ στην εικονογράφηση της Ροτόντας; «Το απόσταγμα επικεντρώνεται στη δοξασία του Χριστού ως Υιού του Θεού και του δόγματος της Τριάδας.

«Η Ροτόντα είναι ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά και καλλιτεχνικά μνημεία», λίγες μέρες πριν αναχωρήσει από το Οσλο για την Αθήνα όπου θα παρουσιάσει τη δίτομη έκδοσή του στο πλαίσιο εκδήλωσης (13 Μαρτίου) για τα 30 χρόνια παρουσίας και επιστημονικής δραστηριότητας του Νορβηγικού Ινστιτούτου στην Ελλάδα. «Δεν έχουν διατηρηθεί άλλα ψηφιδωτά τόσο υψηλής ποιότητας από την ύστερη αρχαιότητα και την πρωτοβυζαντινή περίοδο. Είναι κατά πολύ ωραιότερα από όλα τα ψηφιδωτά που υπάρχουν όχι μόνο στη Θεσσαλονίκη, αλλά γενικότερα σε περιοχές του τότε ρωμαϊκού κόσμου. Χρειάζεται χρόνος για να κατανοήσει κανείς όλες τις τεχνικές, αισθητικές και εικονογραφικές πτυχές της πλούσιας και πολύπλοκης εικονογραφίας του».

Τα κλειδιά του μνημείου

Στην πρώτη του αποστολή, το 1953, είχε την τύχη να δουλέψει δίπλα στον σπουδαίο ζωγράφο Φώτη Ζαχαρίου που διηύθυνε τις εργασίες αποκατάστασης και καθαρισμού των ψηφιδωτών ενόψει του Διεθνούς Συνεδρίου Βυζαντινών Σπουδών (Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 1935). «Εξαρχής είχα την πλήρη υποστήριξη των εφόρων αρχαιοτήτων (Στυλιανού Πελεκανίδη και Χαράλαμπου Μακαρόνα). Μου εμπιστεύθηκαν τα κλειδιά του μνημείου. Από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο εκείνης της χρονιάς, οι σκαλωσιές ήταν το αγαπημένο μου μέρος. Επί ώρες σχεδίαζα, κρατούσα σημειώσεις, φωτογράφιζα, συζητούσα με τον Φώτη Ζαχαρίου. Συνδέθηκα μαζί του με βαθιά φιλία, ήταν για μένα δάσκαλος – πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τα υλικά και την τεχνική της ψηφιδωτής τέχνης».

Σε ποια βασικά συμπεράσματα καταλήγει η 65χρονη έρευνα και πού διαφοροποιούνται με τα αποτελέσματα άλλων ερευνητών; «Ενα βασικό συμπέρασμα είναι ότι η Ροτόντα του Γαλερίου μετατράπηκε σε ναό και διακοσμήθηκε με ψηφιδωτά την εποχή του Θεοδοσίου Α΄ (379-395). Ορισμένοι Ελληνες ερευνητές (Χαράλαμπος Μπακιρτζής) εκτιμούν ότι η Ροτόντα χτίστηκε και διακοσμήθηκε υπό τη βασιλεία του Μεγάλου Κωνσταντίνου, πε-

Ο Χάλμαρ Τορπ στη Ροτόντα το 2014, όταν ήρθε στη Θεσσαλονίκη για να γιορτάσει τα 90ά του γενέθλια.

ρίπου το 325 μ.Χ., και ότι το κτίριο προοριζόταν να χρησιμεύσει ως μαυσωλείο του».

Αυτές και πολλές άλλες πολύτιμες πληροφορίες παραδίδει στους ερευνητές το ογκώδες έργο του Νορβηγού αρχαιολόγου που είχε την τύχη να δει το πολύπαθο μνημείο ενσωματωμένο στον πολεοδομικό ιστό της μεταπολεμικής Θεσσαλονίκης, πληγωμένο από τον σεισμό του 1978 αλλά και αναστηλωμένο. «Περιηγήθηκα το μνημείο τον Δεκέμβριο του 2015, απελευθερωμένο από τις σκαλωσιές έπειτα από τέσσερις δεκαετίες. Τώρα είναι εύκολο να διακρίνει κανείς όλες τις ζώνες των ψηφιδωτών στους τρούλους και να έχει μια ολοκληρωμένη αίσθηση του υποβλητικά μεγάλου εσωτερικού χώρου. Η αποκατάστασή του είναι υψηλών προδιαγραφών. Μια σημαντική πτυχή της επιτυχίας, ήταν ότι τα ψηφιδωτά δεν αποκολλήθηκαν από τους τοίχους αλλά συντηρήθηκαν επιτόπου. Αυτό που βιώνουμε πλέον στη Ροτόντα είναι το αυθεντικό μεγαλείο ενός από τα σημαντικότερα παλαιοχριστιανικά μνημεία του κόσμου».

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Να μάθουμε να κουβεντιάζουμε

Πριν από πολλά χρόνια, βρέθηκα σε ένα εστιατόριο κοντά στη Σαλαμίνα, στην Αμμόχωστο. Ήμουν καλεσμένος σε γεύμα από φίλους Τουρκοκύπριους, στους οποίους δίδασκα ελληνικά, μαζί με άλλους φίλους. Είχε μόλις τελειώσει η σχολική χρονιά μας, και θέλησαν να μας ευχαριστήσουν παραθέτοντας μας γεύμα. Εκτός από το αϊράνι και το ούζο ή ρακί, όπως το έλεγαν, τα υπόλοιπα καλούδια του τραπεζιού ήταν κυπριακά –το σουβλάκι ήταν αρνίσιο, βέβαια. Ταχίνι, πουργούρι, τσακιστές ελιές, σεφτιαλές και σκεφτόμουν, πώς είναι δυνατόν άνθρωποι που τρώνε το ίδιο φαΐ να ζούνε χωριστά, ας όψονται οι αίτιοι, όπως έλεγε και η γυναίκα στο ντοκιμαντέρ του Μιχάλη Κακογιάννη.

Το εστιατόριο αρκετά μεγάλο ήταν διακοσμημένο με διάφορα παλαιά αντικείμενα, όπως συνηθίζεται. Αυτό που μου έκανε εντύπωση, όμως, εντύπωση αμέσως, ήταν ότι στα υψηλότερα σημεία των τοίχων και των ξύλινων χωρισμάτων υπήρχαν μικρές χριστιανικές εικόνες. Προσπαθούσα να διαβάσω τις επιγραφές τους, να καταλάβω αν είναι ρέπλικες, για προσέλκυση πελατών… ήταν σχεδόν αδύνατο να διαβάσω οτιδήποτε. Το εστιατόριο ήταν ένα μικρό μουσείο Λαϊκής Τέχνης με αναρίθμητα αντικείμενα. Έμεινα να τα περιεργάζομαι, να προσπαθώ να καταλάβω την προέλευσή τους. Μετά από λίγο, με ευγενικό τρόπο, ένας από τους φίλους Τ/κ με παρακάλεσε με ευγενικό τρόπο να καθίσω στο τραπέζι, διότι ο ιδιοκτήτης είχε αρχίσει να ενοχλείται, επειδή προετοίμαζε τον χώρο για έναν γάμο, και έμπαινα στα πόδια του…

Θέλησα να βγω έξω, για λίγο και τότε μου ήρθε στο μυαλό από το ίδιο ντοκιμαντέρ το απόσπασμα από τις άδειες προθήκες του Κυπριακού Μουσείου. Αυτά τα αντικείμενα τουλάχιστον σώθηκαν σκέφτηκα, όπως και τα εκθέματα του εν Λευκωσία Μουσείου Λαϊκής Τέχνης. Όπως λέει ο Διαμαντής στην κάμερα του Μιχάλη Κακογιάννη το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης της Κερύνειας είχε συληθεί. Ευτυχώς, βρέθηκαν άνθρωποι, όπως ο Ουνάμ Ιατσί και άλλοι είμαι σίγουρος, που σκέφτηκαν ότι δεν τους ανήκει ετσιθελικά το πνευματικό έργο άλλων και προσπάθησαν να διασώσουν ό,τι είναι δυνατόν και να το διαφυλάξουν. Φαίνεται ότι αυτή τους η πράξη ευοδώθηκε με το ΜΟΕ που ανακοινώθηκε, μεταξύ άλλων, τις προηγούμενες ημέρες επιστροφής έργων Ε/κ καλλιτεχνών που βρίσκονται στα Κατεχόμενα, σε ιδρύματα ή και σε ιδιώτες. Σε αντάλλαγμα η ε/κ πλευρά θα δώσει αρχειακό φωνητικό και τηλεοπτικό υλικό του ΡΙΚ για τους Τ/κ καλλιτέχνες.

Οπωσδήποτε τέτοιες κινήσεις είναι ευπρόσδεκτες και πάρα πολύ σημαντικές, δεν θεωρώ όμως ότι είναι καλές πράξεις, ούτε απλώς ένα δούναι και λαβείν, είναι ηθική υποχρέωση εκείνων που κατέχουν παρανόμως οτιδήποτε να το επιστρέψουν και είναι υποχρέωση του ΡΙΚ να συμπεριφέρεται στους Τ/κ ερευνητές όπως σε οποιονδήποτε άλλο. Το έχω ξαναγράψει, αφού δεν μπορούμε να τα βρούμε στα σύνθετα, γιατί δεν ξεκινάμε από τα απλά, από αυτά που μας ενώνουν, από έναν πίνακα ζωγραφικής, ένα πιάτο αγρέλια, να μάθουμε να κουβεντιάζουμε επιτέλους. Ακούγεται ουτοπικό και πολύ ρομαντικό όλο αυτό, το αντιλαμβάνομαι. Μέσα όμως στη δυστοπική κοινωνία που ζούμε, ας ελπίζουμε τουλάχιστον ότι θα βρούμε εκείνα τα λόγια που παίρνουν το ίδιο βάρος σε όλες τις καρδιές, σ' όλα τα χείλη.

Μεταξύ των έργων που πρόκειται να επιστραφούν λέγεται ότι είναι και ο πίνακας του Πολ Γεωργίου «Η ξαναγέννηση της Κύπρου». Ας είναι η επιστροφή αυτού του πίνακα η απαρχή, ας κάνει ο πολιτισμός τη δική του παρέμβαση.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

10.3.19 - 16.3.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

«Σκηνοθέτιδες του 20ού και 21ου αιώνα»

Η ΣΕΖΟΝ Γυναίκες 2019-2021 διοργανώνει τη συζήτηση με θέμα: «Σκηνοθέτιδες του 20ού και 21ου αιώνα: πώς άλλαξαν το θεατρικό τοπίο». Ομιλήτριες θα είναι οι Αύρα Σιδηροπούλου, επίκουρη καθηγήτρια, Μ.Π. Θεατρικές Σπουδές, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και η Κική Αργυρού, θεατρολόγος. Η παρουσίαση πραγματοποιείται σε συνεργασία με το Θέατρο Χώρα στο πλαίσιο του project Σ Ε Ζ Ο Ν Γυναίκες 2019-2021, το οποίο έχει στόχο να εξετάσει την κυρίαρχη αφήγηση για την θέση της γυναίκας στην κοινωνία μέσα από την τέχνη του θεάτρου. Κέντρο Τέχνης Και Πολιτισμού - Θέατρο Χώρα, Κοραή 1, 12 Μαρτίου 7 μ.μ. **Πληροφορίες info@project-season.org**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Όλοι οι Ρεμπέτες του Ντουνιά» με τον Δ. Φανή

Ο Δημήτρης Φανής, η Λαϊκή Τετρακτύς, ο Δημήτρης Μεσημέρης, οι Μικροί Ρεμπέτες, ο Χορευτικός Όμιλος «Ρύμβος», ο Κυριάκος Χατζηστυλλής –σε έναν ιδιαίτερο ρόλο– και μια μεγάλη καλοκουρδισμένη λαϊκή ορχήστρα, συμπράττουν επί σκηνής και μας ταξιδεύουν στις εποχές που γεννήθηκε, αναπτύχθηκε και καθιερώθηκε το ρεμπέτικο ή λαϊκό αστικό τραγούδι, το οποίο σημάδεψε και καθοδηγεί μέχρι σήμερα το καλό ελληνικό τραγούδι. Στις παραστάσεις «Όλοι οι Ρεμπέτες του Ντουνιά» θα ακουστούν μνημειώδη τραγούδια από τη ρεμπέτικη περίοδο, μεταφέροντας έτσι την αισθητική και την κουλτούρα πάνω στην οποία οικοδομήθηκε το καλό λαϊκό τραγούδι. Τα καθαρά έσοδα θα δοθούν προς ενίσχυση του κοινωνικού Παντοπωλείου Λατσιών και του Ιδρυματος ΚΕΠΑ, Άγιος Χριστόφορος. Τετάρτη 13 Μαρτίου στις 8:00 μ.μ. Ιδιωτική Σχολή Ξένιον – Παραλίμνι. Τρίτη 19 Μαρτίου στις 8:00 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Λατσιών – Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99650187, @demetrisfanisofficial**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο Καλός Άνθρωπος του Σετσουάν»

Η Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΛ παρουσιάζει το αριστουργηματικό έργο του Μπέρτολτ Μπρεχτ «Ο Καλός Άνθρωπος του Σετσουάν» σε σκηνοθεσία Άδωνι Φλωρίδη. «Ο Καλός Άνθρωπος του Σετσουάν» ξεκίνησε να γράφεται το 1938 και ολοκληρώθηκε το 1941 στις Η.Π.Α. όπου ο Μπρεχτ είχε καταφύγει στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ανέβηκε για πρώτη φορά στη Ζυρίχη της Ελβετίας το 1943. Η δραματική του φόρμα ακολουθεί τους κανόνες του «μη - αριστοτελικού δράματος» και του μπρεχτικού «Επικού Θεάτρου». Η ΣενΤε συνειδητοποιεί ότι για να ζήσει ως «καλός άνθρωπος» σύμφωνα με τις ηθικές επιταγές των θεών πρέπει να «υπάρχει» και ως Σουί Τα. Η Σεν Τε είναι συμπονετική αλλά τρωτή, ο Σουί Τα χωρίς αισθήματα, πραγματιστής και σκληρός. Ο αλτρουισμός της Σεν Τε συγκρούεται με την «ηθική» της εκμετάλλευσης των άλλων του Σουί Τα. Το ερώτημα είναι ποιος από τους δύο θα επικρατήσει. Παίζουν οι ηθοποιοί Βάρσια Αδάμου, Μαρίνα Βρόντη, Στέλιος Καλλιστράτης, Μυρτώ Κουγιάλη, Αντρέας Κουτσούμπας, Αντρέας Λουκά, Παναγιώτης Μπρατάκος, Ήβη Νικολαΐδου. Avant Premiere: Τρίτη 12 Μαρτίου, στις 8:30 μ.μ. Επίσημη Πρεμιέρα: Τετάρτη 13 Μαρτίου, στις 8:30 μ.μ. Παραστάσεις στη Λεμεσό, 15, 16, 20, 22, 23 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ. και 17, 24 Μαρτίου στις 6:30 μ.μ. στον Τεχνοχώρο της ΕΘΑΛ, λεωφόρος Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76, Λεμεσός. Στη Λευκωσία: 26, 27, 28 Μαρτίου 2019, στο Flea THEATRE, στις 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες 25877827, ethallimassol@cytanet.com.cy.**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Διήμερο ποίησης και λογοτεχνίας

Το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ παρουσιάζει στο πλαίσιο του φετινού theYard.Residency, ένα διήμερο ποίησης και λογοτεχνίας στο Παλιό Ξυδάδικο. Το Σάββατο 16 Μαρτίου τέσσερις φίλοι λογοτέχνες, πίνουν, κουβεντιάζουν, συζητούν, διαβάζουν και γράφουν. Ο Τ. Ζαχαρίου ανέλαβε τη μουσική επένδυση και η Μ. Νικολαΐδου τον ήχο. Την Κυριακή 17 Μαρτίου θα παρουσιαστεί ένα σκηνοθετημένο αναλόγιο του λογοτεχνικού βιβλίου «Λαίμαργα», ενός συλλογικού έργου ποίησης, πεζογραφίας και σουρεαλιστικής γραφής με συμμετοχή δέκα Κύπριων πεζογράφων και ποιητών οι συντελεστές της παράστασης αποδίδουν τα ετερόκλητα στοιχεία και τα συναισθήματα των ηρώων του βιβλίου. Αργότερα θα παρουσιαστεί η δεύτερη ποιητική συλλογή της Αυγής Λίλλη «Η Σφαγή του Αιώνα». **Πληροφορίες www.mitos.org.cy/theyard-residency-19**

ΕΚΔΟΣΗ

Κυκλοφόρησε το περιοδικό «Διόραμα»

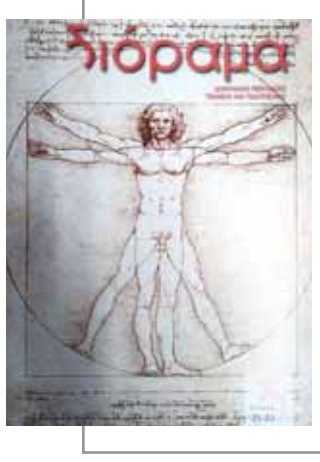

Το διμηνιαίο περιοδικό «Διόραμαμα» κυκλοφόρησε με διπλό τεύχος (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2018 και Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2019) και ο λόγος είναι η επικαιρότητα πολλών θεμάτων που η συντακτική επιτροπή έκρινε ότι έπρεπε να καταγραφούν και να προβληθούν. Στο τεύχος 21-22 του «Διοράματος» αφιερώνονται σελίδες σε δύο πνευματικούς ανθρώπους που έφυγαν τους περασμένους μήνες, στον Αριστείδη Κουδουνάρη και στην Ήβη Μελεάγρου, αφήνοντας πίσω τους πολύ σημαντικό έργο. Επίσης, στο «Διόραμα» προβάλλεται σε ειδικό αφιέρωμα ο ποιητής Κώστας Βασιλείου. Την ύλη του περιοδικού συμπληρώνουν κείμενα για το θέατρο, τη λογοτεχνία, τη μουσική και την αρχιτεκτονική, συνεχίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη συνεισφορά του στα πολιτιστικά πράγματα της Κύπρου. Τη συντακτική επιτροπή του περιοδικού απαρτίζουν λογοτέχνες, μελετητές διαφόρων κλάδων και γενικά άνθρωποι που αγαπούν τον πολιτισμό. Το περιοδικό διατίθεται στα βιβλιοπωλεία.

ΠΑΙΔΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

«Ο Γαργαληστής» του Δημήτρη Μπασλάμ

Ο Δημήτρης Μπασλάμ μετά την παράσταση «Σοφία η Μέλισσα» που παρουσιάστηκε πέρυσι στην Κύπρο και κέρδισε μικρούς και μεγάλους επιστρέφει με την παράσταση «Ο Γαργαλιστής» στο Θέατρο Δέντρο. Ο «Γαργαληστής» είναι ένα έργο για παιδιά και ενήλικες, με ζωντανή μουσική και χορό, με ιστορία τόσο απλή και κατανοητή όσο ένα λαϊκό παραμύθι. Μια ολοκαίνουργια παράσταση που προτείνει ο Δημήτρης Μπασλάμ για να μας μεταφέρει στον όμορφο κόσμο του πιο διάσημου ήρωα των παραμυθιών του, του Γαργαληστή. Κείμενο μουσική και σκηνοθεσία Δημήτρης Μπασλάμ, χορογραφία Ηβη Χατζηβασιλείου. Παραστάσεις Κυριακές 10, 17, 24, 31 Μαρτίου και 21 Απριλίου στις 12:00. Θέατρο Δέντρο, Ενότητος 44 Παλλουριώτισσα, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99 520835.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Από τη Συκιά του '60 στο Σόπι του 2019

«**Τι μπορεί** να κάνει ένα μικρό παιδί, μοναχό του όλη μέρα στον κάμπο, χωρίς άλλα παιδιά, χωρίς θέα, χωρίς παιχνίδια; Πώς να περάσει τις ώρες του; Γύρω στο καλύβι έβλεπες μόνο ελιές, συκιές, αμπέλια και καλαμιές. Απόλυτη ακινησία». Η περιγραφή, από το ολιγοσέλιδο, αυτοβιογραφικό, εξαιρετικό στην αυστηρή και συγκινητική λιτότητά του, βιβλίο του Σταύρου Ζουμπουλάκη «Στ' αμπέλια» (εκδόσεις Πόλις), που κυκλοφόρησε πριν από λίγους μήνες. Η ανάγνωση αναθερμάνθηκε καθώς παρακολουθούσα το ντοκιμαντέρ του Χρήστου Πυθαρά «Σόπι - μια ημέρα ακόμη» (προβάλλεται αυτό και το ερχόμενο Σαββατοκύριακο στον «Δαναό»). Ο συνειρμός, σχεδόν αναπόφευκτος. Τα εννιά καλοκαίρια στ' αμπέλια ενός χωριού του νομού Λακωνίας, στη δεκαετία του '60, για τον 65χρονο διακεκριμένο συγγραφέα και δοκιμιογράφο Σταύρο Ζουμπουλάκη, υπήρξαν καθοριστικά, γιατί, όπως ομολογεί και ο ίδιος, «έπαιξαν και αυτά σημαντικό ρόλο στη ζωή του». Ο νεαρός, 38χρονος σκηνοθέτης, καταγράφει «μια συνηθισμένη ημέρα από τη ζωή ενός χωριού κατά τη διάρκεια του τρύγου». Το χωριό (έχει δεν έχει 200 κατοίκους) βρίσκεται στον νομό Ηλείας. Ενα μωσαϊκό χαρακτήρων σε ένα «ντοκιμαντέρ - ραβασάκι σε έναν τόπο και σε ανθρώπους που κουβαλούν τα νοσταλγικά στοιχειώματα των παιδικών μου αναμνήσεων», όπως σημειώνει ο δημιουργός του.

Οι κάτοικοι και συγγενείς(;) του Χρ. Πυθαρά αφήνονται στην κάμερα. Οχι χωρίς αμηχανία ούτε χωρίς ωραιοπάθεια μερικές φορές. Ο φακός, όμως, συλλαμβάνει πολύτιμο «υλικό». Την πικάντικη αφήγηση μιας ηλικιωμένης, γεμάτη από τα γέλια της, ασυμπλεγμάτιστη και αυθόρμητη· τον καταιγιστικό, χωρίς στίξη και συνέχεια μονόλογο κάποιου άλλου, που δεν ξέρεις αν αυτά που λέει τα έχει ζήσει ή τα έχει επινοήσει. Ο Χέλμουτ Μπέργκερ, που ήταν γείτονάς του, του είχε χαρίσει μία κάντιλακ. Είχε συναντήσει τον Χαϊλέ Σελασιέ όταν πήγε στην Αιθιοπία, «μοχθηρό και αιμοβόρο» και «μην του κοιτάξεις την ανιψιά του», στην οποία είχε μεγάλη αδυναμία... Ενας άλλος αγρότης μεσήλικας, δύσπιστος, σχεδόν πάντα ενοχλημένος και επιθετικός, αποκαλύπτει μοναξιά και μεγάλη καρδιά... Ενας έφηβος αμίλητος «πώς να περάσει τις ώρες του», σε αυτήν τη σχεδόν «απόλυτη ακινησία». Οι επιλογές που έχει είναι διαφορετικές από εκείνες της δεκαετίας του '60: είναι απορροφημένος από το κινητό του. Στο άναρχα, αφρόντιστα, δομημένο Σόπι, το ημερήσιο τελετουργικό με αγροτικές εργασίες και κουβέντα στο καφενείο, φαγητό, δεκάδες ιστορίες από αυτές τις μικρές και «ασήμαντες», τα επουσιώδη καθημερινά συμβάντα από τα οποία συντίθεται η ζωή του καθενός (μας): μια σπασμένη πόρτα και η επισκευή της, μια επίσκεψη σε δημόσια υπηρεσία, ο καιρός που αλλάζει, η νοστιμιά της πατάτας στον φούρνο... Η «ακινησία» του μικρού τόπου, που όταν την παρακολουθείς ως θεατής ή ως αναγνώστης αποκτά άλλες διαστάσεις. Το «ραβασάκι» του σκηνοθέτη δεν είναι «ερωτικό». Είναι σύνθετο και αμφιθυμικό, οικείο και μακρινό, όπως και οι αναμνήσεις του.

Ο κόσμος του χωριού Συκιά, που περιγράφει ο Στ. Ζουμπουλάκης, έχει περάσει ανεπίστροφα. Οπως γράφει και ο ίδιος: «... Δεν είχα καμιά διάθεση να διηγηθώ εδώ τα δικά μου παιδικά χρόνια, παρά τόσο μόνο όσο χρειαζόταν για να αποτυπωθεί το χνάρι αυτού του αιωνόβιου, χθεσινού μα και οριστικά καταποντισμένου κόσμου. Στα παιδιά μου είναι ακατανόητος. Αλλά και στα παιδιά που ζουν στο χωριό, τα περισσότερα από όσα γράφω εδώ είναι, όπως έχω διαπιστώσει, άγνωστα. Ούτε τους τα διηγείται κανείς ούτε κι εκείνα έχουν όρεξη να τα ακούσουν και να τα μάθουν. Εμένα αυτός ο κόσμος με συγκινεί βαθιά, όχι γιατί είναι ο κόσμος της παιδικής μου ηλικίας –δεν ήταν άλλωστε αποκλειστικά–, αλλά γιατί είναι ο κόσμος των αγαπημένων μου ανθρώπων, των ανθρώπων που με αγάπησαν και τους αγάπησα πολύ. Τον σκέφτομαι πάντα με συγκίνηση, αλλά δεν τον νοσταλγώ». Κάπως έτσι αποτυπώνει και ο Χρ. Πυθαράς αυτή τη «συνηθισμένη ημέρα από τη ζωή ενός χωριού κατά τη διάρκεια του τρύγου». Με συγκίνηση αλλά όχι νοσταλγία. Ενδεχομένως και περιέργεια. Ξανασυναντά ανθρώπους που γνωρίζει αλλά παρακολουθεί αιφνιδιασμένος λες, καμιά φορά, τις αντιδράσεις τους. Τους επισκέπτεται γιατί τους αγαπά αλλά γι' αυτόν είναι ήδη παρελθόν.

MISE EN PLACE | Της **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Ας το κάνουμε όπως οι Τούρκοι

Στα εγκαίνιά του, ο πρόεδρος Ερντογάν, αφού θυμήθηκε τα νιάτα του όταν εργαζόταν σε εταιρεία προϊόντων ντελικατέσεν και πήγαινε συχνά εκεί για διανομές σε εμπόρους, αναφέρθηκε στο κόστος της ανακαίνισης το οποίο άγγιξε τα 4 εκατομμύρια δολάρια. Ακόμη κι αν υπάρχει μια μικρή υπερβολή στα λόγια του, όχι κάτι ασυνήθιστο βέβαια για τον πρόεδρο της Τουρκίας όταν απευθύνεται στο εσωτερικό ακροατήριο, το παζάρι των μπαχαρικών ή «Αιγυπτιακό παζάρι» – ονομάστηκε έτσι πιθανότατα γιατί χτίστηκε με έσοδα από την Αίγυπτο όταν αυτή αποτελούσε διοικητική περιφέρεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας–, άξιζε ένα υψηλής ποιότητας λίφτινγκ, άλλωστε η τελευταία φορά που ανακαινίστηκε ήταν πολλά χρόνια πριν, το 1945 συγκεκριμένα.

Είναι ένα εμβληματικό οικοδόμημα, έργο του αρχιτέκτονα Νταβούτ Αγά που ξεκίνησε να το χτίζει το 1597 για να ολοκληρωθεί 60 χρόνια αργότερα, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη σκεπαστή αγορά της Πόλης μετά το «Μεγάλο παζάρι», και προσελκύει καθημερινά χιλιάδες επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Μάλιστα, οι υπεύθυνοι του έργου, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους τη σημασία του για την πόλη και την οικονομία, έκαναν τις εργασίες με τέτοιο τρόπο που να μην παρεμποδίζεται η λειτουργία του. Επί πέντε χρόνια, από το 2013 μέχρι το 2018 τα συνεργεία έπιαναν δουλειά όταν η αγορά έκλεινε και σταματούσαν λίγο πριν ανοίξει για να υποδεχθεί τον κόσμο.

Πέντε χρόνια και 4 εκατομμύρια δολάρια χρειάστηκαν για την αναμόρφωση της «Αιγυπτιακής αγοράς» στην Κωνσταντινούπολη.

Η σοβαρότητα με την οποία οι τουρκικές αρχές αντιμετώπισαν ένα τοπόσημο της Κωνσταντινούπολης τόσο σημαντικό όχι μόνο για την ιστορική και αρχιτεκτονική του αξία, αλλά και λόγω της συνεισφοράς του στην τοπική οικονομία, είναι ένα καλό παράδειγμα για τη δημοτική αρχή της Αθήνας που χρόνια τώρα μένει στην πρόθεση και δεν κάνει πράξη την αναμόρφωση της Βαρβακείου Αγοράς. Η «Κ», πριν από λίγες μέρες, παρουσίασε τη μελέτη που έχει πραγματοποιηθεί από τον Οργανισμό Κεντρικών Αγορών και Αλιείας Αθηνών με τη συμβολή της εταιρείας συμβούλων ΑΜΒΙΟ Α.Ε. για ένα γερό λίφτινγκ στην κεντρική αγορά της πόλης, μέσω του οποίου θα αναβαθμιστεί η πλατεία και θα αξιοποιηθεί η τουριστική δυναμική της περιοχής γενικότερα.

Η μελέτη υπάρχει, αρκεί να μη μείνει στα συρτάρια. Η δημοτική αρχή που θα προκύψει από τις εκλογές του Μαΐου, έχει ένα μεγάλο στοίχημα να κερδίσει. Θα είναι πραγματικά σπουδαίο για την Αθήνα.

Στα παραμύθια μπορούν να ειπωθούν τα πάντα

Ο Δημήτρης Μπασλάμ ανεβάζει για πρώτη φορά θεατρικά τον «Γαργαληστή» που ακόμη συγκινεί και μας μιλάει για την παράσταση

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Συνάντησα τον Δημήτρη Μπασλάμ σε ένα καφέ στην παλιά Λευκωσία και αμέσως ένιωσα αυτή την ήρεμη αύρα του παραμυθά. Ενός ανθρώπου που γνωρίζει πολύ καλά νιώθω τι θέλουν παιδιά και μεγάλοι. Άλλωστε η αδυναμία του στην κόρη του και η επιθυμία του να δημιουργήσει έναν μαγικό δεσμό μαζί της τον ώθησε στη συγγραφή. Ο Δημήτρης Μπασλάμ μετά την παράσταση «Σοφία η Μέλισσα» που παρουσιάστηκε πέρυσι στην Κύπρο και κέρδισε μικρούς και μεγάλους επιστρέφει με την παράσταση «Ο Γαργαληστής» στο Θέατρο Δέντρο για πρώτη φορά διασκευασμένος θεατρικά και μας μιλάει για την εξωστρεφή παρέα που συναντιέται κάθε Κυριακή χορεύει, τραγουδάει και μας αφηγείται την ιστορία ενός παράξενου ληστή, του Γαργαληστή.

–Ο «Γαργαληστής» για πρώτη φορά ως θεατρική παράσταση στην Κύπρο, πώς προέκυψε;

–Ως μουσική παράσταση είχε ανέβει στον Ραδιομαραθώνιο, στο Φεστιβάλ Φέγγαρος, και στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, αλλά θεατρικά πρώτη φορά ανεβαίνει με αυτή τη μορφή στην Κύπρο. Ούτε και στην Ελλάδα έχει ανέβει κατ' αυτόν τον τρόπο.

–Τι έχει αλλάξει τώρα;

–Μονάχα το στήσιμο, αλλά και η αφήγηση. Το τελευταίο διάστημα προσπαθώ να την κάνω πιο εύκολη, γιατί έχει μια δυσκολία. Τα παιδιά λίγο δυσκολεύονται να δημιουργήσουν εικόνες, ενώ η αφήγηση ως αφήγηση μπορεί να σου προκαλέσει το ενδιαφέρον ως ενήλικας, αλλά τα παιδιά συγκεντρώνονται έως ένα σημείο.

> *Πρέπει και ο γονέας να δώσει μια αξία σε αυτό που θα παρακολουθεί με το παιδί του. Αν εκείνος δεν το ευχαριστηθεί και δεν αρέσει και στους δύο είναι λίγο προβληματικό.*

–Ο «Γαργαληστής» πραγματεύεται ζητήματα που αφορούν τα παιδιά διαχρονικά;

–Η παράστασή μας έχει να κάνει με τη μοναξιά, με τη γενναιοδωρία, με την ευγενική ανταλλαγή, κατά κάποιον τρόπο. Η μοναξιά υπήρχε πάντοτε, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο. Αυτό που νομίζω ότι κάνει την κάποτε πιο έντονη είναι η οικονομική κατάσταση. Είναι ακόμη επίκαιρο το θέμα βέβαια, αλλά προς μεγάλη μου έκπληξη επίκαιρο παραμένει και το ίδιο το βιβλίο, το cd, ως αντικείμενα εμπορικά. Όλα έχουν μια συνέχεια και ίσως μεγαλύτερη από την αρχή.

–Τι μπορεί να όμως να του δίνει ακόμη μια σήμερα αυτή την ώθηση;

–Κατ' αρχάς να πούμε ότι είναι πολύ απλό το θέμα. Πάντα έλεγα και ως μουσικός βέβαια, ότι ένα από τα ζητούμενα της μουσικής, και φυσικά των κειμένων, είναι να φτάσει στη λαϊκότητα. Όταν κάτι γίνεται λαϊκό, ασχέτως αν κάποιος καταλαβαίνει γιατί, αν το αντιλαμβάνεται και το χαίρεται με κάποιον τρόπο τότε το επικοινωνεί. Ξέρεις, αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο και δεν έχει συνταγή. Με τον «Γαργαληστή» αυτό συνέβη και σήμερα, δεκαπέντε χρόνια μετά το ντεμπούτο του, χαίρομαι που ακόμα συγκινεί. Η ιστορία επικοινωνεί ακόμη και πολύ ανθρώπινο, είναι εύκολο κατά κάποιο τρόπο.

Ο «Γαργαληστής» αφορά τη μοναξιά και το αγνό πάρε-δώσε, που ο Δημήτρης Μπασλάμ ονομάζει φαινόμενο Ρόμπιν Χουντ.

–Φαντάζομαι ότι δεν είναι απλώς μια ιστορία…

–Με τη λέξη εύκολο δεν εννοώ σε καμία περίπτωση κάτι απλοϊκό, δεν θέλω να το υποβαθμίσω σε καμία περίπτωση. Άλλωστε, πάντα στις ιστορίες μου, κυρίως μέσω της μουσικής, προσπαθώ να δώσω μια δεύτερη ιστορία, ένα επιπλέον επίπεδο.

–Η δραματοποίηση του «Γαργαληστή» βγάζει πιο εύκολα το μήνυμά της απ' ό,τι το βιβλίο ή το cd;

–Νομίζω πως ναι. Μπορώ να καταλάβω ότι υπάρχει μεγαλύτερη εξωστρέφεια, που αυτό συνήθως βοηθάει, άλλωστε αυτό είναι ένα από τα χαρακτηριστικά μου, πάντοτε θέλω να γυρίζω προς τα έξω τις ιστορίες μου. Εικαστικά επίσης είναι ωραίο. Νιώθω γενικά ότι το εγχείρημα πετυχαίνει.

–Άλλαξε κάτι από την αρχική ιστορία;

–Ναι, φυσικά. Άφησε που μετά από δεκαπέντε χρόνια όλο και κάτι υπάρχει που δεν σου αρέσει. Το θέμα είναι να λειτουργήσει θεατρικά και να ικανοποιεί τις ανάγκες της παράστασης, που είναι διαφορετικές από το βιβλίο ή μια μουσική παράσταση. Και φυσικά, υπάρχουν και οι πρακτικοί λόγοι που επιβάλλουν αλλαγές και περικοπές.

–Ο «Γαργαληστής» είναι μια παράσταση για όλη την οικογένεια;

–Με ενδιαφέρει πάρα πολύ η οικογένεια και στις ιστορίες μου εστιάζω στον γονιό και νιώθω ότι επικοινωνεί και με τους γονείς. Πρέπει και ο γονέας να δώσει μια αξία σε αυτό που θα παρακολουθεί με το παιδί του. Αν εκείνος δεν το ευχαριστηθεί και δεν αρέσει και στους δύο είναι λίγο προβληματικό.

–Τι υπερισχύει όταν ξεκινάτε μια ιδέα, ο μουσικός ή ο συγγραφέας;

–Λόγω της εμπειρίας, θα σου έλεγα ότι τη μουσική την έχω λίγο πιο εύκολη ως μέσο, έχω βρει έναν τρόπο. Ακόμη, αναζητώ τον τρόπο στο γράψιμο, κάθε μέρα θέλω να γράφω κάτι που μου αρέσει και να το κρατάω. Ξέρεις, με την έμπνευση είμαι λίγο αντίθετος.

–Δηλαδή;

–Η έμπνευση από μόνη της πολλές φορές δεν λέει τίποτα. Υπάρχουν πάρα πολλοί εκεί έξω με ωραίες ιδέες, με έμπνευση, αλλά που τελικά δεν γίνεται πραγματικότητα. Η δουλειά πρέπει να είναι συνεχής, το να επικοινωνήσεις την ιδέα σου είναι μια χρονοβόρα διαδικασία.

–Υπάρχουν θέματα ταμπού στο παραμύθι;

–Πολλές φορές οι αναστολές είναι αυτορρύθμιση και του παραμυθά και του γονιού. Προσπαθούμε πολλές φορές να κρύψουμε πράγματα από τη ζωή μας, από τα παιδιά όπως για παράδειγμα ο θάνατος. Το πρόβλημα νομίζω είναι ότι δεν δίνουμε τη σωστή διάσταση. Δεν πρέπει να τα φοβερίσουμε. Κάποια στιγμή θα πρέπει να τους το πούμε, με μια ιστορία, με μια αγκαλιά, κάπως θα πρέπει να το πούμε. Στο «Λέω να πετάξω» πραγματεύομαι τον κύκλο της ζωής με ήρωα ένα μπαλόνι. Ξέρεις, όλα μπορούν να ειπωθούν. Φυσικά, μπορεί να ακολουθήσει και συζήτηση μετά από μια ανάγνωση, από μια παράσταση.

–Ίσως και οι γονείς πολλές φορές να θέλουν να αποφύγουν δύσκολες ερωτήσεις, οπότε να επιλέγουν πιο χαρούμενα πράγματα.

–Πάμε στο εύκολο στο χαρούμενο για να μην ταράξουμε την ψυχοσύνθεση του παιδιού, αλλά αυτό έχει φάλτσο μέσα, δεν είναι σωστό. Δεν είναι κακό να πούμε κάποια πράγματα. Όχι ως αυτοσκοπό, αλλά όταν είναι μπροστά μας πρέπει κάπως να το πούμε.

«Ο Γαργαληστής», του Δ. Μπασλάμ, στο Θέατρο Δέντρο, Ενότητος 44, Παλουριώτισσα. Κυριακές 10, 17, 24 Μαρτίου και 7 και 21 Απριλίου στις 12:00.

Ενας χαρακτήρας που πάντοτε κοιτάζει προς το φως

Υπάρχουν άνθρωποι που προχωράνε μόνο μπροστά, αυτό κάνει και η «Ρένα» που υποδύεται η Υρώ Μανέ

Η Υρώ Μανέ λέει ότι η ηρωίδα, η Ρένα, έχει έρωτα με το αύριο, να δει ένα χάραμα, να καπνίσει το τσιγάρο της. Είναι ένας άνθρωπος που χαίρεται τη στιγμή που ζει.

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η ηθοποιός Υρώ Μανέ επιστρέφει στην Κύπρο –πέρυσι συνεργάστηκε με τον ΘΟΚ, στην παράσταση «Το κέλυφος»– με τη «Ρένα». Η παράσταση βασίζεται στο τελευταίο βιβλίο του Αύγουστου Κορτώ μεταφέρεται στη σκηνή σε σκηνοθεσία της Νικαίτης Κοντούρη. Σχεδόν αμέσως διαπίστωσα ότι η Υρώ Μανέ αγάπησε τη «Ρένα», θέλησε να την καταλάβει, να τη φανταστεί. «Διάβασε το βιβλίο του Αύγουστου Κορτώ και θέλησε να τη γνωρίσει, ήταν για την ηθοποιό πρόκληση οι πολλαπλές ερμηνείες του ίδιου χαρακτήρα. «Θα ήθελα να γνώριζα τη 'Ρένα' αν ήταν πραγματικό πρόσωπο», μου λέει η κ. Μανέ, «είναι ένας χαρακτήρας με πολλή αγάπη, χαίρεται τη στιγμή, οδηγείται προς το φως συνεχώς». Η Ρένα, ο χαρακτήρας που δημιούργησε ο Κορτώ είναι έμπλεος αγαθών συναισθημάτων, όπως μου την περιγράφει η Υρώ Μανέ και όπως χαρακτηριστικά σημειώνει η ηθοποιός η ατάκα της Ρένας «να αγαπήσετε και να αγαπηθείτε» είναι η πεμπτουσία της παράστασης. Το έργο έρχεται στην Κύπρο για τρεις παραστάσεις, στις 22 Μαρτίου στο Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, στις 23 Μαρτίου στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και στις 24 Μαρτίου στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.

–Τι είναι αυτό που σας έκανε να θελήσετε να δραματοποιήσετε τη «Ρένα»;

–Αυτό που μου άρεσε πάρα πολύ στη «Ρένα» ήταν η αισιοδοξία και η διάθεσή της για ζωή, αν και έχει περάσει διά πυρός και σιδήρου. Η «Ρένα» είναι ένας άνθρωπος που παρά το επάγγελμά του έχει κάτι να μου πει που είναι πέρα απ' όλα, έχει να κάνει με την ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης που είναι η αγάπη. Να πούμε εδώ ότι με τη «Ρένα» διατρέχουμε και σχεδόν ολόκληρη την πορείας της νεότερης Ελλάδας, με ό,τι συμπεριλαμβάνει αυτή, Μικρασιατική Καταστροφή, Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Χούντα, εξορίες κ.λπ. και παρ' όλα αυτά η ηρωίδα μας κρατιέται στη ζωή με πολλή μεγάλη λαχτάρα.

–Τι είναι αυτό που την κάνει να έχει αυτή τη λαχτάρα;

–Όπως λέει και η ίδια ο έρωτας είναι αυτός που την κινητοποιεί. Η Ρένα έχει έρωτα με το αύριο, να δει ένα χάραμα, να καπνίσει το τσιγάρο της. Είναι ένας άνθρωπος που χαίρεται τη στιγμή που ζει. Δεν ζητάει πολλά μεγάλα πράγματα από τη ζωή της, έχει συμφιλιωθεί με όσα έχει ζήσει. Το μόνο που την κινητοποιεί, λοιπόν, είναι αυτή η χαρά για τη στιγμή που ζει.

–Παρόλο που έχει ζήσει μία πολύ δύσκολη ζωή.

–Ακραία και πάντοτε στο περιθώριο. Παρά ταύτα έχει μέσα της γενναιοδωρία και απόλυτη χαρά.

–Τι είναι αυτό που την κάνει να θέλει να μιλήσει σε τρεις δημοσιογράφους και να μιλήσει με τόση ειλικρίνεια;

–Μιλάει οπωσδήποτε με ειλικρίνεια για ολόκληρη τη ζωή της. Αυτό δε που την παρακινεί να διηγηθεί την ιστορία της είναι η ανάγκη που κάνει κάθε άνθρωπο μεγάλο σε ηλικία που βλέπει έναν νέο, όπως π.χ., μια γιαγιά στα εγγόνια και θέλει να του μιλήσει και να του διηγηθεί τη ζωή του. Όλοι οι μεγάλοι άνθρωποι αγαπούν το παρελθόν τους, ακόμα και αν αυτό είναι μαύρο και δύσκολο, διότι είναι η ζωή που έζησαν και την κρατάνε μες στην ψυχή τους σαν φυλαχτό. Χαίρονται να τη μεταφέρουν, είναι μεταφορά εμπειρίας. Αυτό κάνει και η «Ρένα».

Η στάση ζωής της Ρένας είναι υπέρ της αγάπης, της ισότητας, της δικαιοσύνης. Πιστεύει εν ολίγοις σε πανανθρώπινες αξίες.

–Σε αυτή την εξομολόγηση της Ρένας υπάρχει διάθεση διδακτισμού;

–Όχι, η ηρωίδα μου δεν έχει καμία τέτοια διάθεση και αυτό είναι ένα άλλο κομμάτι της γοητείας αυτού του χαρακτήρα. Παραθέτει τη ζωή της και τα γεγονότα, είναι απολύτως ανοικτή σε ό,τι τη ρωτούν οι τρεις δημοσιογράφοι. Ο τρόπος με τον οποίο τους απευθύνεται δεν έχει κανέναν διδακτισμό, μέσα από την αφήγησή της ξαναζεί και η ίδια στιγμές της ζωής της. Αυτή μάλιστα είναι και η σκηνοθετική οδηγία της Νικαίτης Κοντούρη. Ξαναζεί τους έρωτές της και μαζί με αυτούς αναβιώνει μια ολόκληρη ιστορική περίοδος που διατρέχει τη ζωή της σαν φόντο.

–Θα πρέπει να υποδυθείτε τη Ρένα σε διάφορες ηλικίες και φάσεις, αυτό σας δυσκόλεψε υποκριτικά;

–Αυτές οι πολλαπλές ερμηνείες του ίδιου χαρακτήρα είναι και ένα από τα πράγματα που με «προκάλεσαν», όταν διάβαζα το βιβλίο. Σκεφτόμουν πώς θα γίνει αυτό το πράγμα. Ήταν ένα δύσκολο στοίχημα για εμένα να μπορέσω επί σκηνής μέσα σε μία παράσταση να υποδυθώ ολόκληρη τη ζωή της. Να σημειώσω ότι θα υποδυθώ τη Ρένα από μικρό κορίτσι, που ερωτεύτηκε τον Μάρκο, ο οποίος και την καθόρισε ολοκληρωτικά –ήταν ο μεγάλος της έρωτας– μέχρι την ηλικία που συναντά τους τρεις δημοσιογράφους. Ξέρετε, όμως, επειδή το αγάπησα αυτό το βιβλίο από την πρώτη ανάγνωση δεν χώρεσε ποτέ η σκέψη του δεν μπορώ. Άρχισα να καλλιεργώ τη «Ρένα» σταδιακά μέσα μου, να τη φαντάζομαι, να την οργανώνω. Φυσικά, ο ηθοποιός ανακαλεί και πράγματα δικά του, από τις μνήμες του, από τις εικόνες που έχει ίσως από τη δική του ζωή,

Διαπνέεται από υψηλά αισθήματα

– Ποιο νομίζετε ότι είναι το μήνυμα που εκπέμπει το βιβλίο, και κατ' επέκταση η παράσταση;

– Το μήνυμα που βγαίνει είναι αυτό που λέει η «Ρένα» στην τελευταία ατάκα, «να αγαπήσετε και να αγαπηθείτε». Όλον τον χαρακτήρα της, και βέβαια και την παράστασή μας, την έχει διαποτίσει η αγάπη, ο έρωτας, δηλαδή αισθήματα υψηλά, ωραία και βαθιά ανθρώπινα. Η «Ρένα» δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένας άνθρωπος που ακόμη και στο τέλος της ζωής της από αγάπη για τον άνθρωπο θέλει να προσφέρει. Μάλιστα, πιστεύω ότι και η επιλογή της να ακολουθήσει τελικά το επάγγελμα της ιερόδουλης ήταν για εκείνη ένα είδος προσφοράς, το είχε μεταφράσει μέσα της κάπως έτσι, πιστεύω. Δεν ένιωθε ότι έκανε κάτι βλαβερό για την ψυχή της. Ένα ακόμη σπουδαίο πράγμα που βγαίνει από την παράσταση είναι ότι τελικά οι άνθρωποι δεν χαρακτηρίζονται από το επάγγελμά τους. Ξέρετε, μπορεί κάποιος να είναι τόσο διαβασμένος και τόσο σπουδαγμένος, που όταν όμως τον συναντήσεις να σε απωθήσει αμέσως. Μπορεί από την άλλη να δεις έναν άνθρωπο όπως τη «Ρένα» και όλο αυτό που κουβαλάει να έχει τέτοιο μεδούλι και τέτοια ουσία η ζωή της που να μη θέλεις να ξεκολλήσεις.

–Ποιον χαρακτηρισμό θα δίνατε στη Ρένα;

–Ανυπότακτη. Μια ανυπότακτη γυναίκα και ψυχή.

–Αν είχατε αυτή τη γυναίκα μπροστά σας τι θα θέλατε να της πείτε;

–Να πούμε, βέβαια, ότι αυτή η γυναίκα δεν υπήρξε στην πραγματικότητα, αλλά μοιάζει σαν αληθινός χαρακτήρας. Εάν υπήρχε, πάντως, θα ήθελα πάρα πολύ να τη γνωρίσω. Δεν ξέρω τι θα της έλεγα, εκείνο που μου αποπνέει η «Ρένα» είναι συμπάθεια και έναν βαθύ σεβασμό. Σ' έναν άνθρωπο του περιθωρίου, όπως ήταν η «Ρένα», δεν καταγράφηκε στην ψυχή του ίχνος χυδαιότητας απ' όλη αυτή τη δύσκολη και δυσβάσταχτη ζωή. Πέρασαν όλα και έφυγαν από πάνω της. Η «Ρένα» είναι ένας ανυπότακτος άνθρωπος.

–Πώς την επηρέασε ο Μάρκος; Διαμόρφωσε τον χαρακτήρα της;

–Ο Μάρκος ήταν αριστερός επαναστάτης και η Ρένα, γοητευμένη και πολύ ερωτευμένη, ακολούθησε αυτό τον δρόμο, χωρίς καλά-καλά να ξέρει τι σημαίνει. Βέβαια, αυτή η γυναίκα είχε πίστη στις πανανθρώπινες αξίες. Δεν είναι ένας συνειδητά πολιτικοποιημένος άνθρωπος, που έχει διαβάσει ή που έχει αναζητήσει μία πολιτική ταυτότητα. Εκείνη ακολούθησε τον έρωτά της που την έκανε να πάει προς αυτή την κατεύθυνση και όλο αυτό έχει μία αγνότητα, μία καθαρότητα. Έχει παραδοθεί άνευ όρων στον έρωτά της και αυτή η παράδοσή της την ακολουθεί για το υπόλοιπο της ζωής της. Ακολουθεί, πάντοτε, αξίες συμβατές με την ψυχή της, όμως.

–Σε τι πιστεύει η «Ρένα», δίνει και το πολιτικό της στίγμα;

–Πήγε εξορία, ούσα αριστερή, δηλώνει κάτι αυτό, φυσικά. Ωστόσο, ούτως ή άλλως η στάση ζωής της Ρένας είναι υπέρ της αγάπης, της ισότητας, της δικαιοσύνης. Πιστεύει εν ολίγοις σε πανανθρώπινες αξίες, όπως είπα και παραπάνω. Τώρα αν αυτές ο θεατής θέλει να τις εντάξει πολιτικά κάπου, ας το κάνει. Αυτό που θέλουμε εμείς είναι να αγγίξουμε όλους τους θεατές.

–Μπήκατε στη διαδικασία να μιλήσετε με κάποιες ιερόδουλες ή να επισκεφθείτε κάποιο «σπίτι», ώστε να έλθετε πιο κοντά στον ρόλο;

–Ναι, φυσικά, έκανα τη μικρή μου έρευνα, μίλησα με γυναίκες που εξασκούν το επάγγελμα, αν και δεν βρήκα παλιές ιερόδουλες. Επισκέφθηκα και «σπίτια», για να πάρω μια αίσθηση και μια μυρωδιά από τον χώρο. Θέλησα κατ' αυτόν τον τρόπο να εξάψω τη φαντασία μου, αλλά στη δημιουργία του χαρακτήρα ο ηθοποιός έχει καταλυτικό ρόλο, πρέπει με τον δικό του τρόπο να καλλιεργήσει τον χαρακτήρα που θα υποδυθεί.

–Σήμερα, άραγε, θα μπορούσαμε να συναντήσουμε μια «Ρένα»;

–Από τη μία θα ήθελα πολύ να μην υπήρχαν γυναίκες του αγοραίου έρωτα και να είχε λυθεί αυτό το ζήτημα, από την άλλη, όμως έναν ψυχισμό όπως της «Ρένας» θα ήθελα πάρα πολύ να συναντήσω. Τέτοιους είδους γυναίκες είναι φορείς μηνύματος αισιοδοξίας, που αν και έχουν καταταλαιπωρηθεί, έχουν αντέξει και κοιτάνε πάντοτε προς το φως.

–Οι εποχές βέβαια ίσως να είχαν διαμορφώσει μια άλλη «Ρένα».

–Ναι, είναι τελείως διαφορετικά σήμερα τα πράγματα, ευτυχώς είμαστε σε άλλη πορεία ζωής και ευτυχώς οι γυναίκες είναι πολύ πιο ψηλά.

«Ρένα», του Αύγουστου Κορτώ, σε σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη, με την Υρώ Μανέ. Παραστάσεις στις 22 Μαρτίου στο Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, στις 23 Μαρτίου στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και στις 24 Μαρτίου στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας. Πληροφορίες και εισιτήρια: www.soldoutticketbox.com www.pattihio.com.cy, 25377277.

ΑΦΗΓΗΣΗ

Η άλλη πλευρά του Οσκαρ Ουάιλντ

Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ «Oscar Wilde» για τον Ιρλανδό συγγραφέα θα παρουσιαστούν δύο παραμύθια του

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ο κόσμος των παραμυθιών είναι μαγικός και γίνεται ακόμη πιο ονειρικός όταν οι άνθρωποι που σου μιλάνε για αυτά έχουν βουτήξει τόσο βαθιά σε αυτά που σε ταξιδεύουν, ακούγοντας τους. Στο πλαίσιο λοιπόν του Φεστιβάλ για τον Όσκαρ Ουάιλντ συνάντησα τη Μαρίνα Κατσαρή και τον Βαγγέλη Γέττο, οι οποίοι θα παρουσιάσουν τη μουσικοαφηγηματική παράσταση «Το αστροπαίδι'» που θα είναι βασισμένη στο ομώνυμο παραμύθι του Ουάιλντ.

Η δε Μαρίνα Κατσαρή με αφορμή το παραμύθι «Ο πιστός φίλος» διοργανώνει ένα ενδιαφέρον βιωματικό εργαστήριο για παιδιά στην Πρεσβεία της Ιρλανδίας. Μέσα από αυτές τις δύο εκδηλώσεις οι διοργανωτές του φεστιβάλ δείχνουν ακόμη μία πλευρά του σπουδαίου συγγραφέα, αυτή του παραμυθά. Ο Βαγγέλης μου λέει ότι με το «Αστροπαίδι» ο συγγραφέας έδειξε τις ευαισθησίες του και κατά κάποιον τρόπο θέλει να αποτινάξει από πάνω του και δικές του συμπεριφορές. «Γενικά βέβαια τα παραμύθια του Ουάιλντ για την εποχή μας είναι κάπως σκληρά, υπό την έννοια του πώς έχουμε αποφασίσει εμείς σήμερα να συμπεριφερόμαστε στα παιδιά. Είναι λοιπόν σημαντικά αυτά τα παραμύθια, διότι μας δείχνουν τρόπους με τους οποίους μπορούμε να μιλήσουμε στα παιδιά για πράγματα που αναπόφευκτα θα αντιμετωπίσουν».

Ρώτησα τη Μαρίνα τι ένιωσε όταν διάβασε το «Αστροπαίδι» και παραστατικά μου έδωσε να

Ο Όσκαρ Ουάιλντ βρίσκει πάντα έναν τρόπο να κάνει αυτή τη βουτιά μέσα στα συναισθήματα χωρίς φόβο και να σε βοηθήσει να βγεις στην επιφάνεια, γνωρίζοντας όμως περισσότερα, λέει η Μαρίνα Κατσαρή.

καταλάβω ότι είναι ένας ολόκληρος κόσμος, «είχα την ανάγκη να αφηγηθώ αυτό το παραμύθι. Ανακάλυψα ότι ήθελα να ήθελα να ακουμπήσω συναισθήματα που ίσως μέχρι τώρα δεν τολμούσα να τα δω ή δεν μου είχε δοθεί η ευκαιρία» και συμπληρώνει «Ο Όσκαρ Ουάιλντ βρίσκει πάντα έναν τρόπο να κάνει αυτή τη βουτιά μέσα στα συναισθήματα χωρίς φόβο και να σε βοηθήσει να βγεις στην επιφάνεια, γνωρίζοντας όμως περισσότερα».

Όπως μου εξηγεί ο Βαγγέλης το «Το Αστροπαίδι» είναι ένα από αυτά τα παραμύθια που σε φέρνουν να κοιτάξεις τον εαυτό σου, αλλά και τους γύρω σου, «είναι μια ιστορία ενηλικίωσης, ένα αλληγορικό ψυχογράφημα». Ποιο είναι για τον Βαγγέλη και τη Μαρίνα το παιδαγωγικό μήνυμα του παραμυθιού αυτού, συμφωνούν και οι δύο ότι σε βάζει απέναντι από τον ίδιο σου τον εαυτό και σου σε παροτρύνει να δεις πέρα από το προφανές. «Αυτό το παραμύθι σου λέει πώς να εμφυσήσεις στο παιδί σου την ιδέα ότι δεν διαφέρει σε τίποτα από κάποιο άλλο, και όποια διαφορετικότητα υπάρχει δεν μπορεί να επηρεάσει τη χαρά τους, τη ζωή τους», μου λένε ομοθυμαδόν σχεδόν

Η Μαρίνα Κατσαρή και ο Βαγγέλης Γέττος βούτηξαν στο παραμυθένιο σύμπαν του σπουδαίου Ιρλανδού συγγραφέα με το «Αστροπαίδι» και τον «Πιστό φίλο».

Η μουσική επένδυση του Βαγγέλη ισορροπεί μεταξύ χαοτικού θορύβου και σιωπής, «δημιουργήσαμε μοτίβα που ξεκινάνε από πολύ απλούς ήχους και σταδιακά αναπτύσσονται και φτιάχνουν ολόκληρες ατμόσφαιρες». Ο ήχος με τον οποίο επιλέγουν να επενδύουν τις δουλειές τους γενικά δεν είναι εργαλειακός, με τη μουσική τους θέλουν να δείξουν ένα άλλο επίπεδο, θεωρούν ότι η ιστορία τα λέει από μόνη της όλα, άρα η μουσική έρχεται να επιτελέσει κάποιον άλλον ρόλο. Αυτή τη φορά μουσικά πειραματίζονται και μπαίνει στο παραμύθι και η ηλεκτρική κιθάρα και άλλα μεταλλόφωνα, «με αυτές τις προσθήκες αλλάζουμε τον ήχο μας, θέλουμε να πάμε σε ένα διαφορετικό τοπίο». «Το Αστροπαίδι» διατηρεί την κλασικότητά του. Να σημειώσουμε ότι ο Ουάιλντ έφτιαξε από την αρχή τα παραμύθια του, δεν πήρε κάποια προφορική παράδοση και οι θεματικές του είναι πρωτοποριακές και σήμερα μπορούμε να τα ακούμε και σήμερα με την ίδια περιέργεια και ενδιαφέρον.

«Ο πιστός φίλος»

Η Μαρίνα, επίσης, διασκεύασε ένα άλλο παραμύθι του Όσκαρ Ουάιλντ, τον «Πιστό φίλο», για παιδιά από τετάρτη έως έκτη δημοτικού, το οποίο θα το παρουσιάσει σε ένα βιωματικό εργαστήριο. Στη συγκεκριμένη ιστορία πραγματεύεται η έννοια της φιλίας και ποιο είναι το νόημά της. Η Μαρίνα επιστρατεύει την τέχνη της αφήγησης και την τέχνη της θεατρικότητας και θα επιχειρήσει να εμπλέξει τους μικρούς της φίλους σε ένα παιχνίδι, «Τα παιδιά θα μπουν στην ιστορία, κάνοντας τα ίδια πράγματα, λειτουργώντας ως άτομα που έχουν ρόλο, αλλά και ως εξωτερικοί παρατηρητές. Γενικά, θα βουτήξουμε όλοι μαζί στην ιστορία και θα προσπαθήσουμε να δούμε παρέα τι συμβαίνει στην ιστορία μας».

Η αφήγηση θα διακόπτεται, όπως μου εξηγεί η Μαρίνα, και τα παιδιά θα εμπλέκονται ενεργητικά στην ιστορία, θα έχουν λόγο και ρόλο ουσιαστικά, και αυτό είναι κάτι που κάνει εξαιρετικά ενδιαφέρουσα τη δράση.

Το αστροπαίδι»

Μουσικοαφηγηματική παράσταση βασισμένη στο ομώνυμο παραμύθι του Ουάιλντ με την αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή και τον μουσικό Βαγγέλη Γέττο, Artos Foundation, λεωφ. Αγίων Ομολογητών 64, 15 & 16 Μαρτίου, 8:00 μ.μ.

«Ο πιστός φίλος»

Βιωματικό εργαστήριο για παιδιά με την αφηγήτρια-θεατροπαιδαγωγό Μαρίνα Κατσαρή με αφορμή το ομώνυμο παραμύθι του Oscar Wilde, Πρεσβεία της Ιρλανδίας, Αίαντος 7, 16/3 (δύο γκρουπ) 10:00-11:30 π.μ. & 12:00-1:30 μ.μ.

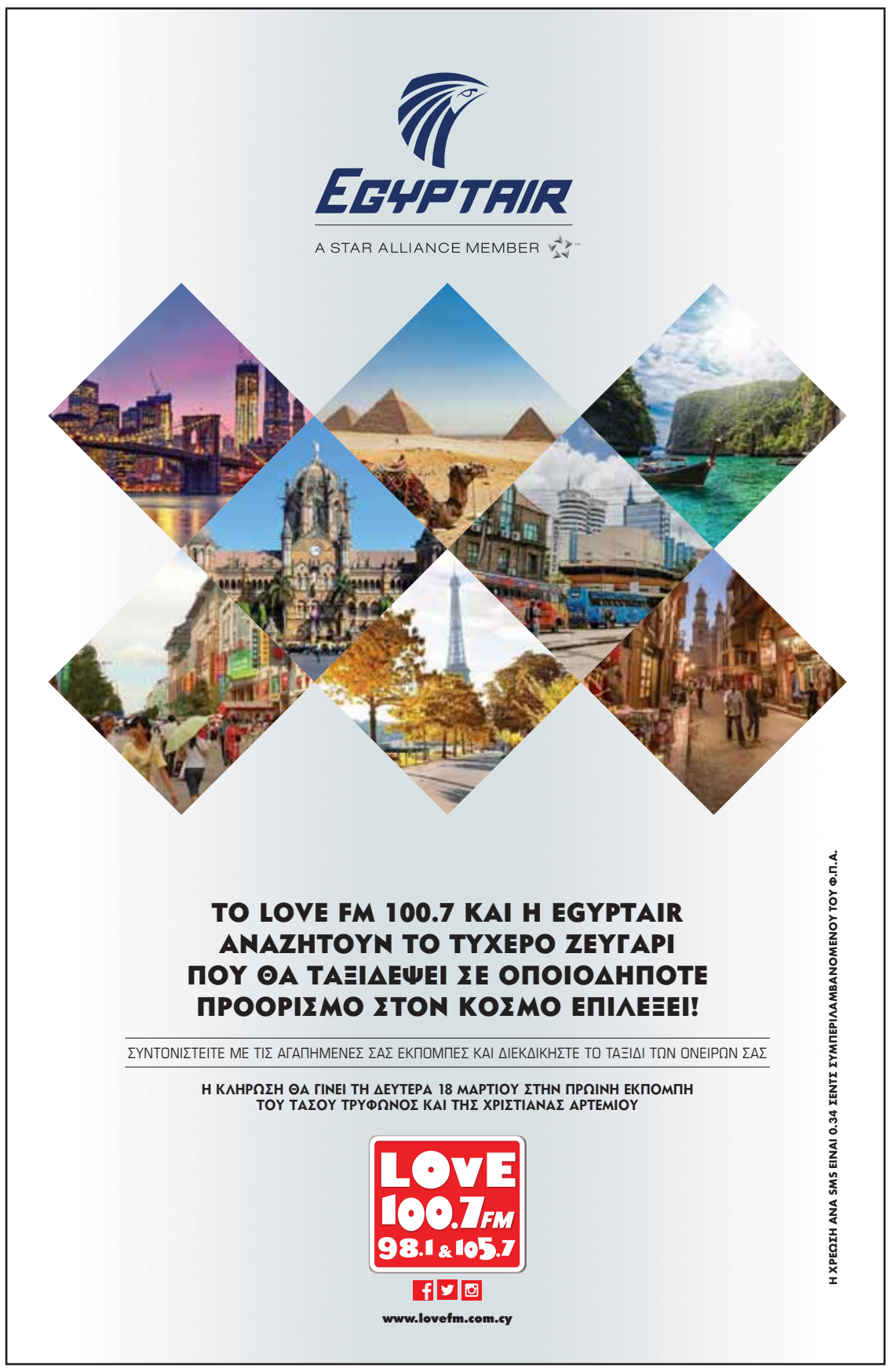

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ***

Η ύπαρξη του Θεού

Τους τελευταίους μερικούς μήνες αντιμετωπίζω ένα πρόβλημα υγείας που οδηγεί πολλούς φίλους μου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να μου στέλνουν τις ευπρόσδεκτες (έτσι κι αλλιώς) ευχές τους για σύντομη ανάρρωση. Ορισμένοι, μάλιστα, θεωρούν ότι, λόγω της κατάστασης που αντιμετωπίζω, θα έπρεπε να με απασχολούν ιδιαίτερα και διάφορα θρησκευτικά και μεταφυσικά θέματα που άπτονται, για παράδειγμα, στην ύπαρξη ή μη του Θείου. Σε κάτι δηλαδή που, εδώ και δεκαετίες, είχα αποφασίσει να μη δίνω δημοσίως μια απλοϊκή απάντηση, αν και έχω κι εγώ φυσικά τις δικές μου απόψεις πάνω στο θέμα. Απόψεις, όμως, που περιορίζομαι να συζητώ μόνο με τους άμεσους προσωπικούς μου φίλους. Κι αυτή μου την απόφαση δεν την έχω πάρει ελαφρά τη καρδία, αλλά έπειτα από πολυετείς και επίπονες εσωτερικές διαδικασίες, και κυρίως γιατί στην 50ετή επαγγελματική μου ζωή πολλοί θεωρούσαν (λανθασμένα) ότι στον δημόσιο λόγο μου δεν εκπροσωπούσα μόνο τις δικές μου απόψεις. Δυστυχώς, ορισμένοι έχουν παρεξηγήσει αυτή μου την απόφαση, οπότε αυτή ίσως να είναι μία καλή ευκαιρία να εξηγηθώ καλύτερα.

Καθένας από εμάς είναι φυσικό να έχει τα δικά του πιστεύω και τις δικές του δοξασίες σχετικά με το θέμα, αφού τα πιστεύω και οι δοξασίες μας δεν χρειάζονται απόδειξη. Εάν, μάλιστα, αναλογιστούμε ότι σήμερα στον πλανήτη μας υπάρχουν περίπου 7,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι, με 7,5 δισεκατομμύρια διαφορετικά πιστεύω, δοξασίες και αντιλήψεις για την ύπαρξη ή την ανυπαρξία ενός Υπέρτατου Οντος, καταλαβαίνετε ότι μια αποδεκτή από όλους απάντηση στο δεδομένο ερώτημα είναι σ χεδόν αδύνατη, αφού κανείς δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι ο δικός του ορισμός του Υπέρτατου Οντος είναι καλύτερος από του διπλανού του. Η έννοια του Υπέρτατου Οντος είναι, άλλωστε, μια εντελώς προσωπική υπόθεση για τον καθένα μας, αφού σε αυτή την περίπτωση δεν μπορεί να μιλήσει το λογικό, μιλούν μόνο το συναίσθημα και το εσωτερικό του ανθρώπου.

Αντίθετα στη Φυσική, τα πράγματα είναι πολύ πιο εύκολα, επειδή χρειάζονται και απαιτούνται αποδείξεις. Γι' αυτό, λοιπόν, και εγώ περιορίζομαι μόνο στην επιστήμη, στην οποία, για να είναι κάτι αποδεκτό πρέπει να αποδειχθεί, επανειλημμένως και από διαφορετικούς ερευνητές, είτε με το πείραμα είτε με την παρατήρηση. Κι εδώ είναι η διαφορά μεταξύ της επιστήμης και της πίστης. Γιατί, όπως είπαμε, η πίστη δεν χρειάζεται απόδειξη σε όσα υποστηρίζει, ενώ αντίθετα η επιστήμη απαιτεί απόδειξη. Γι' αυτό θεωρώ ότι αν δεν μπορούμε να αποδείξουμε όσα λέμε, δεν θα έπρεπε να εκφέρουμε δημοσίως και κάποια ουσιαστική γνώμη ή άποψη πάνω στο δεδομένο θέμα.

SHUTTERSTOCK

Σήμερα στον πλανήτη μας υπάρχουν περίπου 7,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι, με 7,5 δισεκατομμύρια διαφορετικά πιστεύω, δοξασίες και αντιλήψεις για την ύπαρξη ή την ανυπαρξία ενός Υπέρτατου Οντος. Καταλαβαίνετε ότι μια αποδεκτή από όλους απάντηση στο δεδομένο ερώτημα είναι σχεδόν αδύνατη.

> *Αν δεν μπορούμε να αποδείξουμε όσα λέμε, δεν θα έπρεπε να εκφέρουμε δημοσίως και κάποια ουσιαστική γνώμη ή άποψη πάνω στο δεδομένο θέμα.*

Παρ' όλα αυτά γνωρίζω πολλούς επιστήμονες οι οποίοι τοποθετούνται έντιμα και άμεσα είτε θετικά είτε αρνητικά, έστω κι αν δεν υπάρχει κανείς που να μπορεί να αποδείξει επιστημονικά την ύπαρξη ή μη του Θείου όπως περιγράφεται σε γενικές γραμμές από όλες τις μεγάλες θρησκείες του πλανήτη μας. Συμπερασματικά, λοιπόν, θεωρώ ότι επειδή τα προσωπικά πιστεύω ενός ανθρώπου, εμού ή κάποιου άλλου, δεν μπορούν να αποδειχθούν, γι' αυτό κι εγώ, για να μην παρεξηγηθούν και παρανοηθούν οι σχετικές αυτές απόψεις μου, αποφεύγω στον δημόσιο λόγο μου να απαντάω απλοϊκά σε τέτοια ερωτήματα. Οι όποιες, άλλωστε, προσωπικές μου δοξασίες είναι μία απόλυτα προσωπική υπόθεση που δεν αφορά, και ούτε πρέπει να αφορά, το ευρύ κοινό.

Και φαίνεται πως δεν είμαι μόνος μου. Σε μια πρόσφατη συνέντευξη ο φίλος Γιώργος Γραμματικάκης σε σχετική ερώτηση εάν πιστεύει σε κάτι ανώτερο της ανθρώπινης ύπαρξης απάντησε ως εξής: «Ολα αυτά είναι όντως αρχέγονα και βασανιστικά ερωτήματα, που ο καθένας δίνει την προσωπική του απάντηση... Το βέβαιο είναι ότι η ύπαρξη ή η ανυπαρξία του Θεού δεν αποδεικνύεται με πειράματα… Ο Θεός δεν υπάρχει ως ανάγκη του Σύμπαντος. Υπάρχει όμως ως κατανοητή ανάγκη του ανθρώπου».

Ενώ σε μια άλλη συνέντευξη ο άλλος καλός φίλος Δημήτρης Νανόπουλος απάντησε ως εξής: «Είμαι εναντίον τού να μπερδεύουμε την επιστήμη με τον Θεό, γιατί εγώ ομολογώ ότι αυτό είναι μια εσωτερική ανάγκη του καθενός… Οπως επίσης να μην ξεχνάμε ότι το υπαρξιακό ζήτημα του θανάτου γέννησε στον άνθρωπο την ανάγκη για την αναζήτηση του Θεού». Είναι μια άποψη που υποστήριζε και ο Επίκουρος πριν από 2.300 χρόνια: «Το πιο φρικτό απ' όλα τα άσχημα πράγματα, ο θάνατος, είναι για εμάς ένα τίποτε, ακριβώς γιατί, όταν εμείς υπάρχουμε, ο θάνατος δεν είναι κοντά μας κι όταν πάλι έρθει ο θάνατος δίπλα μας, τότε πια δεν υπάρχουμε εμείς».

Ενώ, όπως έγραφε πρόσφατα στην «Καθημερινή» και ο Γιώργος Ζωγραφίδης: «Ο πόθος για αθανασία είναι άλλη μια απόπειρα να υπερβούμε τον θάνατο… Ή, με τα λόγια του Σεφέρη, "κερδίζει κανείς το θάνατό του, το δικό του θάνατο, που δεν ανήκει σε κανέναν άλλον / και τούτο το παιχνίδι είναι η ζωή"».

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΠΤΥΧΕΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Από τη φτώχεια και το αλκοόλ σε μια τσεχοφική γλυκύτητα

RAYMOND CARVER
Δωμάτια όπου οι άνθρωποι ουρλιάζουν και πληγώνουν ο ένας τον άλλο
Επιλογή-μετάφραση-επίμετρο: Χαράλαμπος Γιαννακόπουλος,
εκδ. Γαβριηλίδης **σελ.** 149

Αν έπρεπε να προτείνουμε αξιόλογη σύγχρονη ποίηση σε αναγνώστες που δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτήν, ο Ρέιμοντ Κάρβερ (1938-1988) θα ήταν οπωσδήποτε καλή ιδέα: «Είτε γράφω κάποιο ποίημα είτε γράφω πεζό προσπαθώ πάντα να πω μια ιστορία», έλεγε. Το πληροφορούμαστε από το ευαίσθητο αλλά στο σύνολό του όχι πολύ οργανωμένο επίμετρο του ανθολόγου και μεταφραστή των υπό συζήτηση ποιημάτων, ποιητή Χαράλαμπου Γιαννακόπουλου. Πολλά από τα ποιήματα του Αμερικανού, που έζησε τα τέσσερα πέμπτα της σύντομης ζωής του φτωχά και αυτοκαταστροφικά, αντλούν από τον ίδιο αφηγηματικό πυρήνα όπως και τα διάσημα διηγήματά του.

Ο τίτλος «Δωμάτια όπου οι άνθρωποι ουρλιάζουν και πληγώνουν ο ένας τον άλλον», παρμένος από την τελευταία στροφή του ποιήματος «Το μικρό δωμάτιο», ανταποκρίνεται και στις ιστορίες που ο Κάρβερ συνθέτει σε πρόζα. Αν, ωστόσο, στα διηγήματά του τον απασχολεί κυρίως η ζωή των λευκών Αμερικανών της κατώτερης οικονομικής τάξης που οριακά μονάχα δεν κύλησαν στο περιθώριο και απεγνωσμένα γαντζώνονται σε μια κανονικότητα (στην οποία φαίνεται, πάντως, να πιστεύουν), στα ποιήματά του το φάσμα είναι ευρύτερο. Συναντάμε εκεί την παρατήρηση της φύσης και του τοπίου, με μια προσήλωση που παραπέμπει στο ανατολίτικο ζεν, όπως στο ποίημα «Εκεί που το νερό συναντάει κι άλλο νερό»˙ συναντάμε την ποιητική αναδιήγηση ιστορικών περιστατικών, όπως για παράδειγμα της δολοφονίας του Κλείτου από τον Αλέξανδρο στο «Κρασί»˙ συναντάμε, τέλος, τη συνομιλία με συγκεκριμένους ποιητές, ζωγράφους, μουσικούς (έτσι στα ποιήματα «Μπαλζάκ» - ένα πραγματικά υπέροχο ποίημα!-, «Στην Ελβετία», «Ενα μπουρίνι», «Το κοράκι μου», κ.ά.).

Ενώνει άραγε κάποιο νήμα τα καμένα λαρύγγια στο «Οι νεαροί που καταπίνουν φλόγες στην Πόλη του Μεξικού» με την αισιόδοξη ερωτική ευφορία στο «Τα γυμνά του Μπονάρ»; Αν ναι, θα πρόκειται για το ίδιο που ενώνει και το πλήθος των ομοιογενών διηγημάτων του Κάρβερ με το ένα και μοναδικό παράταιρο, το «Θέλημα», που έχει ως θέμα τον θάνατο του Τσέχοφ (κυκλοφορεί στα ελληνικά στη συλλογή με τίτλο «Ελέφαντας», από το Μεταίχμιο)˙ ο Κάρβερ αγαπούσε και θαύμαζε τον Ρώσο κλασικό. Θα μπορούσαμε να ορίσουμε το νήμα αυτό με τη δική του βοήθεια – του Τσέχοφ: συνίσταται σε μια τσεχοφικής ποιότητας κατάφαση της ζωής στην πιο ευγενική, στην πιο γλυκιά εκδοχή της.

Αυτό που γοητεύει στα ποιήματα του Κάρβερ, που βγήκε με θαυμαστό τρόπο από τη φτώχεια και τον αλκοολισμό, είναι μια συμπονετική ευγένεια και μια κομψότητα που υπερισχύουν ακόμη κι όταν αφηγείται ιστορίες που εύκολα θα προκαλούσαν ασφυξία (έτσι π.χ. στο ποίημα «Τιράντες»).

Θα τον αδικούσαμε συνεπώς αν μέναμε στους ασφυκτικούς του χώρους· ο Κάρβερ αφήνει πίσω τα «μικρά δωμάτια» και την απελπισία που κατοικεί σε αυτά, όπως άφησε το αλκοόλ.

Ανοίγεται, όπως είπαμε, συχνά και θαρραλέα στη φύση, στον έρωτα, στην τέχνη. Αραγε αυτό συμβαίνει προοδευτικά; Είναι κάτι που με τον καιρό κατακτιέται ή υπάρχει στην ποίησή του εξαρχής; Μια χρονολόγηση των υπό συζήτηση 68 ποιημάτων θα επέτρεπε να το διαπιστώσουμε.

Δεν θα έπρεπε, πάντως, να αδικηθούν τα αφηγηματικά ποιήματα των μικρών δωματίων, όσα επιτυχώς σφετερίζονται τις επιτεύξεις του διηγήματος, ακόμη και της νουβέλας. Αλλά η προτίμησή μου είναι τα άλλα («Ευτυχία», «Το ποίημα που δεν έγραψα» κ.ά.), που αφαιρετικά μορφώνουν κατευθείαν το αίσθημα του αναγνώστη. Η μετάφραση αποδίδει επιτυχώς το ύφος και τον ρυθμό του πρωτοτύπου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΩΡΟ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ

Ο Δώρος Αντωνιάδης γεννήθηκε στη Λευκωσία το 1974 και ζει στην Αθήνα με τη γυναίκα του και τα παιδιά του. Σπούδασε μαθηματικά, έκανε μεταπτυχιακό στην πληροφορική και εργάζεται στο Εθνικό Δίκτυο Ερευνας και Τεχνολογίας. Το πρώτο του μυθιστόρημα είχε τίτλο «Στο μάτι του ταύρου». Τον Νοέμβριο του 2018 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Καστανιώτη το δεύτερο αστυνομικό μυθιστόρημά του με τίτλο «memento mori».

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Ενα που μόλις κυκλοφόρησε, το «Φυγή κεφαλαίων» του Γιώργου Μαρτινίδη.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Τζακ Ρίτσερ, επειδή ξυπνάει ό,τι ώρα θέλει χωρίς ξυπνητήρι, προτιμάει να αγοράζει ρούχα παρά να τα πλένει, τους νικάει όλους χωρίς ούτε μια γρατζουνιά και, αν και είναι ξανθός, 1,95 και 115 κιλά, τον έχει ενσαρκώσει στην οθόνη ο Τομ Κρουζ, που σημαίνει ότι μπορώ κι εγώ.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τον Στίβεν Κινγκ, τον Ουμπέρτο Εκο και τον Μίλαν Κούντερα. Στον Κινγκ θα πρότεινα να πηγαίναμε και για ένα ποτό μετά.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Διάβασα στο «Τρεις όροφοι» του Εσκόλ Νεβό, ότι «Αγάπη» είναι η γνώση πως υπάρχει μέσα σ' έναν κόσμο γεμάτο ψέμα, ένας άνθρωπος που είναι μαζί σου ολοκληρωτικά και εσύ είσαι μαζί του ολοκληρωτικά και ανάμεσά σας υπάρχει μόνο αλήθεια, ακόμα και αν δεν αναφέρεται πάντα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
«Τα σταφύλια της οργής» του Τζον Στάινμπεκ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Το μοναδικό βιβλίο που έχω ξαναδιαβάσει είναι το «Νυχτερινό τρένο για τη Λισαβόνα» του Πασκάλ Μερσιέ.

Εχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Εχω, και μάλιστα από έναν γρίφο που διάβασα στο Facebook πήρα την ιδέα να φτιάξω έναν αντίστοιχο δικό μου, όπου γύρω του έχτισα την ιστορία του πρώτου μου βιβλίου.

Ποιοι «μετρ» της αστυνομικής λογοτεχνίας σάς έχουν επηρεάσει και πώς;
Ο Στιγκ Λάρσον, ο οποίος μου άλλαξε την ιδέα που είχα μέχρι τότε για τα αστυνομικά και ο Νταν Μπράουν, ο οποίος με έκανε να χρησιμοποιώ και εγώ γρίφους στις ιστορίες μου.

Πώς προέκυψε το «memento mori»;
Ηθελα μέσα από το βιβλίο μου να μιλήσω για την αχαριστία και την αγνωμοσύνη, για το πώς ζούμε νομίζοντας ότι οι πράξεις μας δεν έχουν συνέπειες. Ολοι οι ήρωές μου κάποια στιγμή έρχονται αντιμέτωποι με τη θύμηση ότι είναι θνητοί και αναρωτιούνται αν έχουν ζήσει όπως θα έπρεπε τη μέχρι τότε ζωή τους.

Εχετε κοινά στοιχεία με τον αστυνόμο Πέτρο Ελευθεριάδη, τον ήρωά σας;
Αρκετά, π.χ. βλέπουμε όλους τους τίτλους τέλους στις ταινίες, έχουμε τον ίδιο ήχο κλήσης στο κινητό και αγαπάμε τις μηχανές, ενώ τα αυτοκίνητα τα θεωρούμε απλώς μεταφορικά μέσα. Στην αρχή είμαστε ευγενικοί με όσους γνωρίζουμε αλλά στη συνέχεια μόνο με όσους το αξίζουν. Τέλος, είμαστε και οι δύο άνθρωποι που τελειώνουν ό,τι αρχίζουν.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1. **«Soldier, Priest, and God - A Life of Alexander the Great»** του F.S. Naiden (Oxford University Press)
2. **«The Age of Surveillance Capitalism - The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power»** της Shoshana Zuboff (Profile Books)
3. **«Enlightenment Now - The Case for Reason, Science, Humanism, and Progress»** του Steven Pinker (Penguin Books)
4. **«Bullshit Jobs - The Rise of Pointless Work and What We Can Do About It»** του David Graeber (Penguin Books)
5. **«Eric Hobsbawm - A Life in History»** του Richard Evans (Little Brown)

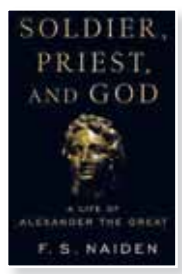

Αυτή την εβδομάδα

Θετικές Επιστήμες

1. **«Beyond Weird - Why Everything You Thought You Knew About Quantum Physics Is... Different»** του Philip Ball (Penguin Books)
2. **«The Demon in the Machine - How Hidden Webs of Information are Solving the Mystery of Life»** του Paul Davies (Allen Lane)
3. **«This Book Will Blow Your Mind - Journeys at the Extremes of Science»** New Scientist (John Murray)
4. **«The Poetry and Music of Science - Comparing Creativity in Science and Art»** του Tom McLeish (Oxford University Press)
5. **«Who We Are and How We Got Here: Ancient DNA and the New Science of the Human Past»** του David Reich (Oxford University Press)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

EPA/ JENS SCHLUETER

ΒΕΡΟΛΙΝΟ
Μπελίνι και Μαντένια

Μετά την Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου, η περίφημη έκθεση για δύο κορυφαίους της Αναγέννησης, τον Μπελίνι και τον Μαντένια, μεταφέρθηκε στο Βερολίνο, όπου παρουσιάζεται στην Πινακοθήκη της πόλης (Gemaeldegalerie). Η έκθεση παρουσιάζει περίπου 100 έργα του Αντρέα Μαντένια (περ. 1431-1506) και του Τζοβάνι Μπελίνι (περ. 1435-1516), που συνδέονταν με εξ αγχιστείας συγγένεια. Ο Μαντένια είχε παντρευτεί την αδελφή του Μπελίνι, που ανήκε σε ισχυρή οικογένεια.

EPA/ ADAM BERRY

ΒΕΡΟΛΙΝΟ
Η Συρία στο Μουσείο Περγάμου

Στο Βερολίνο είναι μεγάλη η δυνατότητα επιλογής αυτήν την περίοδο, καθώς στο Μουσείο Περγάμου, στη Νήσο των Μουσείων, παρουσιάζεται η ενδιαφέρουσα και επίκαιρη έκθεση «Το πολιτιστικό τοπίο της Συρίας: Συντήρηση και αρχειοθέτηση εν καιρώ πολέμου». Η έκθεση που εγκαινιάστηκε πριν από μία εβδομάδα θα διαρκέσει έναν χρόνο. Παρουσιάζει τις προσπάθειες για την ψηφιακή αρχειοθέτηση της κληρονομιάς της Συρίας, με σκοπό να συμβάλει στην αποκατάσταση των μνημείων που έχουν πληγεί.

EPA/ WILL OLIVER

ΛΟΝΔΙΝΟ
Το γυμνό στην Αναγέννηση

Εως τις 2 Ιουνίου θα παραμείνει ανοικτή η δημοφιλής έκθεση για το γυμνό στην Αναγέννηση, στη Βασιλική Ακαδημία Τεχνών του Λονδίνου. Το ενδιαφέρον της έκθεσης είναι ότι συγκεντρώνει αριστουργήματα όχι μόνον από την ιταλική Αναγέννηση αλλά και από την Αναγέννηση της Βόρειας και της Κεντρικής Ευρώπης σε μια εξαιρετική συνύπαρξη. Ο επισκέπτης μπορεί να δει έργα των Τιτσιάνο (φωτ.), Ραφαήλ, Μιχαήλ Αγγέλου, Λεονάρντο ντα Βίντσι αλλά και Κράναχ και Αλμπρεχτ Ντίρερ.

EPA/JUSTIN LANE

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Μιρό στο MOMA

Το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης (MOMA) διαθέτει μια ασύγκριτη σε πλούτο και ποιότητα συλλογή έργων του Καταλανού ζωγράφου Ζουάν Μιρό. Η νέα έκθεση «Μιρό, η γέννηση του κόσμου» (έως 15 Ιουνίου), με τίτλο δανεισμένο από το διάσημο έργο του, αυξάνει αυτόν τον πλούτο με σημαντικά δάνεια από άλλα μεγάλα μουσεία και συλλογές και έμφαση σε όλα τα εκφραστικά μέσα της δημιουργικής περιόδου 1925-1955.

EPA/ROBIN UTRECHT

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
Χόκνεϊ και Βαν Γκογκ

Σε μια εκ πρώτης όψεως παράδοξη, αλλά εντέλει απολύτως φυσική συνύπαρξη, τα έργα του Ντέιβιντ Χόκνεϊ συγκατοικούν με τα έργα του Βίνσεντ βαν Γκογκ στη νέα έκθεση στο Μουσείο Βαν Γκογκ στο Αμστερνταμ (έως 26 Μαΐου). Και οι δύο προσπέρασαν το γκρίζο της Βόρειας Ευρώπης, όπως γράφουν οι «Φαϊνάνσιαλ Τάιμς», και αφέθηκαν στην έκρηξη χρωμάτων και στην ελευθερία της Προβηγκίας ή του Λος Αντζελες. Η αντιπαράθεση των έργων τους γεννάει ευφρόσυνους συνειρμούς.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

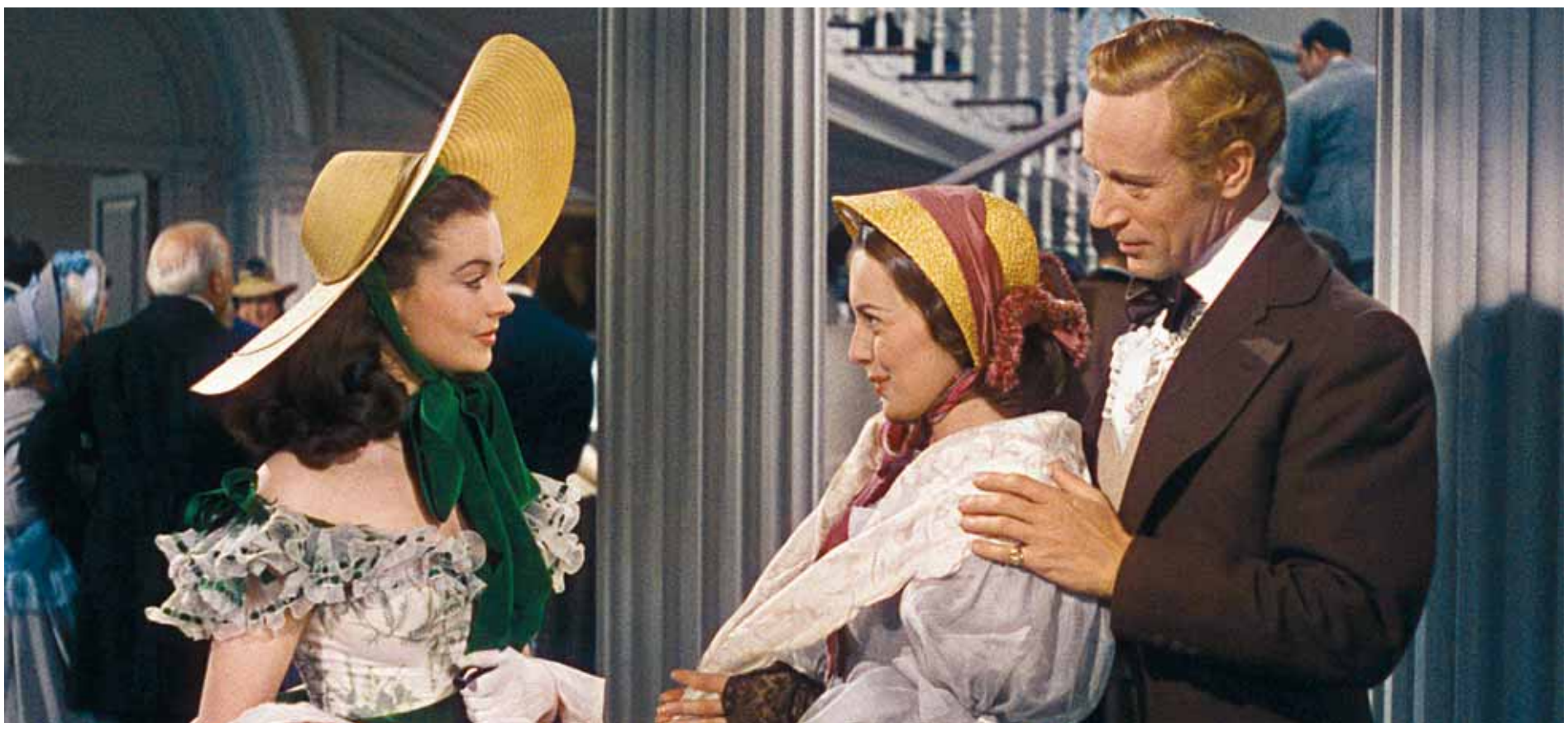

«Οσα παίρνει ο άνεμος», 80 χρόνια στην οθόνη

ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ

Οσο και να θέλει κανείς να δει τα πράγματα με κριτική απόσταση, το «Οσα παίρνει ο άνεμος» παραμένει το μεγάλο φαινόμενο του Χόλιγουντ. Φέτος, εορτάζεται η επέτειος των 80 ετών από τότε που κυκλοφόρησε στις κινηματογραφικές αίθουσες αυτή η ταινία, που συνδύασε τη μεταφορά ενός επιτυχημένου μυθιστορήματος με το πιο προωθημένο, για την εποχή του, υπερθέαμα. Δύσκολο να κατανοήσει κανείς με τα σημερινά κριτήρια τι σήμαινε η κινηματογραφική μεταφορά του βιβλίου της Μάργκαρετ Μίτσελ (1900-1949) στα τέλη της δεκαετίας του 1930, όταν τα μεγάλα στούντιο ήταν παντοδύναμα και οι σπουδαίοι κινηματογραφικοί αστέρες είχαν μεγαλύτερη επιδραστικότητα στο διεθνές κοινό από οποιονδήποτε άλλον στον κόσμο. Η δημοτικότητα της Βίβιαν Λι και του Κλαρκ Γκέιμπλ έφθασε στα ύψη. Τα 80 χρόνια από τη δημιουργία του «Οσα παίρνει ο άνεμος» μας δίνουν την ευκαιρία να σταθούμε στην παντοδυναμία του κινηματογράφου για περίπου μισόν αιώνα (1920-1970), ίσως και περισσότερο, όταν η ετήσια «σοδειά» νέων ταινιών επηρέαζε και διαμόρφωνε το διεθνές γούστο. Ηταν μια δύναμη ασύλληπτη για τα σημερινά δεδομένα. Από πλευράς παραγωγής, το «Οσα παίρνει ο άνεμος» κόστισε σχεδόν 4 εκατ. δολάρια, ποσό που η ταινία το έφερε πίσω 100 φορές. Ηταν προϊόν της ιδιοφυΐας του παραγωγού Ντέιβιντ Ο. Σέλζνικ, που διηύθυνε την εταιρεία Selznick International Pictures. Ο Σέλζνικ είχε εξαρχής επιλέξει τον Κλαρκ Γκέιμπλ για τον ρόλο του Ρετ Μπάτλερ, και σε αυτήν την επιμονή του οφείλεται η διετής καθυστέρηση της ταινίας, καθώς έπρεπε να επιτευχθεί συμφωνία με την MGM, με την οποία ο Κλαρκ Γκέιμπλ είχε δεσμευτικό και αποκλειστικό συμβόλαιο. Για τον ρόλο της Σκάρλετ Ο' Χάρα παρέλασαν 1.400 υποψήφιες, αλλά η επιλογή της Βρετανίδας Βίβιαν Λι θεωρείται απολύτως επιτυχημένη, όπως και η επιλογή της Ολίβια ντε Χάβιλαντ στον ρόλο της Μέλανι (η μόνη εν ζωή από τη διανομή) και του Λέσλι Χάουαρντ στον ρόλο του Ασλεϊ. Η εξαιρετική Χάτι Μακντάνιελ, στον ρόλο της μαύρης υπηρέτριας, ήταν η πρώτη Αφροαμερικανίδα που βραβεύθηκε με Οσκαρ (β΄ γυναικείου ρόλου). Η σκηνοθεσία ήταν του Βίκτορ Φλέμινγκ, που αντικατέστησε τον Τζορτζ Κιούκορ, ο οποίος είχε αρχικά προσληφθεί, και η μουσική του Μαξ Στάινερ. Το «Οσα παίρνει ο άνεμος», εκτός από τους λαμπερούς πρωταγωνιστές, αποτελεί και το άθροισμα ενός τεράστιου όγκου δουλειάς εκατοντάδων άριστων επαγγελματιών. Αυτό έκρινε την επιτυχία.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Τα απομεινάρια μιας ημέρας

«**Ανδρες χωρίς** γυναίκες» τιτλοφορείται μια γνωστή συλλογή διηγημάτων του Ερνεστ Χέμινγουεϊ. Η σημερινή φωτογραφία, σε συνέχεια (και αντίθεση) των δύο δροσερών, θαλασσινών κοριτσιών της περασμένης Κυριακής, αποτυπώνει ακριβώς αυτό: άνδρες χωρίς γυναίκες, οι οποίοι όμως δείχνουν να το διασκεδάζουν – και με το παραπάνω.Μονάχα ένα πρόσωπο γνωρίζει από τους οκτώ συνδαιτυμόνες ο κύριος Γκρι. Οι λοιποί επτά τού είναι παντελώς άγνωστοι. Οπως και η φωτογραφία της άγνωστης μελαχρινής και της επίσης άγνωστης καστανόξανθης λουόμενης, βρέθηκε και αυτή στα κατάλοιπα μιας ολόκληρης ζωής. Δεν γνωρίζουμε την αφορμή, τον λόγο γι' αυτό το γλέντι, το πλαίσιο μέσα στο οποίο στήθηκε. Δεν ξέρουμε τη σχέση μεταξύ τους: είναι συνάδελφοι, συνεργάτες και φίλοι, απλώς φίλοι;

Αν υπήρξε φαγητό στο τραπέζι, έχει εξαφανιστεί χωρίς ίχνος. Τα μπουκάλια έχουν σχεδόν αδειάσει. Και το λευκό τραπεζομάντιλο έχει σχεδόν καταστραφεί.

Ο κύριος Γκρι έχει βάσιμες υποψίες –ή απλώς σκέφτεται με όρους μυθοπλασίας– ότι είναι μέλη πληρώματος κρουαζιερόπλοιου, αρχές της δεκαετίας του '60, εποχή κατά την οποία οι κρουαζιέρες είχαν μιαν αίγλη που σήμερα μοιάζει σχεδόν μυθιστορηματική. «Αραγε να είναι εν πλω;» αναρωτιέμαι. Αμφίβολο, αν κρίνουμε από τη γενική αποχαλίνωση. Αν υπήρξε φαγητό στο τραπέζι, έχει εξαφανιστεί χωρίς ίχνος. Τα μπουκάλια έχουν σχεδόν αδειάσει. Το λευκό τραπεζομάντιλο έχει σχεδόν καταστραφεί: στη μία πλευρά του τραπεζιού είναι φανερό ότι έχει χυθεί πάνω του κάμποσο κρασί, πιθανώς κόκκινο. Ενας από τους συνδαιτυμόνες εοιμάζεται να πιει μία ακόμα γουλιά με μια κουτάλα. Δύο κρατούν σαν τρόπαια τα μπουκάλια ψηλά. Κάποιος άλλος σκύβει και ψιθυρίζει κάτι στον διπλανό του. Δεξιά, ένας άλλος έχει σχεδόν ακουμπήσει το πρόσωπό του στο βρεγμένο, τσαλακωμένο τραπεζομάντιλο, γεμίζοντας ο ίδιος το ποτήρι του, χαμογελώντας πονηρά. Ολοι τους γελούν. Ο παραμικρός δισταγμός ή αυτοσυγκράτηση έχει πάει περίπατο.

Μια ανδροπαρέα του '60, που το γλεντάει δεόντως – ή, μάλλον, το γλέντι έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Τα μπουκάλια έχουν αδειάσει, αλλά οι καρδιές έχουν γεμίσει.

Ποιος τους φωτογραφίζει; Τις δύο κοπέλες της περασμένης Κυριακής ο κύριος Γκρι θα στοιχημάτιζε ότι τις τράβηξε ανδρικό βλέμμα. Θα εμφάνιζαν όμως τέτοια εικόνα άνδρες εκείνης της εποχής σε μια γυναίκα με κάμερα;

Δεν ξέρουμε τι προηγήθηκε και τι ακολούθησε αυτής της γιορτής. Δεν γνωρίζουμε τίποτα στην ουσία. Μόνον το γέλιο τους. Μια φωτογραφία, γράφει ο Τζον Μπέργκερ, από τη φύση της περιλαμβάνει σε όσα δείχνει και όλα όσα δεν δείχνει. Είναι ένα αναμνηστικό απουσίας. «Ειδικά τη συγκεκριμένη φωτογραφία», λέει ο κύριος Γκρι, «τη βλέπω σαν μια φέτα αυτού του αόρατου, αινιγματικού πράγματος που είναι ο χρόνος, η οποία όμως, αίφνης, αποκτά τη στόφα του άχρονου».

Η εικόνα επιζεί σίγουρα κάμποσων από τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται σε αυτή. Η φωτογραφία περιέχει μια κίνηση, μια ροή που δεν επιτρέπεται επί μακρόν σε έναν κοινό θνητό. Ωστόσο, η εικόνα αυτή έχει κάτι από την ιστορία του καθενός μας, από τα γέλια και από τις γιορτές που όλοι έχουμε ζήσει, σε πείσμα κάθε δυσχέρειας και δυστοκίας. Σε πείσμα κάθε ματαιότητας, πάνω απ' όλα. Συνέχεια την ερχόμενη Κυριακή με άλλη φωτογραφία.

Η «ανατομία» ενός εγκλήματος

Οι Forensic Architecture συνδυάζουν αρχιτεκτονική και τεχνολογία για να εξιχνιάζουν υποθέσεις όπως η δολοφονία Φύσσα

Της **ΤΖΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Το βίντεο των Forensic Architecture για τη νύχτα της 18ης Σεπτεμβρίου 2013, όταν ο Παύλος Φύσσας έπεσε νεκρός σε δημόσια θέα από το μαχαίρι του χρυσαυγίτη Γιώργου Ρουπακιά ύστερα από πολλαπλές επιθέσεις μελών της Χρυσής Αυγής, είναι από τα σημαντικότερα στοιχεία για την καταδίκη της. Η οπτικοακουστική 43λεπτη μελέτη του ανεξάρτητου ερευνητικού γραφείου, που εδρεύει στο Πανεπιστήμιο Goldsmiths του Λονδίνου, προβλήθηκε στο δικαστήριο, συμπεριλήφθηκε στο αποδεικτικό υλικό του κατηγορητηρίου και είναι ανηρτημένη στο Διαδίκτυο.

Η μελέτη παρήγαγε ένα βίντεο όπου συμπυκνώνονται και αναλύονται τα ευρήματα της νύχτας αυτής. Χαρτογραφείται ο χώρος, διασυνδέονται τα μέσα, συγχρονίζονται οι κάμερες ασφαλείας, απομαγνητοφωνούνται τα ηχητικά ντοκουμέντα. Ταυτοποιούνται οι μαρτυρίες και ελέγχονται τα μεταδεδομένα των ιδιωτικών καμερών ασφαλείας και του εσωτερικού συστήματος της αστυνομίας. Ανασυνθέτεται η αλήθεια. Παράγεται ένα ακριβές χρονοδιάγραμμα και προβάλλεται με σαφήνεια η πραγματική αλληλουχία των γεγονότων. Αποδομείται η κατάθεση της ομάδας ΔΙ.ΑΣ., επιβεβαιώνεται η συντεταγμένη, οργανωμένη και προαποφασισμένη επίθεση της Χ.Α. αλλά και η ρατσιστική προκατάληψη της αστυνομίας. Οι Forensic Architecture είναι μια διεπιστημονική ομάδα από αρχιτέκτονες, καλλιτέχνες, φωτογράφους, κινηματογραφιστές, δημοσιογράφους, αρχαιολόγους, δικηγόρους, προγραμματιστές λογισμικού και ειδικούς πάνω σε πλατφόρμες ανάλογες των video games. Ιδρύθηκε το 2010 από τον Βρετανοϊσραηλινό αρχιτέκτονα και θεωρητικό Εγιάλ Βάιτσμαν, καθηγητή Χωρικού και Οπτικού Πολιτισμού και ιδρυτή του Κέντρου Αρχιτεκτονικής Ερευνας του Πανεπιστημίου Goldsmiths του Λονδίνου.

Ερευνούν υποθέσεις που σχετίζονται με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιβαλλοντικά ζητήματα αλλά και εγκλήματα πολέμου.

©FORENSICARCHITECTURE

Η διεπιστημονική ομάδα των Forensic Architecture αποτελείται από αρχιτέκτονες, καλλιτέχνες, φωτογράφους, κινηματογραφιστές, δημοσιογράφους, αρχαιολόγους, δικηγόρους, προγραμματιστές λογισμικού και ειδικούς πάνω σε πλατφόρμες ανάλογες των video games. Τρίτη από αριστερά η Χριστίνα Βαρβία, αναπληρώτρια διευθύντρια του γραφείου, ενώ δεύτερος από δεξιά, ο ιδρυτής και διευθυντής Εγιάλ Βάιτσμαν.

Με εργαλεία χωρικού και πολυμεσικού σχεδιασμού, αποδομούν τις πλαστές αφηγήσεις και παράγουν μια νέα συνεκτική αφηγηματική δομή μέσω τρισδιάστατων αρχιτεκτονικών μοντέλων.

Ινδονησία, Πακιστάν, Παλαιστίνη, Σικάγο, Γερμανία, Συρία, Τουρκία, Ουκρανία, Λονδίνο, Αθήνα, Μεξικό είναι μόνο μερικά από τα σημεία της δράσης τους.

Αξιοποιούν ένα ετερογενές πλήθος ψηφιακών δεδομένων: από οπτικοακουστικά τεκμήρια CCTV καμερών μέχρι δορυφορικές αεροφωτογραφίες της Google και data μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Με τη δύναμη της τεχνολογίας και τα εργαλεία χωρικού και πολυμεσικού σχεδιασμού –ανάλυσης, αναπαράστασης και συγκριτικής μελέτης–, αποτυπώνουν τον χώρο του «εγκλήματος», αποδομούν τις πλαστές αφηγήσεις που επικρατούν στη δημόσια σφαίρα και παράγουν μια νέα συνεκτική αφηγηματική δομή μέσω τρισδιάστατων αρχιτεκτονικών μοντέλων, διαδραστικών χαρτών, βίντεο και νέων πλατφορμών περιήγησης. Ανοικοδομούν και συνθέτουν την αλήθεια.

Μιλήσαμε με την Ελληνίδα αρχιτέκτονα Χριστίνα Βαρβία, αναπληρώτρια διευθύντρια του γραφείου των Forensic Architecture.

«Ξεκινάμε με ό,τι υπάρχει. Φωτογραφίες, βίντεο. Προσπαθούμε να καταλάβουμε πώς συνδυάζονται και εξελίσσονται τα γεγονότα χωροχρονικά. Σε υπόθεση στο Σικάγο, η αστυνομία πυροβόλησε έναν μαύρο άνδρα επειδή κρατούσε όπλο – έχοντας όμως άδεια οπλοκατοχής. Αντλήσαμε υλικό από κάμερες ασφαλείας και μια κάμερα σώματος που "φορούσε" ο αστυνομικός. Στην υπόθεση της φυλακής στη Συρία είχαμε μόνο μία φωτογραφία από δορυφόρο. Βασιστήκαμε αποκλειστικά σε μαρτυρίες. Στο Μεξικό, σε έρευνα για τους 43 εξαφανισμένους φοιτητές του σχολείου της Αγιοτσινάπα, είχαμε άπειρες μαρτυρίες αλλά ο καθένας έλεγε το δικό του. Το κράτος συγκάλυψε το γεγονός καταστρέφοντας αποδεικτικά στοιχεία. Προχωρήσαμε σε data mining: οργανώσαμε τις μαρτυρίες και "εξορύξαμε" τα δεδομένα. Χτίσαμε μια πλατφόρμα και χαρτογραφήσαμε χωροχρονικά τη θέση του καθενός. Σχεδιάσαμε ένα διάγραμμα 18 μέτρων και το εκθέσαμε στο Μέξικο Σίτι. Στον οριζόντιο άξονα ήταν η παράμετρος του χρόνου και στον κάθετο διαφορετικές τοποθεσίες. Εκεί φάνηκε ότι η γραμμή που έχει κρατήσει το κράτος δεν έχει καμιά σχέση με τις μαρτυρίες των μαθητών που επιβίωσαν, αλλά συμφωνεί με τις μαρτυρίες των μελών των καρτέλ που έδωσαν καταθέσεις ενώ ήταν υπό κράτηση και βασανισμό. Εκεί καταλαβαίνεις ότι κάτι πάει λάθος», επισημαίνει η Χριστίνα Βαρβία.

Τα τεχνολογικά μέσα που χρησιμοποιούν, ενώ συχνά δημιουργούν πεδία ανελευθερίας ως νέες μορφές παρακολούθησης, από τη βιομετρική αποτύπωση σώματος έως την ηλεκτρονική συλλογή data και τις κάμερες ασφαλείας, σε πολλές περιπτώσεις αποδεικνύονται χρήσιμα όπως στην υπόθεση της δολοφονίας του Φύσσα. Το θέμα είναι ποιος έχει πρόσβαση και με ποιον τρόπο χρησιμοποιούνται.

Οι δυσκολίες

«Υπάρχει φοβερό debate για το τι γίνεται με τις νέες τεχνολογίες, π.χ. με την αναγνώριση προσώπων. Μπορείς να εκπαιδεύσεις ένα πρόγραμμα για να καταλάβεις ποιος είναι εγκληματίας; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του προσώπου που δηλώνουν "εγκληματία"; Ολα αυτά είναι πολύ αμφιλεγόμενα. Πώς μαθαίνεις τη μηχανή να σκέφτεται και να αναγνωρίζει πρότυπα; Υπάρχουν δυσκολίες σε αυτοματοποιημένα συστήματα όπως η μηχανική μάθηση. Ποτέ δεν είσαι σίγουρος για τα αποτελέσματα γιατί συνδέονται με το τι εικόνες αναγνώρισης έχεις δώσει. Στη Silicon Valley εκπαίδευσαν μηχανές μόνο με λευκά πρόσωπα. Οταν βγήκαν στην αγορά παιχνίδια που χρησιμοποιούσαν αναγνώριση προσώπου, όσοι μαύροι τα αγόρασαν δεν μπορούσαν να παίξουν», αναφέρει η αρχιτέκτων.

Οι Forensic Architecture συνδυάζουν αρχιτεκτονική, τεχνολογία, πολιτική αλλά και τέχνη. Οι έρευνές τους, εικαστικά άρτιες, με διαυγή συνθετική δομή, συζητούνται –εκτός από δικαστήρια, εξεταστικές επιτροπές και media– και σε εκθέσεις. Ηταν ανάμεσα στους τέσσερις φιναλίστ για το Turner Prize 2018, το μεγαλύτερο βραβείο τέχνης του Ηνωμένου Βασιλείου. Αφορμή, εκθέσεις στο ICA (Λονδίνο), στην documenta 14 (Kassel), στο MACBA (Βαρκελώνη) και στο MUAC (Μέξικο Σίτι). Η προβολή των ερευνών σε μουσεία τούς δίνει τη δυνατότητα να ανοίξουν «κλειστές» υποθέσεις και να ξεκινήσουν δημόσιες συζητήσεις για συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα αλλά και αισθητικά θέματα αναπαράστασης χώρου.

©FORENSICARCHITECTURE

Εικόνα από κάμερα ασφαλείας που συμπεριλαμβάνεται στο βίντεο των Forensic Architecture αναφορικά με την υπόθεση της δολοφονίας του Παύλου Φύσσα, στο οποίο αποδομείται η κατάθεση της ομάδας ΔΙ.ΑΣ.

©FORENSICARCHITECTURE

Με τη δύναμη της τεχνολογίας, οι Forensic Architecture ερευνούν υποθέσεις που σχετίζονται με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλά και εγκλήματα πολέμου.

©FORENSICARCHITECTURE

Χαρτογράφηση των γεγονότων αναφορικά με την εκτροπή σκάφους στη Μεσόγειο, όπου 63 μετανάστες έχασαν τη ζωή τους ενώ βρίσκονταν 14 ημέρες εντός περιοχής θαλάσσιας επιτήρησης του ΝΑΤΟ.

Οι υποθέσεις με πολιτική σημασία και η περίπτωση Ζακ Κωστόπουλου

«Τι σημαίνει ανάλυση; Πώς χρησιμοποιείται πολιτικά; Τι αισθητική παράγω; Πώς μπορώ να αναπαράγω μια εικόνα; Ή να φτιάξω μια νέα; Σημαίνει κάτι το χρώμα; Πώς απεικονίζω το ανθρώπινο σώμα; Τι αντίκτυπο έχουν αυτά στην υπόθεση; Στην έρευνα της φυλακής στη Συρία, αναπαραστήσαμε τα κελιά από περιγραφές μαρτύρων: την υφή του τοίχου, τα πλακάκια, το χρώμα. Κάναμε μια αναλυτική τρισδιάστατη απεικόνιση, δεν περιοριστήκαμε σε ένα απλό μοντέλο.

Ο χώρος, όμως, στην πραγματικότητα δεν ήταν ποτέ άδειος. Εκεί βρίσκονταν άνθρωποι στριμωγμένοι σαν σαρδέλες. Πώς γίνεται να περιγράψεις τον χώρο χωρίς να περιγράψεις τη συνθήκη στην οποία βρίσκονται οι άνθρωποι; Η κενή και αυθαίρετη χωρική αναπαράσταση δεν είχε καμία σχέση με την πραγματική αίσθηση. Πώς τελικά αναπαριστούμε την εμπειρία; Πού μπαίνει η μαρτυρία; Ο ήχος;»

«Η δουλειά μας είναι να διασταυρώσουμε, να παρατηρήσουμε και να ερευνήσουμε», τονίζει η αρχιτέκτονας Χριστίνα Βαρβία.

Η λέξη forensic έχει τις ρίζες της στο forum, την αγορά. Οι Forensic δημιουργούν τις συνθήκες εκείνες ώστε να βγουν τα πάντα στη δημόσια σφαίρα. Διενεργούν «εγκληματολογικές έρευνες» που τίθενται στην κρίση των πολιτών.

«Επιλέγουμε υποθέσεις με πολιτική σημασία, στις οποίες ελέγχεται το κράτος και η αστυνομία. Μεταξύ άλλων, ολοκληρώνουμε την υπόθεση της δολοφονίας του προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου του Ντιγιάρμπακιρ, Ταχίρ Ελτσι, γνωστού για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των Κούρδων στην Τουρκία, και ξεκινήσαμε την πολύ σημαντική υπόθεση του Ζακ Κωστόπουλου. Ειδικά αν αποδειχθεί ότι ο θάνατός του είχε να κάνει με την ταυτότητά του». Δημιούργησαν μια διαδικτυακή πλατφόρμα, στην οποία μπορεί κανείς να φορτώσει οπτικοακουστικό υλικό που σχετίζεται με την υπόθεση. «Δεν υπήρχε καθόλου υλικό. Αυτά που είδαμε από τις κάμερες ασφαλείας τα ζήτησαν οι δικοί του. Η αστυνομία δεν θα είχε συλλέξει ούτε αυτά».

Τα ανθρώπινα δικαιώματα

Σε έναν κόσμο που τα εγκλήματα συνδέονται όλο και περισσότερο με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα εργαλεία της επιστήμης και της αρχιτεκτονικής μπορούν να μεταμορφώσουν το νομικό σύστημα προσφέροντας νέα είδη αποδεικτικών στοιχείων και μεθόδων έρευνας. Να βελτιώσουν όχι μόνο τον τρόπο με τον οποίο αποδίδεται η δικαιοσύνη, αλλά και να «εμποδίσουν» τη μελλοντική τέλεση εγκλημάτων που σχετίζονται με τον εθνικισμό, την ξενοφοβία, τον ρατσισμό και τον σεξισμό, αφυπνίζοντας το κοινό και ανοίγοντας συζητήσεις.

Αντικειμενικοί, καθαρά επιστημονικοί και με σαφές ιδεολογικό κοινωνικοπολιτικό υπόβαθρο, λαμβάνουν επιχορηγήσεις από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ερευνας και άλλα ιδρύματα και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στη Διεθνή Αμνηστία, στο Παρατηρητήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στον ΟΗΕ και σε πολλές ακτιβιστικές οργανώσεις και ΜΚΟ.

Είναι δύσκολη η αναζήτηση της αλήθειας σε έναν κόσμο που κυριαρχείται από fake news, αλλά οι Forensic Architecture το έχουν καταφέρει. «Η δουλειά μας είναι να διασταυρώσουμε, να παρατηρήσουμε και να ερευνήσουμε», τονίζει η Χριστίνα Βαρβία.

https://www.forensic-architecture.org/

Στα χρόνια της μεγάλης ξηρασίας

Αστυνομικό μυθιστόρημα τοποθετημένο στην αποπνικτική επαρχία της Αυστραλίας

JANE HARPER
Η Ξηρασία
μτφρ. Χίλντα Παπαδημητρίου
εκδ. Μεταίχμιο, **σελ.** 417

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Η δημοσιογράφος Καμίλ Πρίκερ επιστρέφει στη μικρή γενέθλια πόλη, το Γουίντ Γκαπ του Μισούρι, παρά τη θέλησή της. Ομως, δεν μπορεί να κάνει αλλιώς. Ο αστυνομικός Αρον Φαλκ επιστρέφει στην Κιβάρα, μια αγροτική κοινότητα της νοτιοανατολικής Αυστραλίας κοντά στη Μελβούρνη όπου μεγάλωσε, επειδή επίσης δεν μπορεί να κάνει αλλιώς. Και στις δύο περιπτώσεις αφορμή για την επιστροφή τους είναι μία σειρά φόνων, που πρέπει να εξιχνιαστούν. Ομως στ' αλήθεια αυτό δεν θα ήταν καθόλου δική τους δουλειά, αν οι ίδιοι δεν κουβαλούσαν το παρελθόν τους στην πλάτη τους σαν βαρύ φορτίο. Η παιδική ηλικία δεν είναι η πατρίδα της αθωότητας. Ενίοτε είναι ένας λασπότοπος με θαμμένα μυστικά που σκιάζουν την ενήλικη ζωή. Μέχρι να βγουν στο φως και να καθαριστούν.

Η Πρίκερ είναι η λογοτεχνική ηρωίδα της Τζίλαν Φλιν στο πρώτο βιβλίο της «Αιχμηρά αντικείμενα» (2006), που υπήρξε τεράστια εκδοτική επιτυχία – μάλιστα το 2018 έγινε προσαρμογή για μια πολύ καλή τηλεοπτική σειρά από το δίκτυο HBO. Η Τζίλιαν Φλιν εργάστηκε επί πολλά χρόνια ως δημοσιογράφος πριν καταπιαστεί με τη συγγραφή αστυνομικών μυθιστορημάτων.

Ως δημοσιογράφος δούλεψε για χρόνια και η Τζέιν Χάρπερ, δημιουργός του Αρον Φαλκ, πριν αποφασίσει να ξεκινήσει διαδικτυακά μαθήματα δημιουργικής γραφής μυθιστορήματος. Με την «Ξηρασία» (2016) έκανε το ντεμπούτο της και ταυτοχρόνως ένα διεθνές μπεστ σέλερ, του οποίου τα δικαιώματα για κινηματογραφική μεταφορά έχουν ήδη αγοραστεί.

Δεν είναι λίγες οι ομοιότητες ανάμεσα στα δύο αυτά ενδιαφέροντα βιβλία. Θα μπορούσαν, όμως, να θεωρηθούν περιστασιακές, αν τόσο η Φλιν όσο και η Χάρπερ δεν αποφάσιζαν να τοποθετήσουν την ιστορία τους μέσα στο ίδιο πλαίσιο, κι ας πρόκειται για διαφορετικές ηπείρους: το οπισθοδρομικό και ασφυκτικό περιβάλλον μιας μικρής επαρχιακής πόλης. Εδώ, υποστηρίζουν, δοκιμάζονται η αντοχή του ανθρώπου στην αδυναμία και η ανοχή του στην κακία. Ετσι, αντί να απλώνουν την ιστορία τους, τη δουλεύουν μεθοδικά εις βάθος, κρατώντας μεγεθυντικό φακό και νυστέρι.

SHUTTERSTOCK

Η Μεγάλη Ξηρασία διήρκεσε από το 2003 έως το 2012, καταστρέφοντας την ενδοχώρα της Αυστραλίας. Σε αυτή την αποπνικτική ατμόσφαιρα που τρελαίνει τους ανθρώπους στήνει το σκηνικό του βιβλίου της η Τζέιν Χάρπερ.

«Ρίχνοντας μελετημένα στην πλοκή το ένα στοιχείο μετά το άλλο, η συγγραφέας δεν αφήνει καμία λεπτομέρεια ανεκμετάλλευτη στη δημιουργία ενός αγωνιώδους θρίλερ».

Η «Ξηρασία» μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Σε μια εποχή κατά την οποία η αγορά βρίθει μυθιστορημάτων με αστυνομική πλοκή και πλήθος δολοφονιών, η εμφάνιση ενός συγγραφέα που δεν αποσκοπεί απλώς στη δημιουργία ενός επιτυχημένου page-turner το οποίο ο αναγνώστης δεν αφήνει από το χέρι του ώσπου να βρεθεί ο ένοχος, είναι είδηση. Οπως και η απομάκρυνση από τα χιονισμένα τοπία του κουρασμένου πλέον Nordic Noir προς θερμότερα κλίματα και πιο πρωτότυπες λογοτεχνικές ματιές.

«Η Τζέιν Χάρπερ, σε αυτό το πρώτο βιβλίο της, μας συστήνει τον πιο τρομακτικό και αδυσώπητο κατά συρροήν δολοφόνο: τη Μεγάλη Ξηρασία. Χωρίς λογοτεχνικές υπερβολές, περιγράφει το φαινόμενο που διήρκεσε τη δεκαετία 2003-2012 και κατέστρεψε την ενδοχώρα της Αυστραλίας, στήνοντας ένα αποπνικτικό σκηνικό που τρελαίνει τους ανθρώπους», σχολιάζει η μεταφράστρια του βιβλίου και συγγραφέας αστυνομικών μυθιστορημάτων, Χίλντα Παπαδημητρίου. «Ρίχνοντας μελετημένα στην πλοκή το ένα στοιχείο μετά το άλλο, η συγγραφέας δεν αφήνει καμία λεπτομέρεια ανεκμετάλλευτη στη δημιουργία ενός αγωνιώδους αστυνομικού-ψυχολογικού-οικολογικού θρίλερ».

Θυμός και απελπισία

Η Χάρπερ, γεννημένη στο Μάντσεστερ και μεγαλωμένη στη Βικτόρια, προφανώς αγάπησε την Αυστραλία στα χρόνια που έζησε εκεί και επέλεξε να γίνει πατρίδα της. Γι' αυτό τη γνωρίζει πολύ καλά χωρίς όμως να της χαρίζεται. Σχολιάζει την ντόπια κοινωνία με θάρρος, περιγράφει τις ανθρώπινες σχέσεις με οξυδέρκεια και καταφέρνει να δείξει με καλοδουλεμένες φράσεις και ευφυΐα τον τρόπο που η φύση της αυστραλιανής ηπείρου, με την αγριάδα και τις ιδιαιτερότητές της επηρεάζει τη ζωή όλων.

Μια καυτή ημέρα, σε ένα απομονωμένο αγρόκτημα που το κυκλώνει ξερή γη, οι μύγες βουίζουν ασταμάτητα. «Η ξηρασία αυτού του καλοκαιριού τις έχει κάνει πολύ επιλεκτικές. Αναζητούσαν μάτια ακίνητα και κολλώδεις πληγές αφού οι αγρότες της Κιβάρα αναγκάζονται να σκοτώσουν τα σκελετωμένα τους ζωντανά». Μέσα σε αυτήν τη μικρή πόλη που βράζει από θυμό και απελπισία, «κάτω από ένα ανελέητα φλογερό ουρανό» φτάνει ο Αρον Φαλκ για την κηδεία του παιδικού του φίλου. Είναι αποφασισμένος να επιστρέψει στη Μελβούρνη και στην ασφάλεια των κλιματιστικών μηχανημάτων της πόλης μέσα σε 18 ώρες. Δεν είναι διόλου διατεθειμένος να συμμετάσχει στην έρευνα για την εξιχνίαση αυτού του εγκλήματος. Ισως πραγματικά ο φίλος του να είναι υπεύθυνος για το τριπλό φονικό που του καταλογίζουν – άλλος ένας αγρότης που τρελάθηκε. Ή μήπως όχι;

Τα δικαιώματα του βιβλίου έχουν ήδη αγοραστεί για να μεταφερθεί στον κινηματογράφο.

Σουρεάλ νοσταλγία στο L.A.

Το νέο φιλμ του Ντ. Ρ. Μίτσελ εξάπτει αλλά και... μπερδεύει τη φαντασία

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο Αμερικανός σκηνοθέτης και σεναριογράφος, Ντέιβιντ Ρόμπερτ Μίτσελ, ο οποίος μας ξάφνιασε ευχάριστα με το απολαυστικά αλλόκοτο, όσο και γνήσια τρομακτικό, «It Follows», επιστρέφει αυτή την εβδομάδα με μια επίσης παράξενη ταινία, που τεστάρει τη φαντασία μας, με τίτλο «Το μυστικό της ασημένιας λίμνης» (Under The Silver Lake). Αντί για το φιλμ τρόμου, αυτή τη φορά αντλεί έμπνευση από το κλασικό νουάρ, το οποίο παντρεύει με επιρροές από το μοναδικό σύμπαν του Ντέιβιντ Λιντς.

Πρωταγωνιστής της ταινίας που εκτυλίσσεται στο λαμπερό Λος Αντζελες, είναι ο Σαμ (Αντριου Γκάρφιλντ), ένας κατά τα φαινόμενα άεργος νεαρός άνδρας, ο οποίος περνά τον χρόνο του κατασκοπεύοντας με τα κιάλια τις γειτόνισσες, απογοητευμένος από κάποια περασμένη αγάπη. Κάπως έτσι γνωρίζει την Σάρα (Ράιλι Κίου), μια όμορφη όσο και μυστηριώδη κοπέλα, η οποία όμως ξαφνικά χάνεται από προσώπου γης. Αποφασισμένος να την εντοπίσει, ο Σαμ ξεκινά μια περιπετειώδη αναζήτηση, η οποία θα τον φέρει αντιμέτωπο με τη σουρεαλιστική πλευρά της «Πόλης των Αγγέλων».

Ο σουρεαλισμός είναι η λέξη-κλειδί για να χαρακτηρίσει κανείς το φιλμ του Μίτσελ, ο οποίος αφήνει κατά μέρους την ιδιαίτερη χρήση της κάμερας του «It Follows», για να μας συστήσει άλλα παράξενα, τα οποία συνδέονται, σχεδόν αποκλειστικά με την ποπ κουλτούρα των 90s: δίσκοι βινυλίου που περιέχουν μυστικά μηνύματα, χάρτες που κρύβονται σε συσκευασίες κορν φλέικς, υπαινιγμοί σε βιντεοπαιχνίδια και ένας υπέργηρος τύπος πίσω από το πιάνο, ο οποίος ισχυρίζεται πως έχει συνθέσει το «Smells Like Teen Spirit» των Νιρβάνα, μαζί περίπου με όλα τα δημοφιλή τραγούδια των τελευταίων 50 ετών.

Αμήχανες σεκάνς

Ολη αυτή η οργιαστική νοσταλγία βέβαια έχει και τα αρνητικά της, ειδικά όταν δεν γίνεται με μέτρο, καταλήγοντας σε ένα ανοικονόμητο σύνολο σχεδόν 2,5 ωρών. Αυτό περιλαμβάνει σίγουρα μερικές απολαυστικές σκηνές που σχολιάζουν ή και σατιρίζουν και την «παλαβή» κινηματογραφική βιομηχανία, όμως και αρκετές αμήχανες σεκάνς που απλώς περιπλέκουν αχρείαστα τα πράγματα.

Γενικώς, η νοσταλγική τάση κυρίως για τις δεκαετίες του 1970, 1980 και 1990, που κατακλύζει τα τελευταία χρόνια το αμερικανικό σινεμά και την τηλεόραση, είναι αξιαγάπητη μέχρι ενός βαθμού.

Η συγκεκριμένη, ομολογουμένως ενδιαφέρουσα, ταινία του Μίτσελ θα ήταν ίσως καλύτερη –και σίγουρα όχι ανέφικτη– αν ήταν τοποθετημένη στο παρόν. Θα είχε πιθανότατα γλιτώσει και από διάφορες αναφορές που παραφουσκώνουν το σενάριο και ζαλίζουν τον θεατή – με την αρνητική έννοια του όρου: στην ουσία, τον μπερδεύουν.

Σε κάποιες ταινίες, όπως π.χ. το περυσινό «Ready Player One» του Σπίλμπεργκ, η νοσταλγία λειτουργεί ιδανικά, διότι παντρεύεται και με τον φουτουρισμό. Από την άλλη, προφανώς και δεν είναι όλοι... Σπίλμπεργκ.

«Το μυστικό της ασημένιας λίμνης» ★★½
ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ (2018)
Σκηνοθεσία: Ντέιβιντ-Ρόμπερτ Μίτσελ
Ερμηνείες: Αντριου Γκάρφιλντ, Ράιλι Κίου, Τόφερ Γκρέις, Κρις Γκαν

Η Σάρα (Ράιλι Κίου) εξαφανίζεται από προσώπου γης και ο αργόσχολος Σαμ (Αντριου Γκάρφιλντ) ξεκινά μια περιπετειώδη αναζήτηση που θα τον φέρει αντιμέτωπο με τη σουρεαλιστική πλευρά της «Πόλης των Αγγέλων».

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Ενα όμορφο αγόρι» το εξαιρετικό ερμηνευτικό δίδυμο των Στιβ Καρέλ και Τιμοτέ Σαλαμέ (υποψήφιος για Χρυσή Σφαίρα) πρωταγωνιστεί ως πατέρας και γιος, στη μεταφορά μιας αληθινής ιστορίας στην οθόνη. Η ταινία βασίζεται στο διπλό χρονικό που συνέγραψαν οι Ντέιβιντ και Νικ Στεφ περιγράφοντας τον πολύχρονο αγώνα τους ενάντια στην εξάρτηση. Ο νεαρός Νικ, ευφυής αλλά και ευαίσθητος, βυθίζεται στον κόσμο των σκληρών ναρκωτικών, με τον πατέρα του να κάνει ό,τι μπορεί για να τον σώσει. Μέσα από προόδους και πισωγυρίσματα παρακολουθούμε τη συγκινητική, αν και συμβατικά απεικονισμένη, ιστορία τους.

Στο «Captain Marvel», η βραβευμένη με Οσκαρ Μπρι Λάρσον ντύνεται με στολή σούπερ ηρωίδας, μεγαλώνοντας το σχετικό σύμπαν της Marvel. Εδώ υποδύεται την Κάρεν-Μερβ, η οποία βρίσκεται μπλεγμένη στον διαπλανητικό πόλεμο μεταξύ δύο εξωγήινων φυλών, ενώ παράλληλα προσπαθεί να βρει λεπτομέρειες του χαμένου παρελθόντος της. Σε αυτό βέβαια περιλαμβάνεται και η απόκτηση των υπερδυνάμεών της.

Στο «Αδέλφια εξ αίματος» παρακολουθούμε ένα μαφιόζικο δράμα που θυμίζει αρκετά και το επιτυχημένο «Γόμμορα» του Ματέο Γκαρόνε. Ο Μίρκο και ο Μανόλο, δύο νεαροί κολλητοί φίλοι που ζουν σε κάποιο φτωχικό προάστιο της Ρώμης, χτυπούν και σκοτώνουν με το αυτοκίνητο έναν άνδρα. Από τύχη, ωστόσο, ο συγκεκριμένος αποδεικνύεται στόχος ντόπιων μαφιόζων, γεγονός που τους εξασφαλίζει τη θέση τους στην οργάνωση. Τα δύο παιδιά ενθουσιάζονται με τα χρήματα που τους προσφέρονται ουρανοκατέβατα αλλά και την αίσθηση της ισχύος, για να ανακαλύψουν όμως σύντομα και τη σκληρή πλευρά.

ΠΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

22.45 Waitress
07.30 Θεία λειτουργία
10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κυπριακή σειρά.
11.10 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
11.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά.
13.30 Καρναβαλίστικη παρέλαση Απευθείας μετάδοση.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.20 Ο Εγγλέζος - (Ε) Κυπριώτικο σκετς, με τους Ανδρέα Αργυρίδη, Ανδρέα Μελέκκη.
18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευρυδίκη.
19.20 Πεταλούδα Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλιππίδη, Πάμπο Χαραλάμπους.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Αθλητική Κυριακή
21.30 Τετ - Α - Τετ (Ζ' κύκλος). Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος.
22.45 Η σερβιτόρα (Waitress) Ρομαντική κωμωδία, με τους Κέρι Ράσελ, Νέιθαν Φίλιον.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.35 Συνέχεια της ταινίας
00.15 Graham Norton Show Chat show.
01.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
02.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
03.00 Καρναβαλίστικη παρέλαση - (Ε)
06.30 Ο Εγγλέζος - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
07.00 Χωρίς αποσκευές - (Ε)

ΠΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Graham Norton Show
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ο ταχυδρόμος Πατ
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ
δ. Οι αγκαλίτσες
ε. Πιμ και Πίμπα
στ. Ο πεινασμένος χένρι
ζ. Μπομπ και ο μάστορας
η. Οι Σούπερ Γουίνγκς
θ. Παπούτσια της Φράνι
ι. Η Μάρθα μιλά
κ. Σούπερ Γουάι
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη
β. Μπίλι Μπαμ Μπαμ
12.50 Παιδική ζώνη
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά.
16.50 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, IV). Οικογενειακή σειρά.
17.50 Zoom Art
18.00 Road Trip - (Ε) Μουσική ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου.
18.30 Art of Space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.00 Euromaxx on Vacation Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 I.Q - (Ε)
20.30 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.05 Graham Norton Show Chat show.
22.00 Mr Selfridge, III - (Ε) Κοινωνική σειρά εποχής.
23.45 Euromaxx on Vacation
00.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.30 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

ΟΜΕΓΑ ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Το νησί
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαιν Μαυραγάνη.
08.45 Star System Εκπομπή αστρολογίας.
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
13.50 Έλα να δεις - Best of - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.30 It's showtime - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.30 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
17.30 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Συνέχεια)
18.30 Master Chef - Masterclass Διαγωνισμός μαγειρικής.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Το νησί Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά.
22.05 Το μεγάλο δίλημμα (The big bounce). Αστυνομική κωμωδία, με τους Όουεν Γουίλσον, Μόργκαν Φρίμαν, κ.ά.
00.10 Ου φονεύσεις - (Ε) Αστυνομική σειρά αυτοτελών επεισοδίων.
01.00 Hemlock Grove - (Ε) Μυστηριώδης σειρά.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε)
03.00 DanSing Junior - (Ε)

ΑΝΤ1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Your Face Sounds Familiar
06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Άκρως οικογενειακόν Ελληνική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κυπριακή σειρά.
08.20 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή σειρά.
09.20 Σαν τον σκύλο με τη γάτα - (Ε) Ελληνική σειρά.
10.30 Ο Τζίτζιγκας και ο Μέρμηγκας - (Ε) Ελληνική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό
12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.10 Τύχη βουνό - (Ε) Ελληνική σειρά.
14.00 Daddy cool - (Ε) Ελληνική σειρά.
15.40 Κωνσταντίνου και Ελένης - (Ε) Ελληνική σειρά.
16.30 Την πάτησα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
17.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κυπριακή σειρά.
17.55 Succes story «Εμείς στην Ευρώπη».
18.00 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.10 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κυπριακή σειρά.
19.30 La Pasta Pomilωri, 2 - (Ε) Κυπριακή σειρά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 Your Face Sounds Familiar Ψυχαγωγικό show, με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Suits Δραματική σειρά.
01.10 Δούρειος ίππος - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.00 Survivor
05.20 Οι Αδιάφθοροι - (Ε)
06.30 Εύκολα και σπιτικά - (Ε)
07.00 Οι Τάκκοι - (Ε)
08.00 Θέκλα μιλάμε ανοιχτά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Παντρεμένοι κι οι δυο Κωμική σειρά.
10.50 Περί ορέξεως - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
12.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
13.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.40 Άλλην μας εδείξαν - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Στην υγειά μας ρε παιδιά (Συνέχεια)
18.40 Περί ορέξεως Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Ανδρέα Δημητρόπουλο και τη Γιώτα Δαμιανού.
19.20 Άλλην μας εδείξαν Εκπομπή πολιτικής, κοινωνικής σάτιρας.
20.00 Τομές στα γεγονότα
21.00 Survivor Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.
01.00 Γεγονότα σε τίτλους
01.10 Power of Love Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.50 Όρκος σιωπής - (Ε) Δραματική σειρά.
04.20 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά.
05.00 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Παράδοση κατ' οίκον
06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Με τον Νίκο Μάνεση.
07.30 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε)
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 Πάμε πακέτο - (Ε)
14.00 Οικογενειακές ιστορίες Αυτοτελείς ιστορίες.
14.45 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Χριστόδουλο Μαρτά, κ.ά.
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμπτσέλη, Αθηνά Οικονομάκου.
19.30 Το σόι σου - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.00 Κάρμα Κοινωνική σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
23.15 Λούης Night Show - (Ε)
01.30 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής. Το «Bake Off Greece» ξεκινά να γράφει την πιο «νόστιμη» ιστορία ανταγωνισμού...
03.30 Μετά τα μεσάνυχτα Με την Ελεονώρα Μελέτη.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.30 Τηλεαγορά
08.45 Soccer dog: European cup
10.25 Free Willy: Escape from pirate's cove
12.25 Η αδελφή μου θέλει ξύλο
14.00 Τηλεαγορά
15.10 Ο ανακατωσούρας
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Meet My Valentine
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 48 hours
02.55 A cry in the night

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

05.00 Παιδική ζώνη
07.35 Άστρα είναι
08.35 Τηλεαγορά
10.00 Πρωινό Weekend Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.15 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.20 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.30 Το ταξίδι της ζωής
23.35 Ξένη ταινία
01.30 Ξένη σειρά
02.30 Video Clips

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST

21.00 Braven
07.20 Basmati Blues
09.15 Thinspiration
11.00 Mercury Plains
13.00 Mr. Mom
14.25 Hollywood's Best Film Directors
15.00 Knightfall, I
18.00 Project Blue Book
19.00 Le Semeur (The Sower)
21.00 Braven
22.45 Love In The Vineyard
00.20 The Free World
02.05 A Mother Betrayed
03.30 Riot

GREEK CINEMA

22.00 Οι θαλασσιές οι χάντρες
06.20 Το θύμα
08.00 Ο ταυρομάχος προχωρεί
09.20 Ο τσαρλατάνος
10.50 Ξύπνα, Βασίλη
12.15 Ο Βέγγος σοφεράντζα
13.40 Ρόδα, τσάντα και κοπάνα
15.15 Οι Γερμανοί ξανάρχονται
16.50 Ο Καμαριέρης της μπουζουξούς
18.35 Ο Λευτεράκης
20.20 Η ψεύτρα
22.00 Οι θαλασσιές οι χάντρες
23.45 Το κοροϊδάκι
01.35 Ο Δήμος απ' τα Τρίκαλα

Ο Δημήτρης Φανής παρέα με μία καλοκουρδισμένη ομήγυρη διοργανώνει μιαν αλλιώτικη συναυλία και τα καθαρά έσοδα από τις παραστάσεις θα δοθούν στο κοινωνικό Παντοπωλείο Λατσιών και στο Ίδρυμα ΚΕΠΑ, Άγιος Χριστόφορος.

Ο νέος ήχος είναι που ακόμα αγνοείται

Ο Δημήτρης Φανής διοργανώνει τις συναυλίες «Όλοι οι Ρεμπέτες του Ντουνιά» και προσφέρει νότες και πολλή ανθρωπιά

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Δημήτρης Φανής διοργανώνει μια διαφορετική συναυλία με τίτλο «Όλοι οι Ρεμπέτες του Ντουνιά», μα για να τους συναντήσει συμπράττει μουσικά με τη Λαϊκή Τετρακτύ, τον Δημήτρη Μεσημέρη, τους Μικρούς Ρεμπέτες, τον Χορευτικό Όμιλο «Ρύμβος», τον Κυριάκο Χατζηστυλλή, ο οποίος θα εμφανιστεί σε έναν ιδιαίτερο ρόλο. Για τον Δημήτρη η μουσική είναι απαραίτητο συστατικό της καθημερινότητάς του και έτσι κάθε φορά που προετοιμάζει κάτι, που «μαγειρεύει» κάτι τα υλικά του είναι πάντα καλά διαλεγμένα, με αγάπη και αυτή πάντα κάνει θαύματα. Ο Δημήτρης Φανής δηλώνει με αυτές τις συναυλίες παρών και ως άνθρωπος του πολιτισμού και μέσα από αυτές τις παραστάσεις ενισχύεται το κοινωνικό Παντοπωλείο Λατσιών και το Ίδρυμα ΚΕΠΑ, Άγιος Χριστόφορος.

–Δημήτρη, μίλησέ μου για την παράσταση, πώς την έχεις οργανώσει, απ' ό,τι καταλαβαίνω δεν θα είναι μια συνηθισμένη συναυλία.

–Σωστά! Είναι μια μουσική παράσταση, στην οποία θα ακουστούν τα ρεμπέτικα τραγούδια της περιόδου 1922-1950, μέσα όμως από την προσωπική ιστορία ενός μάγκα της εποχής, του Πανάγου, τον οποίο θα υποδυθεί ο Κυριάκος Χατζηστυλλής. Η ιστορία αυτή, είναι μια επινόηση του υποφαινόμενου, που βοηθά να μεταφερθούμε έστω και νοερά και να κατανοήσουμε τα σημαντικά γεγονότα της ομολογουμένως ιδιαίτερης εκείνης εποχής. Όπως για παράδειγμα, την περίοδο της απαγόρευσης των τραγουδιών αυτών από το καθεστώς Μεταξά, εξαιτίας της θεματολογίας τους, το κυνηγητό από τους «χωροφυλάκους» και τις φυλακίσεις και την περιθωριοποίηση. Τη δύσκολη περίοδο της γερμανικής κατοχής και τον επαναστατικό ρόλο που είχαν διαδραματίσει και βεβαίως τη μετέπειτα καθιέρωση του είδους και την ευρύτερη διάδοσή του σε όλα τα κοινωνικά στρώματα.

–Μία σύμπραξη με πολλούς νέους, νιώθεις ότι έχουν τη δύναμη να εκτελέσουν τέτοια κομμάτια; Αφορά τις νεότερες γενιές αυτό το είδος μουσικής;

–Αναφέρεσαι βέβαια στη λαϊκή τετρακτύς, τον Δημήτρη Μεσημέρη και τους μικρούς ρεμπέτες. Οφείλω να πω ότι αισθάνομαι τυχερός και χαρούμενος, που τα παιδιά αποδέχθηκαν την πρότασή μου να συμπράξουμε επί σκηνής σ' αυτό το αφιέρωμα. Τους επέλεξα, γιατί εκτιμώ το αδιαμφισβήτητο ταλέντο τους, την πορεία που διαγράφουν, τις επιλογές τους, το ήθος και το ύφος τους. Η λαϊκή τετρακτύς (Παναγιώτης Ξανθόπουλος, Άννη Παντελή και Ηλίας Ιορδάνου), καθώς και ο Δημήτρης Μεσημέρης έχουν σπουδάσει το αντικείμενο αυτό, συνεπώς το γνωρίζουν και από ακαδημαϊκής άποψης. Οι μικροί ρεμπέτες, παρά το νεαρό της ηλικίας τους, ακουμπούν με πολύ σεβασμό αυτά τα τραγούδια και αυτό είναι που με συγκίνησε, ακούγοντάς τους την πρώτη φορά. Αυτό βέβαια οφείλεται στον δάσκαλο και καθοδηγητή τους, τον Γιώργο Δημητρίου, που κατάφερε το δικό του πάθος, τη δική του αγάπη για το ρεμπέτικο τραγούδι, να τα μεταδώσει σ' αυτά τα υπέροχα πλάσματα. Απαντώντας λοιπόν στο ερώτημά σου, δηλώνω ευθέως και χωρίς περιστροφές, ότι είναι άξιοι και ικανοί να υπηρετήσουν αυτό το ιδιαίτερο και απαιτητικό είδος τραγουδιού. Αν αφορά τις νέες γενιές; Σαφέστατα ναι! Το ρεμπέτικο μέσα στην ευχάριστη λιτότητά του, κουβαλά ανεκτίμητους θησαυρούς, που αν κανείς τους ανακαλύψει θα τους κουβαλά μαζί του ες αεί ως πολύτιμη προίκα. Ιδιαίτερη μνεία όμως, θέλω να κάνω και στους μουσικούς μου και στον μαέστρο μου Φώτη Μουσουλίδη, γιατί χωρίς αυτούς, καμιά δική μου επιθυμία δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί. Τους ευχαριστώ από καρδιάς!

Κάθε νέα γενιά μουσικών μοιραία ζει κάτω από τη σκιά των προηγούμενων. Ιδίως, όταν το καλλιτεχνικό εκτόπισμα αυτών που προηγήθηκαν είναι δυσανάλογα μεγαλύτερο από αυτό των νέων.

–Τι νομίζεις ότι κάνει αυτά τα τραγούδια να τα τραγουδούμε ακόμη;

–Υπάρχει μια ωραία φράση, που ακούγεται και στην παράσταση μας, η οποία συνοψίζει στην ουσία τι είναι το ρεμπέτικο, ποιος είναι ο ρεμπέτης και κατ' επέκταση γιατί ήταν, είναι και θα παραμείνει δημοφιλές αυτό το είδος του τραγουδιού. «... άμα τραγουδάς τον πόνο και τους καημούς του κόσμου, τραγουδάς και τον δικό σου». Πέραν τούτου, θα πρόσθετα το εξής: το ρεμπέτικο αρέσει στον καθένα από εμάς για προσωπικούς λόγους, όμως υπάρχουν δύο που θεωρώ βασικούς. Είναι άμεσο και μας ταξιδεύει πίσω σε μια εποχή που ήταν πολύ δύσκολη, μα συνάμα γοητευτική. Η μελέτη και η επαφή με το είδος αυτό είναι ένα συναρπαστικό μάθημα σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

–Σήμερα, όσον αφορά την ελληνική μουσική, πού νιώθεις ότι περπατάμε;

–Αποτελεί πια γεγονός, ότι το λεγόμενο λαϊκό ποπ τραγούδι, που για τουλάχιστον 15 χρόνια μας απασχολούσε δισκογραφικά ή άλλως πως, έχει παρέλθει. Υπάρχουν ενδείξεις, ότι κάτι πάει να αλλάξει και η ελπίδα αρχίζει να αχνοφέγγει. Υπάρχει βέβαια μια σύγχυση και συγχρόνως μια ανησυχία για την ταυτότητα του νέου ήχου που πρόκειται να γεννηθεί. Ποιο θα είναι για παράδειγμα το σύγχρονο λαϊκό τραγούδι; Αν δηλαδή θα αποτυπώνει τις αγωνίες του σήμερα και θα έχει απήχηση στο ευρύ κοινό. Αν θα φέρει μέσα του την παράδοση των προηγούμενων δεκαετιών ή αν θα είναι ένας καθαρός ηλεκτρικός ήχος, συντονισμένος με τα σύγχρονα πρότυπα. Δεν είναι σαφές το τοπίο. Προσωπικά θα ήθελα μια πιο ισορροπημένη λύση, έτσι που να συνυπάρχουν αρμονικά, όλα όσα απλόχερα μάς δόθηκαν και αυτά που πολύ προσεκτικά εμείς θα προσθέσουμε. Οψόμεθα.

–Αρκούμαστε σε καλές επανεκτελέσεις, δημιουργείται όμως νέα, καλή μουσική;

–Κάθε νέα γενιά μουσικών μοιραία ζει κάτω από τη σκιά των προηγούμενων. Ιδίως, όταν το καλλιτεχνικό εκτόπισμα αυτών που προηγήθηκαν είναι δυσανάλογα μεγαλύτερο από αυτό των νέων. Προσωπικά δεν με ενοχλούν οι επανεκτελέσεις, πόσο μάλλον όταν αυτές είναι πετυχημένες. Δεν θα έλεγα ότι όλες έχουν αυτό το χαρακτηριστικό. Κάποιες είναι ατυχείς ή άστοχες. Από την άλλη, όπως προανέφερα, δεν έχει ακόμα ξεκαθαρίσει το τοπίο. Καλή μουσική υπάρχει. Ο νέος ήχος είναι που ακόμα αγνοείται. Πάντως, για την ιστορία να πούμε, ότι έμψυχο υλικό υπάρχει. Άξιοι και ταλαντούχοι συνθέτες, στιχουργοί, τραγουδιστές, μουσικοί. Το ζήτημα είναι να μπορέσουν όλοι αυτοί, να δημιουργήσουν μια νέα τάξη πραγμάτων ικανή να πάρει το πράγμα ένα σταθερό βήμα παρακάτω.

–Τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο η μουσική μοιάζει να έχει βρει έναν δικό της δρόμο, με Κύπριους καλλιτέχνες να δίνουν ωραία πράγματα, εντός και εκτός νησιού, το συμμερίζεσαι;

–Απόλυτα! Υπάρχει θα λέγαμε, ένας δημιουργικός οργασμός σε πολλά είδη τέχνης και αυτό είναι καλό. Σε αυτό πιστεύω συντείνει το γεγονός, ότι όλο και περισσότεροι νέοι κάνουν σπουδές πάνω στο αντικείμενό τους και έχουν επαφή με το εξωτερικό, όπου κακά τα ψέματα, εκεί βρίσκονται πάντα ένα βήμα πιο μπροστά από εμάς. Η μόρφωση και η γνώση είναι τα βασικά εργαλεία αυτής της αλλαγής και της προόδου που συντελείται. Αυτή, λοιπόν, η επαφή και η τριβή με άτομα και δράσεις του εξωτερικού, αναπόφευκτα επηρεάζει την αισθητική τους και όσοι απ' αυτούς επιστρέφουν, θέλουν να προσαρμόσουν αυτά που έμαθαν στα δεδομένα του τόπου. Όλα αυτά διυλισμένα μέσα από το προσωπικό φίλτρο του καθενός. Αυτό είναι επιπλέον και ένας ωραίος τρόπος, να εκπαιδεύσεις το κοινό, το οποίο πια, κυρίως λόγω διαδικτύου, είναι και αυτό περισσότερο υποψιασμένο, αλλά και πιο απαιτητικό.

«Όλοι οι ρεμπέτες του ντουνιά», 13 Μαρτίου, Ιδιωτική Σχολή Ξένιον – Παραλίμνι και 19 Μαρτίου,: Δημοτικό Θέατρο Λατσιών-Λευκωσία, ώρα 8:00 μ.μ.

Να προσφέρουμε απλόχερα

–Διοργανώνεις μια συναυλία για κοινωφελή σκοπό, πόσο εύκολο είναι κάτι τέτοιο;

-Δεν υπάρχει εύκολο και δύσκολο στο δικό μου το μυαλό. Αυτό που μετρά είναι αν θέλω ή όχι να το κάνω. Το τραγούδι και οι τέχνες γενικότερα είναι η μαγιά του πολιτισμού. Είναι το ισχυρότερο αντίδοτο απέναντι σε οποιαδήποτε μορφή κρίσης και θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου, να προσφέρεται απλόχερα και χωρίς αντίτιμο στον κόσμο. Είναι λάθος οι καλλιτέχνες να υποχρεώνονται να ζητιανεύουν χρήματα για να παράγουν πολιτισμό και εν τέλει, να πρέπει να δώσουν αυτά που θα πάρουν σε φιλανθρωπίες. Σ' αυτό είμαι κάθετος. Από την άλλη, όταν υπάρχει αδυναμία, αδράνεια ή και ανυπαρξία ακόμα επίσημης στήριξης, τότε ναι, ο καλλιτέχνης θα πνίξει τον εγωισμό του, για να ζητήσει χρήματα, κυρίως από φιλότιμους ιδιώτες, τα οποία μετά θα τα προσφέρει με την ψυχή του στον συνάνθρωπό του.

SPP MEDIA

MAN MAGAZINE

18η ΑΠΟΝΟΜΗ

Τράπεζα Κύπρου

MAN OF THE YEAR

3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019
Royal Hall

Οι υποψηφιότητες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ – MANAGER
ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΟΛΕΜΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΛΟΧΩΡΙΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΡΑΚΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΑΘΛΗΤΗΣ
ΜΙΛΑΝ ΤΡΑΪΚΟΒΙΤΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΡΕΛΛΗΣ
ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΡΙΚΩΜΙΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
ΜΑΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΙΔΗΣ
ΑΝΤΗΣ ΣΚΟΡΔΗΣ
MICHAEL ANASTASSIADES
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ
LIFETIME ACHIEVEMENT
ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΑΝΤΡΑΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΝΕΠΝΕΥΣΕ

Επισκεφθείτε το www.kathimerini.com.cy και γνωρίστε τους υποψηφίους

ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ

Στηρίζουν

GREY GOOSE WORLD'S BEST TASTING VODKA | cyta | Οδηγεί με ασφάλεια Char. Pilakoutas Ltd | SACOOR brothers | ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ 50 ΧΡΟΝΙΑ

Ελεγκτές της διαδικασίας

Deloitte.

© Η διοργάνωση και το λογότυπο «Man of the Year» είναι πνευματική ιδιοκτησία του ομίλου SPPMEDIA